

Fanara Lê

Italy

đi rồi sẽ đến

Cẩm nang du học Italy

Sông

alphabooks®

NHÀ XUẤT BẢN
LAO ĐỘNG

Mục lục

1. [Lời giới thiệu](#)
2. [PHẦN 1. TÔI CHỌN NƯỚC Ý HAY NƯỚC Ý CHỌN TÔI?](#)
3. [1. Ước mơ du học](#)
4. [2. Biến cố gia đình](#)
5. [3. Duyên hay nợ? Tình yêu và sự lựa chọn](#)
6. [PHẦN 2. HÀNH TRÌNH TẠI Ý](#)
7. [1. Con đường đến Ý](#)
8. [2. Những cú sốc đầu tiên](#)
9. [3. Chương trình học tại Ý](#)
10. [4. Những điều bạn nên chuẩn bị khi đến Ý](#)
11. [PHẦN 3. NƯỚC Ý LÀ NHÀ](#)
12. [1. Việt Nam của châu Âu](#)
13. [2. Cuộc sống của người Ý](#)
14. [3. Những mảng màu sáng tối](#)
15. [4. Nước Ý là nhà](#)
16. [PHỤ LỤC: DU LỊCH Ý](#)
17. [1. Quá trình chuẩn bị cho chuyến du lịch Ý năm 2014](#)
18. [2. Đi](#)
19. [3. Ở](#)
20. [4. Chơi](#)

Lời giới thiệu

Cầm trên tay cuốn sách đầu tay của Lê Thủy Anh là một cảm giác rất đặc biệt với tôi. Cơ duyên của tôi và em bắt đầu từ vài năm trước đây khi tôi nhận được e-mail của một cô bé tự giới thiệu là sinh viên ĐH Ngoại thương nhưng không học tôi mà chỉ biết tôi qua bạn bè. Em gặp một vài khó khăn trong cuộc sống và mong được tôi cho ý kiến. Cuộc gặp ấy đã khởi đầu cho một mối duyên lâu dài giữa tôi và em, một cô gái giàu nghị lực, rất đáng khâm phục.

Lần đầu gặp nhau, em chia sẻ rất nhiều về sự bất lực trước gánh nặng gia đình và công việc cùng đổ dồn lên đôi vai bé nhỏ của em. Tôi còn nhớ mình đã rất xót xa khi nhìn một cô gái trẻ, làm việc rất chăm chỉ, kiếm ra tiền nhưng hoàn toàn không có thì giờ chăm sóc bản thân mà chỉ biết nghĩ cho người khác. Sau này tôi mới biết, lúc ấy em còn đang rất đau khổ vì mối tình không lối thoát của mình. Gia đình em ở xa, không thể an ủi, chăm sóc em nhưng gánh nặng kinh tế và nghĩa vụ của người chị với 3 đứa em, trong đó có một em bị Down luôn đè nặng lên vai em. Dù cố sức an ủi cô gái bé nhỏ nhưng tôi vẫn lo ngại em khó có thể thoát ra khỏi cái vòng kim cô của nghĩa vụ ấy để được sống cho mình, được thực hiện ước mơ du học, bước ra ngoài thế giới của em. Khỏi phải nói tôi đã vui mừng thế nào khi 2 năm sau được em cho biết đã xin được học bổng để đi học Thạc sĩ ngành em mơ ước ở Italy và cũng đã tìm được một chàng trai tâm đầu ý hợp ở nơi ấy. Tôi hỏi hệt theo dõi từng bước chân em trong quá trình học tập rồi lập gia đình vì tôi biết em học thạc sĩ khá muộn và việc hội nhập với đời sống ở châu Âu không đơn giản, nhất là em vốn quen với văn hóa Nhật Bản, Á Đông. Nhưng rồi tin vui cứ dồn dập đổ về, em đã hoàn thành chương trình học thạc sĩ rất khó khăn đó và cũng đã tìm được một mái ấm ngọt ngào trên đất nước Italy xinh đẹp.

Những tưởng em đang an hưởng những ngày hạnh phúc sau thời gian dài vất vả nhưng hóa ra cô gái bất khuất này vẫn không thể ngồi yên. Dù bản thân đã tìm được bến đỗ nhưng cô vẫn khát khao

chia sẻ con đường của mình với những người đi sau, mong mỗi giúp được các bạn bớt khó khăn trong quá trình tìm kiếm cơ hội trên đất Italy. Cuốn sách này là câu chuyện rất chân thực của một cô gái từ kinh nghiệm học tập khi mới bắt đầu vào đại học ở xa nhà, đến kinh nghiệm học tốt ngoại ngữ, kinh nghiệm kiếm được việc làm thêm để trang trải cuộc sống và đỡ đần gia đình... Những chia sẻ về những ngày đầu đi làm, kinh nghiệm làm hồ sơ, va chạm/hòa nhập với nơi làm việc mới sẽ rất đáng quý với những bạn trẻ đang chuẩn bị bước vào đời. Đặc biệt, câu chuyện của em về quá trình xin học bổng, làm visa đi Italy, rồi việc học tập, định cư ở nơi xa xôi ấy chắc chắn sẽ rất hấp dẫn người đọc.

Trên hết, cuốn sách này là một bài ca về nghị lực sống, về tinh thần vượt khó vươn lên của một cô gái Việt, một người đã biết vượt lên không chỉ những khó khăn, cản trở đặc trưng với một phụ nữ Á Đông mà còn biết dung hòa giữa nghĩa vụ gia đình và khát vọng sống của bản thân. Những gì Thủy Anh đã làm được sẽ tạo động lực cho rất nhiều bạn gái trẻ đang chuẩn bị vào đời, giúp các em thêm tin tưởng vào quyền được hạnh phúc, vào giá trị bản thân của người phụ nữ, giúp củng cố niềm tin là chỉ cần nỗ lực bền bỉ, AI CŨNG CÓ QUYỀN VÀ CÓ THỂ ĐƯỢC HẠNH PHÚC!

Tháng 9 năm 2017

PGS. TS. NGUYỄN HOÀNG ÁNH - Giảng viên Đại học Ngoại thương Hà Nội

Phần 1 TÔI CHỌN NƯỚC Ý HAY NƯỚC Ý CHỌN TÔI?

1Ước mơ du học

Du học vốn là ước mơ của rất nhiều người trong đó có tôi. Từ ngày còn bé tôi đã được nghe rất nhiều câu chuyện thú vị từ những chuyến công tác nước ngoài của bố. Bố kể cho tôi nghe về một thế giới hoàn toàn khác lạ, những con người bố gặp, những bức ảnh bố chụp tại các tòa nhà đẹp lung linh, sang trọng. Những thứ bánh kẹo, đồ chơi và cả những cuốn sách ảnh màu mà tôi chưa từng được thấy ở Việt Nam, đã gieo vào lòng tôi ước mơ về một ngày nào đó mình cũng sẽ được đi nước ngoài như bố. Tôi tò mò nhiều hơn và bắt đầu đọc nhiều sách hơn. Những cuốn sách văn học kinh điển tôi đọc năm học cấp hai, cấp ba đã cuốn tôi vào một thế giới khác. Là nước Mỹ của nàng Scarlett O'Hara trong Cuốn theo chiều gió, là vùng đồng cỏ hoang vắng xứ Yorkside nước Anh trong Đồi gió hú hay câu chuyện tình giữa Meggie và vị cha xứ Ralph ở nước Úc, với truyền thuyết về con chim chỉ hát một lần trong đời nhưng đó là giọng hát hay nhất thế gian. Tôi mê mải với Paris hoa lệ trong Thằng gù ở nhà thờ Đức Bà hay Ba chàng lính ngự lâm. Một thế giới ngột thở của mafia Ý đầy trong Bó giò hay cuộc phiêu lưu đầy hài hước của chàng Đôn Kihôtê tại xứ Mancha, Tây Ban Nha... Và dĩ nhiên không thể không kể đến Nhật Bản với chú mèo máy Doraemon và Bảy viên ngọc rồng mà đứa trẻ nào cũng say mê. Từng trang sách đã mở cửa cho tôi đến một thế giới khác và ước mơ du học cứ thế lớn dần trong tôi tự lúc nào không hay. Tôi đã viết trong nhật ký năm 15 tuổi rằng: "Lớn lên, mình nhất định sẽ đi du học" nhưng tôi không ngờ được rằng 15 năm sau tôi mới thực hiện được ước mơ này và tại một đất nước chưa bao giờ nằm trong suy nghĩ của mình.

Học ngoại ngữ là một sở thích và cũng là niềm đam mê của tôi. Nhiều người bảo, do tôi được thừa hưởng năng khiếu của bố. Nhưng tôi nghĩ rằng năng khiếu thôi chưa đủ vì chinh phục một ngoại ngữ đòi hỏi rất nhiều nỗ lực, cố gắng và sự đam mê. Hồi cấp ba, tôi học chuyên Anh, đến khi vào đại học tôi học chuyên về tiếng Nhật. Tiếng Anh đối với tôi khá thân thuộc vì thế hệ chúng tôi hầu

như ai cũng bắt đầu học tiếng Anh từ những năm cấp hai. Các bài hát tiếng Anh thập niên 1980, 1990 của Westlife, Boyzone, Backstreet Boys hay Spice Girls, The Carpenters... tôi đều thuộc nằm lòng. Học thuộc ngữ pháp, từ vựng rồi làm bài tập, luyện đề và đọc “ông ổng” các bài hội thoại. Thi thoảng tôi mới tìm được vài cuốn sách về luyện nghe nói nhưng hầu như không áp dụng được mấy, vì không có môi trường thực hành. Có lẽ vì vậy mà tiếng Anh của thế hệ chúng tôi thường đọc – viết tốt nhưng nghe – nói kém. Bốn năm đại học tôi chọn học tiếng Nhật – đến giờ tôi vẫn nghĩ đó là một trong những thứ tiếng khó học nhất thế giới.

Tôi chọn học tiếng Nhật vì nhiều lý do. Bố tôi cũng học tiếng Nhật và tiếng Nhật với tôi là một điều gì đó rất thân quen từ những bức ảnh Osaka, Tokyo trên hành trình của bố khi tôi còn bé xíu. Những định kiến cổ hủ của làng quê rằng con gái chẳng làm được trò trống gì đã chạm vào lòng tự trọng của tôi, khiến tôi nung nấu quyết tâm thực hiện bằng được những gì là “không thể” lúc ấy. Cũng vì lúc đó tiếng Nhật là thứ tiếng khó nên cơ hội tìm việc làm khi ra trường cũng nhiều hơn người học tiếng Anh. Thế rồi, tôi nộp đúng một bộ hồ sơ thi đại học, khoa Kinh tế Đối ngoại Đại học Ngoại thương tiếng Nhật (hiện nay đã đổi tên thành khoa Kinh tế & Kinh doanh Quốc tế). Lúc đó khoa này lấy điểm khối D cao nhất, dao động khoảng 24-25 điểm tức là ba môn toán – văn – anh đều phải đạt trung bình ít nhất 8 điểm, một mục tiêu không hề dễ chút nào. Bố mẹ tôi can ngăn và khuyên tôi nên thi trường lấy điểm thấp hơn vì không muốn con gái theo ngành kinh tế, sợ con sau này phải vất vả lẫn lộn như bố. Nhưng tôi khá cứng đầu, tự nộp duy nhất một bộ hồ sơ và tôi quyết tâm phải đỗ bằng mọi giá.

Năm tôi học lớp 12 cũng là năm bắt đầu những biến cố lớn trong gia đình tôi. Tôi vẫn nhớ những giọt nước mắt của mẹ, mái đầu bạc trắng của bố, tiếng thở dài trong đêm... và tôi biết nếu tôi thi trượt sẽ là một cú sốc tinh thần nữa cho bố. Dù bố chưa bao giờ gây sức ép cho tôi nhưng tôi biết mình là niềm tự hào của ông, là điều duy nhất mà đến giờ ông vẫn có thể ngẩng cao đầu dù trong tình cảnh bĩ cực nhất. Sau này tôi nhận ra và biết ơn sự khó khăn của những ngày tháng ấy đã làm nên tôi của ngày hôm nay: mạnh mẽ, lạc

quan, bền bỉ và can trường. Môn toán vốn là môn tôi sợ nhất trong thời gian đi học. Tôi có năng khiếu về ngôn ngữ hơn là khả năng tư duy logic hoặc cũng có thể các thầy cô dạy toán đã khiến tôi luôn thấy sợ hãi và tự ti. Bài kiểm tra đầu năm lớp 12 tôi vẫn nhớ mình chỉ được 1,75. Với 1,75 làm sao tôi có thể mơ “trèo cao” mà thi trường Đại học Ngoại thương chứ? Khi tôi nói với mọi người tôi muốn thi Ngoại thương ai cũng chỉ cười và ngay cả chính tôi cũng tự cười mình, khi giấc mơ đó dường như quá xa vời và vượt quá khả năng của tôi. Mẹ là người luôn động viên và tin tưởng tôi. Bà bảo, nếu ước mơ của mình đủ lớn thì tất cả những điều khác chỉ là chuyện nhỏ thôi. Và không gì là không thể nếu con thực sự quyết tâm cố gắng và chiến đấu vì ước mơ của mình. Tôi đã dán bài kiểm tra ấy trước bàn học để mỗi ngày nhìn vào nhắc nhở mình còn phải đi một chặng đường xa và dài như thế nào. Điều may mắn đã đến với tôi, lớp tôi có giáo viên dạy toán mới là cô Th. Cô Th đã rất kiên trì, nhẫn nại với tôi, cô luôn động viên tôi mỗi khi tôi chán nản. Dần dần tôi vực lại được những kiến thức cơ bản và đuổi kịp các bạn. Cô khen tôi làm bài cẩn thận, rõ ràng nên ít khi bị mất điểm vì những lỗi sai không đáng có. Tính cần cù bù thông minh cuối cùng đã giúp tôi vượt qua kỳ thi đại học một cách ngoạn mục với điểm toán 9,5. Đến giờ tôi vẫn rất yêu quý và biết ơn cô Th đã chấp cánh cho ước mơ của tôi ngày ấy.

Khi bạn sống có mục tiêu, có lý tưởng thì bằng cách này hay cách khác tôi tin rằng cuộc đời sẽ tiếp sức thêm cho bạn để thực hiện ước mơ của mình. Bất kỳ ai cũng có những khả năng tiềm ẩn, chỉ là có cơ hội để bộc lộ hay không. Khi đã đặt ra mục tiêu gì thì phải cố gắng hết sức thực hiện nó, dù thất bại hay thành công thì việc bạn cố gắng hết sức đã là một thành công to lớn rồi.

Năm 2005, tôi đỗ Đại học Ngoại thương khoa Kinh tế Đối ngoại đúng theo nguyện vọng đăng ký. Toàn bộ khóa tôi lúc đó là dân khối D thi đầu vào bằng tiếng Anh, nên hành trình học tiếng Nhật đều có xuất phát điểm giống nhau. Bảng chữ cái, cấu trúc ngữ pháp phức tạp cộng với số lượng chữ Hán đồ sộ buộc phải nhớ chính xác cách viết từng nét... đã khiến chúng tôi điên đầu. Cứ đến kỳ thi là cả lớp bỏ ra học vì thứ ngôn ngữ này không thể học kiểu “thông minh,

năng khiếu” như tiếng Anh mà ai cũng phải học thật chăm chỉ. Năm thứ ba, sang đến trình độ trung cấp thì gần nửa lớp tôi đã bỏ học tiếng Nhật để quay lại học tiếng Anh. Với nhiều bạn, việc học tiếng Nhật chỉ là cố học để thi qua tốt nghiệp chứ không còn hứng thú nữa. Tôi thuộc nửa lớp còn lại vẫn học tiếp, vì ngoài việc học tôi còn cần tiếng Nhật để thực hiện ước mơ du học của mình. Tôi học tiếng Nhật bằng tất cả sự say mê. Với tôi mỗi ngôn ngữ đã là một sự kỳ diệu, là một nền văn hóa, lịch sử, là con người... Và khi bạn biết thêm một ngoại ngữ bạn đã tiến thêm một bước ra ngoài ranh giới Việt Nam để đến với một quốc gia khác. Thay vì sợ và nản khi học chữ Hán thì mình biến nó thành niềm vui khi tự giải nghĩa các chữ Hán phức tạp từ các bộ của nó. Tôi vẫn nhớ chữ 看護婦 (khán hộ phụ) nghĩa là y tá thì sẽ ghép các bộ lẻ lại thành: Người phụ nữ dùng đôi tay, mắt và nói những lời động viên ngọt ngào như hoa cỏ khiến người ta tiến lên và muốn trở về nhà. Hay chữ 徳(đức) qua câu thơ: Chim chích mà đậu cành tre, thập trên tứ dưới nhất đề chữ tâm... Trò chơi chữ thú vị này giúp tôi rèn luyện được trí tưởng tượng, sự kiên trì và quan trọng nhất là vượt qua những lúc chán nản để không bỏ cuộc trong hành trình chinh phục ngoại ngữ này.

Tôi đi học với tâm thế luôn ước ao, khát khao tìm kiếm cho mình một suất học bổng để được sang Nhật. Tôi bị trượt học bổng liên tiếp vì trường tôi có nhiều người giỏi hơn tôi, trong khi học bổng thì vô cùng ít. 4 năm đại học, tôi ngậm ngùi nhìn các cơ hội đi qua. Tôi luôn cảm thấy những nỗ lực của mình hình như chưa bao giờ là đủ. Tôi còn tự ti đến mức nghĩ rằng mình thật kém cỏi, kém may mắn, tôi sẽ chẳng bao giờ thực hiện được ước mơ, tôi đã định từ bỏ giấc mơ du học. Đến bây giờ tôi hiểu ra rằng mọi chuyện xảy ra trên đời này đều có lý do của nó. Những thất bại đầu đời lại chính là những bài học lớn lao đối với tôi. Tôi biết rằng mình còn phải cố gắng nhiều hơn nữa, nỗ lực nhiều hơn nữa. Nếu ước mơ đủ lớn thì nhất định sẽ làm được bằng cách này hay cách khác mà thôi.

Dù thất bại trong việc tìm kiếm học bổng nhưng bù lại, nhờ những ngày tháng chăm chỉ học hành, từ năm thứ ba, tôi đã có thể kiếm tiền bằng tiếng Nhật từ các công việc làm thêm như phục vụ tại nhà hàng Nhật, biên, phiên dịch, hướng dẫn viên du lịch... Những công

việc này đã giúp tôi có thêm kinh nghiệm, vốn sống và tự tin hơn khi bước vào đời. Tôi vẫn nhớ hồi năm ba, từ 5 giờ chiều tôi đi làm tại một quán sushi ở Hà Nội đến tận 10, 11 giờ đêm mới về đến nhà. Vừa đi làm vừa tranh thủ ghi lại các từ mới tiếng Nhật để học. Nhờ chịu khó nói chuyện với khách Nhật mà khả năng giao tiếp của tôi tốt lên hẳn. Kỳ học đó thật vất vả nhưng cũng là kỳ tôi đạt được học bổng của trường. Kỳ nghỉ hè năm ba, tôi đi kiến tập một tháng không lương tại một nhà máy thấu kính ở Hòa Bình, chủ yếu để học hỏi và có thêm kinh nghiệm. Tôi làm việc trong văn phòng nhưng lại ở trong khu nhà công nhân nên tôi đã thấy được thực tế cuộc sống đi làm là như thế nào. Bữa cơm trưa tôi đi phiên dịch cùng khách Nhật được ăn đầy đủ cao lương mỹ vị, bữa tối tôi ăn cùng các anh chị công nhân suất cơm 8.000 đồng với đĩa rau muống và bìa đậu rán.

Đó là những hình ảnh đối lập tôi chẳng thể nào quên. Tôi còn nhớ cả sự khác biệt khi nhìn thấy thái độ chăm sóc, nâng niu của ông chủ đối với con chó và sự nạt nộ của quản đốc đối với nhân viên trong nhà máy. Có những chị công nhân bụng bầu vượt mặt vẫn phải đứng ngày 8 đến 10 tiếng bên dây chuyền làm thấu kính, với rất nhiều loại hóa chất độc hại. Tôi cũng nghe cả tiếng thở dài của chị công nhân không dám nghĩ đến chuyện lập gia đình vì đồng lương công nhân quá ít ỏi. Những bài học thực tế đầu tiên về sự khắc nghiệt của cuộc sống, về môi trường làm việc tại nhà máy với cường độ làm việc căng thẳng, sự đối xử bất công giữa con người với con người đã khiến tôi bị ám ảnh. Sau chuyến đi kiến tập tôi bị mất thăng bằng một thời gian. Tôi học được bài học rằng cuộc sống không phải lúc nào cũng màu hồng như tôi vẫn nghĩ, tôi không muốn cuộc đời mình phải nằm trong guồng quay ấy.

Tôi bắt đầu đi làm từ giữa năm thứ tư. Ban ngày tôi đi làm văn phòng 8 tiếng, tối về thì ngồi lạch cạch làm luận văn suốt 6 tháng. Công việc của tôi là làm nhân viên hành chính cho văn phòng đại diện của tập đoàn xi măng Nhật Bản mới mở tại Hà Nội. Mức lương lúc đó là 300 đô-la (khoảng 6 triệu đồng theo mệnh giá năm 2009), khá cao đối với sinh viên năm cuối. Tôi làm đủ mọi việc từ chuẩn bị giấy tờ, kiểm tra các quy trình thủ tục để gặp làm việc với các ban

ngành, cơ quan Nhà nước, biên dịch tài liệu hay phiên dịch khi có khách cho đến mua bán văn phòng phẩm, trà nước... Văn phòng Hà Nội chỉ có mình tôi và bác sếp người Nhật suốt ngày đi công tác. Chủ yếu tôi được nhận hướng dẫn và chỉ đạo từ chị trưởng phòng ở văn phòng Thành phố Hồ Chí Minh. Tôi bắt nhịp công việc khá nhanh và học hỏi được nhiều điều. Hết thời gian tập sự cũng là lúc tôi hoàn thành luận văn tốt nghiệp, bác sếp người Nhật đã đề nghị tăng lương và muốn tôi làm nhân viên chính thức, nhưng tôi đã từ chối. Vì tôi đã có một kế hoạch khác.

Tôi nghỉ việc, dồn toàn bộ số tiền kiếm được và vác ba lô lên đường đi xuyên Việt, chuyến đi tôi ấp ủ đã lâu. Tôi đã tự hứa với mình rằng phải đi hết Việt Nam trước khi bước chân ra thế giới. Tôi cùng cô bạn thân học Bách khoa, đưa bảo vệ luận văn, đưa bảo vệ đồ án, chạy đua từng ngày. Bảo vệ thành công, hai đứa dồn hết toàn bộ vốn liếng, mua một cái máy ảnh nhỏ rồi đeo ba lô lên đường. Chúng tôi đi đúng một tháng, la cà từ Hà Nội vào đến đất Mũi Cà Mau. Chuyến đi đầu đời là một trải nghiệm đẹp vì khi đó chúng tôi vừa hết thời sinh viên và cũng chưa vướng bận việc mưu sinh. Đó là chuyến đi duy nhất đến giờ mà tôi thấy mình tự do, tự tại, có thể sống và làm tất cả những gì mình muốn. Tuổi trẻ của tôi đẹp để vậy đấy vì ít nhất mình đã cố gắng hết mình để theo đuổi ước mơ. Những năm tháng sinh viên vất vả, thiếu thốn, tôi đã nghĩ mình kém may mắn so với bạn bè rất nhiều nhưng bây giờ nhìn lại mới thấy, những khó khăn ngày ấy chẳng là gì so với những thử thách mà cuộc đời sau này đưa đến cho tôi...

Sau chuyến đi, tôi vào Thành phố Hồ Chí Minh lập nghiệp với dự định làm việc 2 năm ở đây rồi kiếm học bổng đi du học thạc sĩ. Tôi ra đi với hai bàn tay trắng vì toàn bộ số tiền tiết kiệm được đã dành hết cho chuyến đi xuyên Việt rồi. Ngày tôi chào tạm biệt gia đình, bố mẹ hỏi tôi đi đâu, tôi chỉ bảo con vào Thành phố Hồ Chí Minh làm việc. Thế con đã tìm được việc trong đấy chưa? Tôi bảo chưa nhưng con vẫn sẽ vào vì con đã gửi hết đồ và xe máy vào đó rồi. Và cứ thế tôi lên đường. Khi tôi đã quyết định thì sẽ quyết liệt làm đến cùng. Bố mẹ hiểu tính tôi và luôn tin tưởng tôi nên dù lo lắng vẫn để tôi theo đuổi ước mơ của mình. Tôi của ngày ấy đầy ngạo nghễ với

tin thần của một sinh viên mới ra trường và vẫn nghĩ rằng cuộc đời ngoài kia tươi đẹp, rực rỡ. Có lẽ tuổi trẻ là khi chúng ta giàu có nhất vì chẳng có gì để mất, để phải sợ hãi, do dự hay chùn bước.

Tháng 9 năm 2009, tôi vào Sài Gòn và bắt đầu hành trình tìm nhà, tìm việc. Hai tháng thất nghiệp không dám xin tiền bố mẹ, chỉ dám vay mượn từ mấy đứa bạn thân cũng mới đi làm với đồng lương còm cõi. Tôi sống dè sẻn và dùng thời gian thất nghiệp lang thang khám phá thành phố. Khoảng thời gian này tôi học lại tiếng Anh và thi TOEIC vì tôi biết nếu không có chứng chỉ thì chẳng thể thuyết phục được nhà tuyển dụng. Có nhiều công ty tuyển dụng tiếng Nhật hơn nhưng tiếng Anh vẫn là ngôn ngữ phổ biến. Với sinh viên mới ra trường, để tìm được một công việc tốt quả thật rất khó, đi đâu cũng yêu cầu kinh nghiệm làm việc. Dù hồ sơ của tôi tương đối tốt với kinh nghiệm làm việc part-time ở nhiều nơi, tốt nghiệp loại khá trường Đại học Ngoại thương cộng thêm chứng chỉ tiếng Nhật nhưng tôi vẫn chỉ là sinh viên mới ra trường.

Tôi nhớ có một công ty liên lạc với tôi từ lúc tôi còn ở Hà Nội và họ yêu cầu gửi ảnh chân dung qua e-mail. Tôi đoán họ tuyển vị trí trợ lý nên cần người có ngoại hình khá. Tôi gửi ảnh và vào Thành phố Hồ Chí Minh phỏng vấn, nhưng ngay từ lần gặp đầu tiên tôi đã bị “quấy rối”. Ông ta tự xưng là thương nhân Trung Quốc sang đây giao dịch thương mại và cần người biết tiếng Anh, tiếng Nhật. Phỏng vấn xong ông ta đồng ý nhận tôi vào làm và bảo đi ăn để chúc mừng. Ông ta leo lên ngồi sau xe máy của tôi bảo chở đến nhà hàng gần đó. Tôi đã hơi sợ nhưng vẫn cố lái xe đến đó. Khi ngồi ăn chân ông ta ngo nguẩy liên tục dưới gầm bàn và ông ta bảo: “Tôi thích nụ cười của em” rồi đưa tay vuốt má tôi. Tôi rợn hết cả người và suýt nôn luôn tại đó. Tôi vội giả vờ có điện thoại phải đi gấp rồi chào ông ta và đi thẳng. Sau đó tôi gửi e-mail báo có việc gấp về Hà Nội nên không thể nhận việc được nhưng ông ta vẫn liên tục gửi e-mail để hẹn gặp tôi kể cả ở Hà Nội.

Cú sốc đầu tiên giữa Sài Gòn rộng lớn làm tôi thấy tủi thân vô cùng. Tại sao mình lại chọn con đường khó khăn này chứ? Tại sao lại bỏ hết mọi thứ ở Hà Nội để vào đây rồi lại phải khổ sở chịu đựng mọi

thứ một mình thế này? Sau 2 tháng nộp hồ sơ rồi phỏng vấn, rồi bị từ chối không biết bao nhiêu lần, tôi đã rất nản lòng và định quay lại Hà Nội.

Vào lúc tưởng chừng chán nản và tuyệt vọng nhất thì tôi được nhận vào một công ty tư nhân ở ngay Quận 3. Đó là một công việc tốt và tôi cũng có được những người đồng nghiệp tuyệt vời luôn chỉ bảo và giúp đỡ tôi. Tôi cũng rất may mắn khi gặp một người sếp đáng kính và vô cùng tài giỏi là chú D. Tôi làm trợ lý cho sếp, mọi người hay trêu tôi là “ngồi ghế nóng” vì sếp gọi lúc nào là phải có mặt lúc ấy. Thật tình cờ, tôi và chú D có cùng ngày sinh nhật. Chú rất nóng tính và nghiêm túc trong công việc nhưng cũng rất tốt, tôi vừa sợ vừa nể phục dù chú chẳng to tiếng với tôi bao giờ. Kỷ niệm đến giờ tôi vẫn nhớ là lần chú bay đi châu Âu thì núi lửa Ireland hoạt động khiến các chuyến bay nội địa châu Âu bị hủy hết. Lịch của chú thì chồng chéo, hủy cái này là kéo theo hàng loạt cái khác, thế là cả hai chú cháu cùng ngồi canh hãng bay Singapore Airlines để có thể lấy vé đổi chuyến về Việt Nam sớm nhất. Chú canh đầu châu Âu, tôi canh đầu châu Á, vô cùng sốt ruột mà không thể làm gì khác được ngoài chờ đợi. Tôi liên tục theo dõi thông tin để báo tin cho chú. Khi có thông tin Singapore Airlines khởi động lại chuyến bay, lúc đó là nửa đêm ở Việt Nam tôi gửi e-mail báo tin ngay cho chú để ra quầy làm thủ tục đổi vé, cuối cùng đến 5 giờ sáng thì chú báo lại đã đổi được vé về Việt Nam chuyến sớm nhất. E-mail chú gửi tôi: “Huraaa, chú đã đặt được vé sáng ngày mai bay về rồi. Thanks Thủy Anh nhé, vì con đã rất nhiệt tình trong công việc” làm tôi cứ vui mãi vì được nhìn nhận không chỉ là có trách nhiệm với công việc mà là cả sự nhiệt tình của mình ở đấy. Chú dần giao cho tôi nhiều việc quan trọng hơn. Chú quan sát và để ý thấy tôi thích làm về kinh doanh hơn là công việc hành chính nên chú thường dẫn tôi đi cùng trong các buổi làm việc với đối tác nước ngoài. Chú dạy tôi cách chào hỏi đối tác, cách tiếp khách, cách cư xử, làm việc, chuẩn bị tài liệu, soạn công văn, giấy tờ... chi tiết đến từng dấu chấm, dấu phẩy.

Những bài học đầu đời đã dạy tôi dù làm bất kỳ công việc gì hãy làm bằng tất cả sự nỗ lực và trái tim thì nhất định sẽ được đền đáp. Đừng đòi hỏi quyền lợi mà hãy cống hiến hơn cả những gì mình

được yêu cầu vì phần thưởng phía trước còn lớn hơn rất nhiều. Đã 7 năm trôi qua từ những ngày non nớt ấy, đối với tôi chú vẫn là người thầy quan trọng đầu tiên của trường đời. Tôi và con gái chú, các anh chị đồng nghiệp cũ vẫn giữ liên lạc như những người bạn thân thiết mà mỗi lần gặp lại vẫn luôn quý mến nhau. Tôi làm việc ở Thành phố Hồ Chí Minh được hơn 1 năm, khi tôi bắt đầu thấy gắn bó với mảnh đất này thì tôi lại phải rời đi. Bố ốm, tôi buộc phải trở về Hà Nội. Tôi nghĩ việc trong sự nuối tiếc của mọi người ở công ty và của cả bản thân khi ước mơ vẫn còn dang dở. Chú D bảo tôi, khi nào con quay lại đây, công ty luôn có chỗ dành cho con. Tôi đã luôn thầm cảm ơn vì cái duyên tốt lành đã khiến tôi gặp được những con người ấy trên hành trình cuộc đời mình.

Trở về Hà Nội, tôi lại tiếp tục tìm việc. Bố tôi phải nằm viện, tôi cần phải kiếm tiền để hỗ trợ gia đình. Nhà tôi ở Thanh Hóa, nếu tôi làm việc ở Hà Nội thì chỉ khoảng ba tiếng đi tàu là cuối tuần tôi có thể về thăm bố đồng thời bảo ban các em học hành. 1 năm sống tự lập ở Sài Gòn đã giúp tôi trưởng thành hơn rất nhiều. Tôi đã trở nên thực tế hơn, bớt mơ mộng những điều cao xa ngoài tầm với. Con bé mới ra trường 1 năm như tôi thì có thể đòi hỏi gì chứ? Sau nhiều lần bị từ chối tuyển dụng ở Sài Gòn tôi biết rằng cái mác Ngoại thương chẳng mang lại giấc mơ 1.000 đô-la như mọi người vẫn nói và tìm kiếm một công việc phù hợp với năng lực chuyên môn, có cơ hội thăng tiến hay mức lương, chế độ đãi ngộ tốt hoàn toàn không dễ. Lúc này tôi đành gác giấc mơ du học thạc sĩ sang một bên, tôi còn có những mục tiêu khác phải đặt lên trên hết đó là GIA ĐÌNH.

Tôi có 1 năm kinh nghiệm làm trợ lý nhưng chủ yếu vẫn là làm công việc hành chính chứ chưa được làm chuyên sâu hẳn vào một lĩnh vực nên tôi rất băn khoăn mình có thể làm công việc gì tiếp theo. Cái gì tôi cũng được học, được làm nhưng chẳng có cái gì đủ chuyên sâu để xem là thế mạnh cả. Tôi muốn thử sức trong lĩnh vực kinh tế quốc tế theo đúng chuyên ngành tôi học ở Ngoại thương. Các từ khóa như: chuyên viên bán hàng, chuyên viên xuất nhập khẩu, tiếng Nhật, tiếng Anh, trợ lý bán hàng, công ty đa quốc gia... là những công việc tôi tìm kiếm lúc bấy giờ. Tôi nghĩ rằng mình còn trẻ thì nên thử sức với các cơ hội mới, đằng nào cũng phải làm lại

từ đầu thì hãy cứ làm những gì mình muốn rồi sẽ tìm được hướng đi, tìm được con đường mà mình muốn theo đuổi. Không thể cứ ngồi chờ đợi cơ hội mà phải bắt tay vào làm và tìm kiếm cơ hội cho mình.

Tôi vẫn muốn quay trở lại Thành phố Hồ Chí Minh nên đã tìm những công ty có văn phòng ở cả Hà Nội và Sài Gòn. Sau hơn 1 tháng nộp hồ sơ, phỏng vấn rồi bị từ chối nhiều lần, cuối cùng tôi cũng có một công việc khá phù hợp với mong muốn lúc bấy giờ. Tôi làm chuyên viên bán hàng cho một công ty thương mại của Thái Lan chuyên về dòng máy dệt tự động công nghệ cao của Nhật. Văn phòng chính ở Hà Nội nhưng tôi sẽ phải thường xuyên đi công tác vào Thành phố Hồ Chí Minh để làm việc với khách hàng vì thị trường dệt may của Việt Nam vẫn chủ yếu ở trong đó. Mức lương của tôi bấy giờ là khoảng 450 đô-la (gần 10 triệu đồng) lương cứng cộng với phần trăm hoa hồng khi bán được hàng, một mức lương khá ổn với tôi lúc đó. Tôi đã nghĩ đơn giản rằng đây là công ty nước ngoài nên chắc mọi thứ đều chuyên nghiệp và rõ ràng. Tôi cũng muốn biết môi trường làm việc trong công ty nước ngoài sẽ như thế nào nên tôi đồng ý. Không hiểu sao nhưng cả ba công việc tôi làm đến thời điểm đó đều là những công việc multi-tasks (đa nhiệm) mà tôi vẫn tự gọi mình là “cu ly tổng hợp”. Công ty thương mại nhỏ chỉ có sáu người, tôi và một anh nữa phụ trách mảng bán hàng, hai anh làm kỹ thuật, chị giám đốc người Thái và bác tổng giám đốc thi thoảng mới sang Việt Nam nên hầu như ai cũng phải kiêm nhiệm nhiều việc.

Ngoài nhiệm vụ chính là bán hàng thì tôi làm cả các công việc giấy tờ chứng từ xuất nhập khẩu, kê khai thuế rồi làm các công việc hành chính, tổ chức triển lãm, in ấn báo chí, quảng cáo... Công việc khá thú vị, tôi được làm hầu như toàn bộ các mảng và có thể hiểu được quy trình để hàng hóa từ nhà máy sản xuất đến tay người tiêu dùng như thế nào. Có đợt tôi phải vào Thành phố Hồ Chí Minh cả tháng để giao hàng cho khách và tìm kiếm khách hàng mới. Hôm nào giao hàng thì về rất muộn do xe container chờ máy móc chỉ được chạy ban đêm nên tôi đi theo xe giao máy cho khách xong về đến khách sạn cũng là 1-2 giờ sáng; 7 giờ sáng hôm sau lại dậy đi làm tiếp. Tôi nhớ nhất là lần đi phiên dịch cho một đối tác người

Nhật về thị trường dệt may của Việt Nam. Đối tác người Nhật không dùng tiếng Anh nên vốn tiếng Nhật của tôi được phát huy tối đa. Trong hai tuần, tôi đi thị trường với bác từ Bắc vào Nam. Hai bác cháu làm việc khá ăn ý. Tôi chẳng ngại đi lại hay công việc đi sớm về khuya vì biết đó là trách nhiệm của mình. Đến ngày cuối cùng thì bác tổ chức buổi lễ chia tay, chúc mừng chuyển công tác thành công và cảm ơn sự giúp đỡ của tôi. Bác vốn rất nghiêm túc, đứng đắn và lịch sự khi làm việc nhưng đến hôm liên hoan tôi mới thấy một con người hoàn toàn khác của bác và tôi lại bị sốc. Ăn tối tại quán Nhật ở Quận 1 xong bác bảo đi hát karaoke, tôi và chị giám đốc đồng ý đi cùng nhưng chúng tôi đều không ngờ là quán karaoke đó có dịch vụ “đặc biệt”. Đến khi thấy bác người Nhật đã dần không kiểm soát được hành động của mình thì tôi té nhị xin phép về trước. Trải qua những chuyện thế này, dần dần tôi hiểu rằng cuộc sống luôn có hai mặt. Vậy nên hãy cứ đơn giản mà chấp nhận nó nhưng phải giữ vững và kiên định với giá trị của bản thân mình.

Tôi làm ở đây hơn 1 năm thì nghỉ việc. Không phải vì tôi nhanh chán mà vì sau 1 năm tôi đã học được khá nhiều điều nhưng tôi biết công việc bán hàng không phải dành cho mình. Tôi không cảm thấy vui khi đi làm hay bán hàng vì áp lực doanh số. Tôi không giỏi chào hàng, tìm kiếm khách hàng mới và giỏi “cười” để giữ những mối quan hệ với khách. Tôi không biết gì về máy móc, cũng không đủ đam mê để tìm hiểu sâu về kỹ thuật vì vậy tôi càng không thể giới thiệu cho khách về những gì mình thực sự không hiểu. Và điều quan trọng nhất là tôi không có thời gian cho mình và cho gia đình. Tôi phải làm cả ngày thứ Bảy. Quãng thời gian ấy cứ tới thứ Bảy tôi ra ga đi tàu về Thanh Hóa, về đến nhà đã là nửa đêm. Ngày Chủ nhật tôi nấu cơm mang vào viện cho bố rồi tối về dạy các em học. 3 giờ sáng thứ Hai, tôi lại bắt ô tô ra Hà Nội để 8 giờ sáng kịp đi làm. Tôi cũng không hiểu mình lấy đâu ra sức lực để vượt qua khoảng thời gian ấy. Sau này trưởng thành hơn tôi biết mức lương tôi nghĩ là tốt vào năm 2011 thực ra là “bóc lột” đúng nghĩa.

Tôi đã quá vội vàng nhận lời làm việc mà không hề để ý chi tiết về các điều khoản công việc thực tế, chế độ làm việc ngoài giờ, mức lương đóng thuế bảo hiểm xã hội hay các phúc lợi xã hội khác. Và

chính vì sự dễ dãi, hời hợt này mà tôi đã phải trả giá. Tôi không có chế độ đãi ngộ khi đi làm ngoài giờ vào ban đêm hay vào ngày nghỉ lễ vì tôi đã ký hợp đồng làm việc theo trách nhiệm được giao nhưng điều khoản này không giải thích rõ ràng thế nào là trách nhiệm công việc được giao. Nên dù trên hợp đồng có ghi thời gian làm việc đến 5 giờ chiều nhưng vẫn có những ngày tôi làm đến 8-9 giờ tối vì máy trực trực hay đi giao hàng về đến khách sạn cũng nửa đêm mà tôi hoàn toàn không có thêm lương ngoài giờ. Chưa kể nếu công ty có tổ chức hội chợ vào ngày Chủ nhật thì tôi vẫn phải đi làm như bình thường chứ không được hưởng mức lương khác. Chế độ đóng bảo hiểm cho tôi cũng không theo mức lương thực tế mà thấp hơn rất nhiều. Thay vì đóng đúng mức 450 đô-la tôi nhận được lúc đó thì công ty chỉ đóng bảo hiểm theo mức lương cơ bản là 4 triệu đồng. Điều này có nghĩa nếu tôi có bị ốm đau, thất nghiệp, nghỉ khi sinh 6 tháng hay tính theo chế độ lương hưu sau này thì lương tôi nhận được sẽ rất thấp, theo mức 70% lương đóng bảo hiểm là chỉ khoảng 2,8 triệu đồng.

Tôi biết hiện tại rất nhiều công ty, tổ chức mà bạn tôi đang làm việc cũng đang trả lương và đóng bảo hiểm xã hội theo hình thức này, vì sẽ giúp họ đỡ phải đóng nhiều thuế, phí. Rất nhiều người lao động đặc biệt là các bạn sinh viên mới ra trường cũng đồng ý với cách tính này, mức đóng bảo hiểm xã hội thấp hơn nên lương thực nhận được sẽ cao hơn. Nhưng thực ra, tính về lâu dài lại rất thiệt thòi cho người lao động vì họ hoàn toàn xứng đáng nhận được thù lao và các chế độ khác đúng với những gì họ bỏ ra. Lao động là một loại hàng hóa chứ không phải là cơ chế xin cho.

Tôi nghĩ các bạn sinh viên mới ra trường cũng như tôi đều trong tình trạng cần một công việc, thường sẽ không để ý nhiều mà chỉ quan tâm đến lương. Nhưng nếu bạn tin tưởng vào giá trị của bản thân mình, bạn phải tìm hiểu thật kỹ mức lương đó có tương xứng với năng lực của mình hay không, các điều khoản về làm ngoài giờ, chế độ bảo hiểm hay các phụ cấp/trợ cấp khác nếu có. Lúc ấy tôi chỉ nhận được rất ít tiền phụ cấp điện thoại và công tác phí, khi đi công tác ngoài tiền vé máy bay và tiền thuê khách sạn thì chỉ đủ tiền ăn hai bữa, thành ra có những đợt tôi đi công tác cả tháng thì phải tần

tiện nếu không muốn bị lạm vào tiền lương. Ngoài ra công việc cũng có một số bất cập nên tôi thấy mình không còn phù hợp với một môi trường thiếu công bằng và kém lành mạnh như vậy nữa.

Giá trị sức lao động của tôi tính theo giờ lao động quá rẻ mạt và tôi đã mất những thứ không đo được bằng tiền và không bao giờ lấy lại được là thời gian và sức khỏe, thậm chí cả nhân cách của mình. Tôi thấy mình bị cuốn theo dòng lũ cơm-áo-gạo-tiền mà quên đi giấc mơ ngày nào, quên mất mình muốn làm gì trong cuộc đời này, quên đi những hoài bão cao đẹp của tuổi trẻ mà mình hằng ấp ủ để rồi chỉ thấy mình trở nên thật nhạt nhẽo, thật tủn mủn, thật hèn nhát biết bao. Tôi cần tiền, cho tôi và cho gia đình tôi. Đúng! Nhưng điều đó không đồng nghĩa với việc tôi phải trở thành nô lệ cho nó. Cuối tháng Mười một, tôi nghỉ việc khi chỉ còn một tháng nữa là hết năm, là khi tôi có thể nhận thêm tháng lương 13. Nhưng tôi đã không còn tha thiết để ở lại nữa.

Tôi nghỉ việc và chạy xe máy vòng quanh vùng Đông Bắc một tuần ngay sau đó. Chuyển đi mà tôi làm xế độc hành nhưng đủ để tôi rũ bỏ những sự chán chường của mình, rũ bỏ những áp lực cơm-áo-gạo-tiền đè nặng, rũ bỏ một cái tôi mệt mỏi, rệu rạo kiệt quệ thể xác và tinh thần. Trên con đường Hạnh Phúc của đèo Mã Pí Lèng ngày ấy, giữa dòng Nho Quế xanh ngắt, giữa những đèo cao và dốc sâu, giữa núi rừng Tây Bắc tôi đã thực sự tìm lại được mình. Tôi biết mình đã làm đúng theo con tim mạch bảo. Khi cố gắng thì hãy cố gắng đến cùng nhưng khi sự cố gắng đã không còn xứng đáng nữa thì hãy dứt khoát, mạnh mẽ ra đi. Cuộc đời đơn giản lắm, cứ đi nhất định sẽ có đường, chỉ là người ta có dũng cảm để bước tiếp hay không mà thôi! Và giấc mơ du học lúc này lại sáng bừng trong tôi, lấp lánh như ngôi sao trên đỉnh đèo Mèo Vạc hôm ấy.

Sau chuyến đi, tôi về Thanh Hóa ở cùng gia đình. Sau hơn 6 năm xa nhà đây là lần đầu tiên tôi được ở nhà lâu đến thế. Tết năm đó, không khí gia đình tôi ấm đạm. Tài chính gia đình không tốt, tôi thất nghiệp, bố ốm nằm viện, em gái chuẩn bị thi đại học...

Trong thời gian này tôi lại tiếp tục quy trình tìm việc từ đầu. Đúng vào thời gian giáp Tết nên nhu cầu tuyển dụng không có nhiều. Tôi

bắt đầu nộp đơn từ đầu tháng Mười hai mà suốt mấy tháng ròng chẳng có mấy công ty phản hồi hoặc có chăng chỉ là thông báo từ chối. Tôi bắt đầu chán nản và tuyệt vọng. Tôi lại thấy hối hận vì mình đã quá xúc nổi bỏ việc mà không nghĩ đến hậu quả. Tôi đã chẳng hề tính đến việc tiết kiệm một số tiền để sống những ngày thất nghiệp và cũng chẳng hề chuẩn bị cho mình một phương án dự phòng. Số tiền tôi kiếm được cả năm trước đó hầu như là gửi về nhà để phụ giúp gia đình. Nhưng tôi vốn cứng đầu và càng không muốn thể hiện sự sai lầm, bồng bột trong quyết định nghỉ việc lần này của mình trước bố mẹ. Bố mẹ vẫn muốn tôi vào làm trong cơ quan Nhà nước và có thể giới thiệu cho tôi công việc ổn định từ các mối quan hệ của mình nhưng tôi kiên quyết từ chối. Tôi muốn tự đi và tự lựa chọn con đường của mình. Từ trước khi ra trường, tôi đã tự hứa là mình phải tự lập càng sớm càng tốt và không bao giờ sống dựa vào bố mẹ nên tôi không có thói quen xin tiền bố mẹ kể cả lúc thiếu thốn nhất. Tôi hỏi vay tiền mấy đứa bạn thân mỗi đứa một ít để có thể sống đến ngày kiếm được việc. Tôi nghĩ vì mình vay tiền của bạn nên mình buộc phải cố gắng nhiều hơn để kiếm việc rồi kiếm tiền trả nợ sớm nhất có thể. Còn nếu chỉ xin tiền bố mẹ trong khi gia đình đang khó khăn thì tôi mãi chỉ sống ỷ lại và không bao giờ trưởng thành được.

Thời gian này tôi nhận thêm tài liệu làm biên dịch tại nhà. Thi thoảng có ai nhờ đi phiên dịch tiếng Nhật thì tôi lại bắt xe ra Hà Nội đi làm vài ngày rồi về. Số tiền kiếm được không nhiều nhưng cũng đủ để chi tiêu cho mình. Ở nhà, tôi dành thời gian phụ mẹ chăm sóc bố và bảo ban các em. Tôi bắt đầu lôi lại sách TOEFL ra học, tôi biết muốn đi du học tôi phải giỏi tiếng Anh đã và tôi không muốn lãng phí thời gian của mình. Mỗi lần chán nản vì hy vọng cứ cạn kiệt dần tôi lại lôi sách ra đọc. Thời gian ấy tôi đọc rất nhiều sách. Những cuốn sách về cuộc đời, về tấm gương vượt khó của những vĩ nhân, của những người thành đạt để mình có thêm động lực, lạc quan nhìn về phía trước. Tôi đọc để khám phá và tìm hiểu bản thân nhiều hơn, về những điểm mạnh điểm yếu của mình, những sở trường, khả năng, kỹ năng mà tôi có thể làm, những đam mê, sở thích... và dựa vào đó để định hình cho mình công việc hay ngành nghề phù hợp. Tôi ngồi vẽ bức tranh cuộc đời mình về những điều mình muốn làm và

để trả lời câu hỏi: Ước mơ thực sự của mình là gì? Liệu nó có đủ lớn để mình quyết tâm theo đuổi đến cùng hay chỉ là những thứ ham muốn tầm thường đến rồi đi theo vòng xoáy cơm-áo-gạo-tiền thường nhật? Trong tôi lúc ấy rất nhiều thứ ngổn ngang đến nỗi nhiều lúc tôi tự hỏi: Mình cố gắng để làm gì? Chiến đấu để làm gì? Mơ ước để làm gì nhỉ? Kiếm một công việc ổn định, lấy một tấm chồng, lập gia đình, sinh con... những điều này chẳng phải đã được lập trình sẵn cho những đứa con gái như tôi sao? Tại sao tôi cứ phải đuổi theo những thứ mà mọi người vẫn bảo là phù du, hoang đường? Thay vì trèo cao rồi ngã đau thì sống một cuộc đời đơn giản có phải tốt hơn không? Nhưng có lẽ một cuộc đời ổn định như vậy không phải dành cho tôi.

Mỗi lần đọc sách, tôi lại thấy mình ở thế giới khác. Một thế giới mà tâm hồn mình rộng mở hơn, tự do hơn, thế giới mà tôi thấy mình thuộc về. Tôi tự động viên mình không được suy nghĩ bi quan, chán chường nữa mà tập trung vào hành động. Cứ cố gắng nỗ lực từng ngày, từng giờ, cứ bình tĩnh mà sống, mà chiến đấu nhất định sẽ có đường đi thôi. Tôi nghĩ cuộc đời mỗi con người sinh ra đều có con đường dành cho mình chỉ là họ có dám đấu tranh để đi con đường đó hay không mà thôi. Có thể phía trước là chông gai, là cạm bẫy, là mưa gió mịt mù nhưng chắc chắn họ sẽ khám phá được rất nhiều điều thú vị trên hành trình ấy. Và tôi tin chỉ cần mình muốn thì nhất định mình sẽ làm được. Audrey Hepburn¹ đã nói rằng: “Nothing is impossible. The word itself means I'M POSSIBLE” (Không gì là không thể. Bản thân của nó đã có nghĩa là: TÔI CÓ THỂ). Và đó chính là hoa tiêu dẫn đường của cuộc đời tôi cho đến giờ.

¹ Nữ diễn viên người Anh. Bà là biểu tượng của điện ảnh và thời trang. Bà xếp ở vị trí thứ 3 trong danh sách những huyền thoại vĩ đại nhất lịch sử chiếu bóng Hoa Kỳ do Viện Phim Mỹ bình chọn và được vinh danh tại Đại lộ Danh vọng Hollywood.

Tôi vẫn tiếp tục kiên trì tự học TOEFL IBT qua internet. Tôi chọn TOEFL IBT vì tôi thích cách tư duy rõ ràng, ngắn gọn đi thẳng vào vấn đề trong tiếng Anh – Mỹ. Vốn tiếng Anh của tôi chỉ là ít ngữ pháp tích góp từ những ngày học chuyên Anh thời cấp ba cộng

thêm chút khả năng giao tiếp trong quá trình đi làm sau này nhưng vẫn còn quá xa để có thể thi được TOEFL. Chưa kể đến do quá trình học tiếng Nhật 4 năm ở đại học nên phát âm tiếng Anh của tôi đúng kiểu châu Á điển hình, không có âm gió, lệch hoặc không có trọng âm, thậm chí rất nhiều từ phát âm sai. Tôi muốn đi học ở trung tâm để sửa những lỗi phát âm của mình nhưng khả năng tài chính lúc đó không cho phép nên chỉ còn cách mày mò học bằng việc tham gia các diễn đàn tiếng Anh miễn phí. Để đi học thạc sĩ ở nước ngoài tôi cần đạt ít nhất 90 điểm TOEFL IBT, đối với tôi đó là một số điểm cao vời vợi.

Điểm TOEIC của tôi hồi thi ở Thành phố Hồ Chí Minh là 895 nhưng cũng chỉ là chứng chỉ về đọc hiểu đơn giản dùng trong giao tiếp hàng ngày chứ không kiểm tra về nghe – nói. Trong khi TOEFL IBT đòi hỏi về tính học thuật, từ vựng, cấu trúc câu, khả năng tư duy, suy luận cao hơn rất nhiều. Chưa kể bài kiểm tra về khả năng nói qua máy tính đòi hỏi một tư duy phản xạ nhanh nhạy cộng với phát âm đúng, rõ ràng. Tôi vẫn kiên trì tự học qua các trang mạng, học từ vựng rồi xem thời sự, đọc tin tức, xem phim bằng tiếng Anh – Mỹ, làm bài tập đọc – hiểu vừa dài vừa khó... Theo tôi, điều quan trọng nhất khi học ngoại ngữ là sự quyết tâm, kiên trì và bền bỉ. Điều này đòi hỏi tính kỷ luật rất cao nên tôi tự đặt ra thời khóa biểu và ép mình vào khuôn khổ. Tôi tự bảo mình không được lãng phí thời gian. Có thể tôi chưa có cơ hội đi du học bây giờ nhưng ít nhất mình cũng có một mục tiêu để cố gắng theo đuổi. Và khoảng thời gian thất nghiệp là lúc tốt nhất vì tôi có thời gian tập trung hoàn toàn vào việc học. Chỉ cần duy trì học đều đặn mỗi ngày, dù không đạt được mục tiêu 90 điểm thì ít nhất khả năng ngoại ngữ của mình cũng được cải thiện và rèn luyện rất nhiều.

Thời gian này lịch trình của tôi rất đơn giản: chăm sóc gia đình, học tiếng Anh và tìm việc. Đến đầu tháng Ba năm 2012 cũng có một cơ hội cho tôi. Tôi được nhận làm trợ lý kinh doanh một công ty về truyền thông quảng cáo ở Hà Nội. Chị giám đốc cũng là dân Ngoại thương muốn tuyển một người có kỹ năng và phụ trách được nhiều việc để mở rộng thị trường. Công việc hoàn toàn mới mẻ với tôi trong một lĩnh vực thú vị đầy thử thách. Trước đây tôi nghĩ mình có

chút ít khả năng viết lách vì vốn là dân khối D và rất tự tin rằng mình có thể làm tốt. Nhưng khi bắt tay vào nghề viết, tìm hiểu về thị trường truyền thông, làm copywriter thì tôi biết rằng mình kém cỏi và dở tệ. Những yêu cầu của khách hàng khó tính, sự cạnh tranh trong lĩnh vực này đòi hỏi hơn hết là sự sáng tạo cho những điều mới mẻ và thú vị, chứ không đơn thuần là thứ văn chương bay bổng mà thi thoảng tôi vẫn viết vào thời gian rảnh rỗi như một thú vui. Lúc đó công ty được giao một dự án làm TVC quảng cáo (television commercial) và đội ngũ trợ lý dự án do tôi chịu trách nhiệm nghĩ ra ý tưởng mới cho TVC đó. Thời gian rất gấp mà hầu như ý tưởng nào chúng tôi đưa ra cũng cũ rích và chẳng có gì hấp dẫn để tạo nên đột phá. Cuối cùng, giám đốc sáng tạo đã giải cứu chúng tôi khỏi nhiệm vụ khó khăn ấy. Chỉ sau hai tuần làm việc tôi đã nhận ra khả năng hạn chế của mình. Tôi có thể kiên trì cố gắng để hoàn thành những việc được giao nhưng tôi không thể phát huy hết sở trường hay kỹ năng của mình trong lĩnh vực này. Khi bị sức ép về thời gian thì sức sáng tạo của tôi hoàn toàn bị tê liệt. Trước khi nhận việc tôi hào hứng bao nhiêu thì chỉ sau thời gian ngắn, tôi như quả bóng xì hơi và bắt đầu xuất hiện ở văn phòng trong trạng thái cực kỳ bị động. Tôi thực sự ngưỡng mộ những người theo nghề viết vì sức lao động miệt mài và khả năng sáng tạo vô biên của họ. Tôi đã bắt đầu mua thêm sách về đọc để tự thử sức mình trong lĩnh vực này, chỉ vì tôi không muốn đầu hàng quá sớm. Tôi không muốn lý lịch công việc của mình toàn là những công việc ngắn ngủi như một người cả thèm chóng chán. Tôi tin khả năng của con người là vô tận, chỉ cần mình đừng tự giới hạn bản thân thì nhất định sẽ làm được. Nhưng cuộc đời vốn chẳng như tôi dự định. Gần đến lúc kết thúc thời gian thử việc một tháng thì bệnh của bố tôi lại trở nặng, không còn cách nào tôi lại xin nghỉ việc để về quê chăm sóc bố. Tôi viết e-mail trình bày lý do nghỉ việc của mình với chị giám đốc:

“Kính gửi chị H.A,

Em xin phép kết thúc thời gian thử việc cũng như làm việc tại BSV sớm hơn dự định. Em biết chị sẽ bất ngờ vì quyết định này của em vì chính em cũng đang bị đặt vào một tình thế không có sự lựa chọn. Thời gian qua hầu như cuối tuần nào em cũng phải về nhà vì

lý do gia đình như chị đã biết. Nhưng sức khỏe của bố em trở nặng và đợt tới sẽ phải nhập viện trong một thời gian dài. Em không thể thu xếp được những kế hoạch cho bản thân mình mà buộc phải về nhà vì tình cảnh hiện tại. Em cũng không muốn chia sẻ lý do gia đình nhiều vì đó là cuộc sống cá nhân và em không muốn đổ lỗi cho hoàn cảnh. Không ai được lựa chọn hoàn cảnh của mình chỉ là thái độ và cách sống của mỗi người trong hoàn cảnh đó như thế nào thôi, đó vẫn là cách em đang sống và chiến đấu từng ngày chị ạ.

Qua 3 tuần làm việc, dù chưa làm được nhiều nhưng em rất quý các anh chị BSV và môi trường làm việc ở đây. Em có rất nhiều dự định nhưng hiện tại đành phải gác lại. Em rất xin lỗi vì chị phải đọc e-mail này vào sáng thứ Hai đầu tuần nhưng em không muốn làm mất thời gian đào tạo của chị nếu phải kéo dài thêm. Phần việc của em chưa nhiều nên các bạn phòng dự án hoàn toàn có thể đảm nhận và làm tốt. Chị có thể tin tưởng về tính bảo mật về công ty mà em đã cam kết. Em xin phép được kết thúc công việc trong hôm nay để chị có thể sắp xếp kế hoạch công việc cho công ty và các dự án sắp tới. Em cảm ơn chị vì đã luôn tin tưởng và tận tình chỉ bảo em trong suốt thời gian qua. Em tiếc vì không được chị dạy dỗ và chia sẻ nhiều hơn trong cả công việc và cuộc sống vì ngay từ ngày đầu phỏng vấn em đã rất tự hào vì được làm việc cùng với một “senpai²” là chị. Em chúc chị nhiều sức khỏe, cuộc sống luôn ngập tràn niềm vui và đông đầy hạnh phúc.

Em Thủy Anh”

² Chữ Hán của senpai là 先輩 dịch ra có nghĩa là tiền bối, là những người đi trước trong một lĩnh vực nào đó (thường là trong học tập và võ thuật).

E-mail chị trả lời đã khiến tôi vô cùng xúc động:

“Chị rất lấy làm tiếc, chị chia sẻ với em những khó khăn trong cuộc sống và hy vọng mọi việc sẽ tốt đẹp. Em đã để lại ấn tượng và được đánh giá tốt trong thời gian làm việc tại công ty, và chị hy vọng sẽ có dịp gặp lại em. Chúc em thật may mắn và thuận lợi nhé. Em bàn

giao dữ liệu và file làm việc cho chị S nhé. Cảm ơn em. Chị muốn nói với em nhiều nhưng có lẽ không nên nói vì tính cách của chị là vậy. Bố chị cũng đã mất vì ung thư phổi 5 năm trước... Em vất vả quá, nếu tiếp tục chia sẻ có thể sẽ khóc mất... Chị rất thích em, chị S cũng nói là rất tiếc vì chuyện của em. Em sẽ tìm được công việc phù hợp với khả năng và tính cách của mình. Em rắn giỏi, sâu sắc và bản lĩnh, kiến thức và tư duy tốt, rất thích hợp với vị trí lãnh đạo. Em cố gắng nhé, chị tin em sẽ vượt qua và thành công! Chị yêu em.”

Chị vẫn tính cho tôi 100% lương chứ không phải lương thử việc 50% như thỏa thuận và yêu cầu kế toán gửi luôn để tôi kịp về quê. Tôi mới chỉ làm việc với chị chưa tròn tháng nhưng những gì tôi nhận được từ chị và các đồng nghiệp trong công ty quả thật lớn hơn thế rất nhiều. Có lẽ tôi quá may mắn so với nhiều người khi đi đến đâu cũng được đón nhận bằng thật nhiều tình cảm và sự tin tưởng như thế. Tính cách con người tạo nên số phận. Tôi không phủ nhận phần trăm của may mắn, nhưng việc khi cơ hội đến ta có biết nắm bắt và hiện thực hóa nó không thì lại do chính bản thân chúng ta. Bởi như bạn có thể hiểu, công ty đăng tin tuyển dụng, 100 người nhìn thấy 80 người nộp hồ sơ, 2 người được nhận, và 1 người tiếp tục gắn bó lâu dài với môi trường ấy. Xuất phát điểm là như nhau nhưng câu chuyện tiếp diễn như thế nào lại do chính chúng ta viết nên như câu nói của ai đó: “Cuộc sống chỉ mang đến cho bạn 10% cơ hội, 90% còn lại là cách mà bạn phản ứng với nó”. Nếu tôi tiếp tục làm truyền thông thì bây giờ tôi đã đi một con đường khác nhưng suy cho cùng mọi việc xảy ra đều có lý do của nó. Đến giờ tôi vẫn giữ liên lạc với chị và các đồng nghiệp cũ. Dù tôi không còn ở Hà Nội, không còn ở Việt Nam nhưng tôi tin nếu có duyên gặp lại, kỷ niệm và những tình cảm ấy vẫn vẹn nguyên như 5 năm về trước.

Tôi lại về nhà tiếp tục ôn thi và chăm sóc bố. Tiền hết thì có thể kiếm được nhưng thời gian bên bố, tôi sẽ chẳng thể nào níu lại được. Tôi trích ngay 1/3 tiền lương đi làm để nộp lệ phí thi TOEFL, lúc ấy là 160 đô-la (hơn 3 triệu đồng), phần còn lại tôi đưa hết cho mẹ để lo cho bố. Tôi muốn thi ngay vì sau gần 4 tháng miệt mài học tôi muốn biết kết quả đến đâu, tôi còn lo nếu tôi lại đi làm hay nhà có chuyện

gì tôi sẽ không thi được, ngoại ngữ học được thì lâu nhưng quên thì rất nhanh. Khi đã biết lịch thi cộng với mức lệ phí thi đắt đỏ càng làm tôi phải cố gắng và quyết tâm nhiều hơn. Tôi phải đạt 90 điểm bằng mọi giá.

Thời gian đó, ban ngày tôi lên viện chăm bố, tối về ngồi học tiếng Anh. Sức khỏe bố tôi cũng ổn định dần nên tôi cũng đỡ lo phần nào. Tôi vẫn nhớ ngày cuối tháng Tư tôi ra Hà Nội thi TOEFL IBT. Tim đập thình thịch vì lo lắng. Nhưng rồi tôi tự động viên mình, hít thở thật sâu trước mỗi phần thi, đặc biệt là phần thi nói. Sau 4 tiếng làm bài, tôi thở phào bước ra khỏi phòng thi. Không phải vì tôi làm bài tốt mà tôi biết mình đã thực sự cố gắng hết sức kể cả không đạt được kết quả như tôi kỳ vọng thì cũng không có gì phải nuối tiếc hay trách móc bản thân cả. Sau 10 ngày có kết quả thi, tôi đạt đúng 90 điểm TOEFL IBT, đúng thời gian này tôi được nhận vào làm việc cho một tập đoàn lớn của Nhật.

Cuộc đời tôi có những điều trùng hợp thật kỳ lạ, khi tôi thi xong TOEIC ở Thành phố Hồ Chí Minh chưa kịp dùng đến bằng đã nhận được việc. Khi tôi thi xong TOEFL ở Hà Nội còn chưa có kết quả thi thì cũng nhận được công việc mới. Vậy nên tôi nghĩ rằng không có khoảng thời gian nào là lãng phí. Ngay cả những lúc thất nghiệp cũng là lúc mình có thời gian để hiểu chính bản thân mình, để tự rèn luyện ý chí, tinh thần, để tự vẽ nên ước mơ và bức tranh của cuộc đời mình. Và khi có một mục tiêu để theo đuổi dù là rất nhỏ thôi cũng khiến mỗi ngày của mình thật nhiều ý nghĩa, luôn tràn đầy năng lượng. Tôi tự nhận thấy rằng trong những ngày tuyệt vọng chán nản, đã muốn buông xuôi, bỏ cuộc thì luôn có một khe cửa hé mở cho tôi, dù chỉ là chút ít ánh sáng le lói nhưng chỉ cần có ánh sáng thì tôi biết mình có một con đường để đi và tiếp tục lạc quan bước về phía trước.

Công việc mới đã xuất hiện đúng lúc và mở cho tôi rất nhiều cánh cửa, như một món quà quý giá mà cuộc sống trao tặng cho tôi. Tôi được nhận vào làm trợ lý cho phòng Mineral Resource & Energy (năng lượng & khoáng sản) tại công ty thương mại nằm trong hệ thống của Sumitomo Corporation(SC) – tập đoàn lớn của Nhật. Đó

là một công ty thương mại có trụ sở chính ở Hà Nội, Thành phố Hồ Chí Minh và văn phòng đại diện tại Đà Nẵng. Trước khi nhận công việc này, rút kinh nghiệm tôi đã hỏi han kỹ lưỡng các thông tin với nhà tuyển dụng và tôi nhận được những câu trả lời thỏa đáng. Sự chuyên nghiệp của một tập đoàn lớn thể hiện qua từng vòng phỏng vấn cho đến việc kiên nhẫn trả lời tất cả các thắc mắc của ứng viên. Tôi phải phỏng vấn qua bốn vòng với đủ các cấp bậc từ trưởng phòng cho đến bậc cao nhất là bác tổng giám đốc người Nhật. Vòng cuối cùng trước khi ký hợp đồng lao động chính thức, tôi đã viết e-mail gửi chị trưởng phòng hành chính – nhân sự. Nội dung e-mail như sau:

“Gửi chị V.H,

Cảm ơn chị đã gửi e-mail cho em. Thực sự em rất mong muốn tìm hiểu kỹ công việc trước khi quyết định lựa chọn cho mình nơi làm việc mới. Em muốn mình có thể gắn bó và yêu được công việc của mình chị ạ. Em đã học tiếng Nhật và cũng làm việc với người Nhật khá nhiều nên em hiểu những khó khăn trong các công ty Nhật. Có những thứ đáng để học hỏi nhưng chắc chắn cũng sẽ rất nhiều khó khăn và thử thách. Nếu chị không phiền có thể chia sẻ với em một chút các vấn đề sau được không ạ? Em muốn được nghe chia sẻ từ một “senpai” mà em biết duy nhất trong công ty hiện giờ là chị.

- 1. Công việc chính của vị trí này sẽ là toàn bộ hợp đồng liên quan đến khoáng sản và các nguồn năng lượng hiếm đúng không ạ? Vậy em có băn khoăn là nếu mình dốc hết sức vì công ty thì điều này có làm ảnh hưởng đến nguồn tài nguyên khoáng sản của Việt Nam không ạ? Vì dù sao ý nghĩa cộng đồng cũng là điều rất quan trọng. Và ngoài danh tiếng của công ty thì điều làm mình tự hào khi ở vị trí công việc này là gì ạ?*
- 2. Các địa điểm em sẽ đi công tác nếu ở vị trí này? Và thời gian đi công tác có thường xuyên không ạ?*
- 3. Ngoài lương ra thì em có thể tăng thêm thu nhập dựa trên những khoản thu khác là gì ạ? Và sự nghiệp có thể phát triển như thế nào vì em thấy để thăng tiến dựa trên thâm niên tại các công ty Nhật thì quả thật là thử thách rất lớn với mỗi cá nhân.*

Như em đã nói tại hai buổi phỏng vấn trước, vì lý do gia đình và sức khỏe bố mẹ em hiện tại không tốt vậy nên em rất quan tâm đến thu nhập và thời gian để em có thể cân bằng được cuộc sống, gia đình và công việc của mình.

Hiện tại đây là những băn khoăn của em vì em cũng chưa nhận được đề nghị chính thức hay các chế độ cụ thể từ công ty nên nhờ chị chia sẻ cho em với ạ.

Em thực sự muốn tìm một nơi làm việc mà mình có thể gắn bó và cảm thấy tự hào để cố gắng hết sức mình chị ạ. Em mong được nghe chia sẻ từ chị. Có điều gì em hiểu sai chị giải thích giúp em với nhé!

Em cảm ơn chị nhiều. Em Thủy Anh”

Chị đã trả lời tôi như sau:

“Dear Thủy Anh,

Trước hết, chị cảm ơn em đã chia sẻ những băn khoăn và nguyện vọng của cá nhân. Qua đó, chị thấy được phần nào tính nghiêm túc, cẩn trọng và đặc biệt là sự quan tâm của em tới công việc mà em sẽ làm. Điều này khiến chị tin tưởng rằng bọn chị đã đúng khi lựa chọn em là ứng cử viên duy nhất cho lần phỏng vấn cuối của vị trí nhân viên phòng Mineral Resources.

Chị sẽ trả lời từng câu hỏi của em như dưới đây nhé.

- 1. Như em đã biết, SC là một công ty có bề dày lịch sử vài trăm năm và đã trải qua nhiều thăng trầm trong quá trình hình thành và phát triển của mình. Có thể nói, cốt lõi cho sự trường tồn ấy của công ty chính là nhờ công ty đã xây dựng được một nguyên tắc quản lý và giá trị nền tảng tập trung vào việc thay đổi, kiến thiết và đóng góp cộng đồng với các quy định nghiêm ngặt về việc tuân thủ luật pháp, tính trung thực, minh bạch, đạo đức kinh doanh và bảo vệ môi trường. Có thể em sẽ nghĩ những điều chị nói ở trên có vẻ hơi lý thuyết và bất cứ công ty nào*

cũng có thể đưa ra được những khẩu hiệu tương tự như vậy. Điều đó đúng và điểm khác biệt là việc các công ty có thực hiện được những điều này trên thực tế hay không. SC là một trong số những công ty làm được sự khác biệt ấy em ạ. Và cũng chính vì điều này mà chị tin tưởng rằng bản khoán của em về ý nghĩa cộng đồng trong hoạt động liên quan đến nguồn tài nguyên khoáng sản của Việt Nam sẽ được giải tỏa. Một cách cụ thể hơn, công ty sẽ không chỉ vì mục đích lợi nhuận để theo đuổi những hợp đồng có thể gây những ảnh hưởng bất lợi tới lợi ích và đời sống của Việt Nam. Đây cũng là điều đáng để mình có thể tự hào khi là thành viên của SC đúng không em, đặc biệt là trong thời buổi hiện nay khi có quá nhiều các doanh nghiệp chỉ chạy theo mục tiêu lợi nhuận trước mắt mà sẵn sàng làm tổn hại đến cộng đồng xung quanh.

2. Công việc của nhân viên phòng Mineral Resources, như em đã được anh YG và chị T giải thích trong buổi phỏng vấn, tất nhiên sẽ không tránh khỏi việc phải đi công tác. Các địa điểm công tác thường là Yên Bái, Quảng Ninh và có thể phải đến các vùng núi vì liên quan đến mỏ, khoáng chất... Tuy nhiên, việc đi công tác không quá thường xuyên và thường là ngắn ngày, thậm chí chỉ sáng đi, tối về trong ngày. Thông thường, rất hiếm khi phải đi công tác vào ngày nghỉ. Có thể nói việc đi công tác sẽ không ảnh hưởng nhiều đến cuộc sống cá nhân của nhân viên. Những ngày đi công tác hay làm thêm giờ (nếu có), nhân viên sẽ được thanh toán tiền công tác phí và phụ cấp làm thêm giờ theo chính sách của công ty.
3. Về thu nhập, ngoài lương, phụ cấp hằng tháng, nhân viên sẽ được hưởng chế độ thưởng hằng năm. Mức thưởng dựa trên hệ thống đánh giá năng lực (performance) của nhân viên, do vậy sẽ không có một mức thưởng giống nhau cho tất cả mọi người. Tiền thưởng sẽ được trả thành hai đợt tháng Sáu và tháng Mười hai. Ngoài ra, công ty có một số chế độ đãi ngộ khác như bảo hiểm khám chữa bệnh (bên cạnh chế độ BHXH, BHYT bắt buộc), bảo hiểm tai nạn 24/24, hỗ trợ điện thoại và cước phí điện thoại hằng tháng,...

Về phát triển sự nghiệp, công ty có tiêu chí rõ ràng cho việc thăng tiến/thay đổi nghề nghiệp và công ty tạo cơ hội bình đẳng cho mọi nhân viên. Cơ chế thăng tiến dựa trên thâm niên đã bị bãi bỏ ở SC em ạ. Hiện nay, việc thăng tiến dựa vào năng lực thực sự, ý chí tiến thủ và performance của mỗi người. Với trường hợp cụ thể của em, chị hiểu anh YG đặt rất nhiều kỳ vọng vào em và do vậy chị biết anh ấy đã vạch ra một lộ trình phát triển tương đối rõ ràng cho vị trí này.

Ngoài ra, cũng liên quan đến việc phát triển sự nghiệp, công ty có chế độ đào tạo theo chương trình đào tạo toàn cầu của công ty mẹ ở Nhật Bản và các chương trình đào tạo online (e-learning) cho toàn thể nhân viên. Toàn bộ kinh phí cho các chương trình đào tạo này do công ty chi trả. Bên cạnh đó, công ty còn có chính sách hỗ trợ nhân viên trong các chương trình đào tạo cá nhân.

Chị hiểu rằng chỉ qua e-mail thì không thể giải thích một cách rõ ràng và cụ thể đến từng chi tiết nhưng hy vọng rằng em đã phần nào hiểu rõ hơn về SC, các chế độ nhân sự và công việc mà em đang quan tâm. Ngoài ra, đến thứ Sáu tới, chị em mình sẽ có thể bàn bạc một cách cởi mở và cụ thể hơn về bất cứ vấn đề gì mà em quan tâm.

Nếu từ giờ đến thứ Sáu em vẫn còn điều gì đó băn khoăn thì cũng đừng ngại cho chị biết nhé.

Chúc em có một kỳ nghỉ cuối tuần vui vẻ.

Chị V.H”

Tôi rất bất ngờ khi nhận được e-mail của chị. Một e-mail đầy đủ, súc tích, rõ ràng và rất chuyên nghiệp dù lúc này tôi chỉ là một ứng viên rất bình thường trong số rất nhiều ứng viên khác. Tôi cảm ơn chị và có hỏi thêm chị một câu: “Điểm khó khăn nhất của công việc sắp tới cho vị trí của em là gì? Và em cần chuẩn bị những tố chất, kỹ năng gì để vượt qua khó khăn và đáp ứng được công việc ạ?” Chị trả lời câu hỏi này rất hay và tôi nghĩ là rất hữu ích cho các bạn sinh viên mới ra trường hay đang trong quá trình tìm việc như tôi lúc đó: “Về câu hỏi của em (“điểm khó khăn nhất” của công việc sắp tới), chị

nghĩ có thể ở góc độ của chị câu trả lời sẽ mang tính chủ quan của cá nhân chị nhiều hơn. Tuy nhiên, chị cũng muốn chia sẻ thể này: Với bất cứ một công việc mới nào thì điều khó khăn nhất bao giờ cũng là tính thích ứng (adaptability) và khả năng hòa nhập được với môi trường làm việc mới một cách nhanh nhất có thể. Đối với em, do chưa có kinh nghiệm trong ngành Mineral Resources, nên đây có thể là một thử thách mới, yêu cầu em phải có những nỗ lực đáng kể để một mặt có thể bắt nhịp được với công việc, mặt khác học hỏi, tìm tòi thêm để bổ sung những kiến thức mà mình chưa có cũng như xây dựng cho mình những mối quan hệ mới trong công việc. Tuy nhiên, cá nhân chị thấy em có những thế mạnh nhất định mà những nhân viên khác không có như khả năng giao tiếp bằng tiếng Nhật và đặc biệt là tính năng động, có trách nhiệm của em. Hơn thế nữa, anh YG và chị T là những người rất cởi mở và nhiệt tình vì vậy chị tin rằng em sẽ không mất nhiều thời gian để có thể bắt nhịp được với công việc mới. Không cần chuẩn bị gì nhiều đâu em, chỉ cần có một niềm tin và quyết tâm là đủ để em vượt qua mọi khó khăn.”

Tôi nghĩ việc mình tìm hiểu kỹ công việc và hỏi lại nhà tuyển dụng từ khi phỏng vấn cho đến lúc ký hợp đồng lao động chính thức là điều hoàn toàn hợp lý. Tôi không nghĩ là mình đi “xin” việc mà là ứng tuyển cho công việc phù hợp với năng lực của mình, đổi lại tôi phải được trả lương tương xứng với những gì mình cống hiến. Và với những công ty lớn thường có chế độ lao động cùng các đãi ngộ, cơ chế làm việc rõ ràng cũng như các cơ hội đào tạo phát triển sự nghiệp rất tốt. Vậy nên khi ứng viên càng tìm hiểu sâu và chi tiết thì có nghĩa là ứng viên đó thực sự nghiêm túc và có trách nhiệm với công việc sắp tới của mình.

Khi tôi báo cho bố biết tin tôi sắp vào làm việc tại SC, ông đã rất vui vì biết đây là một trong những tập đoàn rất lớn của Nhật. Niềm tin của ông vào đứa con gái “cứng đầu” này cuối cùng cũng có kết quả. Niềm vui, sự tự hào khiến tinh thần ông những ngày ấy cũng tốt hơn rất nhiều. Tôi ra Hà Nội đi làm trong tâm trạng cực kỳ háo hức. Và quả thật hành trình hơn 3 năm tại SC từ ngày ấy cho đến tận khi tôi đi du học đã luôn đầy thử thách nhưng vô cùng hấp dẫn và thú vị.

Đến bây giờ tôi vẫn vô cùng biết ơn SC vì đã chọn tôi vào vị trí đó và đã cho tôi cơ hội để bước chân ra thế giới rộng lớn, sải rộng đôi cánh của mình và theo đuổi ước mơ đến cùng.

Công việc ở SC thực sự rất tốt. Lương thưởng, chế độ đãi ngộ, phúc lợi xã hội về bảo hiểm, ốm đau, sinh đẻ... rất rõ ràng lại ở mức cao so với mặt bằng chung các công ty tại Việt Nam. Lúc mới phỏng vấn nhận việc, bên nhân sự hỏi mức lương mong muốn của tôi, tôi trả lời là 600 đô-la (hơn 12 triệu đồng theo thời giá năm 2012). Khi vào làm nhân viên chính thức tôi khá bất ngờ khi thấy mức lương trong hợp đồng lao động còn cao hơn mức tôi đề xuất mà bất ngờ hơn nữa là tôi còn được nhận thêm một khoản tiền phụ cấp ngôn ngữ do tôi đã có bằng tiếng Nhật lúc học ở Ngoại thương. Sau này tôi mới biết ở các tập đoàn lớn, tại mỗi cấp bậc đều có mức lương tương ứng với năng lực làm việc chứ không phải đàm phán thêm – bớt lương như một số công ty khác vẫn làm với nhân viên. Nhận lương cao hơn thì công việc và trách nhiệm tương ứng cũng sẽ nhiều hơn và nặng hơn. Cái gì cũng có giá của nó rất rõ ràng và công bằng.

Thời gian làm việc ở đây tôi đã được sử dụng tối đa năng lực, sở trường và kỹ năng của mình. Tôi đi làm chăm chỉ và kiếm được thu nhập tốt đảm bảo tài chính cho mình và hỗ trợ gia đình. Vì danh tiếng công ty rất tốt nên tôi đã tự mày mò tìm hiểu để nộp hồ sơ xin visa Schengen³ đi du lịch châu Âu. Và cũng từ đó tôi tự xin visa đi các nước tương đối khó khác ở châu Á như Hàn Quốc, Nhật Bản. Tôi viết bài cho báo của tập đoàn, chụp ảnh, làm video hay tham gia tổ chức sự kiện cho công ty... Chưa bao giờ tôi thấy mình sống nhiệt thành, muốn cống hiến và được cống hiến nhiều đến thế. Tôi tự hào khi là thành viên của SC và đến giờ vẫn luôn hạnh phúc khi nhớ lại khoảng thời gian đẹp đẽ ấy.

³ Visa Schengen là thị thực Schengen cho phép lưu trú tại các nước Schengen tối đa 90 ngày. Các nước Schengen gồm: Bỉ, Đan Mạch, Đức, Estonia, Phần Lan, Pháp, Hy Lạp, Iceland, Ý, Latvia, Liechtenstein, Litva, Luxemburg, Malta, Hà Lan, Na Uy, Áo, Ba Lan,

Bồ Đào Nha, Thụy Điển, Thụy Sĩ, Slovakia, Slovenia, Tây Ban Nha, Cộng hòa Séc và Hungary.

SC đã cho tôi một môi trường làm việc cùng những đồng nghiệp tuyệt vời. Nhưng tôi có tham lam quá không khi với tôi những điều đó vẫn chưa đủ? Lúc này, gia đình tôi cũng đã ổn hơn. Em tôi đã tốt nghiệp đại học và tôi đã có thể thực hiện ước mơ của mình. Giấc mơ du học ngày nào lại trở lại trong tôi đầy tràn trề. Cho đến thời điểm đó tôi được xem là thành công trong công việc so với bạn bè cùng trang lứa nhưng tôi tự thấy mình vẫn còn điều gì đấy dang dở, một điều gì đó mà mình vẫn có thể làm được chứ không phải là không thể. Đấy chính là đi du học, ước mơ từ năm tôi 15 tuổi. Sau những ngày dài lao mình vào công việc tôi chợt nhận ra mình đang trở thành một kẻ nghiện công việc (workaholic) đúng nghĩa khi tôi chỉ mãi miết đi làm, đi họp, đi công tác mà quên dần đi gia đình, bạn bè hay thậm chí cả chính ước mơ của mình. Tôi bỗng giật mình và nghĩ rằng nếu mình cứ tiếp tục thế này rồi sẽ ra sao? 20 năm nữa có thể tôi sẽ lên chức, sẽ thành đạt nhưng cuộc sống ấy có thực sự là điều tôi mong muốn hay không? Tôi không muốn thành robot như người Nhật, không thể và không có đủ sức để quăng mình vào làm việc quên ngày tháng như thế. Tôi không muốn sẽ làm một người mẹ, người vợ ở trong một gia đình có những ông bố trở về khi con đã ngủ và đi làm khi con vẫn chưa tỉnh dậy. Tôi chưa bao giờ hết khâm phục và ngưỡng mộ người Nhật nhưng từ tận đáy lòng, tôi biết đó không phải là cuộc sống mà tôi mong muốn. Và sau hơn 3 năm làm việc trong ngành năng lượng đặc biệt là ngành than, tôi có vô vàn câu hỏi về tương lai của Việt Nam khi vẫn sử dụng nguồn nhiên liệu phát điện chính là than đá. Lúc này tôi đã tìm ra lĩnh vực mình muốn phát triển chính là ngành năng lượng. Tôi bắt đầu có những dự định rõ ràng hơn. Tôi bắt đầu tìm kiếm thông tin và định hình cho mình một chương trình học thạc sĩ ở nước ngoài. Khóa học thạc sĩ 1 năm của trường Đại học Bocconi về năng lượng tái tạo và phát triển bền vững tại Milan nước Ý xuất hiện đúng thời điểm như một chỉ dẫn đầy duyên nợ cho tôi đến tận bây giờ và cả sau này. Tôi làm hồ sơ du học trong lúc dự án khí gas thiên nhiên mà tôi được giao ở vào giai đoạn nước rút. Lúc này tôi đã 28 tuổi, tuổi để ổn định sự nghiệp và lập gia đình. Nhưng tôi nghĩ nếu không phải là

lúc này thì sẽ không bao giờ nữa. Tôi nhớ đến câu nói của Mark Twain rằng: “20 năm nữa bạn sẽ thấy nuối tiếc về những điều bạn không làm hôm nay hơn là những điều bạn đã làm. Vậy nên, hãy gỡ sợi dây buộc cánh buồm ra, dong thuyền ra khỏi vùng vịnh an toàn, đón lấy cơn gió và ra khơi. Khám phá, mơ ước và kiếm tìm!”

Và tôi đã một lần nữa tự gỡ bỏ sợi dây buộc cánh buồm để dong thuyền ra khơi tiến về phía đại dương bao la. Vì mỗi người chỉ sống có một lần trong đời và tôi muốn sống để thực hiện những ước mơ của mình, để sau này nhìn lại tôi có thể mỉm cười vì mình đã thực sự có một cuộc đời đáng sống. Ước mơ năm 15 tuổi của tôi ngày nào vốn tưởng viễn vông, cuối cùng sau gần 15 năm đã trở thành hiện thực. Để bây giờ tôi đang được tắm mình giữa ánh nắng vàng rực rỡ trên bờ biển Địa Trung Hải xanh ngắt, giữa những cánh chim hải âu chao liệng dưới bầu trời thiên thanh bình yên và diệu vợi.

Tin tôi đi, chỉ cần ước mơ của bạn đủ lớn thì tất cả đều chỉ là chuyện nhỏ!

2Biến cố gia đình

Gia đình tôi có sáu người. Tôi là chị cả dưới tôi là hai em gái và một em trai. Em gái sau tôi tên là H.A, em bị bệnh Down bẩm sinh. Tôi phải tự lập từ rất sớm, hết ở với ông bà ngoại rồi về ông bà nội hoặc nhà cô dì chú bác vì bố mẹ còn bận chăm em. Tôi nhớ mẹ bảo, nuôi em rất vất vả, 4 tuổi mới được bước chân đầu tiên. Nhưng bố mẹ tôi vẫn kiên trì đưa em đi châm cứu, chữa bệnh khắp nơi, nhất quyết không bỏ cuộc dù chỉ là hy vọng mong manh rằng em chỉ chậm phát triển hơn so với những đứa trẻ bình thường. Tôi sinh năm 1987, em tôi sinh cuối năm 1988, đây là những năm tháng sau Đổi mới với rất nhiều khó khăn về kinh tế trong bối cảnh chung ở Việt Nam. Khi đó bố tôi làm trong ngành ngoại thương còn mẹ tôi làm trong ngân hàng, đều là cán bộ viên chức nhà nước, nên gia đình tôi có điều kiện hơn so với nhiều gia đình khác. Cả bố và mẹ đều là những người thuộc số ít trong gia đình theo đuổi sự nghiệp học hành và đều rất kiên cường vượt khó để đi học đại học. Trong con mắt của tôi, bố là người tài giỏi và thông minh. Ông có khả năng ngoại ngữ rất tốt và có lẽ tôi may mắn được thừa hưởng năng khiếu ấy từ ông. Năm 29 tuổi ông đã được đề bạt làm giám đốc. Ông sống nhiệt huyết, chăm chỉ và không nề hà bất kỳ nhiệm vụ nào được giao phó. Ngoài xã hội ông có thể là lãnh đạo, là sếp nhưng về nhà ông lại là người chồng, người cha mẫu mực hiếm có. Kinh tế khó khăn, mẹ tôi nuôi thêm lợn gà ở sau nhà và cứ sau mỗi chiều tan sở là ông lại về phụ mẹ việc chăn nuôi.

Mẹ tôi làm việc trong ngân hàng và áp ủ nhiều ước mơ hoài bão nhưng sau khi sinh em tôi mẹ đã quyết định gác lại tất cả để ở nhà chăm sóc con cái. Mẹ là người nuôi dưỡng những ước mơ cho tôi và truyền cho tôi rất nhiều nghị lực sống khiến tôi tin rằng chẳng gì là không thể nếu mình cố gắng. Tôi nghĩ rằng phản ứng của bất kỳ người làm mẹ nào có con bị Down cũng sẽ thất vọng, đau khổ, khóc lóc vật vã và than trách số phận bất công với mình. Có thể mẹ tôi cũng trải qua những năm tháng như vậy nhưng kỳ lạ thay trong ký ức của tôi, tôi chẳng thấy hình ảnh một người mẹ buồn đau sầu khổ

như vậy. Trái lại mẹ vẫn rất kiên cường, luôn lạc quan và vui vẻ đón nhận những gì cuộc đời trao tặng. Khi tất cả mọi người buông xuôi tuyệt vọng mẹ tôi vẫn giữ riêng cho mình một ngọn lửa hy vọng rằng em tôi có thể sống khỏe mạnh bình thường và bà kiên trì chiến đấu cho niềm tin mãnh liệt ấy. Bà là người cầm tay em tôi nắn nót tô những chữ cái đầu tiên. Nếu đưa trẻ bình thường dạy một lần thì em tôi phải dạy 10 lần, 20 lần mới nhớ được mặt chữ. Và bà sẵn sàng thuê cô giáo về dạy em tập đọc, tập viết, làm toán... Rồi mẹ lại đến trường học để xin cho em tôi đi học. Thời điểm đó làm gì đã có trường dành cho trẻ khuyết tật. Rất nhiều người cười nhạo, chế giễu mẹ tôi, thậm chí bảo mẹ có vấn đề khi cho em tôi đi học chẳng để làm gì. Nhưng bà không bỏ cuộc. Bà dạy em tôi đi bộ từ trường về nhà, cách sang đường thế nào... và nhờ hàng xóm, bạn bè trên đường em tôi đi bộ để ý giúp. Em đi học đến hết lớp 9, lúc đó em đã đọc viết thành thạo, biết làm thơ, viết thư cho tôi. Sau lớp 9 thì em ở nhà với mẹ, mẹ tìm sách cho em đọc, dạy em nhặt rau, nấu cơm... dạy cách tự chăm sóc bản thân.

Với suy nghĩ con gái rồi sẽ phải lấy chồng về làm dâu nhà khác sẽ không thể chăm sóc cho em vậy nên nếu có con trai sẽ tốt hơn, sẽ thay bố mẹ chăm chi, cộng thêm sức ép từ họ hàng rằng, nhà toàn con gái chẳng được tích sự gì, bố mẹ tôi mới quyết định sinh thêm con. Em gái N.A rồi em trai Q.A lần lượt ra đời. Những năm ấy chính sách kế hoạch hóa gia đình thắt chặt và việc cán bộ Nhà nước vi phạm là điều không thể chấp nhận được. Bố tôi vì việc sinh ra em trai mà phải đánh đổi bằng cả sự nghiệp của mình. Ông bị cách chức giám đốc và phải chuyển sang làm công việc khác. Nhưng ông không bao giờ hối hận vì với bố mẹ tôi sự nghiệp lớn lao nhất vẫn là những đứa con. Cũng từ đó đánh dấu những biến cố liên tiếp của gia đình tôi.

Mẹ rất nghiêm khắc với tôi, có lẽ vì tôi là chị cả và việc tôi phải làm gương cho em, có trách nhiệm dạy dỗ các em đã trở thành một điều hiển nhiên.

Biến cố bắt đầu dồn dập đến từ năm tôi học lớp 12. Tôi vẫn nhớ lúc ấy lần đầu tiên tôi nghe thấy bố mẹ to tiếng với nhau. Bố tôi trong

những lần đi công tác nước ngoài do quá tin tưởng cấp dưới nên đã không kiểm soát chặt chẽ và để xảy ra thất thoát và thua lỗ cho công ty. Đúng đợt thanh tra nhà nước đi kiểm tra rất chặt và bố tôi bị kết tội làm thất thoát tài sản của Nhà nước, buộc phải đền bù cho công ty rất nhiều tiền. Một số tiền vô cùng lớn mà lương cả đời làm cán bộ viên chức nhà nước như bố mẹ tôi cũng không trả nổi. Thậm chí bố tôi còn có nguy cơ phải đi tù nếu bên thanh tra tìm ra thêm được bất kỳ khoản thua lỗ nào mà bố không giải trình được. Chưa bao giờ tôi thấy bố suy sụp đến thế.

Do kinh tế khó khăn bố mẹ tôi phải bán hết đất đai chỉ giữ lại ngôi nhà của ông ngoại để lại. Rồi bố mẹ vay mượn bạn bè hàng xóm đền bù hết cho công ty, để bố không phải đi tù. Sau đấy là những tháng ngày triền miên bố mẹ làm lụng vất vả để trả nợ và nuôi chúng tôi ăn học. Tôi đi học đại học vào đúng những năm tháng thiếu thốn như vậy nên tôi biết mình không thể xin tiền bố mẹ hay là gánh nặng cho gia đình được. Tôi còn những ba đứa em và đều đang tuổi ăn tuổi lớn, rất nhiều thứ phải chi tiêu. Tôi lăn vào đi làm thêm, làm phục vụ bàn, đi gia sư, biên dịch, phiên dịch, đi làm hội chợ, dẫn tour, dạy tiếng Việt cho người nước ngoài... làm bất cứ việc gì có thể để trang trải cuộc sống sinh viên. Tôi không xin tiền nhưng bố mẹ vẫn cố gắng lo cho tôi đủ đầy như các bạn. Rồi bố xin ra khỏi Nhà nước và nhận làm giám đốc điều hành cho công ty tư nhân của bạn ở tận Đồng Nai. Gia đình tôi chia làm ba nẻo: Tôi ở miền Bắc, mẹ ở miền Trung và bố ở miền Nam. Mẹ tôi quay lại nghề tư vấn bảo hiểm, nghề mà bà vốn rất thành công khi còn trẻ. Những ai gặp mẹ đều bảo bà có duyên ăn nói và giao tiếp rất khéo cộng thêm nụ cười rạng rỡ nên bà rất thành công trong nghề. Đỉnh cao của sự nghiệp là lúc mẹ đạt danh hiệu nhân viên xuất sắc của công ty, lên chức trưởng phòng và được thưởng một chuyến đi châu Âu nhưng mẹ từ chối và lấy tiền thưởng trả nợ cho bố tôi. Sự hy sinh vất vả của bà với gia đình tôi chẳng thể nào kể hết. Đến bây giờ với tôi, mẹ vẫn là người phụ nữ mạnh mẽ và dũng cảm nhất mà tôi từng được biết trong cuộc đời này.

Khoảng thời gian sau đó thì đến lượt em gái thứ hai H.A, cô em gái bị Down của tôi phát bệnh. Em trở nên cáu bẳn, khó chiều, trái tính,

trái nết và thậm chí còn tự làm mình đau. Khi đó tôi đang làm cho công ty của Nhật, em gái thứ ba đang học đại học năm nhất thì tôi nhận được điện thoại của bố: “Em H.A bị ốm phải vào viện, con về ngay đi”. Tôi về vào viện ngay với em. Em nằm bất động với rất nhiều dây dợ quấn quanh. Hơi thở phập phồng yếu ớt. Em không nói được chỉ lặng lẽ nhìn tôi, ánh mắt như khẽ nói: “Chị T.A về đây à?” Rồi em chảy nước mắt. Hình ảnh ấy mãi mãi tôi chẳng bao giờ quên được. Ngày hôm sau em mất. Sau sự ra đi đột ngột của em khiến sức khỏe bố tôi ngày càng suy sụp.

Cùng năm ấy em trai Q.A bắt đầu dậy thì và trở nên bướng bỉnh, nghịch ngợm. Vốn là con trai út nên từ nhỏ em biết mình có nhiều đặc quyền hơn các chị. Dù bố mẹ tôi rất nghiêm khắc và công bằng trong việc nuôi dạy con nhưng họ hàng, làng xóm thì luôn có thái độ trọng nam khinh nữ. Quãng thời gian ấy bố ốm nằm viện, rồi ông ngoại mất, H.A mất, tôi và N.A thì đều ở Hà Nội... cả nhà đã lơ lửng chẳng ai kèm cặp nên Q.A bắt đầu hư hỏng, nghiện game, đua đòi và bị bạn xấu rủ rê ăn trộm tiền của bố mẹ, bỏ học đi chơi. Nhà tôi dùng đủ mọi cách từ nặng đến nhẹ để dạy dỗ em mà không thể thay đổi được. Ma lực của game online quá mạnh mẽ và đầy cám dỗ, chẳng có cái gì khiến em có thể từ bỏ được. Hè năm ấy Q.A vừa đủ điểm vào lớp 10. Kỳ học đầu tiên, em bắt đầu bỏ học đi chơi. Sau rất nhiều lần chán nản và mất niềm tin vào đứa con trai của mình, bố mẹ tôi đã phải đưa ra một quyết định vô cùng lớn: Bắt Q.A nghỉ học. Mẹ quyết định gửi em vào một ngôi chùa trên núi ở Đà Lạt đúng 1 năm trời và tuyệt nhiên không hề thông báo với họ hàng. Trong 1 năm ấy, Q.A sống trong rừng đúng nghĩa, không có tivi, không internet, không máy tính hay game. Em sống cùng các chú tiểu và được sư trụ trì chùa bảo ban. Nhân một chuyến đi công tác vào Nam tôi tranh thủ ghé thăm em và vô cùng bất ngờ trước sự thay đổi của em. Từ một đứa trẻ chỉ biết sống hưởng thụ, ích kỷ, không biết quan tâm đến người khác thì em đã hoàn toàn lột xác thành một chàng trai rắn rỏi. Lúc này Q.A 16 tuổi và đã trở thành một người đàn ông thực thụ. Em biết chào hỏi mọi người rất lễ phép, chừng mực, biết nấu nướng dọn dẹp, nhanh nhẹn, gọn gàng, biết tự giặt quần áo, thời gian rảnh thì lấy sách vở ra học. Sau đó em về nhà và đi học lại lớp 10.

Lúc này cô em gái thứ ba của tôi N.A đã là sinh viên năm thứ hai Đại học Ngoại thương. Em chịu khá nhiều áp lực bởi những biến động của gia đình nên thường hay buồn bã và sống khép mình. Một thời gian sau công việc của tôi đã ổn định và hầu như không có gì phải lo nghĩ, lúc này tôi mới có thời gian ở bên bảo ban em nhiều hơn. N.A cũng dần tập trung học hành và năng nổ tham gia các hoạt động ở trường chứ không còn là cô bé ít nói, lập dị như ngày nào. Q.A cũng đã quay lại trường lớp và mọi thứ đã vào guồng của nó. Tôi đã tưởng gia đình mình đã vượt bão thành công và giờ mọi thứ sẽ bình yên trở lại thì cơn bão khác lại đến. Cơn bão lần này có sức tàn phá đến dữ dội.

Hôm ấy vào lúc gần nửa đêm tôi nhận được điện thoại của người nhà báo tin bố tôi bị đột quỵ phải vào viện, trong tình trạng hôn mê và rất nguy kịch. Tôi cùng N.A về quê ngay trong đêm. Ba tiếng chạy xe về đến Thanh Hóa là ba tiếng dài nhất trong cuộc đời tôi. Tôi và N.A ngồi xe chỉ biết im lặng và cầu nguyện. Chúng tôi đi thẳng vào viện với bố. Tất cả đều đang ngồi đợi ngoài phòng cấp cứu. Bố vẫn hôn mê. Bác sĩ bảo do lượng đường của bố tăng cao dẫn đến suy tim và đột quỵ, tình trạng rất khó lường. Nếu ngày mai bố không tỉnh lại thì cả gia đình cũng phải chuẩn bị dần. Mẹ tôi chẳng nói gì lặng lẽ ngồi thiền và cầu nguyện. Chị em chúng tôi ngồi ngoài hành lang thao thức đến sáng. Sau đó gia đình tôi phải ký cam kết để bác sĩ làm thông tĩnh mạch, biện pháp cuối cùng để làm bố tôi tỉnh lại. Khi đặt bút ký tôi biết rằng khi làm thủ thuật đó, chỉ sợ sẩy một giây phút thôi cũng có thể khiến chúng tôi mất bố vĩnh viễn. Thật may thủ thuật thành công, bố đã tỉnh lại. Khi bố nhìn thấy tôi và bảo: “T.A về đấy à con?” Tôi vỡ òa vì hạnh phúc, vì ít nhất bố vẫn còn nhận ra tôi và bố vẫn đang ở bên cạnh chúng tôi. Tôi và N.A ở nhà thêm ba ngày nữa rồi lại trở ra Hà Nội. Sau đấy bố tôi cũng phục hồi dần, đi lại được dù vẫn còn yếu.

Sau khi em gái mất, cả gia đình tôi đều trân trọng từng giây phút bên nhau. Tôi về nhà nhiều hơn để kể cho bố chuyện này chuyện kia, để ít nhất bố tôi vẫn còn chút an ủi là con gái vẫn đang rất vững vàng trên con đường sự nghiệp. Bố tôi có rất nhiều ước mơ vẫn còn dang dở, ông vẫn còn nhiều điều nuối tiếc muốn làm. Bố từng ước

ao đi miền Tây để thỏa lòng ngắm cảnh sông nước. Tôi đã dành dụm và gửi tiền để bố đi nhưng rồi bố không đi mà vào Đà Lạt với mẹ. Sau khi em gái mất lại thêm buồn phiền lo nghĩ về em trai Q.A nên mẹ đã có dấu hiệu suy kiệt về cả tinh thần và sức khỏe, mẹ lên chùa một thời gian cho tĩnh tâm. Bố vào Đà Lạt với mẹ, nghỉ hè nên cả Q.A và N.A cũng vào trong đó, vậy là cả nhà trong Nam mình tôi ngoài Bắc. Thi thoảng nghe giọng bố khoe có ít sầu riêng vườn hay quả mít ngon bố gửi ra Bắc cho con nhé hay trêu mẹ là bố mẹ đang đi nghỉ tuần trăng mật là lòng tôi lại tràn ngập niềm hạnh phúc giản đơn. Chỉ sau 1 tháng ra viện, bố lại bắt đầu bị ho ra máu kéo dài và lần này buộc phải chuyển ra bệnh viện Bạch Mai. Mẹ túc trực ở bệnh viện chăm bố. Tôi vừa đi làm vừa vào viện. May mắn có chú M là em họ của bố lên chăm sóc bố và đỡ đần mọi chuyện.

Vì bệnh tình của bố quá nặng nên gia đình tôi buộc phải làm thủ tục đưa bố về quê để bố có thể nghỉ ngơi những ngày cuối cùng tại nhà, bố tôi biết sự thật ông chỉ ngửa mặt lên trần nhà không nói gì, nước mắt chảy dài...

Ngày bố mất, kỳ lạ thay tôi không hề khóc hoặc vì nỗi đau quá lớn đến chai sạn thành sắt đá đến trơ lì, khô khốc. Đó là những ký ức buồn khủng khiếp mà tôi chẳng bao giờ muốn nhớ lại.

Biến cố gia đình ngày ấy chính là đòn bẩy to lớn để tôi lại quyết tâm để thực hiện ước mơ của mình. Tôi nghĩ rằng có rất nhiều bạn trẻ hiện tại cũng đang trải qua khó khăn như gia đình tôi, sự thiếu thốn về kinh tế, mất mát người thân, sự đổ vỡ tình cảm... tất cả đều rất đau đớn và khổ sở. Nhưng đừng đổ lỗi cho hoàn cảnh mà hãy dùng chính hoàn cảnh để thử thách và mài giũa bản thân mình. Hãy nhớ rằng không ai có thể giúp bạn ngoài chính bản thân bạn, kêu ca phàn nàn hay chán chường tuyệt vọng chỉ làm mọi thứ tồi tệ hơn. Tôi đã tự động viên mình những ngày ấy rằng cuộc đời đã lựa chọn mình để trao cho mình những khó khăn, vậy nên cứ kiên trì cố gắng mà vượt qua. Giống như cầu vồng không thể có nếu thiếu những cơn mưa. Tôi cũng chẳng còn quá để tâm và bận lòng những gì người khác nói về mình nữa mà cứ thế kiên trì và âm thầm theo đuổi con đường của mình. Những ngày cực nhất tôi đã chọn

cách ngồi thiền chỉ để giữ tâm mình tĩnh lặng. Hít một hơi thật sâu căng đầy lồng ngực rồi thở ra thật khẽ để biết rằng mình còn đang được sống và khỏe mạnh đã là một điều hạnh phúc rồi. Chỉ cần bạn giữ niềm tin vào chính bản thân mình, giữ vững ước mơ của mình thì chắc chắn sẽ có ngày bạn thực hiện được nó. Chỉ là ước mơ của bạn có đủ lớn hay không.

3 Duyên hay nợ? Tình yêu và sự lựa chọn

Tình yêu có lẽ luôn là một điều đẹp đẽ với bất kỳ ai nhưng với tôi tình yêu của những ngày sinh viên lại là một điều gì đó phù phiếm và không dành cho tôi. Hồi đi học cũng có vài chàng trai tán tỉnh nhưng tôi không hề rung động. Hoặc tôi quá bận rộn với việc học hành, làm thêm, mãi mê tham gia tình nguyện... mà không có thời gian dành cho chuyện yêu đương. Hoặc đối với các bạn nam cùng độ tuổi tôi không tìm thấy sự đồng cảm để sẻ chia. Tôi nhận thấy mình bị buộc phải tự lập và trưởng thành sớm hơn các bạn rất nhiều. Cho đến một ngày tôi gặp anh, mối tình đầu của tôi nhưng oái ăm thay anh là người đã có vợ. Tôi đã vật vã khổ sở suốt thời gian dài trước khi tự mình quyết định bước ra khỏi mối quan hệ bế tắc ấy.

Tôi tự đấu tranh với chính mình rất nhiều nhưng đây cũng là một phần tuổi trẻ, một phần của những vấp ngã mà tôi đã biết đứng lên mạnh mẽ, vững vàng và biết lựa chọn cho mình một con đường khác. Cũng có nhiều cô gái ở giai đoạn chập chững bước vào đời, dễ bị cuốn theo những mối tình như thế. Tôi học được rằng ở giữa những ranh giới ấy điều quan trọng là mình phải đủ bình tâm để suy xét và vượt qua những cám dỗ, vượt qua được những ham muốn tầm thường của bản thân. Giống như câu nói trong tác phẩm Mùa lạc của Nguyễn Khải: Sự sống nảy sinh từ cái chết, hạnh phúc hiện hình từ trong những hy sinh, gian khổ. Ở đời này không có con đường cùng, chỉ có những ranh giới, điều cốt yếu là phải có sức mạnh để bước qua những ranh giới ấy.

Sau thời gian dài vật vã, chán nản tôi sợ đàn ông và sợ tình yêu. Hành trình 10 năm của tôi bắt đầu từ những biến cố gia đình vẫn không là gì so với nhiều người bất hạnh trong xã hội. Tôi trân trọng những khó khăn, vấp ngã đó vì chúng đã tạo nên tính cách, con

người tôi của ngày hôm nay. Và giờ tôi có thể sẵn sàng để lại tiếp tục đối diện với những thử thách mà cuộc đời ban tặng.

Đọc đến đây hẳn các độc giả sẽ rất thắc mắc khi vẫn chưa thấy con đường nào dẫn đến nước Ý của tôi, khi cả hành trình dài là 4 năm học tiếng Nhật và 6 năm làm việc trong công ty Nhật. Nếu nói tình yêu là duyên số thì việc tôi đi du học thạc sĩ, ở lại và bắt đầu con đường mới của mình trên đất nước Ý là cái nợ mà tôi đã lựa chọn. Vì, tôi đã gặp anh, một chàng trai người Ý và cũng là chồng tôi bây giờ. Tôi gặp anh vào lần đầu tiên anh đặt chân đến Hà Nội, đang bắt đầu khám phá thành phố. Khi thấy tôi đang chụp ảnh cho đồng nghiệp ở Hồ Gươm, anh cũng dừng lại ngay bên cạnh và giờ máy ảnh lên chụp. Anh tên là Giuseppe, chàng trai đến từ Sicily, quê hương của Bồ già⁴.

⁴ Nhân vật Don Vito Corleone trong bộ phim nổi tiếng Bồ già (The Godfather) sản xuất năm 1972 dựa theo tiểu thuyết cùng tên của nhà văn Mario Puzo.

Sau 3 năm yêu xa, quãng thời gian không hề dễ dàng với chúng tôi, anh ngỏ lời cầu hôn và muốn tôi cùng anh sang Đức lập nghiệp. Nếu lúc đó anh không ngỏ lời thì không biết bao giờ chúng tôi mới có thể gặp lại nhau. Chính thời điểm này là lúc ước mơ du học của tôi trở lại. Nếu tôi kết hôn với anh, tôi có thể sang châu Âu sống một cách dễ dàng, nhanh chóng nhưng bản thân tôi không muốn mọi chuyện diễn ra theo cách đó. Tôi vẫn còn ước mơ dang dở của mình. Tôi muốn sang châu Âu vì chính tôi lựa chọn chứ không phải vì anh. Tôi từ chối lời cầu hôn. Tôi bảo anh, tôi vẫn còn quá nhiều điều muốn làm và tôi muốn tự do. Tôi muốn sống cuộc đời của mình và đi con đường của mình. Anh chấp nhận và đầu hàng trước sự “cứng đầu” của tôi. Anh bay thẳng từ Hà Nội sang Đức và chống chọi với sự cô đơn, lạnh lẽo và khó khăn của những ngày đầu lập nghiệp nơi đất khách. Tôi ở Việt Nam bắt đầu âm thầm thực hiện ước mơ. Tôi muốn tìm kiếm học bổng để đi du học châu Âu vì tôi nghĩ rằng cá tính của tôi sẽ phù hợp với châu Âu, nơi mà tôi có thể tìm kiếm sự bình yên cho tâm hồn mình, được sống là chính tôi và làm những gì mình muốn. Nhưng cuộc đời quả thật đã có những

định mệnh. Vào thời điểm đó Đại sứ quán Ý trao học bổng cho tôi và đó là chương trình thạc sĩ ngành năng lượng tái tạo, trách nhiệm xã hội và phát triển bền vững tại Đại học Bocconi, Milan, đây là chương trình học duy nhất mà tôi thấy mình phù hợp và muốn theo đuổi trên con đường sự nghiệp.

Tôi đã quyết định nắm lấy cơ hội của mình và bắt đầu rẽ sang một con đường mới như vậy đấy!

Tình yêu là cái duyên dẫn tôi đến nước Ý nhưng sự lựa chọn và quyết định vẫn là từ chính bản thân tôi. Tôi nghĩ quả thật cuộc đời đều có những sự sắp đặt “vô hình”. Nếu tôi vẫn còn đắm chìm trong mối tình đầu, trong những lời ca thán, oán trách thì có lẽ bây giờ tôi vẫn đang vật vã và khóc lóc cho số phận của mình. Vấp ngã từ mối tình đầu đã dạy tôi hiểu tình yêu và sự bình yên đôi khi không đi cùng với nhau. Có tình yêu không hẳn là bạn sẽ thấy bình yên nhưng khi bạn thấy tâm hồn mình bình yên thì chắc chắn tình yêu sẽ đến. Nếu tôi dễ dàng hài lòng với công việc của mình thì có lẽ tôi sẽ trở thành một con robot nghiện công việc và lúc nào cũng chỉ lặn mình vào dự án, đối tác... đến mức quên cả gia đình, bạn bè và cuộc đời tươi đẹp ngoài kia. Nếu tôi vẫn ngồi oán trách vì cuộc đời đã quá bất công với tôi khi “trao tặng” tôi quá nhiều mất mát, đớn đau, khổ sở từ gia đình, tình yêu đến công việc thì tôi mãi mãi chẳng bao giờ thấy được cầu vồng sau cơn mưa. Tôi khao khát tự do và sống cho chính mình. Tôi học được một điều rằng, tôi chỉ có thể mang lại hạnh phúc cho người khác khi bản thân hạnh phúc. Đừng bao giờ trông đợi vào hạnh phúc từ người khác mang lại, chính mình phải quyết định cuộc đời mình. Không than phiền, trách cứ cuộc đời bất công mà hãy vui vẻ đón nhận những thử thách cuộc đời trao tặng vì vượt qua thử thách rồi sẽ thấy có rất nhiều điều đẹp để đang chờ mình phía trước.

Phần 2HÀNH TRÌNH TẠI Ý

1Con đường đến Ý

Sơ lược về hệ thống giáo dục tại Ý

Hệ thống giáo dục Ý được xây dựng theo mô hình và tiêu chuẩn do hai cơ quan Chính phủ quy định đó là Bộ Giáo dục và Hội đồng Giáo dục quốc gia. Mục đích của việc tiêu chuẩn hóa mô hình giáo dục là để đảm bảo tất cả trẻ em đều nhận được sự giáo dục đồng đều. Học sinh phải học tập chăm chỉ để vượt qua các kỳ kiểm tra, đánh giá thường xuyên. Trẻ em trong độ tuổi từ 6 đến 14 bắt buộc phải đến trường và học phí do Chính phủ tài trợ.

1. Mẫu giáo: Trẻ em từ 3 đến 5 tuổi (không bắt buộc) nhưng hiện tại ở Ý có khoảng 96% trẻ em từ độ tuổi 3-5 đang học tại các trường mẫu giáo công lập và dân lập. Trong thời gian này, giáo viên có nhiệm vụ cải thiện các kỹ năng cho trẻ em về tính sáng tạo, giao tiếp xã hội, tính tự lập và phương pháp học tập. Trẻ em học trong trường mẫu giáo được chia làm ba nhóm, các em ở cùng độ tuổi sẽ được học cùng một nhóm và mỗi nhóm không được quá 25 em.

2. Bậc tiểu học (bắt buộc): Từ 6 đến 10 tuổi. Các môn học được dạy trong trường tiểu học là: tiếng Ý, ngoại ngữ, toán, khoa học, lịch sử, địa lý, các môn xã hội, mỹ thuật, nhạc, thể dục, tôn giáo (đây là môn lựa chọn). Học sinh tiểu học không phải thi vượt cấp mà sẽ dựa trên đánh giá của giáo viên trong quá trình học.

3. Bậc trung học cơ sở (bắt buộc): Từ 11 đến 13 tuổi. Trung bình thời gian giảng dạy cho học sinh ở đây là 30 giờ một tuần. Vào lớp cuối cấp trung học cơ sở, học sinh sẽ tham dự kỳ thi tốt nghiệp bao gồm ba môn thi viết: tiếng Ý, toán, một ngoại ngữ và một bài thi vấn đáp về nhiều môn học khác.

4. Bậc trung học phổ thông: Từ 14 tuổi đến 19 tuổi. Sau khi tốt nghiệp trung học cơ sở, học sinh sẽ vào học bậc trung học phổ thông. Học sinh có thể tham dự chương trình học kéo dài 3, 4 hoặc 5 năm tùy theo ngành học phù hợp với ý thích và khả năng của bản thân. Chương trình học của bậc trung học phổ thông được chia thành bốn nhóm ngành chính: Khoa học xã hội và nhân văn (học về luật, kinh tế, tâm lý học, du lịch...); Toán học tự nhiên & Công nghệ (học về nông nghiệp, công nghệ sinh học, hóa học, vật lý, điện-điện tử, toán học tự nhiên, cơ khí, công nghệ thông tin, vận tải...); Ngôn ngữ học (học về lịch sử, triết học, văn học cổ điển và hiện đại...); Nghệ thuật (các môn liên quan đến nghệ thuật và âm nhạc) cộng thêm Tiếng Anh là ngoại ngữ bắt buộc ngoài ra học sinh còn có thể chọn học ngoại ngữ khác như: tiếng Pháp, Đức, Tây Ban Nha... Những năm gần đây một số vùng dạy thêm tiếng Trung. Trong quá trình học nếu, cảm thấy không phù hợp học sinh có thể đổi sang ngành khác.

Ngoài ra, học sinh còn được chọn học nghề tương đương với hệ trung cấp ở Việt Nam để có thể đi làm ngay sau khi tốt nghiệp. Giáo viên thường tư vấn cho từng học sinh các ngành học phù hợp với khả năng của các em khi lên bậc đại học hoặc học nghề chuyên sâu. Ví dụ nếu các bạn học theo nhóm ngành Toán học tự nhiên & Công nghệ thì sẽ được tư vấn để nộp đơn vào các trường đại học thuộc ngành y hoặc xây dựng, kiến trúc... Tuy nhiên, ở bậc trung học phổ thông, chỉ có năm thứ nhất là bắt buộc đối với mọi học sinh. Học sinh được coi là hoàn thành chương trình phổ thông bắt buộc nếu học sinh đó đủ 15 tuổi và đã đi học được ít nhất 9 năm phổ thông. Sau khi vượt qua kỳ thi tốt nghiệp trung học phổ thông mang tên Esame di stato bao gồm 3 bài thi viết và 1 bài thi vấn đáp, tất cả học sinh sẽ được nhận bằng tốt nghiệp.

Sau khi hoàn thành bậc trung học phổ thông, học sinh có thể lựa chọn các con đường sau:

5. Tham dự các khóa học nghề: Các địa phương trong cả nước đều tổ chức các khóa học nghề cho học sinh tốt nghiệp trung học phổ thông với mục đích giúp học sinh ứng dụng những gì đã học vào thực tế, theo yêu cầu của thị trường lao động. Kết thúc các khóa học, học sinh cũng phải vượt qua các bài kiểm tra về những kỹ năng đã đạt được và nhận chứng chỉ để xin việc.

6. Theo học tại các trường kỹ thuật: Các trường này tiếp nhận cả học sinh tốt nghiệp trung học phổ thông và những người đang đi làm với mục đích đào tạo nghề một cách chuyên sâu, đáp ứng yêu cầu

của các ngành sản xuất, cung cấp nguồn nhân lực cho các công ty vừa và nhỏ. Sau khi hoàn thành chương trình học, học viên được nhận các tín chỉ có giá trị trên toàn quốc.

7. Vào đại học hoặc học viện: Hệ thống giáo dục đại học của Ý bao gồm hai loại hình là trường đại học và học viện. Hiện tại, có 89 trường đại học tại Ý, trong đó 60 trường là trường công lập, 17 trường ngoài công lập được nhà nước công nhận và một số học viện.⁵ Các học viện đào tạo các lĩnh vực thiết kế, mỹ thuật, âm nhạc, ngoại ngữ, kỹ thuật và ứng dụng và các lĩnh vực ứng dụng chuyên biệt khác. Môi trường giáo dục bậc cao của Ý rất chuyên nghiệp, đào tạo bài bản và được đánh giá cao trên toàn thế giới. Phổ biến nhất là chương trình cử nhân đại học, sinh viên phải hoàn thành 180 tín chỉ trong 3 năm. Sau khi hoàn tất chương trình cử nhân, sinh viên muốn tiếp tục lấy bằng thạc sĩ phải hoàn thành 120 tín chỉ trong thời gian 2 năm. Các trường đại học lớn của Ý như: Đại học Milan, Đại học Trento, Đại học Verona,... tập trung chủ yếu ở các thành phố Bologna, Turin, Rome, Florence, Ferrara, Naples, Modena... Nghiên cứu chuyên sâu hơn ở bất kỳ lĩnh vực nào có thể thực hiện thông qua chương trình nghiên cứu tiến sĩ trong vòng 3 đến 4 năm. Ngành học tại các trường đại học ở Ý rất đa dạng bao gồm: thiết kế, nghệ thuật, thời trang, văn học, luật, y, nông nghiệp, kinh tế, thương mại, kỹ sư và công nghệ, môi trường, du lịch, dược, truyền thông, ngôn ngữ, toán học... Các lĩnh vực là thế mạnh đào tạo của Ý đều là những lĩnh vực đang có nhu cầu nhân lực cao trên thị trường như kỹ thuật, công nghệ chế tạo, thiết kế công nghiệp, thiết kế thời trang, nội thất và kiến trúc. Bên cạnh các khóa học bằng tiếng Ý có rất nhiều khóa học bằng tiếng Anh dành cho sinh viên quốc tế theo xu hướng quốc tế hóa giáo dục. Bằng cấp của Ý tuân theo hệ thống chuyển đổi tín chỉ châu Âu ECTS (European Credit Transfer System), sinh viên hoàn tất tín chỉ tại Ý có thể chuyển đổi qua bất kỳ trường đại học nào ở châu Âu và được công nhận tại rất nhiều nước trên thế giới.

⁵ Tham khảo thêm thông tin chi tiết tại: www.unict.it/en/education/italian-higher-education-system.

Các ngành học nổi tiếng nhất tại Ý có thể kể đến như: kỹ thuật, công nghệ chế tạo, thiết kế công nghiệp, thiết kế thời trang và kiến trúc, tiếp đến là các ngành kinh tế, truyền thông, du lịch, y, dược, luật... Hiện tại ở Ý, số lượng sinh viên Việt Nam du học không nhiều bằng các nước ở châu Âu khác như Pháp, Anh hay Đức, họ chủ yếu học bằng tiếng Anh và tiếng Ý. Sinh viên Việt Nam tập trung chủ yếu ở miền Bắc (Milan, Turin, Genova...), ở Roma, những năm gần đây bắt đầu tăng mạnh ở miền Trung (Nam Lazio hay Napoli) và cả khu vực miền Nam tại Palermo đảo Sicily.

Các chương trình học bổng

Học bổng IYTI (Invest your talent in Italy)

Chương trình học bổng lớn nhất của Chính phủ Ý có tên là IYTI. Đây là một chương trình học bổng được phát triển bởi Bộ Ngoại giao và Thương vụ Ý, Cơ quan Hợp tác Quốc tế Ý, Uni-Italia (Trung tâm Xúc tiến học tập và Định hướng nghiên cứu ở Ý), Unioncamere (Phòng Thương mại Ý) và Confindustria (Liên đoàn Công nghiệp Ý). Học bổng này dành cho các khóa đào tạo sau đại học tại Ý và những chương trình đào tạo thực tế tại các công ty hàng đầu của Ý với dịch vụ hỗ trợ dành cho học sinh. Chương trình học bổng này dành cho các nước đang phát triển trong đó có Việt Nam bao gồm các ngành: kỹ thuật, công nghệ, kinh tế, quản lý, thiết kế và kiến trúc. Các bạn có thể tìm hiểu thêm thông tin cụ thể của chương trình học bổng này tại website: investyourtalentapplication.esteri.it

Dưới đây cung cấp thông tin về học bổng năm 2017:

Giá trị học bổng: Miễn giảm học phí 8.000 Euro; các khóa đào tạo tiếng Ý miễn phí; chương trình đào tạo thực tế: 3 tháng thực tập tại các công ty hàng đầu của Ý; các hỗ trợ khác dành cho sinh viên.

Điều kiện nhận học bổng: Đã có bằng cử nhân 3-4 năm; được nhận vào chương trình thạc sĩ tại một trong các trường đại học của Ý.

Cách thức tham gia: Nhận được thư mời nhập học; chuẩn bị hồ sơ học bổng bao gồm:

+ Bảng điểm đại học;

+ Video về bài luận xin học bổng (không quá 1 phút/1,5 Mbps) nói về bản thân và lý do tại sao bạn muốn nhận học bổng;

+ Có ít nhất một thư giới thiệu.

Hạn nộp hồ sơ học bổng: 30/4/2017.

Lộ trình chung cho chương trình học bổng này là khoảng tháng Mười một, các bạn gửi hồ sơ đến trường có ngành học mà mình quan tâm để đăng ký. Mỗi trường sẽ có một khung thời gian riêng. Nếu đáp ứng yêu cầu tuyển sinh thì tầm khoảng tháng Ba, tháng Tư năm sau các bạn sẽ nhận được thư chấp nhận của trường đại học tại Ý. Sau đó các bạn sẽ gửi thư chấp nhận của trường cùng với hồ sơ học bổng IYTI bao gồm: bảng điểm tại Việt Nam, video giới thiệu bản thân, thư giới thiệu từ giáo viên hoặc cấp trên của bạn và thư bày tỏ nguyện vọng của bạn đối với học bổng này. Thời hạn nộp học bổng IYTI là khoảng cuối tháng Tư và đến cuối tháng Năm các bạn sẽ biết kết quả mình có được nhận học bổng này hay không. Nếu được nhận thì các bạn sẽ bắt đầu làm thủ tục để nhập học vào kỳ học tháng Chín. Giá trị học bổng của chương trình này có thể không lớn bằng các học bổng chính phủ danh tiếng khác như MEXT của Nhật, Chevening của Anh hay Erasmus Mundus của Liên minh châu Âu... nhưng nó chỉ dành cho một số quốc gia đang phát triển trong đó có Việt Nam nên sẽ ít cạnh tranh. Chính vì vậy sẽ có nhiều cơ hội hơn cho các ứng viên. Thêm vào đó, Ý vốn là một đất nước nổi tiếng về kiến trúc, văn hóa, thời trang, ẩm thực và du lịch, chi phí sinh hoạt cũng rẻ hơn nhiều so với các nước Bắc Âu, thời tiết quanh năm nắng ấm, con người cởi mở và thân thiện... thực sự là một nơi thú vị để sinh sống và trải nghiệm môi trường học tập.

Học bổng MAECI (Ministero degli Affari Esteri e della Cooperazione Internazionale)

Một học bổng khác của Chính phủ dành cho sinh viên quốc tế là học bổng của Bộ Ngoại giao và Hợp tác Quốc tế Ý hay còn gọi là học bổng MAECI. Mục đích của các học bổng này là bồi dưỡng văn hóa quốc tế, hợp tác, mở rộng kiến thức về ngôn ngữ, văn hóa và khoa học Ý, thúc đẩy kinh tế và công nghệ của Ý trên toàn thế giới. Giá trị học bổng: Ứng viên chỉ được ứng tuyển các suất học bổng 3 tháng, 6 tháng hoặc 9 tháng. Giá trị và số lượng học bổng này thay đổi tùy theo từng năm đối với từng nước. Chính phủ Ý cấp 45 tháng học bổng cho công dân Việt Nam đối với các khóa học, đào tạo và nghiên cứu tại các trường đại học công lập Ý hoặc các trường đại học ngoài công lập được nhà nước công nhận, danh sách đăng trên trang web của Bộ Giáo dục, Đại học và Nghiên cứu (MIUR): www.istruzione.it/web/universita/home. Học bổng dành cho các khóa đại học, master cấp độ 1 và 2, nghiên cứu sinh tiến sĩ, trường dạy nghề (không thuộc lĩnh vực y tế), dự án đồng bảo trợ, khóa học AFAM, khóa học nâng cao về tiếng và văn hóa Ý (3 tháng) và các khóa học đào tạo cho giáo viên tiếng Ý (1 tháng). Lưu ý: Không có học bổng cho các khóa học Đại học cấp độ 1, có nghĩa là những khóa học để lấy bằng đại học cơ bản (bachelor degree). Mức học bổng hằng tháng là 820 Euro gồm các chi phí ăn ở, miễn phí bảo hiểm y tế và rủi ro. Tuy nhiên, học bổng này không bao gồm vé máy bay khứ hồi Việt Nam – Ý, do vậy người nhận học bổng tự túc vé máy bay. Các bạn có thể tìm hiểu thêm thông tin chi tiết về học bổng tại: www.esteri.it

Lưu ý: Thời gian sử dụng học bổng từ 01/10/2016 đến 31/9/2017. Có thể gia hạn để hoàn thành những khóa học đã bắt đầu (cho những người đã nhận học bổng). Các trường hợp này phải nộp cho Đại sứ quán chứng chỉ do trường đại học cấp, xác nhận các môn đã học và tình trạng hiện tại.

Điều kiện được tham gia xét học bổng:

- Ứng viên phải có kiến thức về ngôn ngữ Ý, có chứng chỉ trình độ trung cấp hoặc B2 (ví dụ CILS B2, CELI 3, PLIDA B2 hoặc INT.IT Roma Tre) hoặc có chứng nhận trình độ tiếng Ý tương đương do một trường đại học giảng dạy tiếng Ý tại Việt Nam xác nhận;

- Đối với việc ghi danh vào các khóa học đại học được dạy bằng tiếng Anh, không yêu cầu phải biết tiếng Ý;

- Dưới 35 tuổi (gia hạn độ tuổi đến 45 tuổi đối với các ứng viên là giáo viên dạy tiếng Ý muốn theo học các khóa học bồi dưỡng/đào tạo);

- Có bằng cấp cho phép đăng ký vào các trường đã chọn.

Học bổng MAECI khá phù hợp với các bạn học ngành ngoại ngữ, thiết kế hay kiến trúc để tham gia các khóa học ngắn hạn 3 tháng, 6 tháng hoặc 9 tháng tại Ý.

Học bổng phổ biến thứ ba mà rất nhiều bạn sinh viên nộp có tên gọi là học bổng vùng. Ở Ý có 20 vùng thì ở mỗi vùng đều có các cơ quan cấp học bổng cho sinh viên đăng ký tại các trường đại học trong vùng đó, được gọi là EDISU – Ente Regionale per il Diritto allo Studio Universitario (Cơ quan vì quyền lợi học tập của sinh viên). Vùng nào cũng có cơ quan này với các tên gọi khác nhau như: ERSU, ADISU, LAZIODISU... Học bổng thường bao gồm: miễn học phí, được miễn phí ăn uống, ưu đãi giá ăn uống trong mensa (nhà ăn) hoặc quầy bar, nhà hàng trong thành phố và một khoản tiền để chi tiêu và trả tiền nhà. Sau đó họ sẽ trả lại học viên khoản học phí đã đóng lúc đăng ký đầu năm (nhưng thường không trả lại 100% mà khoảng 70-80%). Điều kiện để xét học bổng là dựa vào điều kiện kinh tế gia đình cùng với số điểm tin chỉ các bạn đạt được trong các năm tiếp theo. Học bổng này chỉ có thời hạn trong vòng 1 năm, nên sau mỗi năm các bạn phải nộp đơn xin lại (đồng nghĩa với việc vào đầu năm học các năm tiếp theo vẫn đóng tiền học như bình thường trong thời gian nộp đơn xin học bổng). Tùy vào mỗi vùng và mỗi trường mà chính sách học bổng có thể khác nhau nhưng nhìn chung cách thức đều khá giống nhau.

Ví dụ ở vùng Lombardia, các cơ quan cấp học bổng cho các trường bao gồm:

CIDIS: Cấp học bổng cho UNIMI (Universita' degli studi di Milano), Bicocca và Insubria (tham khảo thông tin trên website: web.consortiocidis.it).

DSU: Cấp học bổng cho POLIMI (Politecnico di Milano) (tham khảo thông tin trên website: <http://www.polimi.it/en/students/financial-aid/diritto-allo-studio-universitario-dsu/>).

ISU: Cấp học bổng cho Bocconi (tham khảo thông tin trên website: http://www.unibocconi.eu/wps/wcm/connect/Bocconi/SitoPubblico_EN/Navigation+Tree/Home/S).

Ngoài học bổng vùng còn có một dạng nữa là ưu đãi học phí theo mức thu nhập. Ở Ý, trong các trường đại học công lập, tùy vào mức thu nhập của từng sinh viên sẽ có các mức đóng học phí khác nhau. Thường học phí được chia ra làm 2-3 đợt/năm và sinh viên nào có mức thu nhập theo diện thấp nhất chỉ cần đóng học phí đợt một và một ít của đợt hai là xong.

Cả học bổng vùng và đóng học phí theo mức thu nhập đều dựa vào một chỉ số gọi là ISEEU (L'Indicatore della Situazione Economica Equivalente per l'Università)⁶. Để có được ISEEU, các bạn cần giấy chứng nhận thu nhập gia đình và một số giấy tờ khác như hộ khẩu, giấy chủ quyền nhà đã được hợp pháp hóa lãnh sự, dịch ra tiếng Ý và Đại sứ quán Ý đóng dấu xác nhận. Khi sang Ý các bạn cần đến các văn phòng CAAF (Centro Autorizzato di Assistenza Fiscale)⁷ trong thành phố để làm ISEEU (địa chỉ các văn phòng này các bạn có thể tìm trên website của trường). Nếu các bạn không kịp hạn nộp đơn xin học bổng vùng thì nên chuẩn bị giấy tờ để làm ISEEU để được đóng mức học phí thấp nhất. Hạn nộp ISEEU thường trễ hơn hạn nộp đơn xin học bổng. Nếu không có ISEEU các bạn sẽ phải đóng đầy đủ các mức học phí đủ ba đợt. (Theo thông tin tổng hợp về học bổng vùng của bạn Yen Bui tại <https://svmilanovn.wordpress.com>.)

⁶ Chỉ số kinh tế tương đương cho trường đại học là một công cụ để đo tình trạng kinh tế của các hộ gia đình dành cho sinh viên ở Ý. Chỉ số này dựa vào thu nhập tài khoản, tài sản (động sản và bất động sản) cộng với các tiêu chí đánh giá khác để có thể đánh giá tình hình tài chính của sinh viên nhằm đưa ra các mức hỗ trợ thích hợp.

⁷ Trung tâm trợ giúp thuế ủy quyền được thành lập với mục đích hỗ trợ cho các đối tượng tìm kiếm sự trợ giúp về thuế, kê khai thuế và các vấn đề về tài chính.

Ngoài, ra tại các trường đại học cũng đều có các học bổng tùy theo chương trình và tiêu chí của từng trường. Ví dụ như Đại học Bocconi Milan có chương trình học bổng dành cho sinh viên quốc tế chi trả chi phí cho một năm học vào khoảng 11.000 Euro và có thể xin cấp lại hằng năm trong suốt chương

trình học của bạn. Tuy nhiên điều kiện để được cấp lại tương đối khó vì dựa trên đánh giá kết quả học tập rất cao. Để duy trì được học bổng thì đòi hỏi rất nhiều nỗ lực và liên tục cố gắng của người học.

Nhìn chung, thông tin về các chương trình học bổng tại Ý chưa thực sự đầy đủ và rõ ràng như các học bổng quốc tế khác nên các bạn sinh viên hầu như đều gặp không ít khó khăn trong quá trình làm hồ sơ. Ví dụ như website về học bổng vùng thường bằng tiếng Ý chứ không có tiếng Anh. Vậy nên các bạn sinh viên trước hết cần phải xác định ngành học cho mình, tìm hiểu các khóa học tại các trường và sau đó tìm các học bổng tương ứng với ngành mình muốn học để nộp. Nhưng trước hết bạn phải nhận được thư chấp nhận của trường thì mới nhận được học bổng. Trong quá trình tìm hiểu học bổng các bạn có thể xin tham gia các group của sinh viên tại Ý như: ASVI – Hội sinh viên Việt Nam tại Ý, MilanoVn cho các bạn sinh viên tại Milan, Vietnamese Bocconian cho các bạn học tại Đại học Bocconi... Quá trình làm thủ tục, hồ sơ thường mất rất nhiều thời gian vì thế các bạn nên hỏi kinh nghiệm từ những người đi trước để chuẩn bị thật kỹ lưỡng. Những năm gần đây, quan hệ Việt Nam và Ý đã có nhiều bước phát triển nên bắt đầu có nhiều chương trình học bổng dành cho sinh viên Việt Nam sang du học tại Ý và đã có sự hỗ trợ một cách tích cực đối với các chương trình học bổng này.

Thời điểm tôi bắt đầu tìm hiểu về học bổng du học châu Âu là khoảng tháng Ba năm 2015. Tôi muốn nộp hồ sơ học bổng năm 2015 đăng ký cho khóa học thạc sĩ năm 2016. Nước Ý không phải là lựa chọn đầu tiên của tôi. Tôi vẫn cho rằng nước Ý nổi tiếng với ngành thiết kế, kiến trúc, mỹ thuật trong khi tôi muốn học kinh tế. Chủ yếu tôi tìm thông tin qua các diễn đàn chia sẻ về học bổng, kinh nghiệm săn học bổng... Giai đoạn này tôi đọc và tự tổng hợp thông tin để biết mình sẽ phải làm gì và cần làm gì.

Qua Facebook tôi tình cờ thấy thầy giáo tiếng Ý chia sẻ thông tin về học bổng Chính phủ Ý MAECI. Tôi tò mò click vào website học bổng để tìm hiểu thêm thì thấy khả năng của mình hoàn toàn có thể đạt được học bổng này. Tiêu chí của học bổng lúc đó là phải có chứng chỉ tiếng Ý ít nhất ở trình độ A2 và giá trị học bổng chỉ có ba mức là 3 tháng, 6 tháng và 9 tháng, mỗi tháng là 700 Euro. Lúc đó tôi đã học tiếng Ý ở trình độ B1. Tôi thấy tiêu chí để đạt học bổng không khó vì thực ra có ít người học tiếng Ý và cũng rất ít người biết đến học bổng này. Bản thân tiếng Ý không phải là ngoại ngữ phổ biến nên tiêu chí ít nhất có bằng A2 tiếng Ý đã khiến nhiều người bỏ cuộc. Chưa kể mức học bổng năm tương đối thấp, nếu theo học thạc sĩ 2 năm thì kể cả tôi có đạt học bổng 9 tháng cũng chỉ như muối bỏ bể so với tiền học và chi phí sinh hoạt ở Ý trong suốt thời gian học. Kinh nghiệm làm việc, ngoại ngữ và các chứng chỉ khác tôi đều không lo. Cái khó là học bổng chỉ được chấp nhận khi tôi nhận được thư thông báo trúng tuyển của chương trình thạc sĩ mà tôi đăng ký. Vậy nên nếu tôi tìm được khóa học thạc sĩ 1 năm tại các trường đại học đăng ký theo chương trình học bổng MAECI và được trường chấp nhận cùng với mức học bổng 9 tháng thì tôi có thể thu xếp tài chính để theo đuổi con đường này.

Công việc của tôi lúc này ở SC rất tốt, nhiều cơ hội thăng tiến, lương thưởng và chế độ đãi ngộ đều không có gì để phàn nàn. Nếu tôi nộp hồ sơ đi du học Nhật, cơ hội giành được học bổng sẽ rất cao. Nhưng sau gần 10 năm với tiếng Nhật tôi muốn thử thách mình với một nền văn hóa khác. Tôi không muốn mình bị vướng vào lối mòn tư duy và rồi dễ hài lòng với những gì mình đạt được. Tôi muốn thoát ra khỏi văn hóa châu Á để tự trải nghiệm ở một nền văn hóa hoàn toàn khác. Lúc này tôi thấy tiếng Ý mình học lâu nay bắt đầu có giá trị sử dụng và tôi có thể tận dụng nó để đi con đường mình lựa chọn. Tôi lục tung danh sách các trường đại học nằm trong chương trình MAECI để xem từng trường có khóa học nào phù hợp với tôi không. Lúc đó tôi đã 28 tuổi, đã đi làm 6 năm. Sự lựa chọn cho bước tiếp theo của tôi sẽ thực sự là bước ngoặt lớn mà tôi phải suy xét thật kỹ. Tôi tự thấy hồ sơ của mình: Đại học Ngoại thương, 1 năm làm tại Thành phố Hồ Chí Minh cho công ty thương mại Việt Nam, 1 năm làm cho công ty thương mại Thái Lan và gần 4 năm cho công ty thương mại của Nhật ở Hà Nội tương đối nhất quán về ngành ngoại thương với các hoạt động xuất nhập khẩu có yếu tố nước ngoài. Thêm vào đấy gần bốn năm ở SC, tôi làm tại phòng khoáng sản và năng lượng phụ trách công việc là xuất khẩu than sang Nhật, nhập than từ Indonesia, Úc... về Việt Nam, dự án về khí gas thiên nhiên... Đó chính là động lực và cũng là lý do để tôi lựa chọn ngành năng lượng mà cụ thể hơn là năng lượng tái tạo và phát triển bền vững.

Tôi muốn học thạc sĩ để tăng thêm kiến thức và không nơi nào phù hợp hơn châu Âu với sự phát triển cân bằng giữa kinh tế và môi trường tốt nhất thế giới. Trong quá trình tìm kiếm tôi thấy rất ít thông tin về ngành tôi muốn học. Chủ yếu vẫn là các khóa học quản trị kinh doanh, tài chính hay marketing, luật kinh tế... Ngành của tôi khá hẹp và vẫn chưa thực sự được chú trọng trong bối cảnh các quốc gia vẫn

đang chạy theo cuộc đua và cạnh tranh về kinh tế. Đúng lúc ấy tôi tìm thấy khóa học thạc sĩ 1 năm bằng tiếng Anh tại trường Đại học Bocconi ở Milan có tên là Master in Green Management, Energy and Corporate Social Responsibility gọi tắt là MAGER (Năng lượng tái tạo, trách nhiệm xã hội và phát triển bền vững). Các bạn có thể tham khảo chương trình này tại website: www.unibocconi.eu. Trường Đại học Bocconi nổi tiếng là trường kinh tế hàng đầu nước Ý, đứng thứ năm ở châu Âu năm 2017 với đánh giá về chất lượng giáo dục rất tốt. Năm 2015, Chương trình MAGER được xếp thứ nhất trong lĩnh vực Phát triển bền vững và quản lý môi trường trên cả Đại học Stanford của Mỹ (theo www.best-masters.com/ranking-master-sustainable-development-and-environmental-management.html).

Tôi đọc kỹ các thông tin giới thiệu về chương trình học và quyết định đây chính là khóa học mình sẽ theo đuổi. Tuy nhiên chương trình học này yêu cầu khá cao và tiền học phí cũng không hề rẻ: 13.500 Euro/năm. Một mức học phí gấp ba, bốn lần so với học phí các trường công khác tại Ý. Khóa học này không bắt đầu như các khóa học thông thường vào kỳ học tháng Chín mà bắt đầu từ tháng Một đến hết tháng Mười hai nên khung thời gian để nộp đơn và xét tuyển vào trường cũng khác biệt là từ tháng Mười cho đến tháng Mười một. Trong khi đấy học bổng MAECI hay IYTI đều ở khoảng thời gian tháng Tư, tháng Năm và bạn phải có thư chấp nhận của trường mới được nộp. Cánh cửa dường như lại đóng sập trước mặt tôi khi thấy mọi thứ gần như là không thể. Nếu không có học bổng tôi hoàn toàn không đủ tài chính để trang trải cho cả tiền học và sinh hoạt phí cho 1 năm ở Milan.

Tôi suy nghĩ rất nhiều và tìm hiểu trên internet. Các thông tin về học bổng này rất ít và hầu như tôi không tìm thêm được gì ngoài những cái mình đã biết. Tôi vẫn quyết định nộp hồ sơ cho học bổng MAECI. Trong thư trình bày lý do ứng tuyển cho học bổng này tôi viết rõ tên chương trình mình đăng ký học, lý do mình muốn đi học, tại sao tôi cần học bổng này và dự định của tôi sau khi hoàn thành chương trình học tại Ý. Tôi viết một cách rõ ràng, ngắn gọn để bày tỏ nguyện vọng, ý chí và sự quyết tâm của mình. Ngày 13 tháng 5, tôi nộp hồ sơ học bổng MAECI. Ngày 22 tháng 6, Đại sứ quán Ý tại Hà Nội gửi e-mail hỏi lại tôi về chương trình tôi đăng ký và thời gian nộp hồ sơ tại trường Đại học Bocconi. Có lẽ vì tôi là trường hợp đặc biệt khi vẫn chưa có thư chấp nhận của trường nhưng vẫn nộp đơn xin học bổng. Đến ngày 29 tháng 6 thì tôi nhận được thông báo qua e-mail: Tôi đã được đồng ý cấp học bổng 9 tháng, mỗi tháng là 700 Euro cho năm 2016 với điều kiện là tôi phải được trường Bocconi chấp nhận cho học chương trình thạc sĩ MAGER.

Trong thời gian đợi kết quả học bổng tôi bắt đầu tìm hiểu các yêu cầu từ trường Bocconi cho khóa học này. Để nộp hồ sơ cho chương trình MAGER cần phải có: bằng đại học, bằng điểm bằng tiếng Anh, chứng chỉ tiếng Anh (TOEFL IBT 100 hoặc IELTS 7/9), CV⁸, GMAT⁹ hoặc phải thi qua Bocconi Test, thư trình bày cá nhân (Personal Statement hoặc Motivation Letter), hai thư giới thiệu (một từ giảng viên đã dạy mình, một từ cấp trên nơi mình làm việc), một đoạn video 5 phút tự giới thiệu bản thân, lý do tham gia khóa học và một buổi phỏng vấn từ Bocconi. Thời hạn để hoàn thành cho toàn bộ yêu cầu này là ngày 22 tháng 10. Chương trình này có trao học bổng bằng học phí của trường dành cho các ứng viên xuất sắc nhưng số lượng học bổng rất ít. Tôi đã cố gắng hết sức để giành được học bổng của trường. Lúc đó là đầu tháng Sáu và tôi có gần 4 tháng để chuẩn bị.

⁸ CV (Curriculum Vitae) có nghĩa là sơ yếu lý lịch. Tuy vậy, CV không phải là bản khai lý lịch cá nhân trên phương diện nhân thân, gia đình. Mà đó là một tờ quảng cáo bạn tự nói về các kỹ năng, khả năng cũng như kinh nghiệm làm việc.

⁹ GMAT (Graduate Management Admission Test) là kỳ thi nhằm đánh giá trình độ và khả năng của sinh viên để nộp đơn vào chương trình học thạc sĩ, tiến sĩ quản trị kinh doanh. Cụ thể chứng chỉ GMAT đánh giá các kỹ năng sử dụng ngôn ngữ, toán định lượng, viết luận phân tích mà bạn có được trong quá trình học tập và làm việc.

Trong lúc đợi kết quả học bổng MAECI tôi bắt đầu về trường xin công chứng bằng điểm và bằng tốt nghiệp dịch sang tiếng Anh, xin thư giới thiệu từ giảng viên đã dạy tôi. Tôi ra trường đã 6 năm nên hầu như không còn giữ liên lạc với các thầy cô giáo dạy chuyên ngành. Tôi được giới thiệu đến cô Hoàng Anh, giảng viên tại Đại học Ngoại thương. Cô là người rất nhiệt tình và cởi mở, luôn sẵn lòng giúp đỡ sinh viên. Tôi gửi e-mail cho cô rồi kể cho cô quãng đường tôi đã đi qua. Cô rất hiểu và thông cảm với những khó khăn của tôi và đồng ý ký thư giới thiệu cho tôi. Bức thư giới thiệu thứ hai tôi nhờ chị T ký.

Chị hiểu cả chặng đường dài tôi đã cố gắng như thế nào và động viên tôi không ngừng để theo đuổi ước mơ của mình. Chị bảo tôi hãy sống cả cho ước mơ của chị nữa.

Tôi bắt tay vào viết bài luận chia sẻ hoài bão, ước mơ của mình, chia sẻ lý do tại sao tôi chọn khóa học này và tại sao khóa học nên chọn tôi. Rằng tôi sẽ đem đến rất nhiều câu chuyện, kinh nghiệm thú vị về chính đất nước tôi, về khu vực Đông Nam Á đang từng bước phát triển thần kỳ và nhu cầu năng lượng đang bắt đầu bùng nổ. Châu Á chứ không phải châu Âu sẽ là nơi tiếp theo để thu hút đầu tư về phát triển năng lượng tái tạo do nhu cầu ngày càng lớn của các quốc gia. Và cả những dự định của tôi sau khóa học để đóng góp cho sự phát triển bền vững trong lĩnh vực này. Tôi viết một cách rất chân thực bằng cả trái tim. Tôi tin sự tử tế và chân thành là điều sẽ chạm đến trái tim. Viết xong tôi lại nhờ đồng nghiệp góp ý và sửa giúp.

Viết rồi sửa, sửa rồi viết cứ vậy mãi tôi mới hoàn thành được bài luận (personal statement) của mình. Video thì tôi dựa trên bài luận để làm. Chủ yếu là nói ngắn gọn, rõ ràng, rành mạch và đủ ý. Tôi phải viết ra giấy rồi tập trước gương rất nhiều lần trước khi có thể quay xong đoạn video 5 phút tạm chấp nhận được. Tôi đã có chứng chỉ TOEFL IBT 90 thi cách đây 2 năm nhưng tôi phải ôn thi lại. Tôi không thể đến Milan để làm bài kiểm tra của Bocconi được nên tôi phải có chứng chỉ GMAT ít nhất là 600. Đây là hai chứng chỉ tôi lo lắng nhất vì công việc của tôi đang rất bận. Tôi được giao thêm dự án mới nên phải đi công tác thường xuyên, hầu như không thể tham gia vào khóa luyện thi nào. Tôi quyết định tự học online. Tôi xác định rằng kể cả không được Bocconi chấp nhận thì chứng chỉ TOEFL IBT và GMAT vẫn là yêu cầu bắt buộc cho bất kỳ học bổng nào nên trước hay sau tôi cũng phải làm. Tôi kiểm tra lịch thi GMAT và TOEFL IBT rồi đăng ký thi. Lệ phí thi GMAT là 250 đô-la còn TOEFL IBT là 160 đô-la. Thời gian này nhiều sức ép đến với tôi cùng một lúc, vừa đi làm vừa tự học ôn thi vừa chuẩn bị hồ sơ chưa kể những ngày đi công tác triền miên.

Đúng giai đoạn này tôi cũng phải thi lại chứng chỉ tiếng Nhật.

Khung thời gian của tôi lúc đó như sau:

13/5: Nộp hồ sơ học bổng MAECI

29/6: Có kết quả được nhận học bổng 9 tháng

5/7: Thi 2kyu tiếng Nhật

17/9: Đăng ký thi GMAT

18/9: Đi công tác Hà Nội – Tokyo

27/9: Đi công tác Osaka – Hà Nội

10/10: Thi TOEFL IBT

29/10: Nộp hồ sơ Đại học Bocconi

6/12: Thi 1kyu tiếng Nhật

Sau đó, tôi tập trung vào tự luyện GMAT. Đây là chứng chỉ đánh giá các kỹ năng sử dụng ngôn ngữ, toán định lượng, viết luận phân tích mà bạn có được trong quá trình học tập và làm việc. Bài thi GMAT có bốn phần với tổng thời gian là 3 giờ 30 phút, bao gồm:

- Phần Analytical Writing Assessment: 30 phút, gồm một topic đánh giá khả năng phân tích phê bình;

- Phần Integrated Reasoning: 30 phút, gồm 12 câu hỏi về: lý luận đa nguồn, giải thích đồ họa, phân tích hai phần, phân tích bảng;

- Phần Quantitative: 75 phút, gồm 37 câu hỏi: đánh giá khả năng tính toán, kỹ năng lý luận định lượng, giải lượng tính và số liệu ký đồ;

- Phần Verbal: 75 phút, gồm 41 câu hỏi: đánh giá kỹ năng đọc hiểu tài liệu, đánh giá và sửa lỗi văn bản cho đúng với tiêu chuẩn Anh ngữ và ý nghĩa của bài viết.

Tôi đăng ký chương trình tự học 60 ngày Beat The GMAT qua website www.beatthegmat.com. Mỗi ngày, tôi sẽ được nhận một e-mail thông báo hôm nay tôi sẽ phải học phần nào, làm bài tập phần nào và chú ý cách giải cho từng phần. Học GMAT đòi hỏi sự tập trung cao độ. Theo tôi, đây là một chứng chỉ khó nhưng rất thú vị vì đầu óc bạn phải vận động không ngừng nghỉ. Vậy nên thi xong GMAT tôi vô cùng ngưỡng mộ những ai thi điểm ở mức 650, 700 thậm chí là 800 để xin học bổng các trường ở Mỹ. Thời gian đó tôi từ chối hết các cuộc hẹn hò, gặp gỡ. Hằng ngày tôi đi làm đến 7, 8 giờ tối mới về phòng. Hôm nào phải đi ăn với khách hàng thì phải 9, 10 giờ tối mới về đến phòng. Bữa nào có uống chút rượu thì tôi phải làm đủ cách để không bị buồn ngủ. Để chạy kịp tiến độ, hầu như tối nào tôi cũng làm bài đến 1, 2 giờ sáng. Cuối tuần, tôi phải học bù cho những hôm đi công tác. Tôi thường vác sách vở ra quán cà phê ngồi học vì ở nhà rất ngột ngạt. Chẳng hiểu sao càng ở nơi đông người sức tập trung của tôi càng tốt. Mỗi lần chán nản tôi lại ngồi viết nhật ký để tự động viên mình không được bỏ cuộc. Quả thật sức bền của năm bạn 28 tuổi rất khác với khi bạn 22 tuổi vậy nên các bạn hãy thực hiện ước mơ của mình khi có thể nhé vì càng nhiều tuổi thì cơ hội càng trở nên ít ỏi. Dưới đây trích một vài trang nhật ký của tôi trong giai đoạn này:

“13/7: GMAT và TOEFL, 2 tháng nữa thôi. Mình làm được không? Đã đi được nửa đường rồi ước mơ của mình vẫn đang đợi mình phía trước mà. Công việc ngày càng nhiều và dồn dập. Sức ép về thời gian ngày một lớn hơn. Nhưng con người ta càng bị ép thì sẽ càng cố gắng nhiều hơn nữa.

20/7: Hôm qua đã làm thử đề, 310, không đến nỗi là không thể như mình vẫn nghĩ. Mục tiêu là 650. Về nói chuyện với mẹ, mẹ vẫn ủng hộ ước mơ của mình kể cả khi mình không đạt học bổng. Nhưng mình thực sự muốn cố gắng và nỗ lực hết mình cho cơ hội lần này. Không thử sao biết được nhỉ? 3 tháng để thực hiện ước mơ của mình. Cố lên nào tôi ơi!

25/7: Cả tuần đi công tác Quảng Ninh, bận và mệt, bỏ ba buổi không học được rồi. Cứ thế này sao mà thực hiện được ước mơ...

3/8: GMAT ngày thứ 12. Đã ép mình vào chương trình học 60 ngày. Kết quả vẫn còn thấp nhưng không đến nỗi là không thể. Mình làm được, sẽ làm được mà. Khi ép mình vào một guồng quay đầu óc sẽ buộc phải vận động và nhanh nhạy hơn rất nhiều. Đã nghĩ đến những ngày đi học ở châu Âu, có thêm nhiều động lực để tiếp tục cố gắng và cố gắng. Mình đang đọc cuốn One Man's Review (Ông già nhìn ra thế giới) của Lý Quang Diệu thấy những phân tích của ông về thế giới rất hay. Có lẽ mình thuộc về châu Âu nơi coi trọng chất lượng cuộc sống hơn là mục tiêu tăng trưởng kinh tế như châu Á hay cuộc chạy đua cho sự đổi mới và sáng tạo ở Mỹ. Châu Âu có thể có nhiều bất ổn nhưng với nền tảng lịch sử và văn hóa họ lựa chọn cuộc sống hòa hợp với thiên nhiên với những gì thuộc về đời sống cơ bản nhất. Sống chậm và hài lòng với những gì mình có. Mình vẫn đang tưởng tượng tương lai của mình sẽ là những ngày thong dong như thế dưới bầu trời châu Âu.

9/8: Làm lại GMAT Pre lần hai chỉ được 390 so với lần đầu 310. Toán vẫn dở tệ dù mình đã cố gắng học mỗi tối. Mình không thông minh và giỏi như mình nghĩ nên phải cố gắng và nỗ lực nhiều hơn. Còn có 40 ngày nữa thôi...

14/8: Sân bay Vinh. Cả tuần công tác miệt mài bận rộn hết từ CNG sang than xuất rồi lại than cốc. Những chuyến đi thử thách mình ngày một nhiều nhưng cũng khiến mình thêm gắn bó và yêu thích công việc này. Vì vậy quyết định rời bỏ nó cho một con đường khác ngày càng trở nên khó khăn hơn bao giờ hết. Đã bỏ bốn buổi tối rồi, không biết cuối tuần có học bù lại được không đây...

11/9: Một tuần bận kinh khủng với dự án CNG. Về nhà mà vẫn chưa hết việc. Học thì hôm có hôm không, còn có một tuần nữa là thi rồi mà có những ngày chán nản đến cùng cực chẳng muốn cố gắng nữa. Nhiều khi tự hỏi không hiểu mình có đang đuổi hình bắt bóng không đây khi mà mọi thứ hiện tại đều rất tốt. Nhưng chỉ vì một ước mơ còn dang dở cứ canh cánh trong lòng nên mình vẫn muốn tiếp tục và cố gắng. Còn mỗi cuối tuần này để cày cuốc thôi. Cố gắng lên tôi ơi...

13/9: Làm thử đề Veritas. 510. Mức 600 vẫn còn quá xa vời nhưng kệ thôi, chỉ biết mình đã cố gắng hết sức thì không có gì phải hối tiếc. Hà Nội bắt đầu trở lạnh. Cô đơn là điều tốt để con người nhìn nhận lại bản thân mình khi mà đôi khi cứ bị cuốn trôi theo cuộc sống. Điều khó nhất là dám buông khi mình đang ở trong vòng tròn an toàn và nhấc mình vào một vòng tròn khác to hơn, xa hơn, vất vả và khó khăn hơn. Chặng đường phía trước không biết như thế nào nhưng mình biết là mình đã và đang cố gắng đến kiệt cùng rồi. Cuộc sống ngăn ngủi mà có gì để phải hối tiếc đâu chứ nhỉ? 4 ngày nữa thôi.

17/9: Thi GMAT, 540. Kết quả không cao nhưng chịu thôi mình đã cố hết sức rồi. Buổi chiều về đi họp với khách Nhật rồi tối bay vào Thành phố Hồ Chí Minh để hôm sau bay sang Tokyo. Đừng bỏ cuộc nhé tôi ơi...”

Điểm GMAT của tôi rất thấp, không đạt ở mức 600/650 như tôi đặt ra. Lúc chưa làm tôi nghĩ mình sẽ làm được tất cả những gì mình muốn nhưng trong quá trình học và làm đề thực tế mới thấy không hề dễ chút nào. GMAT là một chứng chỉ khó nên nếu các bạn học ngành kinh tế thên chuẩn bị từ sớm, khi vẫn chưa vương bận công việc hay gia đình. Tôi có một cô bạn có hai con nhỏ cũng đi làm cho công ty Nhật, tối về ngồi học GMAT còn vất vả hơn tôi nhiều. Giờ thì bạn ấy đang sống cùng với gia đình nhỏ của mình ở Anh sau rất nhiều cố gắng để hoàn thành khóa thạc sĩ. Một người bạn khác thì ngày đi làm cho ngân hàng của Nhật, tối về chăm sóc con nhỏ rồi đêm đợi con ngủ mới ngồi học GMAT. Trong quá trình tôi luyện thi GMAT, do đặc thù công việc nên tôi phải đi công tác liên miên và thời gian học thường xuyên bị gián đoạn. Chưa kể tự học cũng không có ai để chia sẻ, động viên nên nhiều lúc gặp bài khó rất chán nản và không ít lần muốn bỏ cuộc. Tôi nghĩ ai cũng phải trải qua giai đoạn “lửa thử vàng” như vậy trên con đường thực hiện ước mơ của mình. Không có gì là dễ dàng và mọi thứ đều phải đánh đổi và trả giá. Nhưng chỉ cần bạn đủ niềm tin và kiên trì thực hiện thì một ngày nào đấy chắc chắn ước mơ sẽ trở thành hiện thực.

Sau chuyến đi Nhật về, tôi tiếp tục ngồi ôn thi TOEFL IBT. Tôi sử dụng tiếng Anh tương đối tốt nhưng chủ yếu là cho công việc chứ không phải là tiếng Anh học thuật. Chưa kể phát âm Anh – Nhật sau một thời gian dài khiến khả năng nói tiếng Anh – Mỹ của tôi rất tệ. Chủ yếu tôi làm đề theo chương trình Cambridge Preparation for TOEFL IBT Test. Đây là chương trình học mô phỏng theo bài thi thực tế được chia sẻ khá nhiều tại các diễn đàn du học. Mỗi lần làm đề mất gần 4 tiếng đúng như thi thật nên tôi chỉ có thể làm đề vào cuối tuần. Trong tuần thì chủ yếu tôi xem tin tức, học thêm từ vựng và làm một số bài tập đọc – hiểu để luyện kỹ năng đọc cho mình. Sau quá trình luyện thi GMAT tôi gần như kiệt sức nên việc luyện thi TOEFL IBT không được hiệu quả như tôi mong muốn. Kết quả TOEFL IBT của tôi là 88 chia đều 22 điểm cho mỗi kỹ năng. Tôi không có gì bất ngờ hay thất vọng vì kết quả này phản ánh đúng những gì tôi đầu tư cho nó. Không đủ thời gian, không đủ sự tập trung thì không thể kỳ vọng cao hơn được.

Ngày 20 tháng 10 tôi nộp đơn vào Bocconi trình bày rõ hoàn cảnh của mình và nhu cầu được hỗ trợ tài chính. 4 tháng chuẩn bị chỉ cho duy nhất một bộ hồ sơ với các yêu cầu cực cao, tôi đã nghĩ là mình trượt vì điểm GMAT và TOEFL IBT của tôi rất thấp.

Ngày 16 tháng 11 tôi đã nhận được kết quả từ MAGER: “Congratulations on your acceptance to the MAGER Master Program” (Chúc mừng bạn đã được tham gia chương trình thạc sĩ MAGER) chỉ tiếc là tôi không được nhận học bổng học phí của trường. Cuối cùng những nỗ lực của tôi đã có kết quả. Tôi nghĩ rằng các bạn trẻ đừng vội từ bỏ ước mơ, từ bỏ hy vọng của mình cho đến phút cuối cùng. Nếu như tôi nghĩ Đại học Ngoại thương là quá cao so với tầm với của mình, Bocconi là nằm ngoài khả năng của tôi thì tôi đã bỏ cuộc ngay từ khi chưa bắt đầu. Điều quan trọng là bạn phải biết rõ bản thân mình, khả năng của mình và không ngừng thử thách rèn luyện nó. Tin tôi đi, khả năng của con người là vô hạn nên đừng tự giới hạn mình trước bất kỳ điều gì gọi là “không thể”.

Tôi đã nhận được học bổng MAECI cho 9 tháng, đã trúng tuyển vào khóa học thạc sĩ 1 năm về ngành năng lượng tái tạo, trách nhiệm xã hội và phát triển bền vững tại trường Đại học Bocconi đúng như tôi mong muốn. Nhưng lúc này là cuộc chiến tâm lý của mình: để đi học tôi cần phải có 13.500 Euro (khoảng 340 triệu đồng) một số tiền quá lớn đối với tôi. 6 năm đi làm tôi hầu như không dành dụm được gì. Phần dư ít ỏi thì tôi dùng đi học ngoại ngữ, tập yoga, mua sách và đi du lịch để cân bằng cuộc sống. Ngoài vấn đề về tài chính, điều khiến tôi phải suy nghĩ là việc đi hay ở. Lúc này cảm xúc trong tôi rất hỗn loạn. Em gái tôi đã học năm cuối và bắt đầu đi làm thêm để lo cho bản thân. Ở nhà còn mẹ và

em trai. Việc tôi đi du học có thể sẽ giúp tôi rẽ sang một con đường khác nhưng cũng đồng nghĩa với việc tôi không còn ở nhà để đỡ đần mẹ những lúc ốm đau hay để động viên, chia sẻ với mẹ những khi mẹ cô đơn, buồn tủi. Việc có một thời gian dài ổn định nhận lương đều đặn và giờ tôi phải từ bỏ hết để bắt đầu lại từ đầu quả thật không dễ chút nào. Học bổng của tôi chỉ đủ để trang trải sinh hoạt phí chứ không phải là học bổng toàn phần để tôi có thể lựa chọn một cách dễ dàng. Tôi nói chuyện với mẹ và chia sẻ những lo lắng của mình.

Nếu như đa số các bà mẹ khác khi có một cô con gái 28 tuổi vẫn độc thân thì nỗi lo lớn nhất là “ế chồng” hay thành “gái già” và sẽ giục giã con gái kết hôn. Nhưng mẹ hiểu tôi và luôn ủng hộ cho những ước mơ, hoài bão của tôi. Tôi vẫn nhớ câu nói của bố mẹ tôi từ khi tôi còn nhỏ: “Bố mẹ có thể không mua được nhà, được xe, không giàu như người khác nhưng chỉ cần các con muốn học thì bố mẹ sẽ luôn ủng hộ và dốc hết sức mình. Nhà cửa, tài sản có để lại cho con rồi cũng sẽ hết nhưng nếu cho con tri thức và sự hiểu biết thì nó sẽ đi theo con suốt cuộc đời. Và đây chính là tài sản vô giá con ạ”. Mẹ động viên tôi: “Đi học đi con, đừng bỏ lỡ cơ hội. Chỉ cần con còn muốn học, mẹ sẽ còn lo được. Đừng lo về tài chính, mọi thứ rồi sẽ ổn cả thôi. Cũng không cần phải lo cho mẹ hay các em ở nhà. Đã đến lúc con phải thực hiện ước mơ của mình, để các em tự lập trưởng thành và thay con gánh vác việc nhà. Điều quan trọng nhất là con thực hiện được ước mơ thì các em cũng sẽ có động lực để cố gắng và nỗ lực cho ước mơ của mình. Cố gắng lên con gái!”

Được mẹ tiếp sức và chấp cánh cho ước mơ, tôi quyết định gửi đơn xin nghỉ việc và chuẩn bị hồ sơ làm visa sang Ý bắt đầu kỳ học tháng Một năm 2016. Lúc đó là cuối tháng Mười một, tôi chỉ còn hơn 1 tháng để chuẩn bị trước khi lên đường. Khi nhận được e-mail xin nghỉ việc của tôi bác T.K đã lập tức gọi điện cho tôi. Bác rất bất ngờ trước quyết định của tôi nhưng khi nghe tôi trình bày về ước mơ của mình bác đã rất tôn trọng và ủng hộ. Khi biết tin tôi sắp nghỉ việc, ai cũng nghĩ tôi đi lấy chồng chứ chẳng ai tin tôi đi học, vì sự nghiệp của tôi lúc này bắt đầu khởi sắc, dự án đang chạy bắt đầu cho thấy tiềm năng phát triển và tôi sẽ có rất nhiều cơ hội thăng tiến. Ai cũng lấy làm tiếc khi tôi nghỉ việc, tôi cũng cảm thấy tiếc nuối rất nhiều vì sau một thời gian dài làm việc tôi đã gắn bó và yêu quý SC tự lúc nào.

Đúng lúc này thì tôi lại phải đối diện với việc có khả năng tôi không nhận được visa du học. Điều dở khóc dở cười là học bổng tôi nhận được là từ Chính phủ Ý nhưng Đại sứ quán Ý lại không cấp visa cho tôi vì tôi không chứng minh được khả năng tài chính của mình. Tôi nộp hồ sơ với toàn bộ thông tin hợp đồng lao động, bảng lương, sao kê tài khoản rồi cả thu nhập gia đình, sổ hộ khẩu, sổ hưu của mẹ tôi... Tôi đã giải thích rõ, tôi đi học bằng tiền của mình và nguồn tiền đấy có từ thu nhập của tôi. Đại sứ quán Ý lại cho rằng việc tôi nghỉ làm và gia đình không có khoản thu nhập nào khác vì mẹ tôi đã nghỉ hưu còn các em vẫn đi học thì sẽ không có gì chứng minh tôi đủ khả năng trang trải cho cuộc sống tại Ý. Tôi gần như “chết đứng” trước cánh cửa vừa mở ra lại đóng sập lại trước mắt. Tôi đã tự xác định cho mình khả năng xấu nhất có thể xảy ra, nếu tôi không được cấp visa cũng không sao vì như vậy sẽ đỡ áp lực tài chính cho mẹ. Thời gian thất nghiệp tôi sẽ tập trung tìm kiếm học bổng toàn phần khác để nộp. Nếu tôi không được cấp visa nghĩa là tôi không có duyên với nước Ý và có nghĩa là một đất nước khác đang đợi tôi. Cuộc đời đã dạy tôi rằng khi cánh cửa này đóng lại sẽ có cánh cửa khác mở ra, chỉ cần mình đừng bỏ cuộc.

Về phần Đại sứ quán Ý, tôi vẫn tiếp tục lên nộp bổ sung giấy tờ. Thay vì làm việc với nhân viên nhận hồ sơ thì tôi trực tiếp nói chuyện với bà đại sứ người Ý. Tôi và bà tranh luận rất căng thẳng khi bà liệt kê cho tôi hàng loạt chi phí sinh hoạt tại Ý và cả chi phí sinh hoạt của gia đình tôi. Tôi cũng rất quyết liệt nói rõ về việc thu xếp tài chính của gia đình mình như thế nào và tôi sẽ làm gì để đủ khả năng đi học. Kết thúc buổi hôm ấy bà chỉ bảo sẽ xem xét về trường hợp của tôi. Về nhà, tôi ngồi viết tiếp một bức thư cho bà đại sứ nói rõ mục đích ước mơ, hoài bão của mình, tại sao tôi muốn đi học khóa học này, về những gì tôi luôn trăn trở và muốn đóng góp cho lĩnh vực phát triển bền vững như thế nào. Tôi soạn thảo một công văn nhờ bác sếp người Nhật ký và đóng dấu, nói rõ rằng công ty sẽ để mở cơ hội quay lại làm việc nếu tôi muốn, sau khi tôi hoàn thành khóa học. Tôi đã thể hiện rõ quyết tâm của mình. Những ngày chờ đợi visa, tôi bàn giao công việc cho người kế nhiệm và cố gắng tổng hợp lại các đầu việc một cách đầy đủ chi tiết và còn truyền lại hết các “bí quyết” làm việc. Dù là ngày làm việc cuối cùng cũng phải làm hết sức mình. Thời gian rảnh tôi đọc sách để tĩnh tâm. Và tôi viết nhật ký để giải tỏa những gì chất chứa trong lòng.

“29/11: Vừa đọc xong Bên kia bức tường của Trần Lập thấy sáng tỏ nhiều thứ và nhẹ nhõm hơn nhiều. Những ngày này tâm trạng nặng trĩu vì cảm giác lo sợ khi bị từ chối visa vì lý do tài chính không đủ mạnh. Nhưng nếu làm lại mình vẫn sẽ lựa chọn trung thực và tử tế. Vì đây là con đường mình lựa chọn, cố gắng và nỗ lực vì nó. Nếu không được cũng chẳng sao vì mình cũng đã cố gắng hết sức rồi. Mình sẽ mạnh mẽ đối diện, chấp nhận và rẽ sang một con đường khác. Không được phép nhún nhường mình trong sự suy diễn, tiêu cực và mệt mỏi. Mình đã đi đến đây rồi thì có gì phải lo lắng hay sợ hãi đâu.

Led by Destiny!

5/12: Lại thêm một cuối tuần chờ đợi. Hà Nội mưa và lạnh nhưng tâm trạng đã khá hơn. Khi đã quyết định thì mọi thứ cũng dễ dàng hơn rất nhiều. Dù có visa hay không mình biết mình vẫn lựa chọn tự do. Sống cuộc đời mình muốn chẳng phải là thú vị và hấp dẫn lắm sao!

6/12: Ngày càng rõ hơn con đường mình muốn đi và lựa chọn. Đọc xong Suối nguồn thấm từng câu chữ. Lựa chọn sống cuộc đời chính trực ngay thẳng và chỉ tin vào những giá trị của chính bản thân mình chứ không phải là kẻ sống thứ sinh: sống dựa vào sự đánh giá của người khác. Đây sẽ là con người mình muốn hướng đến. Tự do! Sống đúng là mình và với những lựa chọn của mình. Một cuối tuần đầy nắng, cà phê và sách chẳng phải cuộc đời tuyệt vời lắm sao!

23/12: Cuối cùng cửa đã mở. Món quà Giáng sinh không gì tuyệt vời hơn: Visa du học Ý. Mình đã làm được rồi!!!!”

Vậy là tôi nhận được visa sau 1 tháng từ ngày nộp hồ sơ. Tôi làm việc đến ngày cuối cùng của tháng Mười hai và chia tay đồng nghiệp. Một chị đồng nghiệp đã ôm tôi và khóc, tôi nhớ mãi chị bảo tôi rằng: “Em là người có tâm và có tài, hãy cố gắng giữ những điều tốt đẹp này và chúc em may mắn trên chặng đường tiếp theo nhé!” Tôi dọn dẹp căn phòng trọ, chuyển đồ đạc về Thanh Hóa, sắp xếp đồ đạc để mang đi du học rồi về quê ra mộ thắp hương cho bố, cho em, cho ông bà, chào mọi người để lên đường. Tôi dùng số tiền thưởng cuối năm mua vé máy bay, vay một chút tiền của bạn bè và nhờ mẹ vay ngân hàng số tiền còn lại để đi học. Tôi ra sân bay cùng chiếc va li cũ của bố, cảm giác bố luôn dõi theo tôi trên từng bước chân.

Ngày 9/1/2016, tôi bay sang Ý. Hành trình dài cho ước mơ của tôi cuối cùng đã thành hiện thực. Nhìn lại đoạn đường đã qua tôi biết mình đã có thể mỉm cười vì những cố gắng nỗ lực không ngừng nghỉ trong suốt thời gian dài. Nhưng tôi biết mình sẽ không được nghỉ ngơi lâu vì chặng đường tiếp theo chỉ mới bắt đầu. Sẽ có rất nhiều khó khăn, vất vả chờ đợi tôi phía trước nhưng chẳng có gì khiến tôi phải sợ hãi hay gục ngã cả. Đúng như câu nói trong cuốn Nhà giả kim: “Khi bạn thực sự mong muốn một điều gì đó thì cả vũ trụ sẽ hợp sức giúp bạn.”

Chỉ là “mong muốn” của bạn có đủ lớn hay không.

Chia sẻ kinh nghiệm chuẩn bị đồ đạc đi du học

Tôi có 10 ngày để thu xếp và chuẩn bị đồ đạc. Ngày nhập học của tôi là 11/1/2016 và visa chỉ cho phép nhập cảnh từ 10/1/2016. Điều này đồng nghĩa tôi phải tìm được chuyến bay đến Ý vào đúng ngày 10/1 chứ không thể sớm hơn hay muộn hơn. Lần đầu đi xa và đi dài nên tôi không có nhiều kinh nghiệm trong việc đóng gói đồ đạc, thành ra phải mang vác nặng nhưng lại không hữu ích. Tôi nghĩ các bạn cũng nên tham khảo trước để rút kinh nghiệm cho mình.

Đầu tiên các bạn nên liệt kê hết các đồ cần mang và số cân dựa trên vé bay của mình để có thể chuẩn bị tốt nhất. Đơn giản và tiện nhất là nên đóng đồ vừa với một va li kéo to cỡ 30kg và một ba lô xách tay loại nhỏ tầm 7-10kg. Các bạn nên chọn loại va li tốt, có bánh xe xoay 360o và tay cầm chắc chắn vì sẽ còn dùng nhiều lần. Giấy tờ như hộ chiếu, vé bay, tiền bạc nên để riêng một túi, có thể đeo bên người để tiện cho việc lấy ra cất vào khi kiểm tra.

Đồ mang theo thì cơ bản gồm: quần áo, đồ ăn, thuốc men. Quần áo các bạn chỉ nên mang ít và vừa đủ thôi. Bên Ý thường có hai mùa giảm giá là tháng Một và tháng Bảy, giá quần áo vào những tháng này

rất rẻ, chỉ khoảng 2-10 Euro/cái cho đủ nhãn hàng từ Zara, H&M... nên các bạn hoàn toàn có thể mua bên này được. Quan trọng nhất là áo đủ ấm, gọn và nhẹ. Mình thấy các kiểu áo khoác lông vũ như của Uniqlo hay Patagonia cực kỳ nhẹ và ấm, khi không dùng có thể gấp gọn lại nên rất tiện. Đồ ăn thì tùy từng người nhưng theo tôi các bạn trẻ trước khi đi du học nên nhờ mẹ hoặc người thân “huấn luyện” cho một khóa nấu ăn cơ bản và tìm hiểu về dinh dưỡng. Điều này quan trọng hơn nhiều việc các bạn mang theo một va li mì tôm, muối vừng hay ruốc để cố gắng “tồn tại”. Ở Ý có nhiều nguyên liệu rau củ quả tươi ngon, chợ địa phương thường mở vào cuối tuần nên giá cả cũng khá rẻ. Các món mì Ý trộn sốt bán sẵn ở siêu thị cũng khá dễ làm và tiện, chưa kể ở căng tin có các món như pizza, sandwich hay cơm, mì Ý cũng rất sẵn, lại có giá hỗ trợ cho sinh viên nên nếu các bạn ăn được đồ Ý thì hoàn toàn không có vấn đề gì. Nếu mang đồ ăn thì chỉ nên mang vừa đủ đồ để ăn 1-2 tuần đầu khi mới sang khi chưa thông thạo đường xá hay chưa ổn định để nấu ăn. Ngoài ra ở Ý cũng có một số cửa hàng châu Á và bạn hoàn toàn có thể mua một số nguyên liệu cơ bản để nấu các món truyền thống như nem, bún, phở...

Ở Ý, đi mua thuốc phải có đơn của bác sĩ mà nhiều bác sĩ không nói tiếng Anh, thành ra bạn sẽ gặp khó khăn khi giải thích tình trạng bệnh của mình bằng tiếng Ý. Vì vậy bạn nên mang theo những loại thuốc cơ bản như: đau đầu, cảm cúm, tiêu chảy, dầu gió... Chưa kể đa số nhà thuốc thường chỉ bán đến 7 giờ tối, chỉ có một số nhà thuốc bán đến nửa đêm nên nhiều khi cần thuốc đau đầu hay tiêu chảy mà đành chịu vì không có hiệu thuốc nào còn mở cửa để mua. Ngoài ra các bạn có thể tìm hiểu một số cách trị bệnh dân gian đơn giản như cạo gió, xông hay ngâm chân nước gừng để chống lạnh tay, chân... để có thể tự chữa bệnh cho mình trong một số trường hợp không có ai chăm sóc, giúp đỡ.

Khi đóng đồ các bạn nhớ để riêng từng túi: đồ điện tử, quần áo, đồ ăn, thuốc men. Ngoài ra, trước khi đi các bạn nên photo sẵn các giấy tờ nhập học, hộ chiếu, visa... mỗi thứ hai, ba bản sao và chuẩn bị sẵn ảnh thẻ với nhiều kích cỡ 3x4, 4x6... để khi sang đi làm giấy tờ bạn sẽ không cần mất công chạy đi tìm chỗ photo hay chụp ảnh. Đặc biệt là ở Ý khi đi làm thủ tục thường phải đợi rất lâu, nếu đến mà bạn không có sẵn hoặc thiếu giấy tờ thì phải về bổ sung, hôm sau đi làm lại rất mất thời gian. Chưa kể việc photo hay chụp ảnh ở Ý đều khá tốn kém vì vậy những việc này các bạn nên chuẩn bị sẵn ở Việt Nam là tốt nhất.

Ngày lên đường các bạn nhớ ra sân bay sớm để phòng trường hợp hành lý có quá cân hay một số đồ không được mang sang... còn có thời gian để xử lý. Các bạn nhớ mang theo một cái gối chữ U để dùng trên máy bay và di chuyển bằng tàu đêm/xe buýt ở châu Âu sau này.

2 Những cú sốc đầu tiên

Ngày 10 tháng Một tôi đặt chân đến Milan sau 16 tiếng bay và quá cảnh ở Thủ đô Moskva, Nga. Tháng Một ở Milan thời tiết xấu, âm u, ẩm ướt, bầu trời thì xám xịt nhưng trong lòng tôi thì pháp phới niềm vui và tràn đầy hứng khởi. Milan sẽ là nhà của tôi trong một năm tới. Khi tôi thông báo về việc sẽ đi du học ở Ý tại trường Đại học Bocconi, Giuseppe và gia đình anh đều rất vui và tự hào về tôi. Lúc này anh vẫn đang ở Ý và sẽ sang Đức vào cuối tháng Ba để bắt đầu mùa làm việc của mình. Tôi cũng háo hức không kém vì có thể gặp lại anh và gia đình, lần chia tay cuối cùng một năm trước chúng tôi đều không dám hẹn ngày gặp lại. Chứ duyên lại một lần nữa đưa tôi trở lại Ý chỉ có điều tôi quay lại với tư cách là sinh viên chứ không phải là khách du lịch như lần trước. Giuseppe đến đón tôi tại sân bay với một món quà bất ngờ là một chiếc nồi cơm điện nhỏ xinh mà tôi gọi là “nồi cơm điện thần thánh” – vật dụng quý giá nhất đối với bất kỳ sinh viên Việt Nam nào khi đi du học. Tôi ở cùng với một cô gái Milan tên là Elisa, 22 tuổi. Tôi khá may mắn khi tìm nhà. Khi tôi bắt đầu làm visa thì tôi cũng bắt đầu tìm nhà ở Milan. Tôi tự chia số tiền học bổng 700 Euro ra: Tiền nhà 300 Euro, tiền đi lại + điện thoại, internet 100 Euro, tiền ăn 200 Euro và 100 Euro để dành cho các chi phí phát sinh.

Việc tìm phòng ở mức 250-300 Euro khá khó ở một thành phố đắt đỏ như Milan. Tôi tham gia các nhóm rồi đăng tin tìm phòng, một vài người trả lời nhưng đều ở mức 400-450 Euro, vượt quá khả năng của tôi. Tôi cũng suýt bị lừa khi thấy một phòng khá đẹp, rộng rãi đầy đủ tiện nghi mà giá chỉ có 350 Euro, tôi nghĩ mình có thể chấp nhận được. Tôi đồng ý thuê ngay lập tức vì không có nhiều lựa chọn. Chủ nhà soạn hợp đồng và yêu cầu tôi chuyển khoản đặt cọc cho tháng đầu tiên. Tôi vô tư nghĩ họ thật chuyên nghiệp và ở châu Âu thì ai cũng tử tế, rõ ràng nên không chút nghi ngờ gì. Nhưng do ngân hàng ở Việt Nam thu phí chuyển khoản khá cao nên tôi nhờ anh Giuseppe chuyển khoản hộ. Đến lúc anh nhận thông tin thấy ngân hàng người thụ hưởng ở tận Nam Phi anh sinh nghi ngờ và

hỏi lại. Bà chủ nhà trả lời là bà có chồng người Mỹ nên theo chồng sống và công tác ở Nam Phi còn nhà ở Ý thì cho thuê. Khi anh Giuseppe đòi lên Milan để trực tiếp xem nhà cho tôi thì bị từ chối và yêu cầu phải chuyển khoản đặt cọc trước thì mới đưa chìa khóa. Lúc này anh bảo tôi dừng ngay giao dịch đi vì đây là vụ lừa đảo. Cứ đến mùa sinh viên nhập học là bọn lừa đảo ở Ý hoạt động khắp nơi. Ôi chưa sang Ý mà tôi đã thấy sốc rồi. Sau này vào học tôi mới biết một cô bạn người Mexico cũng bị lừa gần 1.000 Euro vì chuyển khoản trước như thế và sang đến Milan thì không có nhà để ở nên phải ở Airbnb¹⁰ mấy tuần rồi đi tìm nhà khác. Vừa mất tiền vừa mất thời gian khi mới sang đi học tại một đất nước khác quả thật rất khổ sở. Sau vụ đó tôi cẩn trọng hơn rất nhiều.

¹⁰ Một startup với mô hình kết nối người cần thuê nhà, thuê phòng trọ với những người có phòng cho thuê trên khắp thế giới thông qua ứng dụng di động.

Cho đến một hôm tôi tình cờ thấy một dòng tin thông báo trên Facebook về việc cho thuê phòng cách Bocconi khoảng 20 phút mà giá đúng 300 Euro đã bao gồm các chi phí khác nhưng không thấy có ảnh. Tôi liền gửi tin nhắn để hỏi thêm thông tin thì Elisa trả lời tôi một cách rất lịch sự và hẹn nói chuyện qua Skype. Elisa chính là chủ của ngôi nhà được thừa kế từ ông nội và giờ muốn tìm thêm người ở cùng để bớt các chi phí. Vậy nên em cũng rất cẩn trọng trong việc lựa chọn người ở cùng. Và chính nhờ sự cẩn trọng này mà cuối cùng Elisa trở thành người bạn tuyệt vời nhất của tôi khi ở Milan.

Chia sẻ kinh nghiệm tìm nhà tại Ý

- Hỏi trường bạn đến học các thông tin về ký túc xá cho sinh viên quốc tế. Thường thì mỗi trường đại học đều có bộ phận quốc tế hỗ trợ sinh viên trong việc tìm nhà và cung cấp các thông tin liên quan.
- Tìm hiểu thông tin về mặt bằng, giá cả thuê nhà, khoảng cách địa lý đến trường, các phương tiện giao thông công cộng... Các thành phố lớn như Milan, Roma đều có tàu điện ngầm, xe buýt, xe điện...

Nếu thuê ở vùng ngoại ô thường rẻ hơn nhưng sẽ mất nhiều thời gian di chuyển. Các thành phố nhỏ hơn thì giá thuê nhà cũng thấp hơn, các bạn có thể thuê gần trường để đi bộ hoặc ở khoảng cách vừa đủ để có thể đi xe đạp rèn luyện sức khỏe.

- Tham gia vào các group Facebook của sinh viên ở trường hay sinh viên Việt Nam của vùng để hỏi, mỗi năm đều có người tốt nghiệp, đi thực tập hoặc chuyển đi chỗ khác nên thường sẽ có phòng trống.

- Nên cẩn thận trước các trường hợp cho thuê nhà “đẹp quá mức cần thiết” hay “rẻ quá tiêu chuẩn”, thông tin không rõ ràng, đòi hỏi phải chuyển khoản trước... Nếu có bạn bè hay ai đã ở đấy trước có thể nhờ đến xem trước để tránh bị mất tiền, vì kiểu lừa đảo này khá phổ biến ở Ý.

- Trường hợp không thuê được nhà trước khi sang đi học thì nên đặt tạm trên Airbnb hoặc đặt phòng trước trong khách sạn/nhà nghỉ một tuần rồi khi sang trực tiếp tự đi xem nhà, tìm phòng... Người Ý không dùng nhiều tiếng Anh nên các bạn nên tự học trước một số câu giao tiếp cơ bản bằng tiếng Ý để có thể giao tiếp với chủ nhà khi cần.

Ngày 11/1/2016 tôi bắt đầu cuộc đời sinh viên của mình tại Milan. Khóa học thạc sĩ của tôi chỉ kéo dài 1 năm nên chương trình bị dồn ép rất nặng. Ngày nào tôi cũng đi học hai môn, mỗi môn 4 tiếng từ 9 giờ đến 13 giờ và 14 giờ đến 18 giờ từ thứ Hai đến thứ Sáu. Do tôi bay sang Ý ngày hôm trước thì hôm sau đi học luôn nên vừa phải đi học vừa phải tranh thủ làm giấy tờ. Cú sốc đầu tiên của tôi ở Ý chính là thủ tục hành chính. Khi đến Ý bạn phải đi làm giấy tờ hành chính: đăng ký mã số thuế; làm thẻ cư trú; làm thẻ ATM¹¹ để đi lại; làm thẻ ngân hàng để giao dịch;... Thông tin chi tiết và cụ thể thì các bạn có thể tham khảo tại website: svmilanovn.wordpress.com các bạn sinh viên đi trước đã chia sẻ lại rất đầy đủ, rõ ràng.

¹¹ ATM (Azienda Trasporti Milanese) là hệ thống giao thông công cộng tại Milan, giống như thẻ xe buýt ở Việt Nam.

Làm thủ tục hành chính ở Ý tốn nhiều thời gian. Thứ quan trọng nhất với sinh viên là thẻ cư trú và buộc phải đăng ký trong vòng 8 ngày khi đến Ý. Thời gian trung bình từ lúc bắt đầu nộp hồ sơ đến lúc nhận được thẻ là khoảng 2 tháng nhưng cũng có người đến 6 tháng mới nhận được. Như cô bạn cùng lớp của tôi do làm sai thông tin hồ sơ nên đến lúc cô nhận được thẻ cũng là lúc gần học xong khóa học. Chính vì không có giấy phép cư trú cộng thêm visa hết hạn nên cô ấy không đi đâu ra ngoài nước Ý được.

Ngại nhất là mỗi lần đi làm thẻ cư trú thời gian chờ đợi rất lâu vì chỉ cần đến muộn là đã thấy cả một hàng dài người đang xếp hàng. Do đăng ký theo nơi ở nên tôi phải làm giấy tờ ở sở cư trú nằm ở ngoại ô Milan mà đi từ đây đến trường cũng mất gần một giờ đồng hồ. Vậy là tôi phải dậy từ sớm đến nơi lúc 7 giờ 30 đợi nộp hồ sơ rồi vội vã về trường cho kịp ca học lúc 9 giờ sáng. Hôm hẹn ngày lấy dấu vân tay tôi phải xin nghỉ học một ca để đến làm thủ tục. Chưa kể đến nhân viên sở cư trú người Ý ở nơi tiếp nhận hồ sơ người nước ngoài, dân nhập cư hầu hết đều nói tiếng Ý chứ không phải tiếng Anh, nếu có dùng tiếng Anh thì cũng rất khó để nghe hiểu. Hồ sơ của tôi lại khá đặc biệt chứ không giống mọi người. Tôi không có giấy tờ chứng minh tài chính và bảo hiểm mà chỉ có mỗi tờ xác nhận của Bộ Ngoại giao Ý về việc chi trả học bổng và bảo hiểm 9 tháng cho tôi. Ban đầu, người tiếp nhận hồ sơ bắt tôi về làm lại giấy tờ, buộc phải có chứng minh tài chính và mua bảo hiểm. Tôi không đồng ý làm nếu không được giải thích một cách hợp lý nên đã yêu cầu được nói chuyện với cấp trên về trường hợp của mình. Tôi giải thích rõ là tôi đã có xác nhận của Bộ Ngoại giao Ý và đủ điều kiện để làm thẻ cư trú. Cuối cùng họ phải đồng ý và làm thẻ cho tôi nhưng thời hạn chỉ là 9 tháng theo đúng như chương trình học bổng. Sau 2 tháng đi đi lại lại thì tôi cũng đã có thẻ cư trú.

Niềm vui chưa được bao lâu thì tôi bị móc túi đúng hôm đi lang thang ở Duomo, nhà thờ chính toàn Milano. Tôi không mất nhiều tiền nhưng lại bị mất giấy tờ quan trọng nhất là thẻ cư trú. Tôi lại phải làm lại từ đầu. Tôi nghĩ đơn giản là thông tin mình đã có rồi thì chỉ cần nộp lại hồ sơ rồi in lại thẻ thôi nên chắc không mất nhiều thời gian. Nhưng tôi đã nhầm. Việc làm lại thẻ cũng không khác gì

làm lần đầu, quy trình hoàn toàn giống hệt và điều buồn nhất là tôi phải nộp lại số tiền làm thẻ nhiều gần như lần đầu. Đối với thẻ cư trú 1 năm phải đóng 107 Euro + 30 Euro phí bưu điện, thời hạn thẻ của tôi còn dài nên gần như tôi phải đóng lại số tiền này. Vậy là chỉ riêng làm thẻ cư trú tôi đã mất hơn 200 Euro chưa kể đến thời gian và công sức đi làm thủ tục khai báo.

Tôi vẫn nhớ hôm tôi đi nhận thẻ làm lại lần hai, tôi xin về sớm rồi qua sở cư trú đợi 3 tiếng đồng hồ vẫn chưa đến lượt mình. Milan giữa tháng Ba lạnh kinh khủng, chỗ tôi làm thẻ cư trú thì không có phòng chờ mà tất cả đều phải đứng xếp hàng bên ngoài trời đang mưa. Tôi cảm ô đứng đợi mà tủi thân phát khóc. Lạnh, đói và mệt rồi nổi cô đơn cứ thế làm tôi chán nản và mệt mỏi. Tôi đã quen với tác phong làm việc chần chừ, có kế hoạch và đúng giờ của người Nhật nên sang đây phải tiếp xúc với thủ tục hành chính rườm rà, chậm chạp khiến tôi rất mệt mỏi. Giấc mơ châu Âu, đất nước Ý xinh đẹp không phải lúc nào cũng long lanh như tôi vẫn nghĩ. Đôi lúc tôi đã quá mơ mộng mà quên mất rằng cuộc đời này cái gì cũng có hai mặt tốt – xấu, phải – trái, đúng – sai chứ chẳng có gì là hoàn hảo cả.

Cú sốc tiếp theo là sự khác biệt về văn hóa. Khóa học thạc sĩ của tôi dạy bằng tiếng Anh dành cho sinh viên quốc tế nhưng đến khi nhập học thì tôi không thấy thực sự “quốc tế” như mình nghĩ. Lớp có 34 thành viên thì 60% là các bạn Ý, 30% đến từ các nước châu Âu khác như Anh, Pháp, Bỉ, Đức, Thụy Sĩ, Bulgaria, Áo, Hungary, Slovakia, Lithuania và Nga. 10% còn lại đến từ Mỹ Latinh như Mexico, Colombia, Ecuador, Nicaragua, Brazil. Sinh viên duy nhất đến từ châu Á, chính là tôi. Tôi không thể tin nổi mình là người châu Á duy nhất trong lớp, không hề có một bạn Trung Quốc hay Ấn Độ nào và càng không có bạn nào ở châu Phi. Một cô gái châu Á nhỏ bé, da vàng, tóc đen lợt thỏm giữa các bạn châu Âu cao to, tóc vàng, da trắng. Có lẽ là do khóa học này đòi hỏi tiêu chuẩn khá cao lại có mức học phí đắt đỏ so với các trường khác. Chưa kể cơ hội việc làm sau khi ra trường trong ngành phát triển bền vững tại các nước đang phát triển và kém phát triển ở châu Á, châu Phi và Mỹ Latinh vẫn rất ít ỏi nên không thu hút được các bạn sinh viên ở đó.

Do khác biệt về ngôn ngữ, văn hóa nên điều dễ hiểu là các bạn người Ý lúc nào cũng chơi với nhau, các bạn Bắc Âu đi với nhau và các bạn Mỹ Latinh thì đi đâu cũng rủ nhau vì cùng nói tiếng Tây Ban Nha. Vào học đến cả tháng trời mà tôi vẫn chưa hòa nhập được. Một phần cũng do khác biệt tuổi tác khi tôi là sinh viên “già” gần nhất lớp. Tôi đã 29 tuổi còn các bạn sinh viên trong lớp thì chủ yếu là 24, 25 tuổi. Một số bạn học luôn từ cử nhân lên thạc sĩ nên mới 22 tuổi. Sự khác biệt về cách suy nghĩ, cách làm việc, khoảng cách thế hệ, văn hóa, ngôn ngữ đã khiến tôi rất khó hòa nhập với bạn bè trong khóa học này.

Bản thân tôi trước khi đi học vốn cực kỳ tự tin vào kỹ năng xã hội và giao tiếp của mình. Trong quá trình sống và làm việc tôi có rất nhiều bạn bè, tôi có thể làm bạn, bắt chuyện với bất kỳ ai, từ già đến trẻ, từ Bắc vào Nam, khác biệt văn hóa vùng miền, suy nghĩ thế hệ... Kể cả khi làm việc với khách hàng người Nhật tôi vẫn có thể giữ mối quan hệ rất tốt với đồng nghiệp, đối tác và chúng tôi vẫn trở thành bạn của nhau cho đến tận bây giờ. Trước khi đi học, tôi đã nghĩ rằng mình sẽ có thật nhiều bạn ở khắp nơi trên thế giới và đi đâu cũng sẽ được tiếp đón. Vậy mà khi đến Milan, đặt chân vào Bocconi và đi học trong guồng quay căng thẳng thì điều này đã hoàn toàn bị dập tắt. Tôi đã quên mất rằng mình đang ở châu Âu chứ không phải ở châu Á như trước nữa. Văn hóa châu Á thường không thể hiện rõ suy nghĩ của cá nhân mà thường tôn trọng tinh thần tập thể, ít bộc lộ hay chia sẻ cảm xúc cá nhân. Trong khi đó văn hóa châu Âu lại xem trọng sự khác biệt cá nhân, sự thẳng thắn trong suy nghĩ, yêu, ghét rõ ràng. Thêm nữa, trường Đại học Bocconi ở Milan vốn là trường tư hàng đầu chủ yếu dành cho các bạn sinh viên “con nhà giàu và học giỏi” nên sinh viên trong trường thể hiện đẳng cấp hơn hẳn so với sinh viên trường khác. Thời gian đầu, tôi cố gắng để có thể bắt chuyện với các bạn nhưng rồi dần dần các câu chuyện thường đi vào ngõ cụt vì hầu như không có điểm chung. Thậm chí có bạn còn nghĩ rằng Việt Nam là đất nước đang còn chiến tranh dù chiến tranh ở Việt Nam đã lùi xa hơn 40 năm rồi. Sau những kỳ nghỉ, các bạn thường kể cho nhau nghe về du thuyền, nghỉ dưỡng, gia đình có nhà ở nước này nước kia... Hay ước mơ công việc là mở công ty, tập đoàn hoặc về điều hành công ty của gia đình. Cuối

tuần, các bạn thường rủ nhau đi đến những nơi sang trọng, đi dự các sự kiện âm nhạc hay xem múa ba lê, nhạc kịch... mà chương trình nào cũng đắt đỏ giá vé toàn tính theo tiền trăm Euro là ít khiến tôi ngỡ ngàng. Tôi không đủ tài chính để tham gia nên từ chối rồi dần dần các bạn cũng không rủ nữa. Có thể nói cuộc sống sinh viên của tôi ở Milan khá cô độc. Tôi vẫn nhớ một chuyện mà khiến tôi buồn mãi. Buổi sáng hôm ấy tôi đến lớp muộn nên phải ngồi cuối lớp. Học xong ca sáng tôi ăn trưa tại lớp vì tôi thường tự nấu và mang cơm hộp theo. Đến đầu ca chiều tôi lên ngồi phía đầu lớp để nghe giảng tốt hơn. Chỗ ngồi đấy ca sáng có cậu bạn Mexico ngồi nhưng tôi nghĩ đơn giản là mỗi ca học ai cũng có thể tự đổi chỗ chứ ghế ngồi thì không được chỉ định sẵn. Vậy mà cậu bạn Mexico ấy lại thể hiện thái độ không hài lòng với tôi. Bạn ấy hỏi:

- Anh, đây là chỗ của tôi mà (Anh, this is my place).

- Bạn ngồi bên cạnh đi, được không? (You can seat next to me, is it ok?)

Bạn ấy bắt đầu câu: “Bạn nói nghiêm túc chứ?” (Are you serious?)

- Ừ, có vấn đề gì sao? (Yes, why? Any problem?) Bạn ấy đập tay xuống bàn rầm một cái, mặt đỏ gay tức tối và đi ra chỗ khác ngồi. Các bạn xung quanh nhìn tôi rất ngỡ ngàng mà chính tôi cũng đang há hốc miệng không hiểu vì sao bạn ấy phản ứng mạnh như vậy. Cả tuần trước tôi còn ngồi cạnh cậu bạn này, thường làm bài tập chung, cậu ấy rất thông minh và hài hước. Tôi đã tưởng có thể làm bạn với cậu ấy vậy mà chỉ vì một sự hiểu lầm nhỏ tất cả đã tan thành sương khói. Cả buổi học tôi cứ ám ức mãi vì vẫn không hiểu mình sai ở chỗ nào nhưng cảm giác trong lòng rất khó chịu. Tối hôm đấy về tôi nhắn tin xin lỗi cậu ấy: “Tôi xin lỗi nếu không may làm gì sai với bạn hôm nay.” (I am sorry if I did something wrong with you today). Cậu ấy chỉ xem chứ không trả lời. Và sau này chúng tôi cũng không nói chuyện với nhau nhiều nữa, chỉ khi cùng làm bài tập nhóm thì có trao đổi, bàn luận để hợp tác làm việc thôi. Sau một thời gian dài cố gắng hòa nhập tôi tự thấy mình không thuộc về nơi này. Tôi thất bại trong việc “kết bạn” ở Bocconi.

Thật xấu hổ khi thú nhận điều này nhưng tôi đã từ bỏ việc phải chạy theo và ép mình cố hiểu người khác hay để người khác hiểu mình. Thời gian rảnh tôi làm bài tập, đọc sách, tập yoga và nói chuyện với bạn bè, gia đình ở Việt Nam. Tôi không còn quan tâm người khác nghĩ gì về tôi vì tôi đến đây để đi học, để thực hiện ước mơ của mình vậy thôi. Sau cả năm học tôi cũng nhận ra một số bạn cũng bị “cô lập” giống tôi. Một điều khá ngạc nhiên là ngay trong lòng châu Âu đã có một sự phân biệt đối xử khá lớn. Như các bạn Bắc Ý ở Milan sẽ không thích dân miền Nam từ Napoli, Sicily vì họ vẫn nói tiếng địa phương. Dân Bắc Âu thì hay chê dân Nam Âu như Ý, Tây Ban Nha vì họ nghèo hơn và làm việc không chần chừ, nghiêm túc như người Bắc Âu. Dân châu Âu kỳ thị dân châu Á, Mỹ Latinh hay châu Phi vì đều là các nước đang phát triển, nhiều tệ nạn xã hội... Sự không công bằng chính là việc đánh giá người khác từ quốc tịch, màu da, tôn giáo chứ không phải từ chính bản thân con người ấy. Đây là bài học lớn nhất mà tôi học được ở khóa học này. Đó là không bao giờ đánh giá hay phán xét người khác chỉ vì quốc tịch hay tôn giáo của họ. Họ chỉ là chính bản thân họ mà thôi.

Trong những ngày tháng cô độc ở Milan cú sốc thứ ba mà tôi phải đón nhận là sự rạn nứt tình bạn. Cô bạn rất thân của tôi, người mà đã chơi với tôi suốt 10 năm, bỗng trở nên hững hờ, lạnh nhạt và xa cách. Có thể do lệch múi giờ, bận rộn công việc hoặc khác biệt suy nghĩ mà dần chúng tôi không còn chia sẻ với nhau được nhiều điều trong cuộc sống nữa. Khi tôi còn ở Hà Nội chúng tôi còn nói chuyện qua Facebook chat với nhau hàng giờ, hàng ngày chỉ để gửi ảnh linh tinh hoặc kể mấy câu chuyện vu vơ để động viên nhau và giải tỏa căng thẳng. Hay khi tôi đi công tác cũng vẫn được cập nhật chuyện này, chuyện kia dù chỉ là chuyện nắng mưa thời tiết. Vậy mà tôi mới sang Ý được vài tháng, mối quan hệ của chúng tôi bỗng trở nên lạnh nhạt. Tôi vẫn thường xuyên chia sẻ chuyện trường lớp để mong được nhận những lời động viên kiểu: “Thôi cố lên, cố lên! Bạn làm được mà.” Nhưng tôi đã rất thất vọng khi tôi nhận lại được chủ yếu là “Đã xem”, biểu tượng mặt cười nhún vai hoặc một câu nói hững hờ kiểu: “Sướng thế còn kêu ca gì nữa”. Tôi không có bạn bè ở Milan, không có ai để chia sẻ và giờ đây cả người bạn thân ở Việt Nam cũng chẳng còn đồng cảm với tôi. Tôi có nhiều bạn nhưng

không phải ai cũng đủ thân để có thể chia sẻ hết những niềm vui nỗi buồn của mình. Và tôi vẫn tự vượt qua được thôi, chỉ là trong hoàn cảnh sống cô độc ở một đất nước xa lạ, người ta thực sự cần sự quan tâm và động viên để vượt qua những lúc mệt mỏi, chán nản. Mỗi quan hệ của chúng tôi có lẽ là “vô duyên” thật vì tôi vẫn rất cặm cụi viết thư gửi bưu thiếp về nhà nhưng bạn tôi chẳng lần nào hồi âm. Một lần, hai lần, ba lần rồi đến sinh nhật tôi cũng không nhận được thư của cô bạn thân.

Đúng đợt ấy tôi bị ốm. Chưa bao giờ tôi ốm mệt và sốt cao đến thế. 10 năm xa nhà tôi rất ít ốm. Tôi biết cách tự chăm sóc sức khỏe cho bản thân vì ốm mà một mình thì không có ai chăm. Tôi tập yoga đều đặn, nấu nướng, ăn uống rất cẩn thận và hầu như không dùng thuốc kháng sinh mà chủ yếu là xông hay đánh gió giải cảm, uống bột sắn hạ sốt, uống nước cam... rồi để cơ thể tự khỏi. Hôm ấy tôi chỉ có một mình, nằm sốt li bì đúng một ngày trời không ăn uống gì. Tôi chỉ thêm mỗi bát cháo tía tô giải cảm như ở nhà mẹ hay nấu cho tôi hồi nhỏ mà không có. Đến ngày hôm sau thì tôi nhúc nhích người dậy được rồi tự đi nấu cháo, pha bột sắn... mất thêm cả tuần trời mới tự khỏi được. Lúc này tôi vừa bị mất giấy tờ đang phải làm lại, ốm đau chán nản, cô đơn và mệt mỏi, kiệt quệ về cả thể xác và tinh thần. Tôi nhắn tin trách bạn không còn chia sẻ hay nói chuyện với tôi như trước nữa thì bạn không trả lời mà viết một đoạn status rất dài trên Facebook. Những dòng viết đó như một vết dao đâm thẳng vào tim đau nhói vỡ òa. Đọc xong tôi thấy tình bạn của chúng tôi như cái ly thủy tinh vậy, chỉ một câu nói thôi đã vỡ tan tành chẳng cách nào hàn gắn lại được. Nếu trước kia với những mâu thuẫn như thế này thì tôi thường là người mở lòng để chia sẻ với bạn hoặc cố tìm cách để hiểu bạn. Nhưng trong hoàn cảnh của tôi lúc đó, tôi đã quá mệt mỏi và chán chường để tiếp tục níu giữ một mối quan hệ mà người còn lại “bất cần” như vậy. Điều tôi tiếc không phải là bạn mà là tình bạn của chúng tôi, là những kỷ niệm đẹp mà chúng tôi đã trải qua suốt tuổi trẻ của mình. Sau này bạn có nhắn tin xin lỗi tôi nhưng rồi cả hai chúng tôi lại rơi vào im lặng vì chẳng biết phải nói tiếp điều gì. Tôi cũng chẳng còn đủ nhiệt thành để níu kéo hay gìn giữ tình bạn ấy.

Có những phút yếu lòng tôi gọi điện cho anh Giuseppe đang ở Đức và khóc một trận thỏa thuê, tức tưởi. Tôi bảo anh tôi chán Milan, tôi chán Bocconi, tôi chán con người ở đây... Tôi nhớ nhà, nhớ mẹ, nhớ các em, nhớ cuộc sống nhiều màu sắc của tôi ở Việt Nam. Cuộc sống ở đây chẳng vui gì cả cũng không hề đẹp đẽ như tôi tưởng tượng. Anh kiên nhẫn nghe tôi nói và động viên tôi nhưng dù sao anh vẫn là người châu Âu nên anh không thể chia sẻ, thấu hiểu và cảm nhận được hết suy nghĩ của tôi. Anh chỉ bảo em đang quan trọng hóa mọi chuyện lên, chỉ có mình em nghĩ thế chứ không ai xem thường em hết. Rồi anh còn mắng tôi vì tôi đã đi một chặng đường dài đến đây mà lại chán nản vì những thứ nhỏ nhặt như vậy. Nhưng thực ra phải ở trong hoàn cảnh ấy mới hiểu hết được cảm giác “bị xem thường”, bị cô lập tẻ như thế nào. Tôi còn dờ khóc dờ cười khi thầy giáo giao bài tập nhóm chưa giới thiệu xong các bạn đã tự lập nhóm với nhau, đến lúc còn mình tôi bơ vơ không biết vào nhóm nào. Tôi xin thầy để tôi tự làm một mình mà không được nên một nhóm khác đành phải cho tôi tham gia dù không vui vẻ gì. Thậm chí tôi chán đến mức còn muốn bỏ khóa học sau kỳ đầu tiên, khi chuẩn bị phải đóng tiền học cho kỳ tiếp theo. Thực ra việc bỏ học không đáng sợ bằng việc phải thừa nhận mình “bỏ cuộc, đầu hàng” khi mình chưa thực sự cố gắng hết sức cho nó. Tôi đã chiến đấu cả một chặng đường rất dài cho con đường này và tôi không cho phép mình bỏ cuộc.

Qua cơn vật vã, tôi quyết định đứng lên chiến đấu tiếp. Tôi bất chấp việc bị cô lập trong lớp mà chỉ cố gắng tập trung vào việc học. Tôi thể hiện khả năng của mình bằng việc làm bài tập nhóm một cách khoa học và rõ ràng. Tôi đọc sách, tập yoga và bắt đầu mở lòng mình để đón nhận những người bạn mới. Cô bé Elisa cùng nhà chính là người bạn đã chia sẻ buồn vui với tôi ở đất Milan. Sau hôm tôi khóc nức nở với anh Giuseppe, sáng dậy tôi thấy em để một bức thư viết tay rất dài. Em bảo không biết đã có chuyện gì xảy ra với tôi nhưng nếu muốn em sẵn sàng là bờ vai cho tôi dựa vào, để tôi có thể chia sẻ bất kỳ điều gì. Tôi xúc động vô cùng vì em như chiếc phao cứu sinh để tôi bám vào khi bị quăng quật tả tơi giữa cơn bão trên đất Milan. Rồi tôi bắt đầu mở lòng mình để chia sẻ với em nhiều hơn.

Elisa là con một trong gia đình trung lưu nhưng em rất tự lập. Em bảo bố mẹ quá tốt với em nên em thấy day dứt khi cứ phải dựa dẫm quá nhiều vào họ. Em vừa trở về sau 6 tháng đi trao đổi dạy tiếng Ý ở Úc. Em tự tiết kiệm tiền cho chuyến đi của mình bằng việc làm gia sư, đọc và tự tổng hợp sách trong khóa học rồi bán lại để dành cho các bạn khác. Em theo đuổi khoa Văn học dù biết tương lai về nghề nghiệp rất khó, đặc biệt là trong bối cảnh nền kinh tế Ý đang suy thoái như hiện tại nhưng em rất kiên định, quyết liệt theo đuổi đam mê của mình. Tiếng Anh của em khá tốt và em còn đang học thêm cả tiếng Đức nữa. Bề ngoài em có vẻ lạnh lùng nhưng khi tiếp xúc sâu thì lại thấy em là một cô gái vô cùng tình cảm. Em cũng bảo tôi đừng quá thất vọng vì ngay cả sinh viên Ý ở trường khác cũng không thích các bạn ở Bocconi đâu vì họ hơi “sang chảnh”. Ngày Tết Việt Nam em vẽ tặng tôi một tấm thiệp hình chú khỉ và viết lời chúc rất dễ thương. Tôi phải chia tay em sớm hơn dự định 5 tháng vì tôi phải sang Bỉ thực tập. Ngày tôi đi, tôi vào phòng thấy em treo một dải ảnh những kỷ niệm giữa tôi và em ở Milan. Em nhắn cho tôi rằng: “Có thể Milan u ám xám xịt với chị nhưng hãy nhớ ở đây chị luôn có một người bạn sẵn lòng lắng nghe và chia sẻ với chị nhé!”

Ngoài các bạn học cùng lớp và Elisa, tôi chỉ có thêm một số kết nối với các bạn Việt Nam khác cũng học tại Bocconi, đa số là ít tuổi hơn tôi. Trong số đó tôi chơi thân hơn với chị N và em D, hai người bạn cùng học Ngoại thương và giờ đang học tiến sĩ tại Bocconi. Chị N và tôi chia sẻ với nhau khá nhiều về cuộc sống, về sự nghiệp, về tình yêu, ước mơ, hoài bão... Chị đã xa Việt Nam 7 năm rồi nhưng vẫn đang phải mò mẫm tìm con đường cho mình. Mỗi trưa đi học, tôi và chị hay hẹn nhau ở căng tin trường để tâm sự cho đỡ căng thẳng. Chị có tư duy phản biện và khả năng phân tích lý luận cực tốt của người học luật. Nhờ có chị giúp đỡ, hướng dẫn trong quá trình học mà tôi có thể vượt qua những kỳ thi căng thẳng ở Bocconi. Em D là người giúp đỡ tôi làm giấy tờ những ngày đầu nhập học. Em là giảng viên trẻ có năng lực và cũng rất giàu ý chí, nghị lực... Rồi những người bạn khác là các em sinh viên năm nhất mới sang học và bắt đầu cuộc sống xa nhà. Chúng tôi không gặp nhau nhiều vì ai cũng bận rộn với bài vở, thi cử nhưng khi tâm sự với nhau thì hầu như ai cũng có những nỗi niềm riêng. Ngày Tết Việt Nam chúng tôi

hẹn nhau cùng gói bánh chưng, nâng cốc rượu vang quây quần ngồi đón giao thừa lúc 6 giờ tối.

Có bạn được học bổng năm đầu, năm hai nhưng đến năm ba thì không còn giành được học bổng nên phải đóng học phí với số tiền rất lớn. Dù đã rất nỗ lực, lúc nào cũng sống trong áp lực thi cử nặng nề nhưng rồi cũng phải chấp nhận kết quả, ngậm ngùi đóng tiền để học tiếp, để tiếp tục cố gắng và cố gắng. Khi mở lòng mình đón nhận những mối quan hệ mới tôi mới thấy những gì mình gặp phải bỗng trở nên vô cùng nhỏ bé. Sự đổ vỡ tình cảm, sự vấp ngã, sự xa cách, cô đơn, lạc lõng nơi đất khách... ai rồi cũng phải trải qua. Và qua mỗi giai đoạn như vậy con người ta sẽ được tôi luyện để mạnh mẽ hơn, trưởng thành hơn. Con đường này tôi lựa chọn nên tôi phải xác định bỏ lại hết những gì đã làm được ở quá khứ để sống trọn vẹn cho hiện tại. Tôi học được thêm một bài học rằng mỗi người có một lựa chọn của riêng mình nếu mình không ở trong hoàn cảnh của họ cũng đừng nên phán xét. Chỉ nên vui, buồn cho những thứ mà mình có thể thay đổi còn những gì không thể thay đổi thì hãy cứ an nhiên mà chấp nhận và bước tiếp. Cứ vững tin theo con đường của mình thôi. Cứ đi rồi sẽ có đường mà.

3Chương trình học tại Ý

Chương trình thạc sĩ của tôi có tên gọi là: Master in Green Management, Energy and Corporate Social Responsibility bắt đầu từ tháng Một đến tháng Mười hai năm 2016. Khóa học chủ yếu về các vấn đề kinh tế năng lượng, các nguồn năng lượng tái tạo, sử dụng năng lượng hiệu quả, biến đổi khí hậu, quản lý carbon, trách nhiệm xã hội và chiến lược của các doanh nghiệp đối với việc phát triển bền vững, quản lý môi trường và đô thị bền vững... Một khóa học có khối lượng kiến thức tương đối rộng nhưng tôi đánh giá là rất hay và có nhiều thông tin hữu ích. Khóa học bao gồm bốn kỳ học liên tục từ tháng Một đến tháng Bảy rồi đi thực tập và làm bài luận cuối khóa. 7 tháng học liên tục với thời gian ngày học từ 9 giờ đến 18 giờ, mỗi ngày hai ca, mỗi ca học một môn kéo dài 4 giờ đồng hồ. Chưa kể ai đăng ký học tiếng thì ở lại học tiếp từ 18 giờ 30 đến 20 giờ, một tuần ba buổi nữa. Thời gian còn lại là làm bài tập nhóm và ôn thi vì cứ hết kỳ là thi rồi chuyển tiếp sang kỳ khác chứ không có nghỉ giữa kỳ, nghỉ đông hay nghỉ xuân như các chương trình học bình thường khác. Nội dung học của tôi bao gồm:

Kỳ 1: Lý thuyết chung để chuẩn hóa kiến thức cho học viên

Thời gian từ tháng Một đến tháng Hai. Các học viên đến từ nhiều lĩnh vực chuyên môn khác nhau như kỹ thuật, tài chính, khoa học, chính trị, sinh thái học hay tâm lý học nên cần có một khối lượng kiến thức nền nhất định để chuẩn hóa kiến thức. Kỳ học này có bốn môn, ai cũng bắt buộc phải học và thi qua cả bốn môn:

- Nguyên lý kinh tế (Principles of Economics) các nguyên lý kinh tế cơ bản về cả vi mô lẫn vĩ mô;
- Nguyên lý quản trị (Principles of Management) các nguyên lý chung về thị trường, tài chính, kế toán...;

- Nguyên lý luật (Principles of Law) giới thiệu cơ bản về hệ thống luật ở châu Âu, ở Ý, luật quốc tế và sự quy chiếu, ràng buộc lẫn nhau;

- Công nghệ bảo vệ môi trường (Principles of Technologies for Environment) công nghệ kỹ thuật xử lý nước, đất, không khí, rác thải,... các đánh giá về ô nhiễm...

Các môn cơ bản không quá khó với tôi vì đã được học từ hồi đại học nên chỉ cần đọc thêm tài liệu để hệ thống lại kiến thức. Riêng môn Công nghệ bảo vệ môi trường thì khá khó vì có rất nhiều thuật ngữ kỹ thuật mới. Chưa kể chúng tôi được nghe đồn là khóa nào cũng trượt ít nhất 10 người vì môn này nên ai cũng rất lo lắng.

Nhưng Công nghệ bảo vệ môi trường lại là môn rất hay vì các công nghệ đều rất hữu ích mà tôi chưa thấy phổ biến hay được áp dụng ở Việt Nam. Khi học môn này trường tổ chức cho chúng tôi đi thăm nhà máy xử lý rác thải ở Bergamo, nơi phân loại rác rồi dùng để đốt làm nhiên liệu sản xuất điện. Công suất hiện tại chưa cao so với mức đầu tư nhưng là một dự án tiềm năng vì vừa có khả năng sản sinh ra điện vừa có khả năng xử lý vấn đề rác thải ngày càng gia tăng tại các thành phố, đô thị lớn.

Kỳ 2: Kiến thức và kỹ năng nền tảng giúp quản lý thời gian và tăng khả năng chịu áp lực

Thời gian từ tháng Hai đến tháng Tư, bao gồm bảy môn học bắt buộc với mục đích cung cấp các kiến thức và kỹ năng nền tảng để xử lý các vấn đề liên quan đến thách thức về năng lượng và phát triển bền vững. Kỳ này có thể gọi là kỳ khủng hoảng nhất với bất kỳ sinh viên nào vì có tận bảy môn bắt buộc và môn nào cũng có bài tập nhóm. Sống sót qua kỳ này tôi còn nói với thầy giáo là giờ em công nhận người Ý làm việc chăm chỉ nhất thế giới chứ không phải người Nhật nữa. Thế mới thấy các sinh viên Bocconi học kinh khủng như thế nào. Các môn học của kỳ này bao gồm:

- Kinh tế môi trường (Environmental Economics);

- Kinh tế năng lượng (Energy Economics);

- Kinh doanh bền vững và quản lý môi trường (Sustainable Business & Green Management);
- Tài chính doanh nghiệp trong dự án quản lý môi trường (Topics in Corporate Finance for Green Business);
- Quản trị lãnh đạo và sự thay đổi (Leadership & Change Management);
- Địa chính trị và quản lý hydrocarbon (Geopolitics and Management of hydrocarbons);
- Kinh tế năng lượng tái tạo và công nghệ tiết kiệm năng lượng (The Economics of Renewables and Energy Saving Technologies).

Trong các môn học này tôi thích nhất là môn Địa chính trị và quản lý hydrocarbon. Thầy giáo dạy môn này vốn là cựu CEO của một trong những công ty năng lượng lớn nhất của Ý nên bài giảng của thầy rất thực tế. Thầy giải thích cho chúng tôi về cuộc chiến giá dầu, xung đột vũ trang, chính trị quanh những mỏ dầu đang diễn ra khắp nơi trên thế giới và còn đưa ra các nhận định cho thị trường của mặt hàng đặc biệt này. Tuy không muốn phụ thuộc vào nguồn nhiên liệu hóa thạch như dầu mỏ, than, khí gas đang ngày càng cạn kiệt mà hiện tại các nước đang phát triển đang chạy đua để phát triển ngành năng lượng tái tạo nhưng đây vẫn là chiến lược lâu dài vì hiện tại vẫn chưa thể thay thế hoàn toàn được tính ổn định trong sản xuất điện của nguồn nhiên liệu hóa thạch. Khi trao đổi với thầy sau giờ học, tôi khá bất ngờ vì thầy biết rất nhiều về Việt Nam và các công ty, tập đoàn đang hoạt động kinh doanh khai thác dầu khí ở Việt Nam. Thầy bảo trong các dân tộc ở châu Á, người Việt Nam vẫn được đánh giá là thông minh, giỏi giang và dũng cảm nhất xét trên phương diện lịch sử từ ba lần đánh quân Nguyên Mông rồi đánh bại Pháp và Mỹ...

Trong môn Kinh tế môi trường chúng tôi được học về cách đánh giá và xác định các thiệt hại do ô nhiễm môi trường gây ra. Ví dụ như vụ vỡ đập mỏ quặng tại Hungary khiến bùn đỏ trào ra sông rồi theo nguồn nước ra biển hủy hoại cả hệ thống sinh thái động thực vật

của vùng, ngoài việc tính toán các thiệt hại kinh tế có thể định lượng (nhà cửa, tài sản của người dân...) còn phải tính toán hết các thiệt hại không thể định lượng như việc làm, kế mưu sinh của người dân quanh vùng, ảnh hưởng về mùa vụ do biến đổi hệ sinh học của vùng và có thể cả khả năng gây bệnh cho các thế hệ sau... Càng học tôi càng thấy các nước châu Âu có những bộ luật về bảo vệ môi trường rất chặt chẽ và xử lý nghiêm khắc đối với bất kỳ doanh nghiệp nào vi phạm. Chưa kể họ chuẩn bị khá kỹ các bước để cứu hộ khi xảy ra sự cố có thể ảnh hưởng đến môi trường để đảm bảo giữ môi trường xanh sạch và phát triển một cách bền vững cho các thế hệ sau.

Trong môn Kinh tế năng lượng tái tạo và công nghệ tiết kiệm năng lượng, chúng tôi được giới thiệu nguyên lý của từng loại năng lượng hạt nhân, năng lượng gió, mặt trời, sinh học... ưu, nhược điểm và mỗi quốc gia hiện tại đang áp dụng hay phát triển công nghệ nào. Tôi rất bất ngờ khi biết, tại một số thời điểm khi năng lượng từ gió sản xuất ra nhiều điện hơn so với nhu cầu sử dụng thì chính phủ còn phải trả tiền cho người dân để tiêu thụ bớt lượng điện. Hiện tại Trung Quốc là nước đang đứng đầu trong việc đầu tư vào năng lượng gió, trong khi đó ở Việt Nam có rất nhiều tiềm năng về gió vì có đường ven biển dài nhưng vẫn chưa được đầu tư nhiều do hạn chế về vốn đầu tư và khả năng vận hành, sử dụng.

Môn Quản trị lãnh đạo và sự thay đổi là một môn về kỹ năng mềm và tôi được biết các doanh nghiệp ở châu Âu đã bắt đầu áp dụng dùng bài kiểm tra MBTI¹² để đánh giá và sàng lọc nhân sự trong quá trình tuyển dụng. Sau khi làm bài test tôi biết mình thuộc nhóm ESFJ – là người quan tâm. Điểm mạnh của tôi là sự cởi mở, thân thiện và luôn thích/muốn hỗ trợ người khác, trách nhiệm và thực tế, lạc quan, luôn nỗ lực và cố gắng không ngừng để hoàn thành nghĩa vụ và bổn phận của mình. Còn điểm yếu của tôi là không thích xung đột và phê phán, quá quan tâm đến cách mọi người nhìn nhận mình... vì vậy tôi cũng phải biết chấp nhận rằng có những việc sẽ không bao giờ được như mong muốn và phải hiểu rằng những người khác nhìn nhận thế giới theo cách riêng của họ. Các bạn có

thể làm bài test này để tự đánh giá và lựa chọn một ngành nghề phù hợp với tính cách của mình tại www.tracnghiemmbti.com.

¹² Myers-Briggs Type Indication: Phân loại tính cách là phương pháp sử dụng những câu hỏi trắc nghiệm tâm lý để xác định tính cách của con người, dựa vào đó chúng ta hiểu chính mình hơn, nếu biết được tính cách của người khác chúng ta có thể đoán được suy nghĩ, hành động của họ. MBTI được ứng dụng nhiều trong việc: xây dựng đội ngũ nhân viên, quản lý và đào tạo, đối phó với căng thẳng, giải quyết xung đột, đàm phán, hướng dẫn nghề nghiệp, xây dựng các mối quan hệ cá nhân tốt hơn.

Môn Kinh doanh bền vững và quản lý môi trường chúng tôi được làm bài tập nhóm để so sánh cho từng nhãn hàng và việc lựa chọn hay theo đuổi kinh doanh bền vững như một sứ mệnh trong văn hóa kinh doanh của mỗi công ty hay nhãn hàng. Ví dụ IKEA với việc xây dựng nguồn bông sạch không dùng hóa chất, không sử dụng các lao động bất hợp pháp hay lao động trẻ em, xây dựng các trang trại trồng bông và kêu gọi hiệp hội cotton cùng xây dựng một bảng báo cáo và hệ thống cotton sạch... Hay Barilla thương hiệu của mì pasta nổi tiếng và lớn nhất nước Ý cũng xây dựng một hệ thống đánh giá riêng với nguyên liệu lúa mạch, cà chua... bao gồm rất nhiều điều kiện khắt khe về môi trường và yêu cầu các nhà cung cấp phải đảm bảo đủ tiêu chuẩn đó mới mua. Kinh doanh bền vững đã trở thành trách nhiệm xã hội của các doanh nghiệp châu Âu và nếu không tuân theo thì tự họ đang đào thải mình ra khỏi cuộc chơi. Người tiêu dùng châu Âu cũng sẵn sàng trả giá cao hơn cho các sản phẩm bền vững và thân thiện với môi trường.

Theo tôi kỹ năng cần nhất trong kỳ học này là quản lý thời gian và khả năng chịu áp lực. Bấy nhiêu học thì môn nào cũng có bài tập nhóm và mỗi nhóm thì phân chia khác nhau nên để sắp được lịch làm việc cực kỳ khó. Thậm chí là cả ngày học trên lớp tối về nhà còn phải làm bài tập nhóm qua Skype để kịp nộp bài. Cả tuần tôi cặm cụi học trên lớp, cuối tuần lại bỏ ra làm bài tập nhóm hoặc nhốt mình ở thư viện cả ngày. Có lần sau buổi học ngày thứ Sáu, thầy giáo chúc cả lớp cuối tuần vui vẻ tôi còn buột miệng hỏi lại thầy

bằng tiếng Ý: “Che significa Weekend?” (Cuối tuần là gì hả thầy?) làm cả lớp vỗ tay rầm rầm vì cả mấy tháng rồi làm gì có cuối tuần. Ai cũng mặt mũi lờ đờ vì thiếu ngủ và ám ảnh với bài tập nhóm chất chồng. Đến lúc thi xong kỳ hai ai nấy đều thở phào sung sướng. Thầy giáo bảo kỳ hai bao giờ cũng là kỳ nặng nhất, vượt qua rồi thì kỳ sau của các em sẽ nhẹ nhàng hơn. Chưa kịp nghỉ ngơi ngày nào thì chúng tôi đã bắt đầu kỳ ba.

Kỳ 3: Kiến thức chuyên ngành

Thời gian từ tháng Tư đến tháng Bảy. Kỳ này chúng tôi phải học bảy môn chuyên ngành trong đó có năm môn bắt buộc và ít nhất thêm hai môn trong số bốn môn tự chọn, tùy thuộc theo định hướng nghề nghiệp và sự quan tâm đến ngành nghề chuyên sâu của mỗi học viên. Ngoài ra sẽ có thêm một phần gọi là Field Project (dự án thực tế), nghĩa là sinh viên sẽ được chia thành nhiều nhóm mỗi nhóm khoảng ba đến bốn người và sẽ được phân công làm dự án với các công ty trong lĩnh vực này tại Ý. Đồng thời còn có thêm các hội thảo, mời các chuyên gia trong từng môn đến giảng và chia sẻ về tình hình thực tế... Và dĩ nhiên là vẫn có bài tập nhóm.

Năm môn bắt buộc của kỳ này gồm có:

- Trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp và Doanh nghiệp phát triển bền vững (CSR & Corporate Sustainability);
- Luật môi trường (Environmental Law & Governance);
- Kinh tế năng lượng chuyên sâu (Advanced Energy Economics);
- Thị trường carbon và quản lý carbon (Carbon Market & Carbon Management);
- Đánh giá vòng đời sản phẩm (Life Cycle Assessment);

Hai môn tự chọn là: Đổi mới bền vững và quản lý chuỗi cung ứng (Sustainable Innovation & Supply Chain Management) và môn Quản lý tiện ích (Utilities Management). Ngoài ra còn hai môn tự chọn

khác: Môn Quy hoạch và đánh giá môi trường (Environmental Planning & Environmental Assessment) thường dành cho các bạn làm các ngành nghề quản lý về môi trường nhà nước và môn Doanh nhân xã hội và đổi mới (Social Entrepreneurship & Innovation) dành cho các bạn muốn khởi nghiệp. Tôi chỉ học đúng bảy môn như yêu cầu nhưng một số bạn người Ý thì học hết cả chín môn dù không bắt buộc, theo đúng tinh thần đã bỏ tiền đi học là phải học bằng hết. Các môn học của kỳ này liên quan đến hoạt động sản xuất và quản lý bền vững hơn là kinh doanh thương mại. Kiến thức khá hay và mới mẻ nhưng với tôi thì chủ đề khá rộng lại mang tính lý thuyết nên rất khó để áp dụng thực tế. Tuy nhiên càng học sâu về phát triển bền vững thì thấy châu Âu hiện đang làm rất tốt. Đặc biệt là cam kết giảm thải CO₂ và kiểm soát biến đổi khí hậu toàn cầu bằng các nỗ lực thay thế năng lượng từ nhiên liệu hóa thạch (dầu, gas, than đá) sang năng lượng tái tạo (gió, mặt trời).

Học môn Thị trường carbon và quản lý carbon tôi biết được rằng hiện tại các nước châu Âu cũng có thị trường mua bán giấy phép xả thải CO₂. Mỗi nước, mỗi doanh nghiệp sẽ được phân bổ một lượng giấy phép nhất định đặc biệt là với các ngành xả khí CO₂ nhiều như luyện thép, xi măng, giấy, đặc biệt là sản xuất điện. Nếu vượt quá lượng xả đấy thì hoặc phải thay đổi công nghệ hoặc phải mua giấy phép hoặc đóng cửa. Các doanh nghiệp nếu làm tốt trong việc cải tạo thay thế bằng năng lượng tái tạo thì có thể bán giấy phép của mình cho các doanh nghiệp xả quá hạn mức. Vậy nên hầu như tồn tại một cuộc chạy đua rất lớn về công nghệ trong những nỗ lực bảo vệ môi trường và chống biến đổi khí hậu tại châu Âu.

Hay khi học Luật môi trường có những điều luật về khoanh vùng bảo vệ chim di cư mà không được phép xây dựng nhà máy ở đó.

Học môn Quản lý tiện ích (quản lý điện, gas, nước) sinh viên được chọn hoặc làm bài tập lớn để thuyết trình hoặc làm bài thi cuối kỳ. Nhiều người chọn thi cuối kỳ vì không sắp xếp được thời gian làm bài tập lớn. Tôi thì lại quyết định làm bài tập lớn vì mình có thể tự chủ động thời gian và cũng có thể bớt được một môn thi cuối kỳ. Tôi chọn thuyết trình về tình hình năng lượng Việt Nam, thực sự rất

buồn khi quy hoạch năng lượng của Việt Nam 2020 tính đến 2030 thì hơn 53% là năng lượng từ than đá, 17% là gas và dầu mỏ, 12% là thủy điện, 5% là năng lượng hạt nhân và chỉ có 10% là năng lượng tái tạo từ gió, mặt trời... còn lại là nhập khẩu điện từ Trung Quốc hoặc Campuchia, Lào. Điều này có nghĩa tương lai Việt Nam sẽ hoàn toàn phụ thuộc nguồn điện từ nhiên liệu hóa thạch và phụ thuộc nguồn cung nhập khẩu đối với than đá, gas và dầu mỏ. Thủy điện thì ngày một cạn kiệt vì thiếu nguồn nước.

Sau thảm họa Fukushima ở Nhật năm 2011, vấn đề năng lượng hạt nhân vẫn còn là dấu hỏi lớn nếu có thảm họa thiên nhiên xảy ra. Và với định hướng như hiện nay sẽ rất khó để thu hút các nhà đầu tư vào nguồn năng lượng tái tạo vì không được nhiều ưu đãi và hỗ trợ so với đầu tư vào nhiệt điện hay thủy điện. Năng lượng là xương sống của một quốc gia nên tương lai sẽ còn là một dấu hỏi lớn. Tuy nhiên nếu nhìn một cách lạc quan và tích cực thì chính vì còn nhiều bất cập nên sẽ có nhiều cơ hội để thay đổi và phát triển trên đất nước mình. Khi đến Ý tôi mới biết rằng vẫn có rất nhiều người nghĩ rằng Việt Nam vẫn còn chiến tranh chứ không biết rằng Việt Nam đã và đang vươn mình thay đổi và phát triển mạnh mẽ như thế nào. Tôi mặc áo cờ đỏ sao vàng và thuyết trình một cách tự tin, tôi kết thúc bằng một đoạn nhạc giới thiệu về Việt Nam để giới thiệu với bạn bè năm châu rằng tôi là người Việt Nam và Việt Nam vẫn có rất nhiều người trẻ như tôi đang cố gắng nỗ lực từng ngày để xây dựng đất nước.

Ngoài bảy môn học kỳ này chúng tôi còn phải tham gia dự án thực tế với các công ty liên kết cùng trường. Ở châu Âu, doanh nghiệp hay các cơ quan nhà nước rất quan tâm đến các hoạt động giáo dục và thường xuyên gửi các chuyên gia đến giảng dạy để chia sẻ thêm về công việc thực tế. Tôi đăng ký vào công ty năng lượng nhưng không được chọn mà được giao vào làm dự án của Deloitte. Trong dự án này, chúng tôi phải tổng hợp phân tích thông tin của tất cả các công ty sản xuất máy đóng gói công nghiệp (thuốc, mỹ phẩm...) dựa trên các báo cáo về môi trường, để xem công ty nào thực hiện nghiêm túc cam kết bảo vệ môi trường và phát triển bền vững. Một dự án không quá khó nhưng mỗi thành viên phải làm việc

chăm chỉ để phân tích dữ liệu chi tiết và chính xác. Buổi báo cáo kết quả chúng tôi được đi thăm nhà máy sản xuất ở Bologna và được ban giám đốc đánh giá cao cho bài tập lớn này.

Cuối tháng Bảy Milan bắt đầu nắng nóng và cũng là kỳ cuối cùng chúng tôi hoàn thành việc học và thi trên lớp. Bảy môn thi trong vòng hai tuần khiến ai cũng kiệt sức. Ngày thi xong môn cuối tôi bước ra khỏi phòng thi ngẩng mặt lên nhìn bầu trời xanh ngắt, tôi còn không tin là cuối cùng mình đã vượt qua được hành trình bảy tháng kinh khủng nhất của khóa học.

Kỳ 4: Thực tập và làm báo cáo cuối khóa

Kỳ này diễn ra từ tháng Chín đến tháng Mười hai. Ở châu Âu nói chung và Ý nói riêng, người ta coi trọng việc đi thực tập hơn viết luận văn. Trường hợp tệ nhất không tìm được nơi thực tập thì mới phải viết luận văn. Thời gian thực tập là ba đến sáu tháng tùy công ty. Từ tháng Sáu lớp tôi đã rục rịch tìm nơi thực tập. Bocconi cũng có trang giới thiệu việc làm nhưng chủ yếu là dành cho các bạn người Ý vì hầu hết là công ty của Ý. Lúc này tôi mới hiểu thị trường lao động ở Ý khốc liệt và khó khăn thế nào. Các bạn lớp tôi gửi CV rồi đi phỏng vấn đến hàng chục công ty mà vẫn chưa tìm được nơi thực tập dù Đại học Bocconi là trường khá nổi tiếng ở Ý. Tôi may mắn được giới thiệu một chỗ nghiên cứu về tình hình năng lượng ở châu Âu nhưng lại ở Brussel, Bỉ. Lúc đầu tôi chỉ muốn làm ở Milan vì rất ngại phải thay đổi nơi ở rồi sắp đặt lại mọi thứ chưa kể ở châu Âu, trừ các nước Địa Trung Hải, nơi nào cũng đắt đỏ. Tiền học bổng tôi chỉ có chín tháng nên tôi phải tìm được nơi thực tập có trả lương, không thì tôi không thể xoay xở được. Chỗ duy nhất tôi xin thực tập thì hai ngày sau đã nhận được e-mail và có thư chấp nhận chính thức. Lúc báo tin cho thầy giáo và các bạn trong lớp mọi người còn ngỡ ngàng vì điểm thi của tôi cũng thuộc dạng bình thường chứ không phải cao lắm. Sau đấy, các bạn lớp tôi ai cũng tìm được chỗ thực tập, người sang Hà Lan, vài bạn sang Bỉ giống tôi còn đa số là ở Ý, Đức hoặc Pháp. Ngành chúng tôi học còn khá mới nên vẫn chưa có nhiều công việc đặc thù rõ ràng lắm nhưng lại rất có tiềm năng trong tương lai.

Tôi thực tập tại một tổ chức có tên là International Energy Charter gọi tắt là IEC, gần giống với Tổ chức Thương mại Thế giới (WTO) nhưng chỉ chuyên về các vấn đề năng lượng. Tôi được yêu cầu thực tập ngay từ đầu tháng Tám. Vậy là thay vì được nghỉ hè như lịch ở châu Âu thì tôi lên đường sang Bỉ ngay sau kỳ thi. Thật may mắn là tôi được thực tập trả lương 800 Euro/tháng vừa đủ để trang trải sinh hoạt cho thời gian ở Bỉ. Đây đúng là một tổ chức quốc tế đúng nghĩa và tôi như được “hồi sinh” trở lại. Điều thú vị là giai đoạn tôi thực tập, IEC cũng tiếp nhận rất nhiều thực tập sinh từ các nước khác đến. Mọi người đến từ khắp các châu lục nên hoàn toàn không có sự “kỳ thị” về màu da, sắc tộc hay tôn giáo. Châu Á có tôi và em K cũng là người Việt Nam, 1 bạn Campuchia, 1 bạn Philippines, 1 bạn Hàn Quốc, 1 bạn Trung Quốc và 1 bạn Ấn Độ. Mỹ Latinh có 3 bạn Colombia, 1 bạn Peru. Châu Phi có bạn đến từ Kenya, Nigeria, Uganda, Chad và cả từ Swaziland một đất nước nằm cạnh Nam Phi và Mozambique. Trung Đông có bạn đến từ Lebanon, từ Palestine. Châu Âu có bạn đến từ Pháp, Tây Ban Nha và Cyprus. Tôi được giao nhiệm vụ làm nghiên cứu về năng lượng Việt Nam, tôi chọn đề tài về phát triển năng lượng gió. Tôi nghĩ trong tương lai gần khi Việt Nam bắt đầu nhận ra được tầm quan trọng của năng lượng tái tạo thì sẽ có nhiều chính sách thu hút đầu tư hấp dẫn hơn, chưa kể khi công nghệ phát triển thì chi phí sản xuất năng lượng gió cũng sẽ rẻ hơn và hoàn toàn có thể cạnh tranh được với các nguồn năng lượng truyền thống.

Đối với tôi, thực tập ở đây là thời gian tuyệt vời nhất trong chương trình thực tập này. Lần đầu tiên tôi được hòa mình vào một cộng đồng quốc tế, ở nơi mọi người nhìn nhận tôi là chính tôi chứ không có sự phân biệt. Bạn thân của tôi là cô bạn người Trung Quốc, cậu bạn người Nigeria và cô bạn người Lebanon. Tôi biết thêm rất nhiều điều thú vị trên thế giới như câu chuyện về quốc gia Cyprus khi mà một nửa vẫn nằm trong sự quản lý của Hy Lạp, một nửa lại dưới Thổ Nhĩ Kỳ. Hay Lebanon là quốc gia cởi mở nhất với đạo Hồi khi đến đó sẽ thấy các cô gái ăn mặc sành điệu và thời trang. Rồi chúng tôi rủ nhau đi dã ngoại, đi Disneyland, tiệc ngủ tại nhà, rủ nhau đi ăn đồ châu Phi với món gà và chuối plantain ngon tuyệt, đi xem lễ hội và cùng nhau đứng ngắm màn pháo hoa rực rỡ... Mỗi

lần có ai đẩy chia tay về nước, chúng tôi đều làm thiệp và từng người viết lời chúc. Gần cuối đợt thực tập tôi mang máy ảnh đi chụp ảnh từng người rồi ghép lại để thành một tờ lịch cho năm mới, sau đó tờ lịch ấy được in ra thành quà tặng cho tất cả các thành viên. Đến ngày chia tay tôi và các bạn ôm nhau khóc. Cô bạn bảo: “Anh, chúng tôi sẽ rất nhớ bạn. Bạn đã thực sự truyền được cảm hứng cho chúng tôi mỗi ngày. Hãy luôn giữ năng lượng của mình và sống tràn đầy đam mê, nhiệt huyết như bạn vẫn thế nhé!” Lúc này tôi nhận ra rằng sau một chặng đường dài hoang mang, cô độc và lạc lõng tôi đã tìm lại được chính mình. Giờ thì tôi đã có thể thực sự nói: Tôi có bạn bè ở khắp mọi nơi trên thế giới!

Tôi đã kết thúc hành trình của mình sớm nhất lớp vì trong thời gian thực tập tôi cũng tranh thủ hoàn thành báo cáo cuối khóa. Giữa tháng Mười hai tôi về trường để thuyết trình nữa là xong. Theo cá nhân tôi, chương trình thạc sĩ này có nhiều điểm hay và mới lạ nhưng hơi nặng tính lý thuyết và chắc phải một thời gian dài nữa mới có thể áp dụng được ở Việt Nam. Tôi đã quen tác phong làm việc theo kế hoạch, tiến độ làm việc, phân chia nhiệm vụ rõ ràng cho từng giai đoạn. Bên này thì hầu như nhóm nào cũng họp xong hôm nay rồi ngày mai tính tiếp chứ không có kế hoạch dài hạn thành ra có lúc lịch làm việc hai, ba nhóm đều trùng nhau rất khó sắp xếp. Thêm nữa là sự tập trung khi họp nhóm. Mỗi người một ý không ai chịu nghe ai khiến việc họp nhóm mất rất nhiều thời gian mà lại không hiệu quả.

Tôi có cảm giác ở đây, tính cá nhân được đề cao quá mức, chẳng ai chịu nhường ai, ai cũng muốn thể hiện bản thân khiến tôi cảm thấy tính cộng đồng của châu Á, tôn trọng đồng đội lại có nhiều ưu điểm hơn cả. Tiếc là trong lớp chỉ có mình tôi là người châu Á thành ra không có tiếng nói. Tôi lại là người cả nể, ít khi chia sẻ thẳng thắn suy nghĩ của mình nên đôi khi tôi vẫn ngần ngại làm phần việc mình được giao nhưng trong lòng đầy ảm ức. Tôi nghĩ một phần do kinh tế bên này đang suy thoái, việc ít – người nhiều nên tính cạnh tranh rất cao. Bạn nào cũng học hành rất nghiêm túc và luôn muốn thể hiện mình hơn. Ví dụ, sau khi được giao làm bài tập lớn với công ty Deloitte thì từ buổi họp đầu tiên các bạn đã tranh luận và tự ứng cử

xem ai xứng đáng làm trưởng nhóm. Bạn thì cho rằng mình chuyên nghiệp và biết cách làm việc, viết mail với các công ty, bạn thì bảo mình phù hợp hơn và phải để bạn làm trưởng nhóm mới hợp lý. Mọi người đều nghĩ nếu làm trưởng nhóm sẽ được làm việc trực tiếp với Deloitte và tìm được cơ hội thực tập hay công việc ở đây nên thành ra ganh đua và tranh giành vị trí này. Trong khi tôi thì chỉ nghĩ làm sao để xong dự án tốt nhất và sử dụng thời gian một cách hiệu quả. Nếu công việc nhóm có kết quả tốt tự khắc sẽ có cơ hội cho tất cả mọi người. Sau đợt khủng hoảng về tinh thần làm việc nhóm do bất đồng về văn hóa, ngôn ngữ, để hiểu và làm việc được với nhau thì tôi cũng tìm cách khắc phục và vượt qua khủng hoảng. Quan trọng là tôi đã chấp nhận sự khác biệt và chọn phương pháp làm việc tập thể phù hợp với cá tính của mình nhất. Tôi thay đổi thái độ, góc nhìn nhận một cách tốt hơn và từng bước hòa nhập với văn hóa mới này.

Ưu điểm của các bạn sinh viên Ý/châu Âu ở Bocconi là có nhiều ý tưởng, dám nghĩ dám làm, chủ động và nhanh nhạy trong việc tìm kiếm thông tin và thường có tư duy sáng tạo. Tuy nhiên nhược điểm của các bạn là không tuân thủ thời gian, làm việc không có kế hoạch rõ ràng, cái tôi lớn, bảo thủ và thường không tôn trọng sự khác biệt. Phần lớn các bạn chưa đi làm nhiều nên vẫn mang tính lý thuyết nhiều hơn là thực tế. Tôi lựa chọn cách im lặng để làm việc, không tham gia khi các bạn tranh luận. Khi được giao đề tài, tôi thường chủ động ngồi vẽ ý chính qua bản đồ tư duy mindmap¹³ rồi giải thích cho cả nhóm đề tài, yêu cầu của giảng viên, tôi chia ra các phần như này, mỗi người nhận việc một phần rồi ghép lại để hoàn thiện là được. Đề nghị của tôi khá hợp lý nên các bạn chỉ bổ sung rồi cũng làm theo rất nhanh chóng. Mặc dù vậy vẫn có người không giữ đúng lịch, đến ngày hẹn vẫn chưa hoàn thành xong. Hay đến phần cuối ghép các hạng mục mà mỗi người làm để hoàn thiện chung thì không ai chịu nhận nhiệm vụ, tôi lại ngồi làm rồi làm luôn cả Power Point cho người thuyết trình. Sau ba bài tập ở ba nhóm khác nhau thì tôi thấy kế hoạch của mình tương đối ổn vì đỡ mất thời gian tranh luận mà hầu như ai cũng có thể làm việc online được, không nhất thiết phải gặp nhau rồi lại ngồi cãi cọ hoặc nói chuyện không liên quan đến bài vở. Còn trong nhóm mà có những ngôi sao muốn tỏa sáng thì tôi sẵn sàng là người đứng sau hỗ trợ,

nên hầu như cũng không có vấn đề gì. Kỳ đầu đi học, tôi còn hằng hái bắt chuyện với bạn này bạn kia, lúc nào cũng sợ mình bị lạc lõng, bỏ lại phía sau. Nhưng sau này tự tôi thấy mình không cần phải như vậy, tự tôi lập nhóm riêng là nhóm châu Á mà tôi là thành viên duy nhất. Đến khi tôi không còn quan tâm các bạn ấy nghĩ về mình như thế nào, chỉ cần mình vẫn sống tử tế và chân thành là được, thì các bạn lại tự động chơi với tôi. Tôi nghĩ do bản thân tôi chưa kịp hiểu văn hóa châu Âu nên đòi hỏi và kỳ vọng quá cao vào người khác, thực tế các mối quan hệ ở châu Âu thường rất có chừng mực, đề tài nói chuyện thường về các chủ đề chung về kinh tế, chính trị, xã hội hay thời tiết. Còn tôi thì quen suy nghĩ kiểu thích chia sẻ về ước mơ, mục tiêu dự định, phần nhiều là liên quan đến đời sống cá nhân của mỗi người, nên sự khác biệt về suy nghĩ trong quá trình tạo dựng mối quan hệ là điều không thể tránh khỏi.

¹³ Bản đồ tư duy (mindmap) là phương pháp được đưa ra bởi Tony Buzan. Đây là cách để ghi nhớ chi tiết, tổng hợp, hay để phân tích một vấn đề ra thành một dạng của lược đồ phân nhánh. (Tham khảo Lập bản đồ tư duy, tác giả: Tony Buzan, 2016, Alpha Books.)

Các bạn châu Âu vốn tư duy độc lập, có khả năng tư duy phản biện tốt và thường thẳng thắn nói việc mình thích hay ghét, đồng ý hay không đồng ý, trong khi người châu Á thường ít bộc lộ quan điểm cá nhân mà hay lựa chọn theo tư duy “đám đông”. Hiểu được điều này rồi nên tôi nghĩ quan trọng nhất vẫn là bản thân mình lựa chọn và quyết định. Những ngày chán nản mệt mỏi muốn bỏ cuộc tôi lại tự động viên mình: Mình đã đi đến đây rồi thì nhất định không được bỏ cuộc dù chỉ là lớp ngóp bò theo. Y chang như cảm giác hồi leo Fansipan vừa lạnh vừa mệt mà đường thì lầy lội, mù mịt mãi chẳng thấy đỉnh. Nhưng nếu kiên trì chắc chắn cũng đến đích. Mình phải chấp nhận những mặt trái của xã hội và ở đâu cũng có người này người kia. Hành trình này là do mình lựa chọn và mình sẽ quyết tâm đến cùng. Vì mình biết nếu vì vài phút mệt mỏi yếu lòng mà dừng lại thì chắc chắn sau này mình sẽ thấy hối tiếc, mà mình thì không bao giờ muốn phải hối tiếc vì bất kỳ điều gì.

Vậy là tôi đã kết thúc 7 tháng học hành vất vả tại Milan, thành ra tôi ở Milan 7 tháng lại chẳng biết gì nhiều về Milan, ngoài nhà thờ chính toàn Milano (Duomo di Milano), ga Milan, trường Bocconi và nhà trọ. Những ngày tôi mang cơm hộp đi học, những ngày mệt mỏi stress, vật vờ rồi lo lắng đủ thứ giữa đất châu Âu lạ lẫm. Những ngày tuyệt vọng vì những mối quan hệ thân thiết tan vỡ, những ngày cô đơn lạc lõng giữa Milan đến mức phát khóc. Những ngày bơ vơ để làm quen với một ngôn ngữ mới, để có thể giao tiếp và nói chuyện với mọi người, để làm giấy tờ thủ tục, để hòa nhập chứ không chỉ là đến và đi như một vị khách du lịch. Cuối cùng thì tất cả cũng đã qua và ít nhất tôi có thể tự hào rằng tôi đã cố gắng, đã không bỏ cuộc và đã chiến thắng chính mình theo một cách nào đấy.

Nhìn lại chặng đường đã qua, tôi đã từ bỏ công việc tốt và ổn định, có tương lai với rất nhiều cơ hội thăng tiến ở Việt Nam để đi một con đường khác khó khăn và vất vả, thậm chí còn chưa biết tương lai thế nào. Tôi rời xa gia đình, xa bạn bè, xa người thân, bước ra khỏi vòng tròn an toàn để bắt đầu một cuộc sống mới. Chẳng có gì dễ dàng vì luôn phải đánh đổi và chấp nhận rất nhiều thứ nhưng đi được đến đây rồi thì tôi vẫn tin vào lựa chọn của mình vẫn tin vào con đường mình đang đi và tin rằng mình đang còn rất trẻ khi mình không ngừng học hỏi, nỗ lực và cố gắng.

Chia sẻ kinh nghiệm học tập tại Ý

Trong quá trình du học điều khó nhất có lẽ là sắp xếp thời gian biểu. Bạn phải tự lo cho cuộc sống, cái gì cũng phải tự làm từ đi chợ, nấu nướng, giặt giũ dọn dẹp trong khi còn phải làm bài tập, ôn thi, đi làm thêm... chưa kể những lúc ốm đau, căng thẳng. Cách tốt nhất là mỗi người phải tự rèn luyện khả năng tự lập và kỹ năng quản lý thời gian của mình. Khóa học thạc sĩ của tôi có lịch học dày đặc và cộng thêm tài chính eo hẹp nên tôi thường tự sắp xếp lịch để nấu ăn và mang cơm hộp đi học. Đồ ăn ở căng tin trường cũng không quá đắt nhưng mỗi bữa 5-6 Euro thì cả tháng cũng tốn đến 120 Euro chỉ cho bữa trưa, chưa kể đến các khoản phát sinh khác như đi cà phê hay đi ăn cùng bạn bè. Trong khi đó, tôi chỉ có hạn mức cho mình là 200 Euro tiền ăn một tháng tức là chỉ 50 Euro một tuần. Tôi thường sắp

xếp cuối tuần đi chợ địa phương mua rau củ cho rẻ còn đồ ăn thì mua ở siêu thị gần nhà. Tôi thường ăn mì Ý hoặc sa lát vào bữa tối sau đấy cắm cơm và nấu thêm ít đồ ăn để ăn vào buổi trưa hôm sau. Với 50 Euro một tuần nếu biết cách chi tiêu nấu nướng thì ăn uống vẫn đảm bảo, khẩu phần ăn cũng phong phú hơn đặc biệt là có nhiều loại hoa quả theo mùa rất tươi ngon.

Về việc học, làm bài tập nhóm, ôn thi và thi: Học phí chương trình thạc sĩ của tôi 13.500 Euro gấp ba, bốn lần so với mức học phí của các trường công lập khác ở Ý nên tôi không cho phép mình lãng phí những kiến thức có thể thu nạp được trong thời gian đi học. Đặc biệt càng không được thi lại vì thời gian đợi sắp lịch thi lại lâu rồi lệ phí thi lại cũng rất tốn kém. Nhiều bạn sang Ý đi học các trường học phí thấp rồi xin học bổng vùng nên có thể xoay sở tương đối ổn thỏa trong năm đầu tiên. Tuy nhiên học bổng vùng sẽ đánh giá dựa trên số tín chỉ học, điểm trung bình các môn đã thi của năm đầu. Cách tính điểm có thể khác nhau nhưng về cơ bản vẫn là thi càng nhiều môn và điểm thi càng cao thì khả năng đạt tiếp học bổng năm hai càng cao. Theo tôi được biết, ở bậc đại học năm nhất các trường sẽ chọn các sinh viên năm thứ nhất thành một nhóm và phát học bổng dựa trên tình hình tài chính gia đình khó khăn chứ không phân chia theo chuyên ngành. Tuy nhiên từ năm hai trở đi sẽ tính và xếp hạng theo khóa học nên mức độ cạnh tranh với các bạn cùng lớp sẽ cao hơn đặc biệt là các trường có danh tiếng với các ngành đông sinh viên. Hầu như để xin được học bổng năm đầu không khó nhưng giữ được học bổng mới khó. Các bạn học chương trình bằng tiếng Ý thì lại gặp khó khăn về ngôn ngữ nên để giữ được học bổng cần phải nỗ lực rất nhiều, chứ không phải có học bổng rồi thì chỉ cần thi qua là được. Nhìn chung, thị trường lao động tại châu Âu khá ưa chuộng bằng cấp đặc biệt là điểm tốt nghiệp càng cao thì hồ sơ của bạn càng nhiều cơ hội được nhà tuyển dụng lựa chọn.

Lớp thạc sĩ của tôi học khá căng thẳng và cạnh tranh rất cao về điểm số. Thang điểm tại Ý là 30 thì các bạn đều đạt ở mức khoảng 28, 29 thậm chí có bạn đạt 30++ (điểm bài tập nhóm, điểm chuyên cần...). Một ngày học của chúng tôi kéo dài 8 tiếng cho hai môn. Mỗi môn 4 tiếng, học 2 tiếng sẽ có khoảng 15 phút nghỉ giữa giờ.

Chương trình học cũng khá nặng lý thuyết chủ yếu là các thầy giảng rồi chúng tôi dựa trên slide để ghi chép lại hoặc có thể hỏi lại nếu có thắc mắc. Trước mỗi buổi học tôi thường xem lại slide của buổi học trước và đọc trước slide của bài học mới, đánh dấu những phần không hiểu để hỏi bạn hoặc hỏi thầy trên lớp. Quá trình làm bài tập nhóm là lúc học được rất nhiều vì càng tranh luận thì mới càng hiểu ra nhiều vấn đề. Để bảo vệ quan điểm của mình thì bạn phải đọc và tham khảo thêm nhiều tài liệu khác, thành ra kiến thức vào đầu mình rất nhanh. Vì thế không nên e dè, ngại ngùng trong quá trình học, tranh luận. Học dốt hay không hiểu bài không có gì phải xấu hổ. Kém cỏi chỉ là khi mình sợ bị đánh giá và “giấu dốt” thôi.

Khả năng tập trung của tôi không tốt nên buộc phải tìm cách học phù hợp với mình. Tôi học, ôn thi toàn bộ bằng bản đồ tư duy (mindmap¹⁴). Tôi biết đến mindmap từ khi còn là sinh viên năm nhất qua một vài khóa học kỹ năng mềm và làm tình nguyện với các bạn khác. Từ đó tôi áp dụng mindmap cho toàn bộ việc học, làm việc nhóm của mình. Đây là phương pháp tư duy đi thẳng vào vấn đề từ khái quát đến chi tiết, bạn chỉ cần nhớ các ý chính rồi từ đấy phát triển đi sâu dần vào các chi tiết liên quan. Thay vì phải ôn giáo trình dày cộp thì tôi cố gắng tóm tắt kiến thức của môn học qua bản đồ mindmap bằng vài trang A4, vẽ mỗi ý chính một màu và cố gắng diễn đạt bằng các từ khóa càng ngắn gọn càng tốt. Đây là cách học tôi áp dụng trong quá trình học và kết quả các môn thi của tôi đều đạt ở mức 24-27/30, không quá cao nhưng cũng không đến mức tệ. Cách học này cũng giúp tôi không phải đối mặt với việc thi lại nên tôi có thời gian để tìm kiếm chương trình thực tập và việc làm cho mình.

¹⁴ Bản đồ tư duy (mindmap) là phương pháp được đưa ra bởi Tony Buzan. Đây là cách để ghi nhớ chi tiết, tổng hợp, hay để phân tích một vấn đề ra thành một dạng của lược đồ phân nhánh. (Tham khảo Lập bản đồ tư duy, tác giả: Tony Buzan, 2016, Alpha Books.)

Ngoài việc học thi thì rào cản ngôn ngữ cũng là một trong những lý do chính khiến nhiều du học sinh trầy trật để hoàn thành khóa học. Các giáo sư người Ý nói tiếng Anh khá khó nghe nên nhiều bạn

quen học Anh – Anh hay Anh – Mỹ ở Việt Nam khi sang Ý học ngồi nghe cả buổi vẫn thấy ù ù cạc cạc như vịt nghe sấm. Hay đối với các bạn học bằng tiếng Ý thì càng học chuyên sâu càng khó vì tiếng Ý ngữ pháp chia động từ theo các ngôi đổi ở các thì, văn nói lại khác văn viết, mỗi vùng có một cách diễn đạt khác nhau nên sẽ rất dễ nản. Trong những trường hợp này thì các bạn chỉ có thể “nhặt kiểng lên và đi vào rừng thăm” buộc phải chiến đấu với nó thôi. Các bạn nên tự tìm cách khắc phục các điểm yếu, điều quan trọng là không e ngại để hỏi và tìm kiếm sự giúp đỡ. Hầu như các giáo sư ở trường đại học đều khuyến khích sinh viên hỏi bài, tranh luận hay thắc mắc. Nếu bạn ngại có thể viết e-mail để xin gặp riêng ở văn phòng và trao đổi thêm các vấn đề mà mình không hiểu, các giảng viên thường rất nhiệt tình giúp đỡ bạn. Hoặc bạn có thể lập nhóm trong lớp và nhờ các bạn khác giảng bài. Thói quen xấu của tôi là rất ngại nhờ vả nên thành ra chủ yếu là tự học từ luyện GMAT, TOEFL cho đến quá trình học và ôn thi sau này. Tuy nhiên việc tự học chỉ có thể áp dụng nếu bạn tự nghiêm khắc với bản thân, kiên quyết đào sâu tìm hiểu đến cùng cho các vấn đề mình chưa nắm được cho đến bao giờ hiểu được mới thôi. Còn nếu không thì việc “du học” của bạn cũng chỉ là cưỡi ngựa xem hoa, không thu được nhiều kiến thức mà lại tốn kém thời gian, công sức, tiền bạc.

Ở Ý, các trường đại học thường được nghỉ theo các kỳ nghỉ lễ như lễ Phục sinh, Giáng sinh... hay nghỉ sau khi thi hết môn để chuẩn bị sang kỳ học mới. Biết trước lịch thì các bạn có thể đăng ký thêm các hoạt động ngoại khóa hoặc mua vé giá rẻ để đi du lịch. Các hội sinh viên Việt Nam ở Ý cũng hay có các hoạt động ngoại khóa cho sinh viên tham gia đặc biệt là vào dịp Tết cổ truyền. Việc gặp gỡ giao lưu cũng là cách để xây dựng thêm mạng lưới các mối quan hệ để cùng chia sẻ, học hỏi và giúp đỡ lẫn nhau nơi xa xứ, tuy nhiên cũng nên tận dụng thời gian để kết bạn với các bạn sinh viên quốc tế hoặc người địa phương để tăng thêm vốn sống cho mình. Thời gian du học chính là lúc bạn học được nhiều nhất không chỉ là kiến thức từ trường học mà còn là về văn hóa, xã hội, con người... của đất nước mà bạn đến. Nhưng khả năng tiếp thu nền văn hóa mới đến đâu lại tùy thuộc vào sự chủ động của mỗi người. Có nhiều bạn sinh viên đi du học nhưng chỉ ăn đồ Việt, chơi với người Việt, chỉ nói tiếng Việt

và mục đích du học chính là để du lịch chứ không phải để học, thành ra rất lãng phí về thời gian và tiền bạc. Tôi nghĩ “tư duy đám đông” là một điểm yếu của người Việt vì vậy các bạn rất sợ phải làm một mình và thường khó hòa nhập với cộng đồng mới.

4 Những điều bạn nên chuẩn bị khi đến Ý

Ở phần này tôi chỉ muốn tổng kết lại và chia sẻ kinh nghiệm của cá nhân để các bạn có thể chuẩn bị cho mình trên hành trình du học hay thực hiện ước mơ.

Điều đầu tiên là SỨC KHỎE. Tôi nghĩ sức khỏe là điều quan trọng nhất đối với bất kỳ ai. Khi bạn không có sức khỏe bạn chỉ một ước mơ duy nhất là khỏe mạnh, khi đã có sức khỏe thì bạn có thể có nhiều ước mơ. Việc bạn sinh ra với cơ thể lành lặn khỏe mạnh đã là điều hạnh phúc và may mắn hơn rất nhiều người rồi. Vậy nên bạn hãy giữ gìn và chăm sóc bản thân mình thật tốt. Trên hành trình du học, nếu bạn ốm đau bệnh tật mà không có ai bên cạnh để chăm sóc thì sẽ rất vất vả. Chưa kể việc sức khỏe yếu sẽ khiến bạn không thể tập trung học tập hay đi làm thêm để trang trải cho sinh hoạt phí của mình. Hãy chọn một môn thể thao khiến mình đam mê và luyện tập đều đặn. Niềm đam mê đó sẽ giúp bạn thoát khỏi những cơn khủng hoảng, chán chường và mệt mỏi, giúp bạn rèn luyện ý chí, tinh thần để vượt qua thử thách. Thời điểm tôi chán nản và muốn bỏ cuộc trên hành trình tại Ý cũng là khi tôi bị ốm sốt li bì nằm một mình mê man trong phòng trọ. Khi đó tôi bị cuốn vào guồng học tập mà quên mất việc cân bằng cho mình, cả ngày chỉ ngồi học, làm việc với máy tính mà không dành thời gian tập thể dục hay thư giãn. Sau trận ốm ấy tôi bắt đầu tập lại yoga và dần dần hồi phục lại sức khỏe, lạc quan và kiên định với con đường mình đang đi. Tôi lựa chọn yoga và đã tập yoga từ những ngày học đại học đến giờ cũng hơn 10 năm. Yoga là một bộ môn rất hay vì ngoài rèn luyện sự dẻo dai linh hoạt của cơ thể còn giúp rèn luyện sức bền, khả năng tập trung và sức chịu đựng. Chính nhờ yoga mà đến giờ tôi vẫn thấy mình dẻo dai và mỗi lần tập yoga hít thở thật sâu tôi lại thấy mình tràn đầy năng lượng luôn sẵn sàng cho những ý tưởng mới.

Theo kinh nghiệm cá nhân, tôi thấy việc khám chữa bệnh ở Ý không quá tốn kém nhưng phức tạp và không thực sự hiệu quả. Thông thường sinh viên đến Ý sẽ phải mua bảo hiểm bắt buộc là 98 Euro/năm (49 Euro/6 tháng) của INA-Assitalia, được dùng trong các trường hợp khẩn cấp hoặc cấp cứu tại các bệnh viện. Nếu khám chữa bệnh thông thường thì bạn có thể tham gia bảo hiểm tự nguyện mức 150 Euro/năm bất kể bạn mua từ tháng nào cũng đều kết thúc ở tháng Mười hai tức là nếu bạn mua vào tháng Một thì sẽ được tính cả 12 tháng nhưng mua ở tháng Sáu thì chỉ còn sáu tháng sử dụng bạn vẫn phải trả 150 Euro. Sau khi làm thủ tục, bạn sẽ được đăng ký bác sĩ gia đình ở khu vực bạn ở. Khi bị bệnh bạn phải đến bác sĩ gia đình khám rồi được kê đơn mua thuốc với các bệnh đơn giản. Nếu bệnh cần khám chuyên sâu hơn hoặc sau thời gian uống thuốc không đỡ thì phải đi chiếu chụp hoặc đi khám thêm ở các bác sĩ chuyên khoa khác. Để được bác sĩ chuyên khoa khám thì phải đặt lịch hẹn tại các nhà thuốc và thường phải đợi một, hai tuần mới đến lượt khám. Chi phí khám chữa bệnh và bảo hiểm của Ý gần như rẻ nhất châu Âu nhưng về hiệu quả thì chưa cao. Vì vậy khi sang Ý các bạn cố gắng tập luyện và giữ gìn sức khỏe thật tốt nhé!

Điều tiếp theo bạn cần phải có chính là ƯỚC MƠ. Ai cũng ấp ủ trong mình rất nhiều ước mơ. Du học, du lịch nước ngoài, khám phá thế giới chắc chắn cũng là ước mơ của không ít người. Nhưng phần lớn sau khi tốt nghiệp ra trường đi làm bị cuốn vào thực tế hoặc lo lắng, áp lực về tiền bạc, công việc... thì ít người còn nhớ mình đã từng mơ ước gì. Chưa kể sau khi lập gia đình, có con cái, công việc bắt đầu có nhiều ràng buộc trách nhiệm thì càng khó hoặc không thể tự do theo đuổi ước mơ như khi mình còn trẻ. Tôi lựa chọn sách là nơi nuôi dưỡng ước mơ của mình. Nhờ có thói quen đọc sách mà tôi ít khi buồn vì lúc nào tôi cũng có cái để đọc, để thích thú, để bị cuốn mình vào một thế giới khác. Nhờ có sách mà tôi mới dám mơ những điều lớn lao đẹp đẽ. Mỗi khi chán nản muốn đầu hàng bỏ cuộc tôi lại đọc sách để tiếp thêm cho mình sức mạnh, nghị lực để bước qua ranh giới của chính mình. Qua sách tôi hiểu được rằng tri thức ngoài kia rộng lớn bao la và đi trọn cả đời cũng không thể học hết được nên chẳng bao giờ là đủ cho sự học cả. Thực hiện được

ước mơ này thì sẽ có một ước mơ khác lớn hơn mở ra cho bạn. Và thế giới ngoài kia quả thật đẹp để biết bao.

Điều tiếp theo mà bạn phải chuẩn bị là TINH THẦN. Bạn phải rèn luyện được tinh thần cho mình để có khả năng đón nhận những điều sẽ đến trong cuộc đời mình bất kể vui hay buồn, thắng không kiêu, bại không nản. Khi cuộc sống đang suôn sẻ với bạn, bạn sẽ nghĩ mọi việc đều có thể dễ dàng vượt qua nhưng khi phải đối mặt với thực tế thì tinh thần là thứ quyết định bạn sẽ vượt qua khó khăn như thế nào. Sự cô đơn nơi xa xứ, sự đổ vỡ về sự nghiệp, sự tan vỡ về tình yêu, tình bạn, sự mất mát người thân, gia đình, sự xa cách nhớ nhung... rồi ai cũng sẽ gặp phải trên hành trình cuộc đời mình. Quan trọng là cách bạn lựa chọn thái độ sống cho mình để có thể đón nhận những thử thách ấy một cách nhẹ nhàng nhất. Tôi biết ơn mẹ đã dạy tôi thiền. Để khi vấp phải những chuyện phiền muộn, tôi có thể thiền để giữ tâm mình tĩnh lại, để có thể soi rọi lòng mình, vỗ về những chất chứa trong lòng và rồi có thể bình yên lại. Khi bạn có một đời sống tinh thần khỏe mạnh và phong phú thì ít có điều gì có thể khiến bạn gục ngã.

NGOẠI NGỮ là điều bắt buộc bạn phải có khi bắt đầu ước mơ du học. Tiếng Anh là ngôn ngữ toàn cầu nên bạn phải trang bị thật tốt cho bản thân. Khi bạn đã chinh phục được một ngoại ngữ thì bạn sẽ biết cách học và có thể tự học khá nhanh với ngoại ngữ tiếp theo. Điều quan trọng nhất khi học ngoại ngữ là sự kiên trì và bền bỉ. Bạn có thể học cấp tốc, cường độ cao sáu tháng để thi một chứng chỉ TOEIC, TOEFL nhưng nếu sau đó bạn không sử dụng thường xuyên thì bạn sẽ nhanh quên. Tôi nghĩ người Việt Nam có khá nhiều lợi thế học tiếng Anh so với các nước khác cùng khu vực. Ví dụ, ở Đông Nam Á thì hầu hết các nước khác dùng hệ chữ Pali-Sanskrit (như các chữ Khmer, Thái, Lào, Myanmar, Indonesia, Malaysia...) còn Việt Nam đã sử dụng hệ thống chữ viết Alphabet (a, b, c...) ngay từ đầu thế kỷ XIX. Ngoài ra phát âm của tiếng Việt rất phong phú, có sáu thanh điệu nên khi học tiếng Anh người Việt có khả năng bắt chước âm và học khá nhanh không gặp nhiều khó khăn như các bạn Nhật Bản hay Hàn Quốc... Ngữ pháp giống như móng của ngôi nhà khi bạn học càng chắc ngữ pháp thì bạn có thể xây

được ngôi nhà càng cao. Từ vựng càng phong phú thì ngôi nhà của bạn sẽ càng đẹp. Việc sử dụng đúng ngữ pháp, biến đổi linh hoạt trong sử dụng từ vựng và phát âm tốt, có âm điệu thì tự bản thân ngôn ngữ đã nói lên trình độ và khả năng tư duy của bạn ở mức nào. Bạn nên luyện thói quen mỗi ngày dành 30 phút học ngoại ngữ có thể học từ vựng, đọc báo, nghe tin tức hay xem phim tiếng Anh không có phụ đề... sau một thời gian bạn sẽ thấy khả năng ngoại ngữ của mình tăng lên đáng kể.

Ngoại ngữ là công cụ để giao tiếp nên điều quan trọng là bạn phải thực hành. Nếu không có ai để luyện tập các bạn có thể tự nói trước gương, đọc theo các bản tin thời sự hay thậm chí tự tưởng tượng một đoạn giao tiếp với chính bản thân mình. Đừng lấy lý do điều kiện thời gian hay tiền bạc không cho phép. Tất cả chỉ do ý chí của bạn không đủ lớn để vượt qua cơn lười, sự nản chí của mình mà thôi.

Hiện tại tôi biết ba ngoại ngữ là tiếng Anh, tiếng Nhật và tiếng Ý. Do thời gian dài tôi không dùng tiếng Nhật nên việc đọc viết với tôi khá khó khăn nhưng tôi vẫn cố gắng luyện khả năng nghe hiểu và giao tiếp của mình. Tôi vẫn tiếp tục học tiếng Anh bằng cách đọc sách để tăng thêm vốn từ vựng. Sau một năm sang Ý, hiện tại tôi đã có thể giao tiếp thành thạo với người Ý, nhiều người ngạc nhiên vì tôi mới chỉ ở Ý 1 năm. Nhưng để làm việc chuyên sâu thì tôi còn phải nỗ lực và cố gắng nhiều hơn nữa. Và tôi cũng đang bắt đầu tự học tiếng Đức để mở rộng thêm cơ hội nghề nghiệp. Học thêm một ngoại ngữ là có thêm một cánh cửa khác bước ra thế giới. Ước mơ tiếp theo của tôi chính là trở thành một công dân toàn cầu có thể đi bất kỳ đâu trên thế giới mà không còn sợ hãi hay lo ngại vì ngôn ngữ nữa.

TÀI CHÍNH và TỰ LẬP. Tài chính là vấn đề bạn phải suy xét kỹ và cẩn thận trước khi đi du học. Ngoại trừ gia đình bạn đủ điều kiện thì hãy cứ đi học và tận dụng thời gian ở đó để vừa học vừa khám phá cuộc sống. Nhưng nếu gia đình không đủ khả năng chu cấp cho bạn thì bạn phải tự xác định rõ: học đủ giỏi, đủ quyết tâm để sẵn học bổng toàn phần hoặc đủ ý chí, đủ nghị lực để chịu áp lực vừa học vừa làm. Tôi sang Ý từ tháng Một mà tận đầu tháng Năm mới nhận

được học bổng cho ba tháng đầu tiên vì chờ thủ tục hành chính ở Ý rất lâu. May mà tôi đã chuẩn bị từ trước, chi tiêu bằng tiền học phí kỳ hai đồng thời phải liên tục gửi e-mail cho nhân viên Bộ Ngoại giao Ý để đòi học bổng. Chương trình học của tôi hoàn toàn không có thời gian để đi làm thêm nhưng thực tế công việc làm thêm ở Ý cũng tương đối ít và chủ yếu vẫn phải có tiếng Ý. Du học sinh Việt Nam thường chọn các nước như Đức, Pháp hoặc các nước nói tiếng Anh như Mỹ, Anh, Úc... thì cơ hội làm thêm cũng nhiều hơn.

Ý là nước có chi phí sinh hoạt khá rẻ so với mặt bằng chung ở châu Âu. Do thời tiết thuận lợi nên ẩm thực cũng khá phong phú. Nếu tài chính eo hẹp bạn phải trang bị kỹ năng quản lý tài chính, sống tự lập, tự chăm sóc sức khỏe, nấu nướng,... Ăn uống khoa học, rèn luyện sức khỏe đều đặn chính là cách tốt nhất để tiết kiệm tiền. Có một số bạn du học sinh ở nhà thường không phải làm gì nên trở thành “gà công nghiệp” đúng nghĩa. Đi học xa thì cuối tuần bố mẹ gửi đồ ăn lên, hết tiền thì gọi điện về xin, đến cả việc dọn dẹp nhà cửa, giặt giũ... cũng đợi bố mẹ dọn. Nên khi đi du học phải ở ký túc xá, thuê nhà ở chung với các bạn khác thường khó hòa nhập vì không biết những điều cơ bản nhất như lau dọn sạch sẽ sau khi nấu ăn, rửa bát đĩa, lấy tóc/lau bồn rửa mặt sau khi tắm hay dọn nhà, đổ rác theo lịch được phân công... Nhiều bạn sinh viên chỉ đợi 1 năm về nhà hoặc ai sang thì gửi cả va li đồ ăn khô sang để có thể “tồn tại” cho đến lần về nhà tiếp theo. Hoặc không biết nấu ăn, lười, hoặc không ăn được đồ Tây... thành ra gọi là đi du học nhưng vẫn không khác gì như đang ở Việt Nam. Việc biết nấu ăn và có thể giới thiệu một số món ăn Việt Nam đặc trưng như chả giò, phở, bún... trong các lễ hội văn hóa chính là visa ngắn nhất để các bạn mở thêm cánh cửa ra thế giới và có thêm nhiều bạn bè quốc tế từ con đường ẩm thực.

THỦ TỤC CƯ TRÚ Ở Ý luôn là vấn đề đau đầu đối với bất kỳ ai khi học tập và làm việc tại đất nước này. Việc lựa chọn đi du học, cố gắng có việc làm và tìm cơ hội định cư cũng là suy nghĩ khá phổ biến của rất nhiều du học sinh. Không có con đường nào là dễ dàng và lựa chọn nào cũng có những khó khăn, vất vả riêng. Về mặt thủ tục giấy tờ, Ý là một quốc gia khá thân thiện đối với dân nhập cư.

Nếu bạn đi học ở Ý, tìm được việc làm và sống ở Ý đủ 10 năm thì có thể nộp đơn làm quốc tịch Ý. Điều này cũng tương tự như ở Pháp và Đức, tuy nhiên Ý cho phép bạn giữ hai quốc tịch nghĩa là bạn vừa có thể là công dân Việt Nam vừa là công dân Ý. Trong khi ở hầu hết các quốc gia khác thì chỉ được phép có một quốc tịch của nước mà bạn cư trú. Tuy nhiên ở mỗi quốc gia thì quy trình làm giấy tờ chuyển đổi từ sinh viên sang đi làm và đổi quốc tịch lại phức tạp và đòi hỏi nhiều giấy tờ. Với các bạn có ý định dài hạn thì phải xác định rõ và tìm hiểu kỹ, chuẩn bị giấy tờ từ sớm để không bị mất nhiều thời gian hay gặp rắc rối trong quá trình làm. Tôi đi theo diện học bổng nên thẻ cư trú của tôi chỉ được cấp chín tháng, sau đó tôi kết hôn nên đổi từ thẻ cư trú sinh viên sang dạng gia đình. 1 năm ở Ý, tôi đã mất rất nhiều thời gian, tiền bạc và công sức để hoàn tất giấy tờ, thủ tục. Tôi biết một người bạn tìm được chỗ thực tập rất tốt ở Ý và đã nhận được đề nghị về công việc chính thức sau kỳ thực tập. Điều trớ trêu là công việc chính thức bắt đầu từ tháng Tư mà lúc này bạn vẫn chưa học xong và chưa có bằng tốt nghiệp. Mà nếu chưa có bằng tốt nghiệp thì bên sở cư trú sẽ không thể cấp thẻ cư trú chuyển đổi từ sinh viên sang giấy phép làm việc cho bạn được. Ở Ý, nếu bạn không có giấy phép làm việc thì công ty không thể ký hợp đồng lao động với bạn vì còn liên quan đến các chế độ bảo hiểm hay chính sách xã hội...

TỬ TẾ và TRUNG THỰC là lời khuyên cuối cùng tôi muốn dành cho các bạn trẻ vẫn đang loay hoay tìm đường hay đang trên con đường thực hiện ước mơ. Tôi tin mọi việc xảy ra đều có lý do của nó nhưng điều quan trọng là bạn phải xây dựng được giá trị cốt lõi của bản thân và kiên định với những gì mình tin tưởng. Trên hành trình cuộc đời mình, không ít lần tôi hoang mang, sợ hãi và tuyệt vọng khi gặp phải những con người, sự kiện hay những câu chuyện về lừa lọc, dối trá, lợi dụng, giẫm đạp lẫn nhau để tranh giành quyền lợi và bằng mọi giá nhằm đạt được mục đích của mình. Nhưng qua nhiều biến cố tôi hiểu được rằng cuộc sống rất công bằng. Bạn là người như thế nào thì bạn cũng sẽ gặp và thu hút những người như thế. Bạn sống trung thực và tử tế thì bạn cũng sẽ gặp những người bạn tốt bụng và hào hiệp, những người vô tư giúp đỡ khi bạn gặp khó khăn, vấp ngã. Việc bạn trở thành một “người giỏi” có thể mang đến

cho bạn sự thành công, địa vị và tiền bạc nhưng nếu là “người tử tế” bạn sẽ có được sự bình yên và hạnh phúc. Và điều đó chính là tài sản vô giá trong cuộc đời này.

Phần 3 NƯỚC Ý LÀ NHÀ

1Việt Nam của châu Âu

Nếu ai đó hỏi tôi: Bạn thấy nước Ý như thế nào? thì tôi sẽ trả lời: Với tôi, nước Ý là Việt Nam ở châu Âu. Dù lệch nhau 6 giờ đồng, cách xa gần 10.000 km nhưng cả Ý và Việt Nam đều có rất nhiều điểm tương đồng và đều là nơi tôi dành trọn vẹn tình yêu của mình.

Đầu tiên, về vị trí địa lý, cả đất nước hình chiếc ủng và đất nước hình chữ S đều có diện tích khoảng 300.000 km² trải dài từ Bắc xuống Nam và nằm ven biển với rất nhiều bờ biển đẹp. Khí hậu đa dạng, lạnh ở vùng núi phía Bắc và nắng nhiều ở phía Nam cộng thêm nhiệt độ tương đối ẩm áp nên cả Ý và Việt Nam đều có một nền ẩm thực phong phú, nhiều danh lam thắng cảnh đặc sắc, giá cả sinh hoạt lại rẻ so với các nước khác ở cùng khu vực vì vậy thu hút rất nhiều khách du lịch đến tham quan.

Ngôn ngữ chính ở Ý là tiếng Ý, ở Việt Nam là tiếng Việt tuy nhiên cả hai đất nước đều sử dụng rất nhiều phương ngữ. Mỗi vùng miền có thanh điệu, phát âm và cách dùng từ khác nhau, thậm chí cùng là người Ý nhưng người miền Bắc cũng sẽ không hiểu người miền Nam nói gì. Cũng giống như ở Việt Nam một người ở Hà Giang nói chuyện với một người ở Quảng Nam hay Cà Mau dù là cùng nói tiếng Việt cũng khó mà hiểu được nhau. Người Ý nói chuyện rất to đặc biệt là các vùng ở phía Nam, nhiều khi tôi không biết là họ đang tranh luận, nói chuyện hay cãi nhau nữa. Điều này phần nào cũng gần giống với tính cách người Việt. Người miền Bắc thường lịch sự, nhã nhặn và khép kín còn người miền Nam thì thường cởi mở, thân thiện và hiếu khách. Điều này đúng với cả Bắc Âu và Nam Âu hay Bắc Mỹ và Nam Mỹ.

Những thập niên gần đây khi sản phẩm nông nghiệp không còn đạt giá trị cao, sản xuất ngư nghiệp cũng dần cạn kiệt nên làn sóng di cư của dân Ý tăng mạnh đặc biệt là người Sicily. Do không phát triển công nghiệp nên người trẻ thường lên các thành phố lớn học rồi cố gắng tìm việc làm ở các thành phố miền Bắc nước Ý hoặc đi

xuất khẩu lao động sang Đức, Anh, Mỹ hay Canada. Những người ở nước ngoài thì thường xuyên gửi liên lạc với gia đình và gửi tiền về, còn có số liệu cho rằng sự gia tăng về tài sản và giàu có của nước Ý chính là từ phần ngoại tệ này. Hiện tại do tỷ lệ thất nghiệp ở Ý cao nên người trẻ “xuất ngoại” ngày càng nhiều. Ước tính số lượng người Ý ở nước ngoài cũng tương đương với dân số người Ý ở Ý. Câu chuyện này có lẽ cũng khá giống với Việt Nam khi bắt đầu làn sóng di cư từ dân miền Tây Nam Bộ lên các thành phố lớn hoặc rất nhiều người trẻ trong độ tuổi lao động đã, đang và sẽ tìm đường ra nước ngoài để tìm kiếm cơ hội cho mình.

Nếu bạn sống ở Ý bạn sẽ thấy giao thông ở Ý khá giống Việt Nam hoặc chỉ đỡ hơn phần nào. Người Ý không thích tuân thủ luật lệ chặt chẽ và nghiêm túc như người Nhật, người Đức mà với họ việc có thể lách luật như vượt đèn đỏ còn được xem là “thông minh, biết linh hoạt ứng biến”. Đặc biệt, càng đi về các thành phố miền Nam từ Napoli đến Sicily, nhìn bãi đỗ xe trên đường dù đã có kẻ vạch nhưng ít thấy các xe xếp hàng đều tăm tắp như ở các nước khác. Và thì thoảng bạn còn có thể bắt gặp vài người Ý đi xe máy không đội mũ bảo hiểm trên đường phố hay vừa lái xe vừa nghe điện thoại hoặc thậm chí đi ngược chiều. Chính vì vậy nên tỷ lệ tai nạn giao thông ở Ý khá cao. Điều này cũng dẫn đến một nghịch lý là thu nhập ở Ý thấp nhưng để sở hữu một chiếc xe ô tô cũ thì bạn phải trả phí bảo hiểm ở mức cao. Điều này ngược lại ở Đức, lương cao nhưng phí bảo hiểm thấp vì người Đức cực kỳ nghiêm túc chấp hành luật lệ giao thông và phạt rất nặng đối với các trường hợp vi phạm.

Thủ tục hành chính ở Ý và Việt Nam cũng khá giống nhau, mỗi lần làm giấy tờ thủ tục đều mất nhiều thời gian. Tôi nhớ có lần khi đi đăng ký làm thẻ bảo hiểm để khám bệnh ở Ý, vì tôi chưa có việc làm nên được đăng ký theo diện khám bệnh miễn phí. Qua chỗ làm thẻ bảo hiểm người ta bảo phải đến trung tâm việc làm để lấy xác nhận thất nghiệp rồi mang về đây. Tôi chạy qua trung tâm việc làm thì người ta bảo việc đăng ký thất nghiệp giờ đã chuyển sang tự khai không cần xác nhận của trung tâm việc làm và đã thông báo quy trình này cho bên bảo hiểm rồi. Tôi lại quay về bên bảo hiểm gặp người lúc trước hướng dẫn tôi và giải thích lại thì mới được làm

thẻ. Hay như lần tôi làm mất thẻ cư trú phải làm lại, tôi cứ thắc mắc mãi là thông tin tôi đã đăng ký rồi, dấu vân tay đã lấy rồi tại sao tôi phải làm lại từ đầu, nộp tiền và đăng ký lại từ đầu? Ở Việt Nam tôi đã quen với việc làm thủ tục hành chính nên cũng học cách kiên nhẫn chấp nhận. Tôi còn tự đọc luật Ý rồi tra cứu để học tập và làm việc theo pháp luật.

Khi đi du lịch ở Ý hay ở Việt Nam đến các thành phố lớn, các bạn đều được nhắc nhở rất cẩn thận rằng: “Coi chừng trộm cắp, lừa đảo đấy nhé!” nhưng vẫn không ít bạn phải trả giá đắt cho bài học này ở Ý trong đó có tôi. Móc túi và trộm cắp cũng khá phổ biến ở Ý, nên khi bạn sang Ý cũng phải chuẩn bị sẵn tinh thần một ngày đẹp trời bị móc túi, mất hết giấy tờ hay tiền bạc, điện thoại... Sau bài học đầu tiên ở Milan, tôi thường không mang theo thẻ cư trú hay hộ chiếu mà chỉ cầm theo bản photo. Nếu phải đi du lịch thì thường để ví tiền riêng và túi đựng giấy tờ riêng ở đáy hoặc ở ngăn nhỏ có khóa kéo bên trong. Tôi thường để tiền lẻ ở ngoài để tiện chi tiêu nhưng đi du lịch thì tôi thường mặc đồ có túi nên cũng không phải lôi ra cất vào nhiều. Có bạn sinh viên mới đến Milan, lúc đứng đợi xe buýt ở sân bay bị một đội lừa đảo giả vờ là khách du lịch hỏi han... rồi người khác lảng lảng kéo va li đi mất. Bao nhiêu giấy tờ, laptop, tiền bạc cầm sang mới ngày đầu tiên đã mất sạch, tiếng thì không sôi, thật là khổ sở. Rất nhiều người đã nộp học phí đắt đỏ cho bài học này bất kể là ở Ý hay Việt Nam.

Truyền thống gia đình sự gắn bó qua nhiều thế hệ có lẽ là một nét đặc trưng của văn hóa Ý cũng như văn hóa Việt Nam. Nếu các bạn đã xem bộ phim Bố già thì có thể hiểu người Ý sẽ chiến đấu để bảo vệ gia đình mình như thế nào. So với các nước châu Âu khác, thế hệ con cái ở Ý ít có sự tự lập. Ở Ý có cụm từ là “mammoni” được dành để chỉ những chàng trai 30, 40 tuổi độc thân nhưng vẫn ở cùng bố mẹ. Mô hình phổ biến ở Ý là người đàn ông ra ngoài làm việc còn phụ nữ lo nội trợ và chăm sóc gia đình. Vậy nên con cái thường được chăm sóc “cẩn thận” và đến khi lớn lên thường “ngại tự lập”, không muốn ra ngoài sống riêng. Thậm chí kể cả khi lập gia đình trừ những người phải đi làm ở các thành phố lớn thì hầu hết đều thuê hoặc mua nhà ở gần nhà bố mẹ. Chính vì vậy mà mỗi

quan hệ giữa bố mẹ và con cái, ông bà với cháu chắt rất gần gũi, gắn bó. Điều này khiến tôi thấy rất quen thuộc với văn hóa truyền thống của Việt Nam.

Một điều thú vị nho nhỏ mà tôi phát hiện ra khi ở Ý đó là nước mắm. Châu Âu vốn là xứ sở của bơ, sữa, pho mát và lúa mạch nên thật bất ngờ khi ở Ý tôi thấy có cả nước mắm đặc sản của Việt Nam nhưng được làm và sử dụng bởi người Ý như một thứ gia vị trong chế biến thức ăn. Loại này ở Ý được gọi là “Colatura di Alici” được làm từ cá cơm đánh bắt ở bờ biển Amalfi miền Trung nước Ý từ tháng Ba đến tháng Bảy. Tuy nhiên “nước mắm Ý” khá đắt vì một chai nhỏ 50ml giá đã là 4 Euro (khoảng 100.000 đồng).

Còn rất nhiều câu chuyện trên đất Ý mà khiến tôi không ít lần phải thốt lên: Ý đúng là Việt Nam của châu Âu! Dĩ nhiên mỗi đất nước có một nền văn hóa, truyền thống, lịch sử nhưng tìm thấy những nét tương đồng không phải để so sánh mà chỉ khiến mình thêm lạc quan và vui vẻ đón nhận cuộc sống, để có thể hòa nhập và biến đất lạ thành quê hương.

2Cuộc sống của người Ý

Tôi nghĩ người Ý là dân tộc biết tận hưởng cuộc sống. Nếu các bạn để ý thì hầu hết các ngành thế mạnh của Ý chủ yếu liên quan đến ăn, mặc và chơi. Nông nghiệp với các sản phẩm nổi tiếng như dầu oliu, phô mai, salame hay nói đến pizza, pasta, gelato thì không thể không nghĩ đến Ý. Có thể nói ẩm thực chính là chủ đề yêu thích của người Ý, khi đi bất kỳ đâu, gặp bất kỳ ai chỉ cần ngồi cùng bàn ăn thì người Ý có thể nói chuyện về ẩm thực cả ngày không chán. Người Ý có thể rất dễ dãi đối với giờ giấc, nguyên tắc, luật lệ... nhưng đối với ẩm thực thì tuyệt đối khó tính. Điều khiến người Ý tranh luận, bất đồng với nhau trong các buổi tụ họp nhiều nhất là đồ ăn nhưng cũng chính đồ ăn là thứ kết nối, hàn gắn mọi người nhanh nhất. Gia đình chồng tôi mỗi lần đi du lịch đều chịu khó đi xa chỉ để tìm quán ăn ngon nhất theo đánh giá của người dân địa phương. Chồng tôi bảo không thể tin được đánh giá trên TripAdvisor¹⁵ vì bản thân khách du lịch không thể hiểu hết được gu ẩm thực của dân địa phương mà dân địa phương thì chẳng ai đánh giá hay nhận xét cho quán ăn ngay nơi mình ở cả. Vậy nên ở mỗi điểm đến anh đều nói chuyện với người bản địa và thường một quán ăn mà ít nhất có ba người khuyên nên đến ăn thì kiểu gì cũng sẽ ngon.

¹⁵ Trang web du lịch giúp xem các đánh giá, so sánh giá và đặt phòng.

Kiến trúc, mỹ thuật phát triển vô cùng mạnh mẽ ở Ý. Ăn uống điều độ cộng với việc yêu thích các hoạt động ngoài trời nên nhìn chung người Ý có vóc dáng rất săn chắc và thon gọn. Các bạn có thể nhận thấy người Ý có gu ăn mặc và thẩm mỹ rất riêng đặc biệt là mỗi lần có đám cưới hay lễ hội. Chẳng vậy mà hằng năm Milan vẫn tiếp đón hàng triệu khách du lịch đến chỉ để thỏa mãn đam mê thời trang và mua sắm.

Ý là đất nước du lịch nhưng người Ý cũng rất chịu khó đi du lịch. Người Ý làm việc vừa đủ để còn dành thời gian cho gia đình và tận

hưởng cuộc sống. Theo luật của Ý, người lao động có 20 ngày nghỉ phép cộng với 12 ngày nghỉ lễ, vậy mà thi thoảng vẫn xảy ra đình công để tăng thêm thời gian nghỉ, bớt giờ làm. Chưa kể đến ở Ý có vô vàn các lễ hội tôn giáo, văn hóa theo từng vùng đặc biệt là vào mùa hè. Gia đình chồng tôi làm kem một năm chỉ mở quán 7 tháng mùa hè và cả gia đình làm việc cật lực từ 8 giờ sáng cho đến khi hết khách là tận 1, 2 giờ đêm. Mùa đông cả nhà đóng cửa để đi du lịch. Bố mẹ chồng tôi, ông 69 tuổi, bà 58 tuổi không biết tiếng Anh nhưng hầu như năm nào cũng đi du lịch ít nhất 1 tháng ở một nước nào đó. Ông bà đã đi khá nhiều nơi như: Brazil, Kenya, Cuba, Mexico, Malaysia, Singapore, Thái Lan... Anh Giuseppe thì thích đi du lịch dài hơn và thường ở Đông Nam Á ít nhất 3 đến 4 tháng. Anh bảo tôi, nếu không sống ở một đất nước đủ lâu thì sẽ chẳng bao giờ hiểu được về văn hóa, lịch sử, con người của đất nước ấy. Trong những khoảng thời gian du lịch dài ngày như thế, anh tự học tiếng để giao tiếp với người địa phương và trường đời chính là người thầy vĩ đại nhất của anh.

Người Ý vốn là bậc thầy trong việc dùng cử chỉ và ngôn ngữ cơ thể. Lý do chính có lẽ là ở Ý có quá nhiều phương ngữ, mỗi vùng đều có một hệ ngôn ngữ riêng ngoài tiếng Ý và không phải ai cũng có thể nói được tiếng Ý, đặc biệt là người già thế hệ trước không đi học ở trường lớp. Chính vì vậy mà ngôn ngữ ký hiệu, cơ thể là cách tốt nhất để giao tiếp xuyên suốt tất cả các vùng của Ý. Người miền Nam ở Ý thường cởi mở, nói nhiều và nóng tính còn người miền Bắc thì kín đáo, ít nói và lịch sự hơn. Hồi tôi mới sang Ý học ở Milan, thấy người Ý “lạnh lùng” bao nhiêu thì khi về Sicily tôi lại ngỡ ngàng vì sự nồng nhiệt bấy nhiêu.

Hồi đầu mỗi lần tôi thấy gia đình chồng ngồi tranh luận, ai cũng nói rất to và át tiếng của nhau để bảo vệ quan điểm của mình, tôi còn e dè sợ hãi vì tưởng cả nhà đang cãi nhau hay thậm chí là sắp “bùng nổ” nhưng sau này quen dần thì tôi hiểu đấy chỉ là tranh luận. Trong mỗi cuộc chuyện trò ai cũng có quyền nói ra và bảo vệ ý kiến của mình, bất kể là người già hay trẻ nhỏ nhưng đều là tranh luận xong rồi thôi chứ không để bụng. Giờ thì tôi cũng đã quen với kiểu tranh luận “núi lửa” như thế của gia đình chồng nên hầu như chỉ biết ngồi

nghe và cười theo thôi chứ không tham gia tranh luận. Mẹ chồng tôi còn ngỡ ngàng khi thấy tôi nói chuyện với chồng nhẹ nhàng, ít khi nóng nảy hay cáu giận.

Người Ý chỉ quan trọng việc sống hết mình cho hiện tại, cho từng khoảnh khắc. Dù kinh tế suy thoái, rất nhiều người thất nghiệp nhưng bản thân họ vẫn rất lạc quan và vui vẻ. Đối với người Ý, việc được tận hưởng ánh nắng mặt trời, đồ ăn ngon cùng với những kỳ quan kiến trúc, nghệ thuật và thiên nhiên tươi đẹp đã là một sự may mắn. Tuy nhiên việc không có thói quen tuân theo giờ giấc hay kế hoạch cũng khiến tôi gặp khó khăn khi hòa nhập. Bản thân tôi sau gần 10 năm làm việc với người Nhật cũng đã hình thành thói quen làm việc đúng giờ và có kế hoạch, nhưng khi sang Ý tôi chẳng thể áp dụng các nguyên tắc của mình một cách cứng nhắc như trước nữa. Ví dụ mỗi lần chúng tôi về quê, tôi thường kiểm tra giờ tàu để có thể đi bộ thành thạo ra ga mua vé rồi đợi tàu trước ít nhất 5-10 phút nhưng anh Giuseppe thì lại thích thành thạo ra ga tàu, có chuyến nào thì đi lúc đó kể cả nhớ tàu thì ngồi đợi tàu tiếp cũng chẳng sao. Sự kiên nhẫn chờ đợi cũng là một “thú vui kiểu Ý”. Hay cả việc đi khám bệnh ở Ý. Thường mỗi người phải đăng ký một bác sĩ gia đình gọi là bác sĩ đa khoa để khám các bệnh tổng quát. Sau khi đi khám thì bác sĩ mới chỉ định tiếp đến bác sĩ chuyên khoa hay phải làm các xét nghiệm cần thiết chứ không được trực tiếp đến các bác sĩ chuyên khoa luôn. Thời gian cho mỗi lần hẹn gặp bác sĩ đa khoa rất lâu thành ra đến khi tìm được đến bác sĩ chuyên khoa để khám thì bệnh đã khỏi tự bao giờ. Vậy nên ở Ý lâu, ai rồi cũng học được cách tự do tự tại, cứ bình thản, an yên mà đợi chờ, cái gì đến sẽ đến thôi chứ muốn nhanh cũng chẳng được.

Tôi tin rằng mỗi người sinh ra đều có duyên với một mảnh đất khác ngoài quê hương của mình. Trên hành trình du học, du lịch, làm việc, sinh sống... tự bản thân bạn sẽ thấy mình phù hợp và yêu thích vùng đất ấy. Trước đây tôi nghĩ mình phù hợp với nước Nhật và sẽ lựa chọn tiếng Nhật, văn hóa Nhật và công việc với người Nhật cho con đường sự nghiệp của mình. Nhưng càng đi ra khỏi vòng tròn an toàn trên hành trình khám phá bản thân, tôi càng cảm thấy mình không hoàn toàn phù hợp với Nhật Bản như mình vẫn

nghĩ. Khi làm việc cho SC, tôi có thể làm việc rất chăm chỉ, luôn nhiệt tình và cống hiến hết mình cho công việc và thậm chí là bị cuốn vào guồng công việc một cách mê mải. Nhưng rồi đổi lại sau những ngày làm việc rồi đi công tác đến một nhòai tôi luôn thấy trống trải. Tôi có thể có sự nghiệp tốt nhưng đổi lại tôi không có nhiều thời gian cho gia đình, bạn bè và đó không phải là cuộc sống tôi muốn dành trọn cuộc đời để theo đuổi. Sau khi sang Ý học tập và sinh sống, tôi nhận ra rằng chính sự biết tận hưởng cuộc sống của người Ý đã hấp dẫn tôi. Tôi là người phóng khoáng, yêu tự do và luôn thích thử thách với những gì mới mẻ chứ không thích sự ổn định giống như đa số bạn bè. Có lẽ vì vậy mà tôi thấy mình thuộc về nơi này, đây chính là nhà tôi, là gia đình tôi. Vậy nên cái duyên đưa tôi đến nước Ý nhưng chính tôi cũng lựa chọn nước Ý là nhà và là quê hương thứ hai của mình.

Đám cưới của tôi với anh Giuseppe không hề nằm trong kế hoạch của tôi. Tôi định học xong sẽ quay về Việt Nam và tiếp tục công việc trong ngành năng lượng. Nhưng khi đi học tôi nhận thấy ngành tôi đang học còn rất lâu nữa mới có thể áp dụng hay làm việc thực tế tại Việt Nam vì Việt Nam vẫn đang trên đà phát triển kinh tế chứ chưa chặt chẽ trong việc bảo vệ môi trường hay phát triển bền vững như các nước châu Âu.

Cuối tháng Ba anh Giuseppe phải sang Đức để bắt đầu công việc của mình. Trước đấy, anh đã ngỏ lời cầu hôn tôi lần thứ hai vì anh rất muốn có một mối quan hệ bền vững với tôi. Tôi và anh đều là người theo đuổi chủ nghĩa độc thân và đều lựa chọn cho mình một con đường riêng nhưng cuối cùng cuộc đời vẫn đưa chúng tôi gặp nhau ở Ý. Tôi chẳng có lý do gì để từ chối anh, người đã ở bên động viên giúp đỡ tôi trong suốt 3 năm qua. Anh là người đã luôn cổ vũ tôi theo đuổi ước mơ của mình. Tôi hay về chơi với gia đình anh vào cuối tuần và tôi thấy hình ảnh anh từ chính bố anh, một người đàn ông giản dị, chân thành, yêu thương và có trách nhiệm với gia đình.

Việc kết hôn của chúng tôi rất đơn giản chỉ đăng ký kết hôn và làm thủ tục tại tòa thị chính nơi anh cư trú. Trước ngày hôm ấy tôi vẫn đi

học bình thường, thậm chí Milan còn đình công, tôi còn tưởng tàu về quê cũng bị hủy nốt. Tôi đi chuyến 9 giờ tối thứ Sáu về đến nhà là 1 giờ sáng thứ Bảy và 11 giờ sáng thì chúng tôi làm thủ tục. Mẹ và chị gái anh rất nhiệt tình hỏi han xem tôi cần mua gì, muốn may váy gì không, nhưng tôi lắc đầu bảo con chỉ mặc áo dài thôi. Tôi chỉ muốn mặc áo dài trên đất Ý vào ngày đặc biệt này của mình. Chiếc áo dài mang từ Việt Nam sang để mặc vào lễ tốt nghiệp nhưng không ngờ tôi còn mặc vào lễ tốt nghiệp khác đặc biệt hơn thế. Tôi cũng chỉ kịp nói chuyện với mẹ và em gái ở Việt Nam sáng hôm ấy và vô cùng xúc động khi vẫn nhận được lời chúc phúc từ gia đình ở Việt Nam. Mẹ tôi chỉ cười rồi bảo tôi: “Ở đâu con hạnh phúc và bình yên thì mẹ cũng thấy hạnh phúc theo.” Mẹ tôi rất tin vào duyên số và mẹ vẫn nói với tôi rằng khi duyên đến thì con hãy cứ an yên, vui vẻ mà đón nhận.

Chúng tôi đã tổ chức một đám cưới đơn giản nhưng ấm cúng đúng kiểu truyền thống của dân Sicily. Ngày cưới của tôi vào 19/3 đúng vào ngày Thánh Giuseppe, ngày của cha ở Ý. 20/3 là ngày Quốc tế hạnh phúc cũng là ngày bắt đầu mùa xuân ở Ý để đánh dấu một chặng đường mới sẽ luôn tràn đầy tình yêu và hạnh phúc như vậy. Tôi không xem ngày giờ hay tuổi tác cũng không tổ chức một đám cưới linh đình như bạn bè tôi nhưng tôi tin vào quyết định của mình, tin vào anh và tin vào tình cảm của chúng tôi. Trải qua nhiều biến cố, tôi học được rằng niềm vui càng giản dị thì hạnh phúc sẽ càng lớn lao, quan trọng nhất vẫn là con người đủ bản lĩnh để đón nhận những gì cuộc đời trao tặng.

Gia đình chồng tôi là dân Sicily khiến ai cũng sợ hãi khi nghĩ đến mafia, quê hương của bố già Michael Corleone trong tiểu thuyết của nhà văn Mario Puzo, nhưng thực tế thì không phải vậy. Với tôi, chưa đến Ý chưa phải là đến châu Âu, mà chưa đến Sicily thì chưa phải là đến Ý. Trong bộ phim Bố già phần 3 có một đoạn nói chuyện giữa bố già Michael và người vợ cũ sau rất nhiều năm xa cách và quay trở lại Sicily như sau:

“Nơi này nguy hiểm cho anh, Michael. Đây là Sicily.

- Anh yêu vùng đất này.

- Tại sao?

- Hmm, trải qua nhiều biến động lịch sử và qua rất nhiều thứ tồi tệ đã xảy ra với những con người ở đây. Sự bất công cùng cực. Nhưng họ vẫn không ngừng hy vọng cho những điều tốt lành sẽ đến với họ hơn là những điều tồi tệ.”

Gia đình chồng tôi dù đã chuyển lên miền Bắc hơn 20 năm, có những người đang sống ở nước ngoài nhưng nếu ai hỏi họ đến từ đâu, họ đều trả lời: Tôi đến từ Sicily (chứ không phải là đến từ nước Ý). Truyền thống gia đình của người Sicily rất gắn bó, yêu thương và đoàn kết. Hầu như các công ty, cửa hàng, quán bar... đều là dạng kinh doanh gia đình mà các nhân viên là thành viên trong gia đình cùng làm việc với nhau. Con cái sau khi kết hôn hầu như đều ở gần bố mẹ và cùng nhau xây dựng một sợi dây gắn kết cho cả đại gia đình. Trong gia đình Sicily truyền thống, người đàn ông luôn phải lo kiếm tiền để nuôi gia đình còn người vợ thì ở nhà chăm sóc, dạy dỗ con cái. Người đàn ông Sicily điển hình thường rất chăm chỉ, không nhậu nhẹt, chơi bời... cực kỳ yêu thương và chăm sóc gia đình.

Tôi được nghe kể về bố chồng tôi, khi bị mất việc năm 45 tuổi ông đã rất chán nản và tuyệt vọng vì không biết phải làm cách nào có thể kiếm tiền nuôi vợ con. Nhà lúc đấy cũng bị ngân hàng xiết nợ, các con thì đang đi học. Ông vốn chỉ là một thợ máy cho một công ty tư nhân nhỏ ở địa phương nên cơ hội tìm được công việc khác là vô cùng khó. Thời đấy chưa có internet hay thông tin tuyển dụng công bố rộng rãi như bây giờ. Hai chú em vợ có mở quán làm kem ở Đức liền gọi ông lên làm cùng. Ông không hề biết tiếng Đức nhưng vẫn đi. Mẹ chồng tôi ở lại Sicily để chăm sóc con cái. Cứ như vậy ròng rã suốt 6 năm, ông đi làm vừa lo học nghề làm kem vừa cố gắng tích cóp trả nợ và tiết kiệm để có thể đoàn tụ với vợ con. Sau này ông trở về Ý mở cửa hàng kem nho nhỏ tại vùng Liguria phía Bắc Ý rồi đưa cả nhà từ Sicily lên và cả gia đình cùng mở quán với nhau từ đó cho đến bây giờ. Gần 20 năm trôi qua ông cũng đã mua được nhà cửa và có một cuộc sống ổn định, ông bà thường thành thoi đi du lịch vào mùa đông khi quán đóng cửa. Con cái cũng nhìn

từ cách ông làm việc chăm chỉ mà tự lập vươn lên. Anh Giuseppe cũng đi làm từ rất sớm khi nhận thấy mình không còn phù hợp với trường học. Anh theo bố sang Đức làm việc từ năm 16 tuổi rồi cũng học cách làm việc chẩn chu, cẩn thận của bố và lúc nào cũng dành hết tâm huyết để theo đuổi những gì mình tin tưởng và lựa chọn.

Điều tôi rất thích ở người Ý là việc tôn trọng con cái và để con cái tự do theo đuổi con đường của mình. Bố mẹ chỉ dạy con kỹ năng sống, cách đối nhân xử thế, cách xử lý khi gặp các vấn đề trong cuộc sống nhưng muốn làm nghề gì, theo đuổi con đường nào là để con tự quyết định và tự chịu trách nhiệm cho cuộc đời mình. Việc lựa chọn đi học hay đi làm không có nhiều khác biệt như ở Việt Nam vì khi họ chăm chỉ làm việc nghĩa là đã đóng góp và cống hiến cho xã hội rồi. Tôi rất phục anh Giuseppe ở khả năng tự học. Anh nghỉ học từ năm 16 tuổi nhưng đến giờ anh vẫn không ngừng tự học từ trường đời. Anh có thể nói tốt tiếng Anh, tiếng Đức, có thể giao tiếp thông thường bằng tiếng Ba Lan, tiếng Campuchia và giờ đang tự học tiếng Việt để có thể giao tiếp với gia đình tôi. Anh vẫn dự định tự học tiếng Tây Ban Nha và tiếng Nga chỉ vì anh thích. Ngoài học ngoại ngữ, anh còn tập thổi sáo. Anh bảo, chỉ là tình cờ khi đến Việt Nam nghe sáo trúc mà bây giờ anh rất thích âm thanh này, anh tự tìm chỗ bán sáo trúc rồi về tự tập theo hướng dẫn trên YouTube. Có một số bài cảm âm khó anh không hiểu thì anh bảo tôi dịch từ tiếng Việt sang tiếng Anh để anh tập theo. Khi anh đăng tải video các bài sáo anh thổi lên YouTube như: Cô hàng xóm, Tiếng hát giữa rừng Pắc Bó, Bèo dạt mây trôi... anh nhận được rất nhiều lời khen ngợi động viên viết bằng tiếng Việt nên anh rất vui và càng quyết tâm để thổi hay hơn. Có người bình luận: “Ông Tây thổi sáo rất hay”. Anh cũng tếu táo trả lời lại: “Cảm ơn ông châu Á.” Từ những điều nhỏ vậy, anh đã yêu và tìm hiểu sâu thêm văn hóa Việt Nam tự bao giờ. Mọi năm anh vẫn làm tại quán của gia đình, giờ thì anh đã mua một chiếc xe tải để đi bán kem ở khắp các làng quê ở miền Bắc nước Đức.

Đến giờ là năm thứ tư chúng tôi yêu nhau nhưng là yêu xa. Điều duy nhất để giữ được mối quan hệ có lẽ là sự tin tưởng lẫn nhau. Khi biết tôi yêu một chàng trai Ý ai cũng rất lo lắng và dặn tôi phải

cẩn thận vì đàn ông Ý vốn nổi tiếng đa tình, như chàng Casanova đến từ Venice đào hoa, quyến rũ và là niềm ao ước của đa số phụ nữ châu Âu trong tiểu thuyết. Tôi cũng rất hoang mang vì trải qua mối tình đầu cay đắng, tôi chẳng còn đủ niềm tin vào đàn ông nữa. Nhưng rồi thời gian luôn là liều thuốc tốt nhất khi anh Giuseppe đã luôn kiên trì, nhẫn nại và đã cho tôi thấy một chàng trai Ý chân thành, hiền lành và chung thủy chứ không giống như trong tiểu thuyết. Người Ý khi còn trẻ có thể có rất nhiều mối quan hệ tán tỉnh, hẹn hò, làm tình... nhưng khi đã xác định một mối quan hệ nghiêm túc thì họ lại rất gắn bó và quyết liệt bảo vệ cam kết của mình. Thời gian anh ở Đức, tôi vẫn học ở Milan và đợt nào được nghỉ ôn thi tôi mới tranh thủ đi xe buýt 14 tiếng sang thăm anh. Sau này tôi mới biết anh cũng đã trải qua một giai đoạn khó khăn và thử thách như thế nào ở Đức. Và tôi tin vào anh, tin vào lựa chọn của mình và tin vào thứ tình yêu giản dị nhưng bền chặt của chúng tôi. Chúng tôi đều hiểu có trải qua xa cách, khó khăn, lúc ốm đau, vất vả, lúc nghèo nàn, khốn khó thì mới có thể thực sự tin, yêu, thấu hiểu và chia sẻ được với nhau trên cả chặng đường đời còn rất dài sau này. Ước mơ lớn nhất của anh lúc này là mở được một cửa hàng kem của riêng mình và thực hiện được chuyến đi bằng xe máy vượt 10.000 km từ Ý về Việt Nam cùng tôi. Thật bất ngờ khi anh và tôi có rất nhiều sở thích giống nhau.

Khi còn là sinh viên rồi cả thời gian đi làm tôi là người đam mê du lịch, tôi đã đi xuyên Việt rồi tự chạy xe máy vòng quanh Đông Bắc, Tây Bắc với những người bạn của mình. Tôi leo Fansipan, leo A Pa Chải, ngủ lều, cắm trại... và càng đi tôi càng trưởng thành. Những kỹ năng về phản xạ, về sắp xếp, tổ chức, kỹ năng làm việc nhóm, chạy xe theo tín hiệu, vượt đường đèo ban đêm, khi ngã xe, gặp tai nạn, xe hỏng... những trải nghiệm đáng giá từ những chuyến đi ấy đã tôi luyện nên tôi mạnh mẽ, tự tin và độc lập như bây giờ. Rất nhiều người bảo tôi cá tính, suốt ngày lông bông, không đảm đang... kiểu gì cũng ế. Tôi tin rằng nếu bản thân mình không thấy vui vẻ, hạnh phúc thì làm sao có thể mang đến niềm vui và hạnh phúc cho người khác được. Vậy mà cuối cùng tôi gặp anh, một người chấp thêm đôi cánh cho tôi đến những vùng đất tự do mới.

Anh yêu tôi và cùng tôi xây dựng một gia đình chỉ vì tôi là chính tôi chứ không phải vì tôi xinh đẹp, tháo vát hay giỏi giang gì. Anh không hề ngại chuyện bếp núc, anh nấu ăn rất ngon như chuẩn mực của một người đàn ông Ý. Anh ham đi du lịch và cũng rất đam mê đi du lịch bằng xe máy. Cả anh và tôi đều thích đi du lịch bằng xe máy, khi đi xe máy chúng tôi có thể tận hưởng trọn vẹn vẻ đẹp của thiên nhiên và đó mới thực sự là mùi vị của cuộc sống tự do và phóng khoáng. Anh và tôi đã cùng nhau thực hiện hành trình bằng xe máy từ Đức qua Bỉ, vượt Luxembourg, qua Thụy Sĩ về Ý rồi lại đi phà xuống miền Nam Ý và chạy vòng quanh đảo Sicily. Qua cả chặng đường dài cùng nhau vượt qua rất nhiều địa hình hiểm trở, qua những ngày mưa gió, những lúc khó khăn... chúng tôi đã hiểu nhau để yêu thương nhau nhiều hơn. Chính trường đời đã dạy chúng tôi vượt lên những bất đồng ngôn ngữ, khác biệt văn hóa, suy nghĩ, lối sống để có thể hiểu nhau và sống trọn vẹn từng ngày với tình yêu của mình.

Có lẽ tôi là người rất may mắn khi được đón nhận rất nhiều yêu thương từ gia đình nhà chồng bất kể giữa chúng tôi có vô số rào cản. Và hầu như tôi không gặp quá nhiều khó khăn khi hòa nhập với gia đình chồng. Điều tôi rất thích ở Ý chính là việc thể hiện tình cảm trong gia đình. Bố chồng tôi là người ít nói, ít thể hiện tình cảm nhưng lại cực kỳ nhân hậu và đầy yêu thương. Mỗi lần tôi từ Milan về ông đều ra ga đón, nhìn ông đứng đợi rất giống với bố tôi khi ở Việt Nam. Ông luôn ôm hôn tôi mỗi khi gặp và thường rất vui mỗi lần thấy tôi ăn kem của ông ngon lành.

Rất nhiều người sẽ tò mò về mối quan hệ mẹ chồng nàng dâu ở Ý. Có lẽ tôi là người may mắn khi tôi và mẹ chồng rất hợp nhau. Ngay từ lần đầu tôi sang Ý thăm gia đình anh, tôi đã được đón nhận tình cảm rất nồng hậu, gần gũi và đầy yêu thương từ mẹ anh.

Mùa đông năm bố tôi mất, mẹ và chị chồng tôi đã sang Việt Nam thăm gia đình tôi. Mẹ chồng và mẹ tôi rất hợp nhau và có thể nói chuyện với nhau bằng ngôn ngữ cơ thể cả ngày. Bà bảo bà rất cảm ơn mẹ tôi vì đã nuôi dạy tôi trưởng thành để giờ bà có thêm một cô con gái tuyệt vời như thế này. Từ lần đầu tôi sang Ý bà đã gọi tôi là

con dù tôi và anh Giuseppe vẫn chưa thực sự xác định gắn bó với nhau. Mỗi nhân duyên của chúng tôi đi được xa và bền vững đến giờ có lẽ chính là nhờ mẹ chồng tôi tác thành. Tôi rất ngưỡng mộ câu chuyện tình yêu của bố mẹ chồng. Năm nay hai người chuẩn bị kỷ niệm 40 năm ngày cưới, theo truyền thống của người Ý thì đến kỷ niệm 50 năm ngày cưới sẽ tổ chức lại một đám cưới với đầy đủ người thân để đánh dấu cho một cuộc hôn nhân tràn đầy tình yêu và hạnh phúc.

Khi học ở Milan, cuối tuần tôi rất thích về nhà vì lúc nào cũng có mẹ chồng đợi tôi để tâm sự, đi dạo biển hay đi ăn tiệm cùng nhau. Tôi nói chuyện với anh Giuseppe bằng tiếng Anh nhưng nói chuyện với mẹ chồng tôi bằng tiếng Ý và nhờ có bà mà tôi có thể dùng tiếng Ý tốt hơn rất nhiều. Bà rất tâm lý khuyên chúng tôi phải tập sống chung với nhau vài năm để hiểu nhau rồi hãy nghĩ đến việc có em bé vì có con rồi cuộc sống sẽ thay đổi hoàn toàn. Bà còn bảo nếu tôi có con nhất định phải dạy tiếng Việt cho con, phải dạy cho con hiểu được truyền thống văn hóa và biết thật nhiều về Việt Nam. Cứ như vậy bà đã trở thành người bạn thân thiết của tôi ở Ý, người đã chia sẻ và động viên tôi những ngày đầu đầy khó khăn và bỡ ngỡ. Nhờ có bà mà tôi luôn tin rằng những rào cản, khó khăn về sự khác biệt văn hóa, ngôn ngữ không có gì đáng sợ cả. Vì có ngôn ngữ từ trái tim rồi sẽ vượt qua tất cả.

Có lẽ điều khiến tôi thấy gần gũi và gắn bó với nước Ý chính là thứ tình cảm gia đình thân thiết gắn bó bền chặt qua nhiều thế hệ. Dù cả gia đình chồng tôi đã chuyển lên miền Bắc sống gần 20 năm nhưng vẫn rất gần gũi. Khi tôi về Sicily thăm họ hàng cùng anh Giuseppe, ai cũng rất nồng hậu đón tiếp chúng tôi như những đứa cháu bé bỏng ngày nào về thăm quê. Ở Sicily có một truyền thống rất thú vị, đó là đặt tên con cháu theo tên của ông bà. Nếu là con trai đầu tiên thì sẽ đặt theo tên ông nội, con trai thứ hai thì đặt theo tên ông ngoại, con gái đầu là tên bà nội, con gái thứ là tên bà ngoại, mà nhiều con hơn nữa thì sẽ đặt theo tên của anh chị em bên bố, mẹ. Vậy nên chỉ cần biết tên sẽ biết là người ấy đến từ vùng nào của Sicily hoặc tên của ông bà, gia đình đấy. Anh Giuseppe là cháu trai duy nhất mang tên ông nội của gia đình Fanara. Ở Việt Nam thường

tránh đặt tên con theo tên người lớn hơn trong gia đình vì sợ phạm húy nhưng đối với người Sicily, truyền thống gia đình gắn bó chặt chẽ theo nhiều thế hệ vì kết nối với những cái tên như vậy. Tôi rất ngưỡng mộ gia đình nhà chồng vì họ luôn yêu thương và chăm sóc lẫn nhau.

Khi về Sicily chúng tôi ở nhà bác gái, chị của bố chồng. Bác đã 75 tuổi nhưng vẫn rất khỏe mạnh, nhanh nhẹn. Bác chăm sóc chúng tôi không khác gì con đẻ, dù gần 10 năm rồi anh Giuseppe chưa về quê. Bác nấu ăn, làm bánh, đan lát, trồng cây và gìn giữ kỷ niệm cho cả đại gia đình. Tôi rất bất ngờ khi nhìn thấy ảnh bố chồng tôi hồi bé, lễ cưới của bố mẹ rồi đến lúc có chị em anh Giuseppe. Ký ức cả đại gia đình đều được tái hiện lại ở Sicily từ những ngày xưa cũ mà tưởng như mới ngày hôm qua. Bác vẫn gọi điện hỏi thăm từng người hằng ngày nên cả mấy anh chị em họ đến đời sau cũng vẫn thân thiết và yêu thương nhau dù ở xa và chẳng mấy khi gặp gỡ. Ngày nào tôi cũng thấy bác gọi điện cho bố rồi cho chú ở Anh để hỏi thăm những câu quen thuộc. Hồi nhỏ bác chăm sóc các em, sau thì chăm sóc ông bà, ông bà mất lại giờ chăm sóc mộ phần. Chị gái của anh Giuseppe, chị Fania cũng vậy, chị lấy chồng, ở gần bố mẹ và cùng anh rể làm quán của cả đại gia đình. Chị yêu thương đón nhận tôi như một đứa em gái. Mẹ tôi kể hồi nhỏ tính anh Giuseppe rất nhút nhát, có bị bắt nạt cũng chẳng dám kêu ca khóc lóc gì nhưng lúc nào chị Fania cũng bảo vệ em trai mình, không cho phép ai bắt nạt Giuseppe. Đến giờ vẫn vậy, chị thay anh Giuseppe chăm sóc bố mẹ, là người gìn giữ kỷ niệm, gắn kết cho cả đại gia đình.

Một nhân vật tôi không thể không kể đến là đứa cháu trai con chị chồng tên là Francesco. Chú nhóc này mới 11 tuổi nhưng những gì nó làm được thì rất đáng nể.

Lần đầu tôi sang Ý gặp Francesco năm 2014 lúc đấy nó mới 8 tuổi. Cháu dẫn tôi đi khắp nơi giới thiệu về làng nó như một hướng dẫn viên chuyên nghiệp. Francesco là một đứa trẻ cực kỳ bạo dạn, tự tin. Cháu bơi lội thành thạo cứ như biển là nhà của nó vậy. Cứ đến mùa hè là nó đi bơi chán chê rồi lại lên ăn kem uống nước. Ăn xong

lại đi bơi tiếp. Tối thì vác cần câu đi ra bãi đá câu cá, có bữa còn câu được con bạch tuộc rất to. Tôi thích nhất là cảnh nó ôm theo con chó Yuma đi thuyền ra giữa biển để bơi, mệt thì nằm ngửa túm cổ bạn chó để đi về thuyền. Nó còn biết chơi lướt sóng nữa. Cứ mỗi lần biển có sóng to là nó lại vác ván ra lướt sóng rất chuyên nghiệp. Tuổi thơ của Francesesco thật đáng ngưỡng mộ. Francesesco thuộc hết tên các loại cá và còn biết tuổi trưởng thành từng loại, mùa nào cá nào, ra sao. Nó bảo sau lớn sẽ mua thuyền to để vượt đại dương và giờ Francesesco đang tiết kiệm từng đồng để mua động cơ lặn biển. Trong nhà có một bộ sưu tập cúp của nó từ khiêu vũ đến bóng đá rồi vẽ, chơi guitar và cả karate nữa. Hồi tôi sang lần đầu nó mới đai xanh mà giờ nó đã đai nâu và sắp thi lên đai đen rồi. Tuần nào cũng kiên trì luyện tập không bỏ cuộc giữa chừng bao giờ.

Tôi nhận thấy người Ý nuôi dạy con rất tự nhiên, chỉ dạy con các kỹ năng sống và hướng cho con những giá trị về đạo đức, cách ứng xử. Còn lựa chọn cuộc sống tương lai như thế nào là việc của con. Việc để con cái làm bạn và hòa mình với thiên nhiên chính là trường học tốt nhất, nhờ đó mà con cái tự trưởng thành và học được nhiều điều từ thực tế chứ không phải chỉ trên sách vở. Có lẽ vì có nhiều đứa trẻ hạnh phúc với tuổi thơ luôn đầy ắp những trải nghiệm và sắc màu nên người Ý là một trong những dân tộc hạnh phúc nhất ở châu Âu.

Tôi chỉ chia sẻ văn hóa gia đình người Ý dựa trên câu chuyện của cá nhân tôi. Dù là Ý hay Việt Nam đều có người tốt kẻ xấu. Tôi là một trong số những người phụ nữ may mắn khi được sống trọn vẹn trong tình yêu thương, sự quan tâm từ gia đình thứ hai của mình. Tôi rất tin vào duyên số như mẹ tôi vẫn bảo: “Chỉ cần con luôn là người tử tế, sống chân thành và yêu thương bằng cả trái tim thì con sẽ đón nhận lại bằng những yêu thương thôi.” Tôi nhớ câu nói của ai đó rằng: “Có một ngày bạn sẽ hiểu, ông trời mang đi thứ bạn muốn, không phải vì bạn không xứng đáng, mà vì bạn xứng đáng có một thứ tốt hơn. Buồn đau nào rồi cũng đến ngày có một người xuất hiện và xoa dịu tất cả”. Và tình yêu từ gia đình thứ hai của tôi ở Ý chính là liều thuốc tốt nhất để xoa dịu tất cả những nỗi đau, vất vả mà tôi đã trải qua trong suốt hơn 10 năm tuổi trẻ của mình.

3 Những mảng màu sáng tối

Nước Ý không phải là thiên đường

Trước khi sang châu Âu học tôi cũng biết châu Âu đang ở giai đoạn kinh tế suy thoái, nền kinh tế không tốt như trước nữa nhưng tôi không nghĩ là tình hình thực tế khó khăn hơn tôi tưởng tượng, đặc biệt là ở Ý. Năm 2016, tỷ lệ thất nghiệp ở Ý đối với người trong độ tuổi lao động là 40%. Nếu các bạn chỉ đơn giản muốn đi du học và trải nghiệm cuộc sống du học sinh ở châu Âu thì Ý là một sự lựa chọn tốt vì chi phí học tập, sinh hoạt không quá đắt đỏ, thời tiết ấm áp, ẩm thực phong phú và con người thân thiện. Tuy nhiên nếu để lập nghiệp thì các bạn nên cân nhắc kỹ. Ưu điểm ở Ý là sau khi bạn học xong, cho phép bạn có thêm visa 1 năm gọi là visa chờ việc. Điều này có nghĩa là bạn có thêm thời gian để tìm việc cho mình và chuyển đổi sang giấy tờ làm việc. Nhưng nhược điểm là tìm việc ở Ý rất khó. Hầu như các bạn sinh viên Ý cũng đều phải tìm việc ở các nước Bắc Âu đặc biệt là ở Anh, Đức hay sang Mỹ, Canada. Trường Đại học Bocconi nơi tôi học chủ yếu là các bạn nhà khá giả học về quản trị doanh nghiệp hay tài chính, sau này đi làm có thêm kinh nghiệm để về tiếp quản công ty của gia đình. Nhưng cũng có một số bạn đi học thạc sĩ rồi tiếp tục học lên tiến sĩ vì chưa tìm được việc hoặc chưa muốn đi làm. Có cậu bạn xứ Wales học cử nhân về sinh thái học rồi lại chuyển sang học thạc sĩ về kinh tế năng lượng hay cô bạn người Ý học chuyên ngành tâm lý học nhưng không xin được việc nên phải chuyển sang học ngành khác. Mặc dù học xong cũng vẫn không chắc là có xin được việc ở Ý hay không. Các chương trình thực tập ở Ý khá ít, nếu có thì thường không được trả lương hoặc trả rất thấp vì sự cạnh tranh cao. Đặc biệt là tại các công ty lớn, có thương hiệu nếu không có mối quan hệ từ trước, được giới thiệu qua trường hoặc người quen thì xác suất hồ sơ của bạn đến tay nhà tuyển dụng là rất thấp. Mức lương ở Ý so với mặt bằng chung ở châu Âu không cao, đặc biệt là so với Đức hay các nước Bắc Âu (trung bình khoảng 1.000-2.000 Euro) bù lại giá cả sinh hoạt, ăn uống khá rẻ, chi phí bảo hiểm khám sức khỏe thấp

cộng thêm thời tiết nắng ấm quanh năm, con người thân thiện, có nhiều điểm du lịch đẹp và đặc sắc về cả văn hóa – nghệ thuật nên nhiều người vẫn muốn tìm việc và sống ở Ý.

Một rào cản khác trong quá trình tìm việc là ngôn ngữ. Tiếng Anh không phải là ngôn ngữ được dùng rộng rãi ở Ý, ngay cả ở thành phố lớn như Milan hay Roma. Giấy tờ hành chính thủ tục đều bằng tiếng Ý, ít sử dụng tiếng Anh hoặc nếu có thì thường do các bộ phận hỗ trợ sinh viên quốc tế ở các trường đại học dịch cho sinh viên. Ở Bocconi, tôi học bằng tiếng Anh, tuy nhiên có một số thuật ngữ khó giải thích thì các thầy lại giải thích bằng tiếng Ý rồi các bạn trong lớp giải thích lại cho nhau nghe. Tôi lạc quan nghĩ tiếng Anh của người Ý cũng giống tiếng Anh của người Nhật vậy. Cũng may tôi đã được tiếp xúc qua nhiều kiểu tiếng Singlish (Anh – Singapore), Indish (Anh – Ấn Độ) hay Japanish (Anh – Nhật) nên khi gặp Italish (Anh – Ý) không bị choáng ngợp hay bối rối nhiều. Vậy nên nếu muốn sống và làm việc ở Ý, bạn buộc phải biết tiếng Ý. Điều này cũng tương tự với các nước châu Âu khác như Đức, Pháp, Hà Lan... Một số công ty có tuyển bằng tiếng Anh nhưng nếu không có ít nhất hai ngoại ngữ bạn rất khó cạnh tranh tại thị trường lao động châu Âu. Vì hầu như người châu Âu dùng tiếng Anh rất tốt, chưa kể những người sinh ra ở Bỉ hay Thụy Sĩ đều có khả năng nói vài ba thứ tiếng là chuyện bình thường.

Các bạn lớp tôi sau khi tốt nghiệp thì thường về nước và một số cũng đã tìm được công việc khá tốt. Các bạn Đức, Pháp, Thụy Sĩ tìm được việc khá nhanh, thường là thực tập rồi làm luôn. Một số vẫn đang phải tiếp tục thực tập ở các công ty khác trong thời gian tìm việc. Ở Ý và châu Âu quan trọng là bạn có hồ sơ công việc hoặc học hành liên tục chứ không nên có các mốc thời gian bị gián đoạn. Các ngành nghề dễ tìm việc ở Ý vẫn là du lịch và kỹ thuật. Ý là đất nước của du lịch nên kể cả kinh tế suy thoái thì người Ý vẫn sống tốt nhờ lượng khách du lịch đổ đến đặc biệt là vào mùa hè. Các bạn học ngành du lịch dùng tiếng Ý và tiếng Anh tốt thì sẽ có nhiều cơ hội làm việc ở Ý hơn. Ngoài ra các ngành về kỹ thuật, thiết kế, kiến trúc... cũng có nhiều tiềm năng.

Ở Bỉ nơi tôi thực tập, cậu bạn người Nigeria học thạc sĩ kinh tế năng lượng ở Anh cũng tìm việc cả năm trời ở châu Âu nhưng cuối cùng không tìm được nên đành phải về nước. Cậu bạn người Belarus mới 24 tuổi nhưng rất giỏi, có thể dùng tốt tiếng Anh, tiếng Nga và tiếng Pháp. Cậu thực tập ở Bỉ rồi lại về Pháp thực tập tiếp 3 tháng cho Interpol rồi quay lại Bỉ làm việc. Cô bạn Lebanon sau kỳ thực tập thì quyết định học tiếp lên tiến sĩ. Em K học Ngoại thương rồi kiếm được học bổng toàn phần đi học ở Thụy Sĩ, sau đó sang Bỉ thực tập và giờ thì đang thực tập tiếp ở WTO. Anh bạn người Kenya nói được tiếng Anh, tiếng Ý tốt sang Bỉ thực tập rồi về nước làm việc cho một công ty lớn của Mỹ về phát triển sản phẩm nông nghiệp tại châu Phi. Nhưng cũng có anh bạn người Colombia thực tập cả năm trời mà vẫn chưa tìm được việc. Anh đã kết hôn với người vợ quốc tịch Bỉ và muốn ổn định cuộc sống ở đây nhưng thực sự rất khó dù hồ sơ của anh rất đẹp. Có nhiều câu chuyện như thế ở khắp mọi nơi trên thế giới. Vậy nên khi bạn bước chân ra khỏi vòng tròn an toàn, nơi mà mình luôn nghĩ mình “giỏi giang, thông minh” thì cũng nên chuẩn bị kỹ tinh thần cho những bước hụt chân có thể sẽ đến.

Hiện tại, vấn đề lớn nhất nước Ý đang phải đối mặt là tình trạng thất nghiệp, dân số già và dân tị nạn. Kinh tế suy thoái nên tỷ lệ thất nghiệp ở Ý khá cao. Thất nghiệp cũng khiến một bộ phận người trẻ ở Ý không muốn lập gia đình và vẫn phải sống cùng bố mẹ cho đến tận 30, 40 tuổi. Cũng vì lý do này mà tỷ lệ sinh ở Ý rất thấp. Người trẻ không có việc làm, gánh nặng về phúc lợi xã hội, bảo hiểm y tế ở Ý rất thấp, chủ yếu là do chính phủ chi trả. Chưa kể bộ máy quản lý công kênh, không hiệu quả nên tình hình kinh tế ở Ý khá ảm đạm. Ý lại là cửa ngõ tiếp nhận dân tị nạn từ châu Phi và Trung Đông vào châu Âu nên càng phải chịu nhiều sức ép kinh tế. Chính bản thân người Ý còn đang không có việc làm thì sao có thể tạo việc làm cho những người tị nạn được. Vậy nên mới tồn tại nhiều tệ nạn như móc túi, trộm cướp hay lừa đảo ở các thành phố lớn và các điểm du lịch. Những người tị nạn khi rời bỏ quê hương chính họ cũng không nghĩ rằng tình trạng của mình tại đất nước khác cũng không tốt hơn là bao. Nhiều người tiếp tục ở lại các trại tị nạn chờ đợi cơ hội, một

số thì tìm cách trốn ra ngoài rồi lại tiếp tục di cư lên các nước Bắc Âu.

Trường Bocconi có hệ thống tuyển dụng và gửi hồ sơ tới các công ty danh tiếng tại Ý nhưng chủ yếu vẫn dành cho sinh viên bản xứ. Các công ty ở Ý cũng thường chọn người Ý, một phần vì rào cản ngôn ngữ Ý cũng không phải là nơi dùng nhiều tiếng Anh, một phần vì quy định của luật pháp. Tỷ lệ thất nghiệp tại Ý cao nên luật Ý yêu cầu các công ty phải ưu tiên tuyển người Ý làm việc. Nếu tuyển người nước ngoài thì phải giải thích lý do không tuyển người Ý cho vị trí ấy. Ở châu Âu có nhiều việc nhưng hầu như toàn ở vị trí cấp cao, yêu cầu nhiều năm kinh nghiệm chứ ít dành cho người trẻ và ít kinh nghiệm. Đa số các bạn người Ý trong lớp tôi vẫn phải liên tục tìm nơi thực tập 3 tháng hoặc 6 tháng cho đến khi nào tìm được việc. Hầu hết các bạn ở Mỹ Latinh đều quay về nước vì có nhiều cơ hội việc làm tại quê hương.

Điều tôi thấy rất đáng học tập ở các bạn châu Âu là sự nỗ lực và không ngừng học hỏi. Các bạn đều rất trẻ mới chỉ 24, 25 tuổi nhưng đều không ngại thử thách, thay đổi môi trường và nhanh chóng thích ứng với môi trường mới. Hầu như ai cũng có thể sử dụng tốt hai, ba ngoại ngữ và đều không ngần ngại học thêm ngoại ngữ khác nếu có điều kiện. Tôi có hỏi các bạn Bắc Âu tại sao không đi học ở Đức hay Thụy Sĩ vì tại nước đó cũng có nền giáo dục rất tốt. Các bạn bảo rằng, ngoài kiến thức ở trường các bạn còn muốn học về một nền văn hóa mới, ngôn ngữ mới và tư duy mới nên các bạn vẫn quyết định ra nước ngoài và theo đuổi con đường mà mình lựa chọn. Rất nhiều bạn học đại học một ngành, học thạc sĩ một ngành và lại đi làm ở một ngành hoàn toàn khác. Điều quan trọng là các bạn học kỹ năng về tư duy, cách xử lý tình huống, kỹ năng về quản lý thời gian, kỹ năng lãnh đạo, làm việc nhóm, hòa hợp đa văn hóa... Rèn luyện những kỹ năng mà bất kỳ công việc nào, lĩnh vực nào cũng có thể áp dụng và thực hành tốt được. Thời gian học ở Milan do bị sốc văn hóa nên tôi không hiểu và khó hòa nhập. Nhưng sau này tôi hiểu rằng tính cá nhân và độc lập tại châu Âu rất cao. Các bạn rất thực tế, chỉ làm những việc phục vụ trực tiếp cho mình và không quan tâm đến chuyện của người khác. Chuyện lập nghiệp,

tìm việc hay không ngại di chuyển thay đổi nơi ở và tự quyết định tương lai của mình cũng xuất phát từ tư duy độc lập, tự chủ này. Đây là điều mà tôi thấy các bạn trẻ Việt Nam nói riêng và châu Á nói chung nên học tập và cố gắng rất nhiều.

Tôi nghĩ đất nước nào cũng sẽ tồn tại những vấn đề bất cập như hai mặt tốt xấu, phải trái, đúng sai vậy. Không có một đất nước nào là thiên đường. Điều quan trọng là mỗi người phải tự tìm hiểu rõ những khó khăn, thử thách trên con đường ấy và chuẩn bị cho mình một tinh thần sắt đá để vượt qua.

Chuyện làm thêm hay những người Việt “xấu xí”

Đây có lẽ là trải nghiệm cá nhân mà tôi thấy tệ nhất trong hành trình ở nước Ý của mình mà mỗi lần nghĩ lại tôi vẫn thấy buồn. Một ngày cuối tháng Mười một tình cờ lên Facebook của hội sinh viên Việt Nam ở Ý tôi có thấy tin tuyển người bán hàng ở hội chợ Milan trong 9 ngày, thông báo như sau:

[Tìm người bán hàng hội chợ]

Mình cần tìm 30 bạn bán hàng hội chợ Rho Fiera Milan tháng Mười hai, không cần biết tiếng Ý, người Việt Nam (ưu tiên), người Ý hoặc nước nào cũng được. Thời gian: 3/12-11/12 (có thể đăng ký nghỉ một vài ngày hoặc làm cuối tuần. Sẽ ưu tiên ai đăng ký làm hết nếu nhiều người đăng ký). Buổi chiều ngày 2/12 ghé Rho Fiera gặp bà chủ tầm 30 phút. Đăng ký thì mình sẽ thông báo riêng sau.

Mô tả công việc: Bán hàng mứt khô Việt Nam. Đứng bán hàng 10am - 9pm. Lương: 2 phương thức tùy chọn 1. Lương cố định: 60 Euro/ngày 2. Lương theo doanh thu: 35 Euro cố định + hoa hồng 10% doanh thu. Ngoài ra bao ăn (trưa – tối) + ăn mứt tới khi chán thì thôi. Chi phí đi lại 50%. Tự túc nơi ở.

Nếu vượt quá 30 người, tiêu chí ưu tiên:

1. Làm được nhiều ngày nhất có thể.

2. Số thứ tự đăng ký.

Các bạn muốn đăng ký thì điền thông tin vào link cho mình nhé. Nếu ai đi làm rồi thì sẽ chọn lương theo doanh thu, mình chỉ tìm giúp chị chủ thôi nên mình khuyên thật lòng các bạn nên chọn doanh thu, lương cao hơn nhiều lương cố định. Lương cố định dành cho ai lười, mới bán. Deadline: 20/11/2016. First come first choice.

Khi đọc xong thông báo, tôi thầm nghĩ đây quả là cơ hội kiếm tiền tốt. Đăng nào tôi cũng phải lên Milan ngày 13/12 để làm bảo vệ cuối kỳ thực tập nên tôi liền đăng ký đi làm cả 9 ngày coi như một công đôi việc. Tôi bảo cả chồng tôi cùng làm, anh cũng đồng ý vì nghĩ rằng có thêm cơ hội để giao lưu với người Việt và hiểu hơn về văn hóa Việt Nam. Tôi hăng hái đăng ký, tôi sẽ nhận lương theo hoa hồng còn chồng tôi thì làm theo lương cố định. Hai chúng tôi đều rất hào hứng vì nghĩ rằng sẽ kiếm được một khoản tiền kha khá sau kỳ làm việc này. Thế rồi tôi đặt vé tàu, đặt Airbnb cho 10 ngày và cũng nghĩ đơn giản là làm việc ăn uống cả ngày ở nơi bán hàng rồi. Ngày đầu tiên chúng tôi dậy rất sớm, đến nơi đúng giờ. Chúng tôi đến nơi là 9 giờ 30 sáng mà vẫn chưa thấy người phụ trách đâu trừ mấy em sinh viên đã từng đi bán qua vài mùa hội chợ trước. Chúng tôi thấy các em tự đi lấy găng tay cắt mút bày sẵn ra đĩa để mời khách thì cũng bắt chước làm theo. Không có ai hướng dẫn chúng tôi. Hầu như là tự chỉ bảo, học hỏi lẫn nhau, không có thể nhân viên cũng chẳng có đồng phục gì. Quầy tôi đứng có bốn mặt tiền với đủ loại mút hoa quả như: đu đủ, dưa, xoài, khế, gừng, dâu, lê, đào... Mỗi góc quầy đều có cân tính tiền giá chung là 6,9 Euro/100gr (tức là 69 Euro/1kg, khoảng 1,7 triệu VND/1kg mút). Lúc sau thì có chị chủ người Việt Nam ra bắt đầu hướng dẫn chúng tôi, đến lúc này tôi mới ngạc nhiên. Chị chủ bảo chúng tôi phải cất lực mời chào và chèo kéo khách bằng được. Chị chủ dạy anh Giuseppe là phải đứng cầm kéo cắt mút, ai đi qua thì kêu: "Hello, hello, try try, eat eat..." Ở hội chợ có khoảng 10 hàng mút như vậy. Mỗi quầy tính sơ sơ là khoảng 15, 16 người chia nhau đứng mời chào ở bốn góc. Chúng tôi làm việc từ 10 giờ sáng đến 9 giờ tối nhưng chỉ đứng chứ không hề có chỗ ngồi nghỉ. Ăn trưa hay chiều thì chỉ có mì tôm hoặc hủ tíu đóng gói, lại không có đủ bát đũa, ăn uống rất mất vệ sinh. Tôi biết

họ chỉ đang làm việc để sống để sinh tồn trên đất châu Âu này. Các em sinh viên cũng cần tiền để trang trải cuộc sống hay đỡ bớt gánh nặng học phí cho gia đình. Tôi cũng cần tiền nhưng không phải là những đồng tiền như thế này. Chúng tôi có thể kiếm được 1.000 Euro sau 9 ngày thật nhưng điều này có nghĩa là tôi mang lại cho họ tận 10.000 Euro từ những người khách mua hàng, những ông già bà lão đến tham quan hội chợ, những người Ý yêu mến Việt Nam, chưa được đến Việt Nam nhưng đã phải thấy một Việt Nam đất đỏ, xấu xí thế nào ư?

Tôi giận run người và quyết định bỏ hết để đi về. Tôi hủy luôn đặt phòng Airbnb, mất một số tiền không nhỏ, mua vé tàu và về quê luôn ngày hôm sau. Sau này tôi viết lại trải nghiệm này của mình trên Facebook và nhận được rất nhiều phản hồi. Nhiều em sinh viên cũng chia sẻ với tôi những bức xúc khi đi bán hàng, tự cảm thấy bản thân trở nên “chợ búa” rất nhiều khi bị cuốn vào việc tranh giành, chèo kéo khách. Nhưng khoản tiền kiếm được sau một đợt bán như vậy lại rất nhiều thậm chí đủ cả tiền để mua vé bay về Việt Nam hay đi du lịch quanh châu Âu. Tôi còn biết rằng đội này vốn có nhà máy sản xuất mứt và chuyên đi bán hàng hội chợ với giá cao và thường xuyên tuyển sinh viên bán hàng. Thậm chí có nhiều bạn bán quen còn bỏ học để đi bán hàng vì thấy chỉ cần chịu khó nhanh nhẹn là có thể kiếm rất nhiều tiền mà quên mất mục tiêu đi du học của mình, chỉ nhìn thấy cái lợi trước mắt mà không nghĩ đến tương lai lâu dài. Những người Việt xấu xí này mãi không bao giờ hiểu họ đã hủy hoại hình ảnh Việt Nam như thế nào. Họ đang hủy hoại chính thương hiệu sản phẩm họ đang bán. Dù rằng có nhiều người bạn sinh viên đang nỗ lực mỗi ngày để mang hình ảnh tốt đẹp của Việt Nam đi ra thế giới nhưng chẳng thể nào xóa nhòa những ấn tượng xấu xí của những người khách mới chỉ ghé qua quầy hàng Việt Nam chứ chưa từng đặt chân đến Việt Nam lần nào. Đi qua gian hàng Thái Lan thấy họ chăm chút từ trang phục người bán cho đến ảnh của vua Thái rồi tượng Phật hay từng bông hoa tôi cứ thờ dài mãi...

Chuyện khách du lịch Việt Nam ở châu Âu

Gia đình chồng tôi ở vùng Cinque Terre, một trong những điểm du lịch rất nổi tiếng của vùng Liguria nước Ý. Bố mẹ chồng tôi có một căn hộ chung cư cho khách du lịch thuê vào mùa hè qua Airbnb. Bà đã nghỉ làm ở quán kem để dọn dẹp căn hộ mỗi khi có khách đặt phòng. Khách du lịch thường khá lịch sự, sạch sẽ và gọn gàng nên mỗi lần khách đi bà không mất nhiều thời gian dọn dẹp. Khách du lịch chủ yếu là dân châu Âu như Đức, Pháp, Tây Ban Nha... còn lại là khách châu Á như Hồng Kông, Hàn Quốc, Trung Quốc... Khách Việt Nam thì không nhiều. Có lần bà nhận được một đơn đặt phòng từ đoàn khách Việt Nam là ba bạn gái trẻ. Bà rất vui vẻ đón tiếp. Lúc khách nhận phòng bà vui bao nhiêu thì đến lúc trả phòng bà thất vọng bấy nhiêu. Bà chỉ dám than phiền với anh Giuseppe mà không muốn cho tôi biết vì sợ tôi buồn. Theo lời anh Giuseppe kể lại thì tình trạng căn hộ quả thật rất tồi tệ. Họ kê lại giường, thay đổi vị trí đồ đạc trong nhà, đồ ăn vương vãi trên sàn, để lại một đồng bát đĩa bẩn trong bồn rửa bát, dầu ăn còn vương vãi trên bếp, lò vi sóng thì tóe loe đồ ăn vì hâm nóng quá độ, nhà vệ sinh thì bẩn thỉu... Tôi biết chuyện mà buồn mãi. Khi đi nước ngoài, người ta sẽ không biết bạn là ai nhưng sẽ biết bạn đến từ đất nước nào. Yêu nước chẳng ở đâu xa mà từ chính những hành động văn minh đơn giản trong cách cư xử dù là ở nhà trên Airbnb hay ở khách sạn. Đừng nghĩ mình là thượng đế đã trả tiền thì muốn làm gì cũng được. Tôi rất mong các bạn trẻ khi đi du lịch sẽ biết cách cư xử và sẽ không để tình trạng này xảy ra và bị xem là người Việt xấu xí trong mắt bạn bè quốc tế.

Chuyện phụ nữ Việt lấy chồng Tây

Hiện nay có rất nhiều bạn trẻ đặc biệt là phụ nữ Việt Nam nuôi mộng lấy chồng Tây thậm chí có người còn hỏi tôi cách hẹn hò hay làm thế nào để có thể kết hôn với đàn ông nước ngoài... Tôi chỉ biết lắc đầu vì tôi chẳng có gì để chia sẻ cả. Bản thân tôi không phải là người muốn lập gia đình và càng không phải là chồng Tây vì tôi hiểu có những sự bất đồng và khác biệt về văn hóa, ngôn ngữ, lối sống, suy nghĩ... rất khó để có thể chia sẻ và cảm thông, thấu hiểu cho nhau. Tôi và Giuseppe gặp nhau, yêu nhau và lấy nhau tất cả đều đến tự nhiên chứ không hề nằm trong kế hoạch, mục tiêu hay dự

định gì cả. Vợ chồng tôi giao tiếp với nhau bằng tiếng Anh nhưng tôi lại nói chuyện với gia đình chồng bằng tiếng Ý. Cả tiếng Anh và tiếng Ý có rất nhiều cái tôi không thể diễn đạt hết cả tâm tư, suy nghĩ, cảm xúc của mình như tiếng Việt thành ra có nhiều lúc bất lực trước ngôn từ nghèo nàn của mình. Đặc biệt là những lúc tranh luận về quan điểm văn hóa khi so sánh Việt Nam và Ý vì hai đất nước có nhiều khác biệt, tôi chẳng thể nói hết được lý lẽ của mình nên phần nhiều là âm ức chịu thua. Vậy nên tôi vẫn phải nỗ lực mỗi ngày để học ngoại ngữ vì tôi hiểu rằng chỉ có dùng ngoại ngữ thật tốt thì mới có thể hòa nhập được với cuộc sống ở Ý.

Trong thời gian ở Ý tôi khá bất ngờ khi gặp nhiều cặp đôi vợ Việt chồng Ý nhưng lại không thể giao tiếp với nhau bằng tiếng Anh hay tiếng Ý. Lý do quen nhau thì chủ yếu là qua Facebook, qua internet và chỉ nhắn tin với nhau qua Google dịch rồi tìm hiểu và kết hôn. Điểm chung của các cặp đôi này thường là cách biệt về tuổi tác, người đàn ông thường đã có sự nghiệp và công việc ổn định còn người phụ nữ thường ở nhà chăm sóc gia đình. Thi thoảng tôi vẫn được nghe một chị người Việt lấy chồng Ý tâm sự rất nhiều những âm ức đầy nước mắt về những bất đồng với gia đình chồng hay những mâu thuẫn trong suy nghĩ với chồng. Như việc người chồng thường bảo Việt Nam đông đúc, ồn ào, ô nhiễm... và không muốn đưa vợ con về thăm nhà ngoại mà phải đợi ít nhất là con đủ 6 tuổi. Hoặc bản thân chị từ lúc sang Ý đến lúc sinh con đến giờ đã hơn 2 năm nhưng hầu như chỉ ở nhà không giao tiếp với bên ngoài và cũng chẳng đi đâu, lúc nào chị cũng lo sợ và e ngại nhiều thứ thành ra cuộc sống bị phụ thuộc. Tôi khuyên chị nên đi học ngoại ngữ và bằng mọi giá phải học tiếng Ý để có thể giao tiếp được nhưng chị vẫn ngần ngại vì không yên tâm để con cho chồng trông một vài tiếng trong tuần... Chị sinh ra và lớn lên tại một thành phố lớn ở Việt Nam, giờ phải sống trong một làng nhỏ ở miền Bắc nước Ý, cộng đồng người Việt lại ít nên chị rất cô đơn và khó hòa nhập. Chị cũng không dám kể lể hay chia sẻ câu chuyện của mình với gia đình ở Việt Nam vì sợ mọi người lo lắng và cứ thế âm thầm chịu đựng nơi đất khách. Câu chuyện của chị cũng giống rất nhiều người phụ nữ Việt lấy chồng nơi xa xứ nhưng ít nhất chị còn may mắn là có một người chồng ổn định về kinh tế, vẫn chăm sóc chị và con. Còn rất

nhều những người phụ nữ khác vì giấy tờ, vì giấc mơ châu Âu mà sẵn sàng bất chấp bằng mọi giá để lấy chồng Tây, để có con và ở lại. Rồi lại phải nghiền răng chịu đựng sự khác biệt về ngôn ngữ, khó khăn tài chính và cả sự tra tấn tinh thần nếu gặp phải những người đàn ông tồi tệ.

Tôi nghĩ rằng mỗi người có một lựa chọn cho mình và ai cũng có quyền mưu cầu hạnh phúc nhưng quan trọng nhất vẫn là bản thân mình. Sự độc lập và tự tin vào bản thân chính là cánh cổng cho mọi con đường. Bạn phải tự xây dựng các kỹ năng cho mình đặc biệt là ngoại ngữ để có thể hòa nhập vào cuộc sống mới chứ không nên phụ thuộc hay dựa dẫm vào bất kỳ ai. Trong mối quan hệ với gia đình chồng, tôi là người chủ động học tiếng, chủ động giao tiếp và chia sẻ những suy nghĩ của mình dù vốn từ của tôi còn rất ít. Chính vì sự cố gắng không ngừng nghỉ mà sợi dây kết nối của tôi và gia đình chồng ngày càng bền chặt và khoảng cách về thể hệ, văn hóa, ngôn ngữ đã dần được rút ngắn lại. Tôi không ngại hỏi và thừa nhận mình kém cỏi để tự mở lòng mình và đón nhận sự giúp đỡ từ mọi người trong gia đình chồng. Tôi thường để ý và làm từ những việc nhỏ nhất như dọn dẹp, nấu các món Việt Nam mỗi lần về nhà chồng. Tôi giúp mẹ chồng trả lời khách Airbnb giúp bà sắp xếp hay xử lý các sự cố khi xảy ra... Chính vì những điều nho nhỏ ấy mà tôi thấy mình được đón nhận và trở thành một phần của gia đình như một điều rất dễ tự nhiên. Hành trình của tôi mới chỉ bắt đầu và phía trước sẽ còn rất nhiều khó khăn vất vả nhưng tôi luôn tự nhủ với mình, chỉ cần bản thân luôn cố gắng mỗi ngày thì mọi chuyện đều có thể vượt qua.

Chuyện kể trên đường đi

Một ngày tháng Sáu, trên đường đi bán kem chúng tôi gặp một bác người Anh lấy chồng người Đức, đã ở Đức được 20 năm rồi. Khi bác biết anh Giuseppe là người Sicily, bác khoe là hồi 16 tuổi bác có mối tình 6 năm qua thư với một chàng trai Sicily rất say đắm và lãng mạn. Nhưng sau này mẹ bác cấm không cho tiếp tục vì không tin tưởng đàn ông Ý nhất lại là yêu qua thư. Cuối cùng hai người phải dừng lại và dù chưa gặp nhau lần nào nhưng với bác đó là mối tình

đẹp nhất thời thanh xuân. Bác bảo rất vui khi thấy xe kem đến đây dù trời đang mưa vì ăn kem để tưởng tượng mình đang ở giữa mùa hè nước Ý. Niềm vui và sự lạc quan trong cuộc sống luôn đến từ những điều giản dị nhỏ xinh như vậy đây.

Trên xe trở về Milan tôi ngồi cạnh một bạn trai người Syria. Qua câu chuyện của bạn, tôi thực sự rất cảm phục con người này. Chiến tranh ở Syria nổ ra 2 năm thì bạn rời quê hương đến Thụy Điển. Sau 3 năm vật lộn học tiếng Thụy Điển bạn mới có thể tìm được một công việc tử tế, xin được quốc tịch Thụy Điển và quan trọng nhất là có được tia hy vọng để gia đình đoàn tụ. 4 năm ở Thụy Điển là cả một sự cố gắng và nỗ lực đến kiệt cùng khi sống một mình, không gia đình, không bạn bè và vượt qua sự phân biệt chủng tộc để hòa nhập với cuộc sống mới. Bạn bảo muốn lập gia đình nhưng chẳng ai muốn hẹn hò với một người theo đạo Hồi. Và bạn phải tiết kiệm rất nhiều tiền để mơ đến ngày bảo lãnh được cả gia đình sang đây. Bạn rất nhớ bố mẹ. Bố mẹ bạn đã già không biết sẽ đợi bạn ấy được đến khi nào. Bạn đang trên đường sang Đức thăm chị gái vừa mới được chấp thuận nhập cư và vô cùng háo hức. Hiện tại bố mẹ và em trai bạn đang ở Iraq, một chị gái đang ở Thổ Nhĩ Kỳ. Bạn nói nếu biết trước con đường đã đi như thế này bạn sẽ không ra đi mà muốn ở cùng gia đình và sống chết cùng nhau... Tôi chẳng biết nói gì nhưng cảm nhận rõ hơn bao giờ hết nỗi đau chiến tranh từ nỗi niềm của bạn. Khi tôi kể lại câu chuyện này trên Facebook, một người bạn của tôi đang là nghiên cứu sinh ở Pháp cũng kể lại rằng giáo viên hướng dẫn tiến sĩ của bạn cũng là một nạn nhân của chiến tranh khi phải chứng kiến cảnh bố mẹ mình bị sát hại. Thi thoảng cô vẫn kể lại câu chuyện buồn của gia đình mình khi đi ăn cùng mọi người nhưng không phải để than trách, oán hận mà chỉ để tâm niệm rằng chiến tranh là phi nghĩa và mang lại nỗi đau dai dẳng. Qua những câu chuyện trên đường đi như vậy tôi cũng chợt nhận ra những khó khăn, những buồn đau mình đã, đang và sẽ trải qua chẳng là gì so với những nạn nhân chiến tranh đang hằng ngày, hằng giờ cầu nguyện ngoài kia.

Thời gian ở Bỉ tôi được gặp rất nhiều người bạn quốc tế từ khắp các châu lục, tôn giáo, màu da và mỗi người đều có một câu chuyện rất

thú vị. Câu chuyện của Rana cô bạn gái đến từ Lebanon là một ví dụ. Qua Rana tôi biết đến Lebanon là đất nước cởi mở nhất trong các nước theo đạo Hồi và Rana cũng hoàn toàn khác với hình ảnh phụ nữ đạo Hồi kín cổng cao tường mà tôi biết. Một hôm Rana có kể cho tôi câu chuyện về cuộc hôn nhân của chị gái mình. Nhà Rana có năm anh chị em, Rana là con thứ tư. Chị gái đầu của Rana tên là B xinh đẹp, giỏi giang, đảm đang và tháo vát nhất nhà nhưng vô cùng nhút nhát khiến ai cũng nghĩ là chị sẽ ế. Một hôm khi Rana và chị cả đi ăn hamburger cùng nhau. Rana bảo tôi: “Tớ có nét ăn kinh khủng lắm nhưng chị B của tớ còn kinh khủng hơn tớ nhiều. Hôm ấy bọn tớ lại đói nên cậu có thể tưởng tượng hình ảnh đẹp để khi gặm hamburger của bọn tớ như thế nào”. Ai ngờ có một anh chàng người Mỹ trẻ và đẹp trai ngồi ở bàn bên cạnh đã ấn tượng trước vẻ đẹp của chị B và đã nghĩ ngay rằng: “Đây đúng là vợ mình rồi” (This is exactly my wife). Anh ấy đã chủ động làm quen và xin số điện thoại, e-mail. Sau đó anh chàng người Mỹ, vốn là khách du lịch, thay vì chỉ ở Lebanon có 3 ngày đã quyết định ở lại dài hơn để có thêm thời gian tìm hiểu chị B. Ngay cả khi xảy ra ném bom ở Lebanon, bố mẹ anh gọi điện bắt về, anh chỉ bảo: “Không! Con đã tìm thấy người vợ tương lai của mình ở đây rồi nên con sẽ không về đâu”. Và không thể tin nổi là chỉ từ lần gặp nhau này mà 6 tháng sau hai người đã làm đám cưới. Hiện tại thì chị B đã theo chồng về Mỹ và họ đã có một cô con gái nhỏ đáng yêu.

Anh rể người Mỹ của Rana vẫn bảo: “Lúc ấy cứ như sét đánh thật và anh có một cảm giác rất đặc biệt mà chưa bao giờ anh nghĩ là anh sẽ làm quen với một cô gái như thế hay sẽ kết hôn sớm đến vậy. Nhưng thật may vì anh đã dũng cảm để nắm lấy cơ hội của mình và tìm được một nửa của mình tuyệt vời như thế.” Thay vì tìm kiếm hay sàng lọc đối tượng tình yêu thì hãy cứ tự tin là chính mình, tự vui và hạnh phúc với cuộc sống của mình thì chắc chắn tình yêu sẽ gõ cửa vào những lúc không ngờ nhất.

Câu chuyện cuối mà tôi muốn chia sẻ đó là kỷ niệm đẹp trên đất Bỉ với cậu bạn người Nigeria – Melvin và cô bạn người Trung Quốc – Yang. Hôm ấy là ngày Chủ nhật đầu tháng Chín tôi đi lang thang đến đúng khu đang có lễ hội địa phương. Tôi rất bất ngờ và trầm trồ

thích thú vì có rất nhiều hoạt động hấp dẫn. Thú vị nhất là lần đầu tiên thấy bán rất nhiều đồ Việt Nam giữa hội chợ châu Âu, thế là tôi nghĩ ngay phải rủ các bạn nơi tôi thực tập qua thưởng thức cùng để tranh thủ giới thiệu về ẩm thực Việt Nam. Ai cũng bận rộn nên chỉ có Melvin và Yang đi xem lễ hội cùng tôi. Chúng tôi đã có một buổi tối tuyệt vời. Ai cũng tấm tắc khen ẩm thực Việt Nam ngon, lại còn ấn tượng khi nghe tôi nói chuyện với người bán hàng bằng tiếng Việt nữa. Ăn xong chúng tôi đi uống bia ở một quán nhạc Latin sôi động rồi ngồi tán gẫu với nhau. Melvin thì lo lắng về nước không biết làm gì vì cậu vừa tốt nghiệp thạc sĩ ở Ireland chuyên ngành năng lượng mà nộp hồ sơ suốt hơn 3 tháng trời ở châu Âu mà mãi chẳng nhận được phản hồi gì cả. Sắp hết kỳ thực tập và hết hạn visa nên cậu phải về nước mà về Nigeria thì tương lai công việc cũng khá là khó khăn. Yang thì đang ở năm cuối làm nghiên cứu sinh luật ở Bắc Kinh Trung Quốc cũng đang phân vân nên làm gì tiếp sau kỳ thực tập.

Rồi chúng tôi nói chuyện sang đến màu da, sắc tộc những khó khăn khi cố gắng hòa nhập cuộc sống ở châu Âu, vì bản thân chúng tôi ai cũng đã từng gặp phải sự kỳ thị, phân biệt chủng tộc ngay giữa lòng châu Âu. Đang say sưa chuyện trò thì có một chị ngồi bên kế bên cũng quay sang bắt chuyện. Chị kể về cuộc đời mình thật thú vị, chị đến từ Maritius một hòn đảo ở Ấn Độ Dương đã sang Bỉ sống được 28 năm nhưng vẫn luôn nhớ về quê hương. Chị có một cô con gái nhỏ lai Bỉ rất đáng yêu. Chị đặt tên con gái là “Đừng quên mình đến từ đâu” và rất vô tư bảo dù em bé là công dân châu Âu nhưng có cái dạ dày của người châu Phi khi ăn gì cũng được, khiến ai nấy đều cười ồ. Và khi nghe tôi kể chồng tôi là người Ý thì chị trầm trồ: “Ôi sau này có con sẽ xinh và đáng yêu lắm đấy”. Chị bảo những đứa con lai khác màu da sẽ là tương lai của thế giới vì lúc ấy sẽ chẳng còn phải phân biệt cao thấp sang hèn từ da trắng, vàng hay đen nữa. Những câu hỏi như: Bạn từ đâu đến sẽ chỉ còn là: Tôi đến từ Trái Đất vậy thôi.

Gần 10 giờ đêm ba đứa tôi quyết định đi về thì đúng lúc có pháo hoa. Màn pháo hoa tuyệt vời và đẹp đẽ, sáng rực và lung linh khiến ai cũng đứng lặng thưởng thức. Màn pháo hoa kết thúc chúng tôi

quay sang trao nhau những cái ôm ấm áp rồi nói: “Chúc mừng năm mới”. Tự nhiên tôi thấy lòng mình tràn ngập niềm vui, sự bình an và hạnh phúc. Thời tiết đẹp, đồ ăn ngon, bạn hiền và cả không gian của những ngày hè rực rỡ này thật chẳng điều gì hơn. Lúc ấy là tháng thứ chín ở châu Âu, cuối cùng tôi đã tìm lại được thứ mà tôi tưởng đã mất: Tìm lại chính mình. Là một cô gái châu Á giữa lòng châu Âu giữ những bản sắc riêng của mình và lựa chọn cho mình một lối đi riêng. Sự nhạt phai trong các mối quan hệ vì khoảng cách, không gian, thời gian... tôi cũng đã biết chấp nhận và vượt qua.

Khi chuẩn bị bước sang tuổi 30 tôi đã hiểu ra một điều: Những điều tốt đẹp nhất không nằm ở quá khứ mà chính là ở tương lai. Ít nhất tôi đã dũng cảm rời bỏ vòng tròn an toàn của mình, sẵn sàng chấp nhận vượt qua những tự ti, khó khăn để đi theo ước mơ của mình và sống cuộc đời mình mong muốn. Giờ thì tôi biết mình có thể làm được rất nhiều điều tốt đẹp hơn nữa chỉ cần ước mơ của tôi đủ lớn.

4Nước Ý là nhà

Nước Ý đã trở thành nhà của tôi và tôi yêu nước Ý bằng cả trái tim. Tôi yêu gia đình chồng và yêu luôn cả vùng đất Sicily yên bình, nơi luôn tràn ngập ánh nắng mặt trời với những người Sicily hiếu khách, nồng hậu và thân thiện. Nước Ý đẹp với rất nhiều điểm du lịch nổi tiếng nhưng hầu như mọi người chỉ biết đến Roma với đấu trường La Mã, tòa thánh Vatican, biết đến Venice – thành phố của những con kênh chằng chịt, với thuyền gondola lãng mạn hay biết đến Florence, tháp nghiêng Pisa hay Toscana với những thung lũng trồng nho rộng khắp. Với tôi Sicily còn đẹp hơn cả những giấc mơ. Chưa đâu ở Ý có được một tổng thể những nét văn hóa, kiến trúc đa dạng như ở Sicily khi đi mỗi nơi sẽ thấy một quần thể kiến trúc độc đáo, những nét chạm khắc tinh xảo và đẹp đến mê hồn. Tôi say đắm trước Modica cổ tích trong đêm khi cả thành phố Baroque hiện lên dưới ánh đèn vàng truyền thống khiến bạn thực sự bị lạc vào một thế giới thần tiên khác đúng như những gì tôi tưởng tượng về Sicily.

Tôi bước đi mê mải ở thị trấn Erice, thị trấn được đặt tên theo vị anh hùng Hy Lạp Eryx, ở độ cao 750m của tỉnh Trapani. Kiến trúc Hy Lạp vẫn được giữ nguyên vẹn qua nhiều năm tháng đã làm nên một thị trấn cổ kính dưới nắng chiều vàng nhạt bao phủ đẹp vô cùng. Tôi lại bị cuốn theo hơi muối mặn mòi tại đồng muối Trapani với những cối xay gió truyền thống như một châu Âu trong cổ tích ngày nào. Bước chân ấy lại tiếp tục chạy qua thung lũng gió Marsala, qua hồ Mazara del Vallo để ngắm nhìn đàn hồng hạc bình yên đi kiếm ăn trong hoàng hôn đỏ rực. Và rồi là Ragusa Ibla khi đứng trên cao có thể nhìn cả thành phố phía dưới trải dần đều theo sườn núi, là Siracusa với Ortigia với Duomo đẹp và hoành tráng nhất Sicily là Catania với Etna hùng vĩ mà chạy xe từ chân núi lên đỉnh sẽ cảm nhận được nhiệt độ thay đổi từ 20°C xuống còn 7,8°C. Tuyết vẫn phủ trắng đỉnh núi nhưng vẫn có khói tro bụi quanh năm mù mịt. Ở chân núi lá xanh lên cao dần là lá vàng và đến gần đỉnh thì cây trơ trụi lá như bốn mùa chỉ tập trung ở một nơi. Núi lửa vẫn còn phun

trào nên tro bụi chính là loại phân bón tốt nhất cho vùng Catania dưới chân núi. Rau củ và hoa quả của vùng này vốn được xem là tươi ngon nhất Sicily. Và dĩ nhiên không thể không kể đến Palermo thủ đô kinh tế – chính trị văn hóa của Sicily, nổi tiếng với văn hóa, kiến trúc và ẩm thực giàu truyền thống gắn liền hơn 2.700 năm lịch sử.

Nước Ý nổi tiếng với gelato nhưng không nhiều người biết Sicily chính là quê hương của gelato. Không đâu gelato ngon và rẻ như ở Sicily. Các quán gelato ở các vùng khác thường chỉ có khoảng 10 vị cơ bản nhưng đến với các quán gelato ở Sicily bạn sẽ hoa mắt khi thấy quầy gelato trải dài với 30 thậm chí 40 vị làm bạn bối rối không biết nên chọn loại nào. Người Sicily chuộng đồ ngọt vì đồ ngọt luôn khiến họ thấy lạc quan và yêu đời. Vùng làm bánh ngọt nổi tiếng nhất Sicily là Trapani và mỗi loại bánh trái đều có tên riêng mà chính người Ý đến đây cũng không tài nào nhớ hết.

Tôi có hỏi một người Sicily rằng nếu chỉ dùng một từ để định nghĩa về người Sicily đó là gì. Anh trả lời: Đây có lẽ là sự hào phóng. Người Sicily rất phóng khoáng và rộng rãi. Nếu bạn đến chơi nhà một gia đình người Sicily thì sẽ được mời ăn uống, ở lại, trong nhà có gì cũng được lấy ra để thiết đãi khách thậm chí bạn muốn đi chơi có thể mượn cả ô tô hay xe máy của chủ nhà để đi. Sicily là cửa ngõ của dân tị nạn châu Phi và Trung Đông vào châu Âu nhưng người Sicily không hề kỳ thị mà vẫn đón nhận như một điều rất bình thường. Ngôi làng nhỏ nơi tôi đến lần đầu tiên có rất nhiều người da đen ở nhưng người dân ở làng không sợ hãi hay xa lánh mà còn nhiệt tình giúp đỡ. Họ xót xa thở dài cho thân phận những con người phải bỏ quê xa xứ cũng như chính những người Sicily xa xưa đã phải bỏ quê ra đi lập nghiệp ở vùng đất mới vậy. Sicily không phải là vùng đất của mafia như mọi người vẫn nghĩ mà là xứ sở của tự do, của ánh nắng mặt trời, của tình yêu, lòng nhiệt thành và lòng kính Chúa vô hạn. Người Sicily có niềm tin vào tôn giáo mãnh liệt vì trải qua nhiều đau thương, chiến tranh, mất mát họ vẫn giữ một niềm tin sâu sắc rằng, hãy cứ cho đi yêu thương và lạc quan đón nhận những gì Chúa ban tặng rồi cuộc đời sẽ nở hoa hạnh phúc. Với niềm tin và tình yêu cuộc sống mãnh liệt, Sicily đã thực sự

thành quê hương của tôi tự bao giờ. Nước Ý hay bất kỳ một đất nước nào khác đều có những vấn đề của riêng nó như những mảng màu sáng – tối, như một điều rất đổi hiển nhiên. Nhưng tôi sẽ chỉ giữ cho mình một tình yêu nước Ý trong sáng và thuần khiết nhất như tình yêu Việt Nam qua những chuyến đi, qua những nẻo đường. Và thứ tình yêu đã biến đất lạ thành quê hương để tôi có thể tự hào khi nói rằng tôi đến từ Sicily, tôi đến từ nước Ý.

Tôi đã từng nghĩ sẽ phải từ bỏ giấc mơ du học vì rất nhiều khó khăn của gia đình nhưng tôi vẫn giữ được ước mơ của mình và cuối cùng cũng đã làm được. Tôi đã từng nghĩ sẽ từ bỏ tình yêu xa với khoảng cách là 14 giờ bay như một điều không tưởng nhưng cuối cùng thì tôi cũng đã làm được. Tôi đã từng nghĩ rất nhiều thứ là không thể, cũng tự nghi ngờ khả năng của bản thân, nhưng rồi cuối cùng tôi cũng đã vượt qua và hoàn thành được khóa thạc sĩ của mình. Rất nhiều người nói rằng tôi thật may mắn hay cuộc sống của tôi lúc nào cũng tươi đẹp và đầy sắc màu. Nhưng tin tôi đi, hạnh phúc hay may mắn tất cả đều là do mình tạo ra. Ước mơ có thực hiện được hay không cũng là từ chính bản thân mình có đủ khát khao, đủ kiên trì và nhiệt thành để biến nó thành sự thật hay không mà thôi. Đừng bao giờ tự giới hạn khả năng của mình và phải nói câu: giá mà, ước gì... Hãy thực hiện nó, bằng cách này hay cách khác, nhất định nó sẽ thành hiện thực một ngày nào đó.

Tôi đã có những tháng ngày tẻ tẻ ở đất Milan khi không thể hòa nhập nổi với môi trường học tập nhiều sức ép và đã từng nghi ngờ về năng lực của bản thân. Nhưng khi bắt đầu đi thực tập tại Bỉ, gặp các bạn đến từ khắp nơi trên thế giới cùng chia sẻ về những hoài bão, cuộc sống khó khăn, niềm vui, hạnh phúc... trên đất châu Âu này tôi đã hiểu ra rất nhiều điều. Rằng tôi không hề nhỏ bé hay thấp kém mà chỉ là tôi không thuộc về nơi ấy. Như những người bạn tôi gặp ở Bỉ đã chào đón tôi và chia sẻ với tôi về thế giới của họ. Về những đất nước tôi thậm chí còn chưa được nghe tên bao giờ. Về văn hóa, lịch sử, ý nghĩa quốc kỳ, ẩm thực, con người, tôn giáo... của từng quốc gia, dân tộc. Mỗi người tôi may mắn được gặp trên hành trình của mình quả thật là một kho tàng những câu chuyện thú vị và hấp dẫn, rất đời và cũng rất thơ. Những ước mơ của tôi cứ thế

lần lượt xuất hiện từ những câu chuyện như thế. Và chẳng bao giờ là quá muộn để bắt đầu mơ và thực hiện giấc mơ của cuộc đời mình. Tôi mới chỉ sang học tập và sống ở Ý một thời gian ngắn đến giờ tôi vẫn chưa làm được gì nhiều. Tôi vừa hoàn thành xong chương trình học và bắt đầu tìm kiếm cho mình một công việc. Tôi không muốn dựa dẫm vào bất kỳ ai vì tôi muốn sống cuộc đời của chính mình. Con đường mình chọn thì mình cứ dũng cảm kiên trì mà bước tiếp. Cứ vui vẻ lạc quan sống, cố gắng mỗi ngày nhất định sẽ có duyên lành tới và chẳng có gì để tôi phải sợ hãi hay lo lắng cho con đường phía trước cả.

Vì với tôi, nước Ý chính là NHÀ.

Phụ lục Du lịch Ý

Tôi muốn chia sẻ đôi chút kinh nghiệm cá nhân với các bạn về du lịch Ý. Năm 2014, tôi từng tự làm visa đi du lịch Ý 20 ngày từ Milan đến Roma qua các thành phố như: vùng Cinque Terre, Pisa, Florence, Verona, Bologna, Venice, Siena, Pienza, Cortona và Roma. Năm 2016 tôi quay lại Ý, tôi đã cùng anh Giuseppe chạy xe máy 3 tuần vòng quanh đảo Sicily từ Palermo, Trapani, Mazara del Vallo, Agrigento, Ragusa, Siracusa, Catania/Etna... và đi thêm các thành phố ở vùng Liguria và Toscana nơi chúng tôi đang sống như Genova, Lucca, Tellaro, Lerici... Với tôi Ý thực sự là thiên đường du lịch. Dù tôi đã may mắn được đi du lịch nhiều nơi và sống tại vùng Cinque Terre rất đẹp của Ý nhưng càng đi thì tôi càng muốn khám phá và tìm hiểu nhiều nơi hơn. Nước Ý là cái nôi của nền văn minh châu Âu hội tụ kiến trúc văn hóa, lịch sử, nghệ thuật đặc sắc cùng với cảnh sắc thiên nhiên đa dạng cộng thêm nền ẩm thực hấp dẫn và phong phú. Dù bạn chỉ ước mơ đi du lịch Ý thôi cũng hãy kiên trì giữ ước mơ của mình nhé, rất nhiều bạn trẻ như tôi đã và đang làm được rồi thì tôi tin bạn cũng sẽ làm được vào một ngày không xa.

1 Quá trình chuẩn bị cho chuyến du lịch Ý năm 2014

Vấn đề đầu tiên là “TIỀN ĐÂU”

Từ lúc tôi có ý định đi du lịch Ý cho đến khi tôi thực hiện được kế hoạch của mình là 1 năm. Tôi dự định phải có ít nhất 50 triệu đồng cho chuyến đi đó. Điều này thì tùy kế hoạch, khả năng thu nhập và cách chi tiêu của mỗi người. Tôi quyết định hạn chế tối đa những chuyến đi nhỏ và ngắn ngày để dành ngày nghỉ phép ở công ty và mỗi tháng cố gắng tiết kiệm ít nhất 5 triệu. Dĩ nhiên là tôi phá vỡ kế hoạch liên tục vì tôi có rất nhiều khoản phát sinh. Nếu muốn ta sẽ tìm cách, khi không muốn ta sẽ tìm lý do.

Lên danh sách chi phí hành trình: ba khoản cơ bản tốn kém nhất là: di chuyển (vé máy bay, vé tàu, vé buýt...); ở (hostel, homestay...) và ăn. Ngoài ra còn tiền vé cho một số điểm tham quan và các chi phí phát sinh.

Học tiếng Ý: Tôi bắt đầu học tiếng Ý 1 tuần 3 buổi tại trung tâm Dante, 16 Lê Phụng Hiểu. Sau 1 năm thì tôi học được bốn khóa, đi học rất vui vì biết nhiều hơn về văn hóa, ẩm thực, con người, lịch sử... nước Ý. Học tiếng Ý là quyết định rất sáng suốt vì người dân Ý không dùng tiếng Anh nhiều. Chưa kể việc làm quen và bắt chuyện với người dân địa phương giúp tôi biết thêm rất nhiều điều thú vị. Biết thêm một ngôn ngữ thấy mình bước thêm được một bước ra thế giới rộng lớn và bao la.

Xin VISA

Tôi tự tìm hiểu trên các diễn đàn để tìm hiểu thông tin xin visa Schengen. Hồ sơ của tôi là phụ nữ độc thân đi du lịch tự túc nên khả năng cao là sẽ bị từ chối thẳng. Với kinh nghiệm sau vài năm đi làm và thường xuyên đến các đại sứ quán Đức, Nhật... để xin visa cho sếp và cho các chuyến đi công tác của mình thì tôi thấy không gì là không

thể. Cứ chuẩn bị đầy đủ các giấy tờ như theo yêu cầu của đại sứ quán.

Trang web và hướng dẫn thủ tục của Đại sứ quán Ý:

www.ambhanoi.esteri.it/ambasciata_hanoi/vi/informazioni_e_servizi/visti

Thủ tục yêu cầu như sau:

Thị thực du lịch

(Thời gian lưu trú tối đa: 90 ngày)

1. Đơn xin cấp visa.
2. 2 ảnh cỡ 4x6 (nền trắng, yêu cầu chụp ảnh để xin visa châu Âu).
3. Hộ chiếu còn giá trị sử dụng ít nhất 3 tháng tính từ ngày hết hạn visa được cấp.
4. Đặt vé máy bay hoặc vé máy bay khứ hồi. (Cái này chỉ yêu cầu đặt vé thôi. Mọi người có thể nhờ phòng vé đặt hộ cho phần này. Bao giờ có visa mà yêu cầu phải xuất vé bay thì mới mua. Tôi đặt online trên trang của Cathay. Đến phần thanh toán tôi chọn thanh toán sau, nó sẽ tự động gửi về mail xác nhận đặt phòng cho hành trình mình chọn. Tôi in cái này ra và nộp cho đại sứ quán. Trường hợp của tôi có visa, không yêu cầu phải xuất vé vì vậy sau này tôi mới mua vé.)
5. Bằng chứng về nơi ở tại Ý: biên lai đặt tour du lịch, đặt khách sạn hoặc thư mời nếu có người mời từ Ý (trong trường hợp có người mời từ Ý, yêu cầu thư mời làm theo mẫu của Sứ quán quy định). Thư mời này yêu cầu 2 bản: một bản fax hoặc e-mail trực tiếp từ Ý đến Phòng Visa Đại sứ quán Ý tại Hà nội (Fax: +84 439351179, e-mail: visti.hanoi@esteri.it) và một bản do người nộp hồ sơ trình tại thời điểm nộp hồ sơ cùng những giấy tờ khác.

Trước khi làm thị thực du lịch tôi làm thêm một cái gọi là lịch trình cơ bản cho 20 ngày: đi đâu, bằng phương tiện gì, tham quan những đâu... Càng chi tiết càng tốt vì sẽ thể hiện rõ mong muốn du lịch của mình và tìm hiểu kỹ những nơi đi. Vì tôi muốn xin visa Schengen nên

tôi cho thêm vào lịch trình là 3 ngày ở Paris (nếu chỉ du lịch ở Ý, thông thường đại sứ quán sẽ chỉ cấp visa National ở Ý thôi). Vì lịch trình có Paris nên tôi phải có vé bay hoặc bằng chứng đi lại, ăn ở tại Paris. Tôi xuất vé của Ryan Air vé rẻ khứ hồi tầm 60 Euro (Roma – Paris, Paris – Milan) nên trường hợp có bị từ chối hoặc thay đổi lịch trình cũng đỡ tiếc.

Tôi thường đặt khách sạn trên www.booking.com theo lịch trình của mình. Tôi chỉ chọn những khách sạn cho hủy miễn phí (free cancellation) để đặt. Sau khi đặt xong sẽ có xác nhận gửi về e-mail. Tôi in ra và nộp cho Đại sứ quán. Có visa rồi thì tôi hủy hết các đặt phòng trước và đặt các hostel theo lịch trình thực tế của mình.

Trường hợp bạn nào có thư mời ở homestay thì có thể dùng thư mời theo mẫu trên website của Đại sứ quán Ý, điền các thông tin và ghi rõ mình ở đó trong khoảng thời gian nào. Lưu ý là phần chi phí bạn phải ghi rõ là bạn chịu hết nếu không Đại sứ quán sẽ yêu cầu mục 6 (bảo lãnh ngân hàng). Tôi dùng booking toàn bộ ở khách sạn để tránh việc Đại sứ quán hỏi về mối quan hệ hay đòi thêm các giấy tờ từ người mời.

6. Bảo lãnh ngân hàng (atto di fideiussione bancaria) mở tại ngân hàng của Ý.

Chỉ dùng trong trường hợp người mời đòi hết các chi phí để chứng minh là người mời có đủ khả năng tài chính chi trả cho chuyến đi của bạn. Việc bảo lãnh ngân hàng ở Ý khá phức tạp nên sẽ gây phiền cho người mời. Nếu thực sự thân quen và bạn không có đủ năng lực chứng minh tài chính thì mới nên dùng cách này.

7. Chứng minh khả năng tài chính (bản sao kê tài khoản ngân hàng 6 tháng cuối, sổ tiết kiệm, giấy báo tài khoản ngân hàng và giấy tờ nhà đất, xe cộ, thẻ tín dụng, thẻ visa, v.v..).

Tôi nộp bản sao kê tài khoản lương 6 tháng (chứng minh mình có thu nhập đều đặn), hạn mức tín dụng, xác nhận số dư (thể hiện toàn bộ các khoản thu nhập mình có), sổ tiết kiệm trị giá 100 triệu đồng (theo như tôi biết yêu cầu tối thiểu khoảng 5.000 đô-la, mức đó không có thông báo chính thức nhưng tôi vẫn chuẩn bị sẵn).

8. Giấy tờ chứng minh công việc: Trường hợp đi làm phải có giấy đồng ý nghỉ phép của công ty + hợp đồng lao động.

Tôi nộp hợp đồng lao động và giấy đồng ý nghỉ phép của công ty có chữ ký của sếp và đóng dấu công ty. Tất cả giấy tờ đều bằng tiếng Anh.

9. Bảo hiểm du lịch, bảo hiểm y tế với mức tối thiểu là 30.000 Euro cho việc cấp cứu, viện phí khẩn cấp và các chi phí hồi hương.

Tôi mua của Gras Savoye Willis Vietnam phí bảo hiểm là 27 đô-la cho 22 ngày. Trường hợp không được cấp visa có thể hủy và lấy lại tiền (tham khảo tại website: www.grassavoyewillis-vn.com).

Tôi chuẩn bị đầy đủ giấy tờ và viết thêm một lá thư gửi Đại sứ quán ghi rõ công việc hiện tại của mình, lý do tôi muốn đi châu Âu để du lịch chứ không định ở lại sau chuyến đi.

Thời gian nộp hồ sơ ở Đại sứ quán Ý khi đó là:

Thứ Hai, thứ Ba, thứ Năm từ 9:00-11:00: Nhận và trả hồ sơ xin thị thực. 11:00-12:30: Lấy dấu vân tay.

Thứ Tư: 14:00-15:00: Nhận và trả hồ sơ xin thị thực. 15:00 - 16:00: Lấy dấu vân tay.

Thứ Sáu: đóng cửa.

Lúc nộp hồ sơ sẽ phải lấy luôn dấu vân tay ở cả hai bàn tay.

Sáng thứ Hai tôi nộp hồ sơ thì đến thứ Ba tôi nhận được điện thoại hẹn phỏng vấn vào tuần sau và yêu cầu bổ sung thêm lịch trình đi Paris. Đúng ngày hẹn, tôi lên nộp nốt giấy tờ và phỏng vấn. Đại sứ quán chỉ xác nhận lại có đúng tôi đang làm ở công ty này không và có phải là lần đầu đi Ý không. Tôi trả lời là đúng và mong muốn nguyện vọng của mình thành hiện thực và bên Đại sứ quán đã chấp nhận. Chào mừng đến với nước Ý. Cảm giác cầm visa Schengen trên tay mà tôi rưng rưng xúc động. Không có gì là không thể nếu mình không thử và cố gắng hết sức vì nó.

2Đi

Vé máy bay

Việt Nam – Châu Âu

Tùy theo hành trình của mỗi người để lựa chọn hãng bay phù hợp. Tôi xác định từ đầu là đi Ý nên chỉ tìm đường bay Milan (Malpensa) – Hà Nội. Vé cùng điểm đến và đi bao giờ cũng sẽ rẻ hơn.

Vé khuyến mãi châu Âu khứ hồi cả thuế tầm 600-700 đô-la, vé thường giá tốt là khoảng 1.000-1.100 đô-la tùy hãng.

Các bạn có thể tham khảo trang www.phuotchauau.vn để cập nhật thông tin khuyến mãi của Air France đến châu Âu. Air France khuyến mãi khá nhiều, có đường bay thẳng từ Hà Nội đến Paris nên rất tiện. Giá chưa khuyến mãi tầm 3.000 đô-la nên kiếm được giá rẻ của Air France thì sẽ tiết kiệm được kha khá.

Ngoài ra tôi check thêm một số hãng bay vào thời điểm đó như:

www.vietnamairlines.com Chỉ có đường bay đến Roma nên tôi không mua. Có hai đợt khuyến mãi của Vietnam Airlines là khoảng tháng Ba và tháng Tám. Nhưng giá khuyến mãi đã cộng cả thuế và phí cũng tầm 900 đô-la, chỉ là rẻ hơn một chút so với các hãng khác.

www.qatarairways.com Hãng này quá cảnh ở Doha, giá quanh năm dao động từ 800-1.000 đô-la nhưng bạn nên để ý thời gian quá cảnh¹⁶. Lúc tôi xem giá vé tầm 1.000 đô-la nhưng thời gian quá cảnh lâu nên tôi không đặt. Tôi cũng có ý tưởng là tranh thủ thời gian quá cảnh thăm thú Doha để check in Trung Đông nhưng thấy phí làm visa là 57 đô-la nên đã từ bỏ ý định.

¹⁶ Quá cảnh là thời gian dừng giữa hành trình bay từ A đến B. Thời gian giữa các điểm dừng này dùng để tiếp nhiên liệu cho máy bay hoặc dừng để đón thêm khách và hàng hóa.

www.aeroflot.ru/cms/en Hãng bay giá rẻ của Nga quá cảnh tại Moscow được nhiều người lựa chọn nhưng không có nhiều lựa chọn về thời gian. Giá khoảng 1.000 đô-la.

www.thaiairways.com Tôi tình cờ check hãng này và thấy đường bay, thời gian và giá cả đều phù hợp với lựa chọn của mình. Chuyến bay của tôi từ 20:30 đến Bangkok là 22:30, quá cảnh ở Bangkok 2 giờ và bay thẳng từ Bangkok đến Milan. Hành trình về cũng như vậy. 2 giờ đổi máy bay là thoải mái cho cả chặng đi và chặng về. Giá vé tôi mua tổng cộng lúc đó là 1.094 đô-la. Vé tôi mua bằng thẻ visa, thanh toán qua mạng rất tiện, tuy nhiên lúc check in phải xuất trình thẻ tín dụng mà mình đã quẹt. Ngoài ra còn một số hãng bay lớn khác các bạn có thể tham khảo thêm là: Singapore Airlines, Malaysia Airlines, China Southern, Cathay Pacific... Trước khi đặt vé các bạn nên truy cập skyscanner (website tìm và so sánh vé máy bay giá rẻ) để lựa chọn rồi vào thẳng website của hãng đó để đặt.

Hãng bay giá rẻ châu Âu

Bay trong châu Âu thì có hai hãng giá rẻ thông dụng nhất là:

www.easyjet.com Đây là một trong những hãng hàng không giá rẻ đầu tiên ở châu Âu, có mạng lưới phủ rộng khắp châu Âu, bay giữa 72 sân bay. Ưu điểm: cất cánh đúng giờ, tác phong làm việc nhanh chóng, dùng sân bay chính, gần trung tâm thành phố hoặc ngay trung tâm. Nhược điểm: giá cuối cùng phải trả thường cao hơn nhiều so với mức giá ban đầu khi vừa đặt vé.

www.ryanair.com Hãng hàng không giá rẻ của Ireland bay khắp châu Âu, có nhiều chặng đến khu vực Bắc Âu, có lúc giá cực rẻ chỉ 0 Euro/chặng, tất nhiên phải cộng với thuế, cũng chỉ khoảng 20 Euro/chặng. Sử dụng 131 sân bay. Sân bay thường xa trung tâm thành phố, phải di chuyển mất thời gian.

Mọi người thường so sánh giá vé hai bên và tính cả phí di chuyển từ sân bay vào thành phố để quyết định mua của bên nào. Khi làm visa vì muốn chốt trước lịch trình nên tôi mua của Ryan Air vì giá rẻ nhất 20 Euro cho chặng Roma – Paris và 40 Euro cho chặng Paris – Milan. Tuy nhiên sân bay của Ryan Air cách Paris gần 100km nên vé buýt vào trung tâm là 17 Euro/chặng nghĩa là nếu cộng thêm 34 Euro khứ hồi thì cũng chẳng rẻ được mấy.

Ngoài ra bay giá rẻ thì cần lưu ý về hành lý. Ryan Air cho mang một kiện hành lý xách tay 15kg (tất cả túi to, túi nhỏ là cho hết vào một kiện này). Kích thước quy định là 55x40x20. Phải check in online trước khi ra sân bay nếu không sẽ bị tính thêm phí check in tại quầy. Và các phí quá cân rất đắt, đều phải thanh toán bằng tiền mặt.

Vé tàu

Vì tôi di chuyển chủ yếu ở Ý nên biết khá nhiều website về vé tàu Ý.

www.seat61.com/Italy-trains.htm Trang này bằng tiếng Anh hướng dẫn rất cụ thể về các loại vé tàu, cách book và đặt vé, đi lại...

Tôi thường đặt vé tàu tại: www.trenitalia.com.

Đặt vé trước thường sẽ rất rẻ nhưng không đổi, trả được. Có ba loại tàu ở Ý là tàu Regionale (R), tàu Intercity (IC) và tàu cao tốc Eurostar (ES).

- Regionale (R) là tàu địa phương hay còn gọi là “tàu chợ” đi và dừng ở tất cả các ga ở trong một vùng. Tàu này giống xe buýt không có chỗ ngồi cố định mà bạn ngồi đâu cũng được. Giá vé tàu không thay đổi kể cả mua trước và không lo hết vé nên nếu đi tới các thị trấn/thành phố trong cùng một vùng có thể đến mua trực tiếp tại ga/máy bán vé tự động trước khi lên tàu.

- Intercity (IC) là tàu liên vùng kết nối các thành phố chính như Roma, Milan, Venice, Florence... Tốc độ nhanh và ít dừng hơn tàu Regionale. Tôi mua vé tàu đêm từ Venice đi Roma để tiết kiệm thời

gian và cả chỗ nghỉ thì hết 19 Euro và 6 tiếng trên tàu. Tàu ghế đệm cố định theo số ghế và khoang.

- Eurostar (ES) là tàu nhanh bao gồm: Frecciarossa, Frecciargento, Freccia Bianca. Tàu này hiện đại nhất, dịch vụ tốt nhất, chạy nhanh nhất và cũng đắt nhất.

Đối với tàu IC và tàu ES nên săn vé trước vì ở Ý thường hay có giá khuyến mãi là 9 Euro, 19 Euro, 29 Euro. Tôi xác định hành trình trước nên toàn mua được vé giá 9 Euro cho mỗi chặng trong khi thực tế giá bình thường là 20-40 Euro tùy khoảng cách.

Đối với vé mua qua mạng: bạn sẽ nhận được e-mail xác nhận vé tàu. Khi nhân viên kiểm tra thì bạn chỉ cần giơ điện thoại chụp mã vé (code) là được.

Đối với vé mua tại ga: Mua tại quầy thường phải xếp hàng rất dài và tốn thời gian nên tôi thường mua ở máy tự động. Có hai loại là máy trả bằng tiền mặt/tiền xu hoặc bằng thẻ visa nhìn theo ký hiệu của từng máy. Bạn chỉ cần chọn và thanh toán theo hướng dẫn tiếng Anh ở máy nên rất tiện. Trước khi lên tàu các bạn nhớ quẹt vé vào các máy validate ở dọc các lối ra sân ga. Quẹt vào khe theo chiều hướng dẫn nghe tiếng rẹt một cái là được. Nếu quên không quẹt tại validate khi kiểm tra lên tàu sẽ bị phạt khá nặng. Trong trường hợp bạn lên tàu mà quên vé hoặc thời gian gấp không kịp mua vé thì có thể tìm người soát vé mua trực tiếp, giá vé chỉ đắt hơn 5 Euro nhưng nếu bị bắt vì tội trốn vé thì có thể bị phạt tới 200 Euro.

Vé xe buýt

- Xe buýt sân bay thì tôi đặt qua www.terravision.eu. Giá mua online là 4 Euro nếu mua trực tiếp là 7 Euro. Khi mua online bạn phải in xác nhận và đổi vé tại quầy trước khi lên xe.

- Từ sân bay Milan về trung tâm, tôi đi xe buýt và mua vé ngay tại xe. Vé một chiều là 10 Euro, hai chiều là 16 Euro. Trên xe có wifi.

- Vé buýt/metro trong thành phố thì mua tại các quầy Tabacchi (ký hiệu chữ T). Đây là các quầy bán thuốc lá và tạp hóa có ở khắp nơi. Chỉ có một số vùng xa xôi tôi đến là không thấy bán, khi đó bạn có thể mua trực tiếp từ người lái xe. Khi lên xe buýt cũng phải quét vé như đi tàu. Chú ý vé buýt tùy thành phố sẽ khoảng 1-1,5 Euro/lượt trong 90-100 phút. Có lần tôi lên nhằm chiều xe buýt, tôi vẫn dùng lại vé cũ để đi chiều ngược lại được bình thường.

3Ở

Tôi thường đăng ký account và đặt phòng trên www.booking.com. Tiêu chí chọn phòng của tôi là giá ít hơn 30 Euro/ngày, ở phòng dorm nữ (phòng ngủ tập thể) và di chuyển gần nhà ga/tiện đi lại nếu có thêm phần ăn sáng thì càng tốt. Thông thường tôi sẽ kiểm tra giá trước và đọc phần đánh giá của từng hostel. Nếu đánh giá tương đối tốt tôi sẽ kiểm tra một lần nữa xem hostel đấy có website trực tiếp không và giá trên web trực tiếp có rẻ hơn không. Giá trên booking.com tương đối chuẩn nhưng vẫn có một số hostel thì giá trực tiếp rẻ hơn giá trên booking.com. Hầu hết các hostel/dorm tôi ở đều rất ổn. Ngoài các phí trả cho hostel, ở mỗi thành phố đều có thêm city tax cho từng đêm ở lại. Dao động từ 1-2 Euro/đêm. Venice và Roma là đắt nhất. Hiện tại có thêm Airbnb là hình thức đặt phòng ở nhà dân cũng khá phổ biến tại Ý. Nếu các bạn đi theo nhóm thì nên thuê cả căn hộ Airbnb có bếp nấu nướng cũng rất tiện.

Lần đến Verona tôi ở tại một hostel có tên là Protezione Della Giovane giá 22 Euro/đêm. Hostel này được lập ra bởi một tổ chức hoạt động vì những phụ nữ vô gia cư, gặp bất hạnh hoặc bị bạo hành gia đình. Kinh phí hoạt động lấy từ tiền kinh doanh phòng nghỉ cho khách du lịch nữ thuê. Từ ga Verona phải đi một chuyến xe buýt đến đây nhưng hostel này rất gần trung tâm và quảng trường tiện nên đi lại rất tiện. Từ ban công hostel có thể nhìn ra nhà thờ và nghe được tiếng ca hát ở quảng trường. Hostel này hơi khó tìm vì nằm trong một căn nhà cổ và chỉ treo biển nho nhỏ ở ngoài nhưng an ninh rất tốt và rất thích hợp đối với nữ du lịch một mình.

Ngoài ra, tại một số vùng/thành phố cũng có các bạn sinh viên Việt Nam cho thuê phòng với giá rẻ hơn, chỉ khoảng 15-20 Euro/1 đêm thậm chí là miễn phí nên các bạn cũng có thể tham khảo. Bạn có visa càng sớm thì sẽ có nhiều thời gian tìm được nơi ở với giá cả và lịch trình phù hợp.

4Chơi

Ý là đất nước của du lịch, có rất nhiều loại hình và hoạt động vui chơi giải trí đáp ứng sở thích của người dân. Mùa du lịch cao điểm là tháng Bảy, tháng Tám, lúc này ở châu Âu đang vào kỳ nghỉ hè nên các điểm du lịch đều rất đông khách, giá cả đắt đỏ và thời tiết thì nắng nóng, oi bức. Theo tôi thời điểm đi du lịch Ý thích hợp nhất là tháng Năm, tháng Sáu hoặc cuối tháng Chín, tháng Mười vì lúc này thời tiết cũng mát mẻ, dễ chịu hơn.

Với những ai thích đi biển thì các vùng biển đẹp như Cinque Terre, Amalfi hay các bãi biển quanh Sicily và Sardegna là điểm đến không thể bỏ qua. Với các bạn thích núi và trượt tuyết thì vùng Dolomites vào mùa đông vô cùng đẹp. Những ai có sở thích tìm hiểu về lịch sử, bảo tàng, kiến trúc hay hội họa thì không thể không đến Florence, Roma hay Palermo. Ẩm thực thì chắc chắn phải đến thủ phủ đồ ăn Bologna hay xuống miền Nam Napoli quê hương của pizza và Sicily vương quốc của gelato cùng bánh ngọt Ý. Kinh đô của thời trang thì chắc chắn là Milan, nơi hằng năm cứ vào mùa giảm giá sẽ có hàng triệu khách du lịch đổ về chỉ để mua sắm... Bản thân tôi rất thích ngắm phong cảnh thiên nhiên và những nơi mang đậm văn hóa địa phương nên thường “mò mẫm” đến các thị trấn nhỏ, ít nổi tiếng và cũng ít khách du lịch.

Ý cũng là đất nước của lễ hội, hầu như tháng nào cũng có ngày lễ gì đấy. Hằng năm có hàng trăm lễ hội được tổ chức ở khắp các thị trấn tại Ý. Lễ kỷ niệm, lễ hội và những bữa tiệc trên đường phố là một phần cuộc sống của người Ý. Có rất nhiều trò chơi và các hoạt động khác nhau trong ngày hội như ẩm thực, ném rượu, nhạc Jazz, bóng đá... Ý cũng là quốc gia tổ chức đăng cai một số sự kiện quốc tế quan trọng như liên hoan phim, khiêu vũ và nghệ thuật. Các lễ hội nhộn nhịp và đầy màu sắc của Ý diễn ra quanh năm, thu hút một lượng lớn khách du lịch.

Các ngày nghỉ, lễ tết của Ý:

- Giáng sinh, năm mới và lễ Phục sinh
- 6/1: Ngày chúa Jesus hiển linh
- 25/4: Ngày giải phóng
- 1/5: Quốc tế lao động
- 2/6: Ngày Quốc khánh Ý
- 1/11: Ngày của Thánh
- 8/12: Ngày của sự tinh khiết (Đức mẹ Maria)
- 26/12: Ngày tặng quà

“Lễ phục sinh lạnh” tại Ý

Đối với người theo đạo Thiên Chúa, lễ Phục sinh là một trong những ngày lễ quan trọng nhất trong năm cùng với ngày Chúa giáng sinh (24/12). Lễ Phục sinh thường diễn ra vào tháng Ba hay tháng Tư hằng năm nhằm tưởng niệm sự kiện Chúa Jesus sống lại sau khi bị đóng đinh trên thập giá.

Lễ Giáng sinh 24/12

Ý là đất nước rất coi trọng truyền thống gia đình đặc biệt là việc quây quần trong mùa Giáng sinh có một ý nghĩa rất lớn. Vào đêm Giáng sinh 24/12, cả gia đình cùng tham dự đại tiệc, lũ trẻ hát những bài hát Giáng sinh và được người lớn khen ngợi hay thưởng tiền. Sau bữa tiệc, cả nhà chơi một trò chơi cổ, tương tự như trò bingo (một kiểu bài bạc) rồi tất cả tham dự thánh lễ lúc nửa đêm. Ngày 25/12 cả gia đình lại tụ tập để ăn bữa tiệc trưa Giáng sinh khoảng 8-9 món nhưng cũng có những gia đình làm tới 13-24 món. Người Ý thích ăn món bánh xốp panettone trong lễ Giáng sinh. Món panettone đặc trưng được làm từ nho khô và các loại hoa quả tẩm đường, nhưng mỗi địa phương có một cách làm riêng. Một số bánh panettone được phủ một lớp chocolate, số khác là hạnh nhân rang.

Lễ hội ném cam 2-5/2 tại Ivrea, vùng Piemonte

Lễ hội Ivrea là một trong những lễ hội truyền thống nổi tiếng nhất ở Ý, độc đáo và thú vị, giống như một trận chiến thực thụ. Toàn bộ chiến binh xung trận đều chiến đấu hăng say mà vũ khí của họ chính là những quả cam chín đỏ. Lễ hội ném cam này tái hiện một cuộc chiến có thật vào năm 1194, khi cô con gái tên Violetta của ông chủ cối xay đứng lên chống lại một tên bá tước hung bạo, dẫn đến cuộc nổi dậy. Người dân vùng Ivrea và các khách du lịch đều tham gia lễ hội một cách say mê, tạo nên bầu không khí vô cùng náo nhiệt. Giống với các cuộc chiến thực sự, lễ hội ném cam này cũng không tránh khỏi cảnh thương tích. Mỗi dịp lễ hội, có tới hàng trăm nghìn người đổ về Ivrea và có tới cả trăm người bị thương. Thế nhưng, đây không phải là cuộc chiến, không phải bạo lực, mà là dịp mà người ta có thể giải tỏa căng thẳng, áp lực trong lòng để sống vui vẻ hơn.

Lễ hội đua thuyền 17/6 St. Ranieri tại Pisa

Đây là lễ hội nhằm bày tỏ lòng biết ơn với các vị thần đã bao bọc và chở che cho Pisa. Cuộc đua thuyền St. Ranieri diễn ra trên sông Arno. Các tay đua sẽ phải vượt qua quãng đường 1.500m, với bốn thuyền đua có màu khác nhau và phải đi qua bốn quận của thành phố. Chiến thắng thuộc về đội có người chèo chính giật được lá cờ có tên là “palio”. Ba “palio” được đặt ở ba nơi khác nhau. Trong đó có một lá cờ xanh dương, một lá cờ màu trắng và một lá cờ màu đỏ. Việc giành những lá cờ này bắt nguồn từ lịch sử khi những thủy thủ Ý phải đấu tranh để giành lấy lá cờ từ tay binh lính hải quân Thổ Nhĩ Kỳ và nó được lưu giữ ở Pisa cho đến ngày nay. Đội chiến thắng sẽ nhận các phần thưởng khác nhau, thường là những con vật. Có người nhận được một con bò đực, có người lại được một con cừu hoặc một con lợn. Tuy nhiên những người thua cuộc cũng nhận được phần thưởng là một con gà trống hoặc một con ngỗng non. Lễ hội này có từ thế kỷ XII khi những cuộc tranh chấp giữa những người sống dưới nước và trên cạn diễn ra thường xuyên.

Lễ hội đua ngựa Palio tại Siena

Thành phố Siena là nơi diễn ra một trong những ngày hội ấn tượng và được mong chờ nhất hành tinh – ngày hội đua ngựa Palio. Bắt đầu từ năm 1644, ngày hội đua ngựa Palio được tổ chức hằng năm vào 2/7 và 16/8 giữa các quận của thành phố Siena, nhằm tôn vinh Đức Mẹ đồng trinh. Cả thành phố có tất cả 17 quận nhưng chỉ có 10 quận được tham gia trong mỗi ngày hội, 7 quận chưa tham gia ngày hội trước và 3 quận may mắn sẽ tiếp tục tham gia. Mỗi quận tham gia với một người và một ngựa. Trước khi cuộc đua chính thức diễn ra vài ngày sẽ diễn ra sáu lần đua thử để ngựa quen với đường đua và đám đông. Lần đua thử đầu tiên diễn ra vào tối chọn ngựa (thường vào 29/6 hoặc 13/8) và lần cuối cùng diễn ra vào ngày đua chính thức. Những lần đua thử cũng thu hút sự chú ý của nhiều người. Ngay từ sáng sớm, hàng nghìn người đã tập trung chật kín quảng trường Piazza để chứng kiến ngày hội có một không hai này. Trong ngày hội, trước khi diễn ra cuộc đua, mỗi quận sẽ có 17-18 người mặc trang phục thời trung cổ diễu hành xung quanh thành phố và điểm đến cuối cùng là xung quanh quảng trường. Cuộc đua chính thức diễn ra vào khoảng 7 giờ tối, chỉ ba vòng đua xung quanh quảng trường, trong một thời gian rất ngắn nhưng là những giây phút căng thẳng, hồi hộp nhất và cuối cùng vỡ òa trong niềm vui chiến thắng. Khi cuộc đua kết thúc, những người chiến thắng sẽ ùa vào đường đua, ôm hôn những chú ngựa và những kỵ sĩ anh hùng của họ. Phần thưởng dành cho người thắng cuộc là một lá cờ Đức Mẹ với tên của người chiến thắng. Nhưng phần thưởng lớn nhất có lẽ là niềm hạnh phúc và vinh dự to lớn dành cho cả quận. Những bữa tiệc, những cuộc diễu hành khắp thành phố, ca hát, nhảy múa trong niềm hạnh phúc ngập tràn diễn ra nhiều ngày sau đó.

Ngoài những lễ hội truyền thống nổi tiếng kể trên, thì ở mỗi vùng của Ý đều có những ngày lễ mang đậm màu sắc văn hóa, tôn giáo riêng. Tầm tháng Hai, tháng Ba các làng quanh vùng tôi sống đều có lễ hội hóa trang dành cho trẻ em. Các gia đình diện đồ cho con tùy theo từng chủ đề nhân vật hằng năm. Miền bắc Sicily thì thường là các nhân vật hoạt hình Disney như công chúa, quái vật, siêu nhân... còn miền nam thường ăn mặc theo thời kỳ Phục Hưng diêm dúa nhưng rất thú vị. Vào mùa hè, có lễ hội ở biển, các thuyền chài

ra khơi và bắn pháo hoa trên biển, lễ rước các vị thánh... Lễ hội chính là một phần văn hóa không thể thiếu của người Ý.

Ẩm thực Ý

Không chỉ nổi tiếng về phong cảnh, nền văn hóa lâu đời với các công trình kiến trúc, các tác phẩm nghệ thuật vĩ đại, đất nước Ý còn có nhiều món ăn, thức uống nổi tiếng thế giới.

Hai món ăn của Ý được nhiều người nhắc đến đó là bánh pizza và mì ống spaghetti. Theo người dân Ý, pizza có nghĩa là “điểm tròn”. Chiếc bánh tròn này ra đời tại tỉnh Naples, thuộc miền Nam nước Ý, vào thế kỷ XVIII. Ban đầu, bánh pizza có tên là pizzeria, được bán ở các cửa hàng ven đường, càng về sau pizza càng được ưa chuộng và yêu thích ở khắp nơi trên thế giới, được sáng tạo thành hàng trăm loại bánh khác nhau tùy theo khẩu vị, nguyên liệu của từng nơi. Hằng năm ở Ý đều có các cuộc thi làm pizza và cuộc thi nào cũng rất kịch tính, người chiến thắng luôn cố gắng nâng cao tay nghề để giữ vị trí của mình. Ngoài pizza, Ý còn nổi tiếng với mì spaghetti – một loại mì có hương vị rất đặc trưng, sợi mì thơm và dai. Mì ống luộc chín vừa phải, trộn với nước sốt cùng các loại gia vị khác. Spaghetti có ngon hay không phụ thuộc rất nhiều vào nước sốt. Nước sốt truyền thống được nấu từ thịt bò, cà chua, thêm ngò tây, phô mai... nên có hương vị rất đặc biệt. Ngoài mì ống spaghetti đặc trưng thì mì Ý pasta có tới hơn 400 loại khác nhau, mỗi loại đều có một tên riêng. Đi cùng mì Ý là vô vàn các loại nước sốt khác nhau và chính điều đó tạo nên sự đặc trưng cho món mì ở Ý. Mỗi loại nước sốt, kem, cà chua, phô mai, thịt hay cá đều có công thức kết hợp với mì. Đặc điểm chung trong đồ ăn của Ý là chuẩn bị nhanh không quá cầu kỳ. Hầu như tất cả các món ăn Ý đều chú trọng đến rau, hydrat-carbon và hàm lượng mỡ động vật trong thức ăn thấp. Có lẽ vì vậy ẩm thực Ý rất được ưa chuộng trên thế giới.

Về đồ uống, Ý có hai loại nổi tiếng là rượu và cà phê. Người Ý thường uống rượu nho trong các bữa ăn, nhất là bữa ăn tối. Các tour du lịch chuyên về “nếm rượu” rất được ưa chuộng ở Ý đặc biệt là ở vùng Toscana. Cà phê chính là văn hóa của Ý. Người Ý không thể sống thiếu cà phê và với họ việc được uống một cốc cà phê

Espresso hằng ngày là một niềm vui, xua tan mệt mỏi. Mỗi loại cà phê của Ý đều có hương vị riêng. Cà phê Espresso là cà phê đen, thường được pha rất đậm, thường uống với đường, không pha thêm sữa. Phụ nữ Ý thì ưa thích cà phê Latte và Cappuccino hơn. Latte là cà phê sữa, gồm sữa pha với Espresso. Loại cà phê này thường được uống vào bữa sáng. Riêng Cappuccino thì cầu kỳ hơn. Cappuccino được xem là một nét đặc trưng trong văn hóa ẩm thực của Ý. Một tách cà phê Cappuccino bao gồm ba thành phần chính: cà phê Espresso, sữa nóng và sữa sủi bọt. Khi uống Cappuccino, người ta thường thức được vị đắng của cà phê hòa tan với vị ngọt của socola và vị béo của sữa. Trong tách cà phê Cappuccino, phần bọt sữa đặc biệt được chăm chút rất đẹp mắt. Để tăng thêm hương vị cho Cappuccino, người ta thường rải lên trên mặt ly một ít bột ca cao hay bột quế. Tách dùng để uống cà phê Cappuccino phải là tách bằng đá hoặc sứ. Cà phê Cappuccino chỉ ngon khi uống nóng. Hiện nay, cà phê Cappuccino đã trở thành loại nước uống nổi tiếng trên thế giới, được mọi người yêu thích.

Một bữa ăn đầy đủ của người Ý gồm:

- Món khai vị (antipasto có nghĩa là ăn trước bữa ăn) hay còn gọi là món ăn chơi như oliu, bánh mì, bánh mì với cá hồi, pizza tý hon hay món sa lát trộn kem ăn ngay và mát.
- Món đầu tiên (primo piatto) thường là các món liên quan đến pasta hoặc cơm.
- Món chính (secondo piatto) thường là các món thịt, cá.
- Contorno món sa lát hoặc rau trộn.
- Món tráng miệng (dolce – thường là đồ ngọt) thì có tiramisu hoặc bánh crepe hay là panna cotta.
- Cà phê và hoa quả.

Để ăn hết một bữa ăn truyền thống đầy đủ của người Ý thường rất lâu và ăn xong sẽ rất no nên mọi người chỉ hay chọn ăn sa lát cùng

với một món chính hoặc ăn spaghetti... Nhà hàng Ý thường không có lệ bo tiền cho nhân viên phục vụ mà thường tính thẳng phí phục vụ vào hóa đơn được gọi là coperto tùy theo từng nhà hàng hoặc tại từng điểm du lịch mà phí này có thể từ 2-5 Euro/người. Nếu bạn mua mang đi thì sẽ rẻ hơn là bạn ngồi ăn tại đó vì sẽ bị tính thêm phí phục vụ. Người Ý thường ăn khá muộn: ăn sáng từ 7:00-10:30, ăn trưa từ 12:30-14:30 và ăn tối từ 19:30-22:00. Nhiều nhà hàng không phục vụ ngoài thời gian trên.

Một món ăn nữa không thể thiếu đó chính là gelato. Trong lịch sử nước Ý kể cả thời kỳ kinh tế khó khăn nhất thì vẫn có hai thứ không hề sụt giảm là mafia và gelato. Cả hai thứ này đều có nguồn gốc từ Sicily. Gelato có từ cuối thế kỷ XVI, vùng Sicily là nơi duy nhất lúc ấy giữ được tuyết từ núi lửa Etna và chôn dưới đất để giữ tuyết làm gelato dùng vào mùa hè. Ngoài ra hoa quả của vùng này cũng luôn tươi ngon nhất. Hiện nay dân Sicily di cư khắp nơi nhưng đến 90% người làm gelato ở các nước Bắc Âu đặc biệt là ở Đức là dân Sicily. Gelato đích thực chỉ làm từ nguyên liệu sạch, có nguồn gốc tự nhiên, không chất bảo quản, không hóa chất, đặc biệt là phần lớn hương vị của gelato được tạo nên bởi trái cây tươi, đồng nghĩa với mùi vị, màu sắc từ gelato luôn tự nhiên và cũng không thể là mùi vị hoàn hảo như hương liệu hóa học nhân tạo trong các loại kem thông thường.

Các nhà sản xuất kem truyền thống ở Ý xem kem như một tác phẩm nghệ thuật và mỗi mùa hè, hàng trăm “nghệ sĩ kem” tung ra thị trường những “sáng tạo” mới nhất của họ. Ăn gelato, người ta không bị cảm giác lạnh buốt, thay vào đó là vị mát lạnh tan dần, êm dịu. Có những người Ý không đồng tình khi gọi gelato là kem, vì nó không chứa nước nên không đông đá và lạnh cóng như kem thông thường. Nhiệt độ của gelato bao giờ cũng cao hơn kem 3-5°C. Gelato càng không giống những loại kem khác vì độ đặc mịn cao và hàm lượng chất béo chỉ từ 0-8%. Để chế biến thành công gelato đích thực, người làm phải tính toán kỹ lưỡng trong việc cân bằng độ ngọt, độ béo, hoàn toàn không sử dụng chất làm cân bằng nhân tạo. Chỉ cần quá lượng cần thiết sẽ làm kem đông đá hoặc dễ tan chảy. Gelato chỉ bảo quản được tối đa 10 ngày với nhiệt độ từ

-12oC đến -15oC, trong khi kem thông thường phải giữ ở -23oC. Khi bạn thưởng thức gelato bạn còn có thể hoàn toàn yên tâm về sức khỏe. Điều thú vị là ai cũng nghĩ gelato được tiêu thụ nhiều ở các nước Nam Âu ấm áp như Ý, Tây Ban Nha hay Bồ Đào Nha nhưng thực tế là các nước Bắc Âu như Phần Lan, Na Uy, Đan Mạch với mùa hè ngắn ngủi mới là nơi ăn nhiều gelato nhất. Tôi có may mắn đi sang các nước khác ở châu Âu nhưng tôi nhận thấy không đâu Gelato ngon bằng ở Ý mà tại Ý thì chẳng đâu gelato ngon và rẻ như ở Sicily.

Đi du lịch một mình có cái hay là bạn được tự do làm những gì mình thích mà không phải phụ thuộc vào cảm xúc hay mong muốn của người đồng hành. Ngoài ra trên đường du lịch việc ở dorm (tập thể) chia phòng cùng với các bạn du lịch bụi khác cũng là cách kết bạn rất hay. Khi tôi đến hòn đảo Burano xinh đẹp tôi gặp và “hợp cạ” ngay với cô bạn người Malaysia, một cô gái rất thích và chịu khó đi du lịch dù chỉ đi một mình. Chúng tôi bắt chuyện với nhau và trở thành bạn đồng hành trong cả ngày hôm ấy. Cô ấy đã từng có một thời gian làm việc tại Việt Nam sau đó sang Philippines và giờ vừa mới xin nghỉ việc để đi du lịch. Đích đến tiếp theo của bạn ấy là Thổ Nhĩ Kỳ và bạn vẫn đang hy vọng có thể tìm được một công việc ở đó tuy nhiên trong chuyến du lịch này bạn ấy đã phải lòng một anh chàng người Ý và đang bắt đầu một chuyện tình lãng mạn.

Ai mà biết được cuộc đời sẽ dẫn mình đến đâu nếu bạn không tiếp tục bước chân ra thế giới rộng lớn. Khi đến Roma thì mình ở cùng một bạn gái người Milan 29 tuổi đến đây để phỏng vấn cho công việc sắp tới ở châu Phi, một bạn gái Trung Quốc 36 tuổi sống ở Anh đi du lịch Ý 10 ngày, rất mê các bảo tàng và lịch sử, bạn bảo nhất định phải đến bảo tàng Vatican. Một bạn gái gốc Ấn định cư tại Canada đang đi du lịch 2 tháng sau khi làm việc cật lực suốt mấy năm trời. Chúng tôi chỉ nói vài câu làm quen rồi bỗng dưng cùng thèm đồ Á thế là rủ nhau đi ăn đồ Trung Quốc, tối về nằm nói chuyện không khác gì thời sinh viên ở ký túc xá đại học. Các bạn ấy đều đi du lịch một mình, biết vài thứ tiếng, có công việc tốt và sống cuộc sống vô cùng thú vị.

Việc đi du lịch một mình không đáng sợ như nhiều người vẫn nghĩ. Quan trọng nhất vẫn là kỹ năng của bạn mà chỉ có thể được rèn luyện và trưởng thành qua mỗi chuyến đi. Việc tìm hiểu thông tin du lịch trước khi đi trên các diễn đàn, hội nhóm trên facebook là điều hữu ích giúp bạn chuẩn bị tốt cho chuyến đi của mình.

Tôi nhớ đến câu nói của cô Hiệu trưởng Blackburn tại lễ tốt nghiệp của trường Shuwa trong bộ phim Nhật Bản Ngã rẽ cuộc đời như sau: “Cuộc sống là sự tiến bộ. Tuổi trẻ chính là lúc các em phải chuẩn bị hành trang cho mình. Và những điều tuyệt vời nhất không thuộc về quá khứ mà là nằm ở tương lai. Cô chúc các em sẽ tiếp tục giữ lấy hoài bão và lý tưởng của mình. Luôn tiến về phía trước cho đến cuối hành trình.”

Và tôi cũng chúc các bạn như vậy!